ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცის დაგეგმარების გეგმების სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სკოპინგის ანგარიში

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი

8-14-2020

სარჩევი

1. შესავალი ... 1
2. დამგეგმავი და უფლებამოსილი ორგანოები ... 2
   2.1 დამგეგმავი ორგანო ... 2
   2.2 უფლებამოსილი ორგანოები ... 2
3. სგშ პროცესი ... 3
   3.1 ინიცირება ... 3
   3.2 სკრინინგი ... 3
   3.3 სკოპინგი ... 4
   3.4 სგშ ანგარიში ... 6
   3.5 საზოგადოების მონაწილეობა და შედეგების გათვალისწინება ... 6
   3.6 უფლებამოსილი ორგანოების რეკომენდაციები ... 7
4. სტრატეგიული დოკუმენტი ... 7
   4.1 გეგმარებითი დოკუმენტები ... 8
   4.2 გეოგრაფიული არეალი ... 10
   4.3 სხვა სტრატეგიული დოკუმენტები ... 12
5. ზემოქმედების მასშტაბი ... 15
   5.1 გარემოს მდგომარეობა და მოსახლეობის ჯანმრთელობა ... 15
      5.1.1 ზოგადი გარემოსდაცვითი საკითხები ... 16
      5.1.2 მოსახლეობის ჯანმრთელობის ზოგადი ასპექტები ... 17
   5.2 დაცული ტერიტორიები ... 20
   5.3 საერთაშორისო სტატუსის მქონე ტერიტორიები ... 22
   5.4 ტრანსსასაზღვრო შეფასება ... 23
6. სგშ მეთოდოლოგია ... 24
   6.1 ალტერნატივების განხილვა ... 24
      6.1.1 სტრატეგიული ალტერნატივები ... 24
      6.1.2 გეგმარების ალტერნატივები ... 25
      6.1.3 კონკრეტული დარგების და საქმიანობების ალტერნატივები ... 29
   6.2 საბაზისო კვლევები ... 30
   6.3 ზემოქმედების შეფასება ... 40
   6.4 საორიენტაციო ღონისძიებები ... 42
   6.5 განხილვები, საჯაროობა, დროითი განრიგი და პერსონალი ... 45
7. სგშ შინაარსი ... 48

დანართი. სტრატეგიული დოკუმენტების კონცეფციები ... 50

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცის დაგეგმარების გეგმების სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სკოპინგის ანგარიში

1. შესავალი

საქართველოში 2018 წლის 1 იანვრიდან ამოქმედდა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“,[1] ხოლო 2018 წლის 1 ივლისიდან, ძალაში შევიდა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ნაწილი, რაც ითვალისწინებს განსაზღვრულ სექტორებში, მათ შორის, დაგეგმარების და სივრცითი მოწყობის სექტორში, შემუშავებული სტრატეგიული დოკუმენტების (გეგმები, პროგრამები, სტრატეგიები) სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას (სგშ).

გასულ წელს, 2019 წლის 3 ივნისს, ძალაში შევიდა აგრეთვე „საქართველოს სივრცის დაგეგმარების, არქიტექტურული და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსის“ ძირითადი ნაწილი და კოდექსით გათვალისწინებული საქართველოს მთავრობის დადგენილებები, მათ შორის, „სივრცის დაგეგმარებისა და ქალაქთმშენებლობითი გეგმების შემუშავების წესის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 3 ივნისის №260 დადგენილება და „ტერიტორიების გამოყენების და განაშენიანების რეგულირების ძირითადი დებულებების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წ. 3 ივნისის №261 დადგენილება.

ამ საკანონმდებლო მოთხოვნების შესრულების უზრუნველსაყოფად, კერძოდ ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტაციის შესამუშავებლად, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მიერ 2019 წლის 18 ივნისს გაფორმებულ იქნა ხელშეკრულება შპს „გეოგრაფიკთან“ (დისტანციური ზონდირებისა და გეოინფორმაციული სისტემების საკონსულტაციო ცენტრი). დაფინანსების წყაროა ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის 2019-2020 წლის ბიუჯეტი. სამუშაოს შესრულების ვადაა 12 თვე ხელშეკრულების გაფორმებიდან.

ხელშეკრულების ფარგლებში გათვალისწინებულია **„ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის“** (სდგ) მომზადება.

აღნიშნული სივრცითი გეგმა, კანონმდებლობის იმ მოთხოვნების შესაბამისად, როგორც ამას განსაზღვრავს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“ (მუხლი 20, პუნქტი 4 ქვეპუნქტი „ლ“), დამტკიცებამდე საჭიროებს **„სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას“** (სგშ). გეგმის სგშ-ის განხორციელება ასევე ხელშეკრულების შემადგენელი ნაწილია.

საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო და საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია გერმანიის რეკონსტრუქციის

[1] https:/matsne.gov.ge/ka/document/view/3691981

საკრედიტო ბანკი (KfW) ფინანსური მხარდაჭერით ინერგება პროგრამა „კომუნალური ინფრასტრუქტურა გარემოს დაცვისა და ტურიზმისთვის“, რომლის ფარგლებში კომპანიებისგან p2m berlin, IDOM და PMCG შემდგარი კონსორციუმი ახორციელებს პროექტს „გარემოს დაცვისა და ტურიზმის გაუმჯობესებისთვის საჭირო კომუნალური ინფრასტრუქტურის კონცეფციისა და მასთან დაკავშირებული ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევების შემუშავება“. სწორედ აღნიშნული პროექტის ფარგლებში, ქვეკონტრაქტორი კომპანია „გეოგრაფიკი“, IDOM-თან თანამშრომლობით, ამუშავებს ქალაქთმშენებლობით დოკუმენტაციას, **დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმას** (გგ).

აღნიშნული სივრცითი გეგმაც საჭიროებს **„სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას“**, რასაც ასევე „გეოგრაფიკი“ ასრულებს კონსორციუმთან ხელშეკრულების ფარგლებში.

წინამდებარე დოკუმენტი წარმოადგენს სწორედ ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცის დაგეგმარების გეგმების, მათ შორის დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სკოპინგის ანგარიშს, რაც სკოპინგის განცხადების ძირითადი შემადგენელი ნაწილია.

2. დამგეგმავი და უფლებამოსილი ორგანოები

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“ განსაზღვრავს როგორც „დამგეგმავ ორგანოს“ (მუხლი 3 ქვეპუნქტი „ზ“), ისე „უფლებამოსილ ორგანოებს“ სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სფეროში (მუხლი 4).

2.1 დამგეგმავი ორგანო

გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-3 მუხლის „ზ“ პუნქტის მოთხოვნების შესაბამისად („ადმინისტრაციული ორგანო ან სხვა უფლებამოსილი ორგანიზაცია, რომელიც, შესაბამისი ნორმატიული აქტის თანახმად, პასუხისმგებელია სტრატეგიული დოკუმენტის მომზადებისთვის“) „დამგეგმავ ორგანოს“ წარმოადგენს *ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მერია*, ხოლო სტრატეგიულ დოკუმენტს სათანადო გეგმარებითი პროცედურების, მათ შორის სტრატეგიული გარემოსდაცვით შეფასების გავლის შემდეგ ამტკიცებს წარმომადგენლობითი ორგანო *ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საკრებულო.*

2.2 უფლებამოსილი ორგანოები

სგშ-ის სფეროში უფლებამოსილ ორგანოებს სახელმწიფოს მხრიდან წარმოადგენენ „საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო“ (შემოკლებით „გარემოს დაცვის სამინისტრო“) და „საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო“ (შემოკლებით „ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტრო“).

სგშ-ის პროცესთან მიმართებაში გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროების უფლებამოსილებას, თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში, განეკუთვნება:

- სტრატეგიული დოკუმენტის სგშ-ისადმი დაქვემდებარების გადაწყვეტილება;
- სკოპინგის დოკუმენტების განხილვა და სკოპინგის დასკვნის გაცემა;

- ინფორმაციის საჯაროობის, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობისა და გადაწყვეტილებების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;
- სგშ-ის ანგარიშთან და სტრატეგიულ დოკუმენტთან დაკავშირებით რეკომენდაციების შემუშავება-გაცემა.

3. სგშ პროცესი

სგშ-ის მიმართ მოთხოვნები ძირითადად განისაზღვრება „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ III თავში „სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასება“.

გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 22-ე მუხლის შესაბამისად **სგშ-ის ეტაპებია**:

ა) სგშ-ის პროცესის ინიცირება დამგეგმავი ორგანოს განცხადებით „საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის“ (ან „გარემოს დაცვის“) და „საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის“ (ან „ჯანმრთელობის დაცვის“) სამინისტროების წინაშე;

ბ) სკრინინგის პროცედურა და/ან სკოპინგის ანგარიშის წარდგენა;

გ) სგშ-ის ანგარიშის მომზადება;

დ) საზოგადოების მონაწილეობის ორგანიზება;

ე) საზოგადოების მონაწილეობის შედეგების გათვალისწინება სგშ-ში;

ვ) გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროების მიერ რეკომენდაციების გამოცემა სგშ-ის ანგარიშთან და სტრატეგიულ დოკუმენტთან დაკავშირებით.

3.1 ინიცირება

როგორც ეს ზემოთ არის წარმოდგენილი, დამგეგმავ ორგანოს წარმოადგენს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მერია, რომელიც, შესაბამისად, ახდენს სგშ-ის პროცესის ინიცირებას სკოპინგის განცხადებით გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროების წინაშე.

3.2 სკრინინგი

სკრინინგის პროცედურით დგინდება სგშ-ის მომზადების საჭიროება და მიიღება შესაბამისი გადაწვეტილება ორი პასუხისმგებელი (გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის) სამინისტროს მიერ. რამდენადაც დაგეგმარების და სივრცითი მოწყობის სტრატეგიული დოკუმენტები „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ შესაბამისად ცალსახად ექვემდებარება სგშ-ის პროცედურას (იხ. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მუხლი 20, პუნქტი 4, ქვეპუნქტი „ლ“), გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 24-ე მუხლის მე-6 პუნქტის შესაბამისად დამგეგმავი ორგანო უფლებამოსილია გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროებს ერთდროულად წარუდგინოს სკრინინგისა და სკოპინგის განცხადებები და სკოპინგის ანგარიში.

აღსანიშნავია ის მნიშვნელოვანი გარემოება, რომ მუნიციპალიტეტში პარალელურად და სინქრონულად ხორციელდება ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების (მათ შორის დაბა სტეფანწმინდის) სივრცის დაგეგმარების გეგმის, ასევე განაშენიანების გეგმის შემუშავება დაბა სტეფანწმინდისთვის. როგორც უკვე აღინიშნა, ეს უკანასკნელი საქმიანობა ფინანსდება გერმანიის განვითარების საკრედიტო ბანკი მიერ, საქართველოს მთავრობის თანადაფინანსებით.

ამასთან, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცის დაგეგმარების გეგმებზე მუშაობისას, სივრცის დაგეგმარების სისტემის იერარქიულად დაქვემდებარებული დოკუმენტის, დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმა, უნდა დამუშავდეს ისეთი პარამეტრებით, რომ დაბა სტეფანწმინდისთვის შეთავაზებული განვითარება არ მოითხოვდეს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის დონეზე სივრცის დაგეგმარების გეგმაში არსებითი ხასიათის ცვლილებების შეტანას.

ზემოაღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით ხაზი უნდა გაესვას „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტის მოთხოვნას, რომლის თანახმადაც სგშ-ის „ანგარიშის მომზადებისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს შესაბამის სექტორში სგშ-ისადმი დაქვემდებარებული დოკუმენტების იერარქიული სისტემა და ამ თვალსაზრისით სათანადო კვლევების დუბლირების თავიდან აცილების საჭიროება.“

რამდენადაც დაბის გეგმა იერარქიულად მუნიციპალიტეტის გეგმის დაქვემდებარებულ სივრცითი დაგეგმარების სტრატეგიულ დოკუმენტს წარმოადგენს და კონცეფციებიც იერარქიულ შესაბამისობაში უნდა იყოს ერთმანეთთან, წინამდებარე სკოპინგის ანგარიში ეფექტურად უნდა მოიცავდეს დაბის დაგეგმვის კონცეფციით შემდგომ განსაზღვრულ პირობებსაც, ამდენად უკანასკნელი სავარაუდოდ არ საჭიროებს ცალკე სგშ პროცედურის განხორციელებას, რათა თავიდან იქნას აცილებული გარემოსდაცვითი კვლევების დუბლირება ამ იერარქიულად დაქვემდებარებული დოკუმენტებისთვის. უკანასკნელი გარემოება მართებულია გასათვალისწინებლად, რადგან სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმა პარალელურად იქნება ინიცირებული საკმარისად ადრეულ ეტაპზე მუნიციპალური დაგეგმვის პროცესისთვის. შესაბამისად, შესაძლებელია სტრატეგიული ზემოქმედების შეფასების განხორციელება ორივე დოკუმენტისთვის ერთობლივად, თუკი სათანადო მითითება არ იქნება გაცემული სკოპინგის დასკვნებით.

3.3 სკოპინგი

სკოპინგის პროცესი აღწერილია გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 24-ე და 25-ე მუხლებში. კერძოდ, დამგეგმავი ორგანო, შეძლებისდაგვარად ადრეულ ეტაპზე, მაგრამ არაუგვიანეს სტრატეგიული დოკუმენტის სამუშაო ვერსიის მომზადებისა, სკოპინგის დასკვნის გაცემის მიზნით გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროებს მიმართავს **სკოპინგის განცხადებით**, რომელსაც თან ერთვის **სტრატეგიული დოკუმენტის კონცეფცია** ან **სამუშაო ვერსია**, ხოლო დამგეგმავი ორგანო უზრუნველყოფს სკოპინგის განცხადებისა და თანდართული დოკუმენტების თავის ვებგვერდზე განთავსებას.

სკოპინგის განცხადების მომზადება სასურველია სკოპინგის ანგარიშის სახით, რომელიც ზემოხსენებული 24-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად უნდა მოიცავდეს:

ა) ინფორმაციას დამგეგმავი ორგანოს შესახებ;

ბ) მოკლე ინფორმაციას სტრატეგიული დოკუმენტების, აგრეთვე იმ გეოგრაფიული არეალის და შესაბამისი დასახლებული პუნქტების შესახებ, სადაც დაგეგმილია სტრატეგიული დოკუმენტების განხორციელება;

გ) მოკლე ინფორმაციას გარემოზე (მათ შორის, დაცულ ტერიტორიებზე, აგრეთვე იმ ტერიტორიაზე ან/და ლანდშაფტზე, რომელსაც მინიჭებული აქვს ადგილობრივი ან/და საერთაშორისო მნიშვნელობის სტატუსი) და ადამიანის ჯანმრთელობაზე შესაძლო ზემოქმედების მასშტაბის შესახებ;

დ) ზოგად ინფორმაციას გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე შესაძლო ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედების შესახებ;

ე) სტრატეგიული დოკუმენტებით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესაძლო ალტერნატივების ზოგად აღწერას;

ვ) ინფორმაციას გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების სახეების შესახებ, რომლებიც დაექვემდებარება შესწავლას და სგშ-ის ანგარიშში ასახვას;

ზ) სტრატეგიული დოკუმენტების სხვა სტრატეგიულ დოკუმენტთან მიმართებას;

თ) ზოგად ინფორმაციას სგშ-ის პროცესში ჩასატარებელი საბაზისო კვლევების შესახებ;

ი) იმ ღონისძიებების საორიენტაციო ჩამონათვალს, რომლებიც დაგეგმილია სტრატეგიული დოკუმენტების განხორციელების შემთხვევაში შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილების, შერბილებისა და კომპენსირებისათვის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

სკოპინგის განცხადების/ანგარიშის, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სდგ კონცეფციის და დაბა სტეფანწმინდის გგ კონცეფციის პროექტის მომზადება შესაბამისი ტექნიკური დავალებების თანახმად განსაზღვრულია პრაქტიკულად თანადროულად, შემოთავაზებულია, რომ სკოპინგის ანგარიშთან ერთად სკოპინგის განცხადებით დამგეგმავმა ორგანომ სგშ-ის რეკომენდაციების გაცემაზე პასუხისმგებელ უწყებებს (გარემოს დაცვისა და ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროები) თანდართულ დოკუმენტებად წარუდგინოს აღნიშნული სტრატეგიული დოკუმენტების კონცეფციები.

სკოპინგის განცხადება, სკოპინგის ანგარიშთან და სტრატეგიული დოკუმენტების კონცეფციებთან ერთად, წარდგენიდან 3 დღის ვადაში ექვემდებარება გამოქვეყნებას დამგეგმავი ორგანოს და უფლებამოსილი ორგანოების ვებგვერდებზე და საზოგადოების მხრიდან წინადადებების და შენიშვნების წარმოდგენას 15 დღის განმავლობაში.

სკოპინგის განცხადების წარდგენის თარიღიდან არაუადრეს 20 და არაუგვიანეს 25 დღისა ორივე უფლებამოსილი სამინისტრო ინდივიდუალურად გასცემენ სკოპინგის დასკვნებს.

სკოპინგის დასკვნით განისაზღვრება აგრეთვე სგშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი. დასკვნა დამგეგმავ ორგანოს მიეწოდება 3 დღის ვადაში. სკოპინგის დასკვნა ძალაშია 5 წლის განმავლობაში.

საკუთრივ მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის და დაბის განაშენიანების გეგმის კონცეფციების პროექტები, სკოპინგის ანგარიშთან ერთად, უპრიანია დამტკიცდნენ **სკოპინგის დასკვნის** გაცემის შემდგომ, რათა სკოპინგის დასკვნის მოთხოვნები სრულად იქნას ინტეგრირებული დამგეგმავი ორგანოს მიერ შემუშავებულ და წარმომადგენლობითი ორგანოს მიერ დამტკიცებული კონცეფციებით განსაზღვრულ მოთხოვნებთან.

სკოპინგის განცხადების/ანგარიშის მიმართ გაცემული სკოპინგის დასკვნის საფუძველზე მომზადებული **სგშ-ის ანგარიშის** შინაარსი, მისი განხილვა და საბოლოო რეკომენდაციები გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 26-ე და 27-ე მუხლებითაა განსაზღვრული, ხოლო 28-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად, სტრატეგიული დოკუმენტები შეიძლება მიღებულ/დამტკიცებულ იქნეს მხოლოდ გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროების მიერ სგშ-ის ანგარიშთან და სტრატეგიული დოკუმენტების პროექტებთან დაკავშირებით **რეკომენდაციების** გაცემის შემდეგ.

3.4 სგშ ანგარიში

მოთხოვნები სგშ-ის ანგარიშის შემადგენლობის შესახებ „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 26-ე მუხლშია საუბარი, ხოლო დაწვრილებით აღნიშნული საკითხი შემდეგ თავებშია წარმოდგენილი, განსახილველ სტრატეგიულ დოკუმენტებთან მიმართებაში. მნიშვნელოვანია კვლავ აღინიშნოს, რომ ამავე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტების თანახმად, „სგშ-ის ანგარიშის დეტალიზაციის ხარისხი უნდა შეესაბამებოდეს სტრატეგიული დოკუმენტის დეტალიზაციის ხარისხსა და შინაარსს“, ხოლო „სგშ-ის ანგარიშის მომზადებისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს შესაბამის სექტორში სგშ-ისადმი დაქვემდებარებული დოკუმენტების იერარქიული სისტემა და ამ თვალსაზრისით სათანადო კვლევების დუბლირების თავიდან აცილების საჭიროება“. ამ შესაძლებლობას ვითვალისწინებთ გაერთიანებული სგშ-ის მომზადებით ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის თემების სივრცის დაგეგმარების და დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმებისთვის.

3.5 საზოგადოების მონაწილეობა და შედეგების გათვალისწინება

გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 27-ე მუხლის მოთხოვნების თანახმად, სგშ-ის ანგარიშის პროექტის განსახილველად წარდგენიდან 3 დღის ვადაში უფლებამოსილი ორგანოები (გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროები) და დამგეგმავი ორგანო თავიან ვებგვერდებზე განათავსებენ განსახილველად წარდგენილ დოკუმენტაციას, რომელიც უნდა შეიცავდეს ასევე ინფორმაციას საჯარო განხილვის ჩატარების სავარაუდო დროის, ადგილისა და წესის შესახებ.

საჯარო განხილვის შესახებ განცხადების გამოქვეყნებას (ჩატარებამდე არაუგვიანეს 30 დღისა) და საჯარო განხილვის ორგანიზებას დამგეგმავი ორგანო უზრუნველყოფს. დამგეგმავი ორგანო შეხვედრის ჩატარებიდან 5 დღის ვადაში უზრუნველყოფს ასევე საჯარო შეხვედრის ოქმის მომზადებას და წარდგენას უფლებამოსილი ორგანოებისადმი.

სგშ-ის დოკუმენტაციის გამოქვეყნებიდან 40 დღის ვადაში საზოგადოებას უფლება აქვს უფლებამოსილ ორგანოებს წარუდგინოს მოსაზრებები და შენიშვნები სგშ-ის ანგარიშთან და სტრატეგიული დოკუმენტების პროექტებთან დაკავშირებით, რასაც, შესაბამისი საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში, უფლებამოსილი ორგანოები მხედველობაში იღებენ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

3.6 უფლებამოსილი ორგანოების რეკომენდაციები

სგშ-ის დოკუმენტაციის რეგისტრაციიდან არაუადრეს 51-ე დღისა და არაუგვიანეს 55-ე დღისა უფლებამოსილი ორგანოები თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში გასცემენ შესაბამის რეკომენდაციებს სგშ-ის ანგარიშთან და სტრატეგიული დოკუმენტების პროექტებთან დაკავშირებით და 3 დღის ვადაში უგზავნიან დამგეგმავ ორგანოს, ხოლო 5 დღის ვადაში განათავსებენ საკუთარ ვებგვერდებზე.

გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 28-ე მუხლის მოთხოვნის თანახმად, სტრატეგიული დოკუმენტები შეიძლება მიღებულ/დამტკიცებულ იქნეს მხოლოდ უფლებამოსილი ორგანოების მიერ სგშ-ის ანგარიშთან და სტრატეგიული დოკუმენტების პროექტებთან დაკავშირებით რეკომენდაციების გაცემის შემდეგ. ამასთან, შესაბამისი საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში, დამგეგმავი ორგანო ვალდებულია გაითვალისწინოს რეკომენდაციები სტრატეგიული დოკუმენტების საბოლოოდ დამუშავების და მიღების/დამტკიცების დროს. მიღებულ გადაწყვეტილებას სათანადო დასაბუთებებით თან უნდა დაერთოს ინფორმაცია საზოგადოების მოსაზრებების და უფლებამოსილი ორგანოების რეკომენდაციების განხილვის თაობაზე.

4. სტრატეგიული დოკუმენტი

საქართველოში სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვა ხორციელდება „საქართველოს სივრცის დაგეგმარების, არქიტექტურული და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსის“ შესაბამისად, რომლის ძირითადი ნაწილი ძალაში შევიდა 2019 წლის 3 ივნისიდან. ასევე ამოქმედდა კოდექსით გათვალისწინებული საქართველოს მთავრობის 2 დადგენილება.

სივრცის დაგეგმარებისა და ქალაქთმშენებლობითი დაგეგმვის ამოცანაა საქართველოს მთელი ტერიტორიის და მისი ნაწილების, დასახლებების მოწესრიგება, განვითარება და სათანადო უზრუნველყოფა, განსხვავებული დარგობრივი ინტერესების შეჯერება და

დაგეგმვის სხვადასხვა დონეს შორის შესაძლო წინააღმდეგობების დაძლევა, ადამიანის საარსებო გარემოს ჰარმონიული განვითარებისათვის პირობების შექმნა.[2]

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ნაწილი ითვალისწინებს განსაზღვრულ სექტორებში, მათ შორის, დაგეგმარების და სივრცითი მოწყობის სექტორში, შემუშავებული სტრატეგიული დოკუმენტების (გეგმები, პროგრამები, სტრატეგიები) სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას.

გამომდინარე იმ გარემოებიდან, რომ საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი შემადგენლობითა და მოცულობით, თანდართული სდგ-ის კონცეფციის პროექტების საფუძველზე შესამუშავებელი ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცის დაგეგმარების გეგმები, მათ შორის დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმა, სტრატეგიული დოკუმენტებია, ისინი დამტკიცებამდე საჭიროებენ „სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას“.

წინამდებარე ქვეთავში წარმოდგენილია შესამუშავებელი სტრატეგიული დოკუმენტები, მათი ზემოქმედების გეოგრაფიული არეალი და ასევე დასაბუთებულია განსახილველი და ურთიერთდაკავშირებული გეგმარებითი დოკუმენტების იერარქიული ხასიათი სგშ-ის კონტექსტიდან გამომდინარე შედეგებით და ერთიანი ინტეგრირებული განხილვის შესაძლებლობით.

4.1 გეგმარებითი დოკუმენტები

გეგმარებითი დოკუმენტებია ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცის დაგეგმარების გეგმები, მათ შორის დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმა.

ამასთან, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცის დაგეგმარების გეგმები, მათ შორის დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმა (კონცეპტუალური დეტალები იხ. დანართებში), სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის ტიპის სტრატეგიული დოკუმენტებია, როგორც ამას განსაზღვრავს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“.

დაგეგმარებას ექვემდებარება ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მთელი ტერიტორია, დაბა სტეფანწმინდის ჩათვლით, რომლისთვისაც, როგორც აღინიშნა, პარალელურადვე მუშავდება განაშენიანების გეგმა, იმ პირობით, რომ ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცის დაგეგმარების გეგმების და ასევე დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის შემუშავების პროცესში უზრუნველყოფილი იქნება გეგმების იერარქიული თავსებადობა.[3] დაგეგმვის კოორდინირებული განვითარება აუცილებელია სტეფანწმინდის ფუნქციურ-სტრუქტურული განვითარების ინტეგრირებისთვის

[2] 2018 წლის 20 ივლისის „საქართველოს სივრცის დაგეგმარების, არქიტექტურული და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსი“, მუხლი 4, პუნქტი 1.

[3] 2018 წლის 20 ივლისის „საქართველოს სივრცის დაგეგმარების, არქიტექტურული და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსი“, მუხლი 5, პუნქტი 2.

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის საერთო კონტექსტში და ამ პროცესში სტეფანწმინდის როლის გასათვალისწინებლად და პირიქით.

მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების და ასევე დაბის განაშენიანების გეგმების განხილვა და დამტკიცება ხორციელდება ურთიერთდამოკიდებულ, მაგრამ ადმინისტრაციული წარმოების თვალსაზრისით დამოუკიდებელ ორ სტადიად:[4]

I სტადია – გეგმის **კონცეფციის** განხილვა და დამტკიცება.

II სტადია – **გეგმის** განხილვა და დამტკიცება.

ამდენად, დაგეგმარების I სტადიაზე გეგმების კონცეფციების მიმართ დამტკიცებამდე უნდა დამუშავდეს სკოპინგის ანგარიში, გაიცეს და გათვალისწინებულ იქნას სკოპინგის დასკვნა, ხოლო დაგეგმარების II სტადიაზე გეგმების მიმართ დამტკიცებამდე უნდა დამუშავდეს სგშ ანგარიში, გაიცეს და გათვალისწინებულ იქნას სგშ რეკომენდაციები.

მუნიციპალიტეტის სივრცითი დაგეგმარების გეგმის შემუშავების შემდგომი დეტალები ასევე განისაზღვრება ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მერიის მომზადებული ტექნიკური დავალებით, რომლის თანახმადაც ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცის დაგეგმარების გეგმების მიზნებია:

- მუნიციპალიტეტის მდგრადი განვითარება, ეკონომიკური განვითარების შესაძლებლობების ჰარმონიზება ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ეკოლოგიური და კულტურული მახასიათებლების შენარჩუნებით;
- მდგრადი განვითარების მიზნით, ფიზიკური და იურიდიული პირების, ადგილობრივი და თვითმართველობის ინტერესების ურთიერთშეთანხმება ტერიტორიების გამოყენების და განვითარების საკითხებში;
- ჯანსაღი უსაფრთხო მოხერხებული ტურისტულ-სარეკრეაციო გარემო პირობების შექმნა;
- მუნიციპალიტეტის შემდგომი ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობა და საემიგრაციო პროცესის შესაჩერებლად დაცლილი სოფლების აღდგენა;
- ყაზბეგის ეროვნული პარკის ჰარმონიული განვითარება;
- ტრადიციული სოფლის მეურნეობის განვითარების ინტეგრირება მუნიციპალიტეტის სტრატეგიულ განვითარებაში;
- საერთაშორისო მნიშვნელობის საავტომობილო გზის (მცხეთა-სტეფანწმინდა-ლარსი) პერსპექტიული განვითარების ინტეგრირება დოკუმენტაციაში;
- მუნიციპალიტეტისა და სხვა დაინტერესებული მხარეების პრიორიტეტების შეფასება;
- ტერიტორიების და განაშენიანების განვითარების პრიორიტეტების დადგენა;
- მიწათსარგებლობის ზონებისა და ქვეზონების დადგენა (მათ შორის სასპორტო ინფრასტრუქტურის შეფასება და მათი განვითარების და პრიორიტეტების დადგენა);
- ტერიტორიების მიწათსარგებლობის და განაშენიანების პარამეტრების განსაზღვრა.

---

[4] 2018 წლის 20 ივლისის „საქართველოს სივრცის დაგეგმარების, არქიტექტურული და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსი“, მუხლი 19, პუნქტი 1.

პარალელურად, „დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის“ შემუშავების შემდგომი დეტალები განისაზღვრება შესაბამისი ტექნიკური დავალებით და დამუშავებული დოკუმენტაციით, რომლის თანახმადაც განაშენიანების გეგმის ამოცანებია:

- დაბა სტეფანწმინდის არსებული მდგომარეობის შეფასება, სამომავლო განვითარების პირობების დასახვა;
- დაბა სტეფანწმინდის ადგილის, როლისა და ფუნქციურ-გეგმარებითი კავშირების გააზრება ქვეყნის, რეგიონისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის განსახლების სისტემაში;
- დაბის საზღვრისპირა მდებარეობის გამო დაინტერესებული მხარეებისთვის სათანადო პირობების შექმნა;
- სატრანსპორტო, საინჟინრო, სოციალურ-კულტურული ინფრასტრუქტურის, აგრეთვე, ეკონომიკური განვითარების სივრცით-გეგმარებითი პირობების უზრუნველყოფა;
- დასახლების ტერიტორიის გამოყენების და განაშენიანების ძირითადი პარამეტრების დადგენა, განსაკუთრებით საზოგადოებრივი სივრცის განვითარების კუთხით;
- დაბა სტეფანწმინდის ადმინისტრაციული საზღვრისთვის წინადადების შემუშავება;
- ჯანსაღი, უსაფრთხო და მოხერხებული გარემოს და პირობების შექმნა;
- ბუნებრივი გარემოსა და უძრავი კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სივრცით-ტერიტორიული პირობების განსაზღვრა;
- დოკუმენტაციის განხორციელების ტექნიკურ-ტექნოლოგიური და საორგანიზაციო-მეთოდური პირობების ჩამოყალიბება.

4.2 გეოგრაფიული არეალი

დაგეგმარებას ექვემდებარება ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მთელი ტერიტორია (იხ. ნახაზი 1, სადაც მიწათდაფარულობის რუკაზე დატანილია მუნიციპალიტეტის საკვლევ-გეგმარებითი არეალი), დაბა სტეფანწმინდის ჩათვლით (იხ. ნახაზი 2, დაბის საკვლევ-გეგმარებითი არეალი), რომლისთვისაც პარალელურად მუშავდება განაშენიანების გეგმა. ამასთან, როგორც უკვე აღინიშნა, მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების და დაბის განაშენიანების გეგმების შემუშავების პროცესში უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს იერარქიულად ქვემდგომი გეგმის იერარქიულად ზემდგომ გეგმასთან თავსებადობა, მათ შორის სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების კონტექსტში.

სტრატეგიული დოკუმენტების კონცეფციების პროექტების შინაარსიდან გამომდინარე (იხ. დანართი), სკოპინგის ეტაპის ანალიზის საფუძველზე, ზემოქმედებები სავარაუდოდ ვრცელდება შემოთავაზებული გეგმარებითი არეალების საზღვრებს გარეთაც. კერძოდ, სავარაუდოდ, ადგილი ექნება ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სდგ-ის ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედებას დიდი კავკასიონის სასაზღვრო ზონის არეალების და მდინარე თერგის ფაქტორის გათვალისწინებით, თუმცაღა, აღნიშნული ზემოქმედების შეფასება ჯერ არ ექვემდებარება განხილვას (იხ. პუნქტი 5.4.).

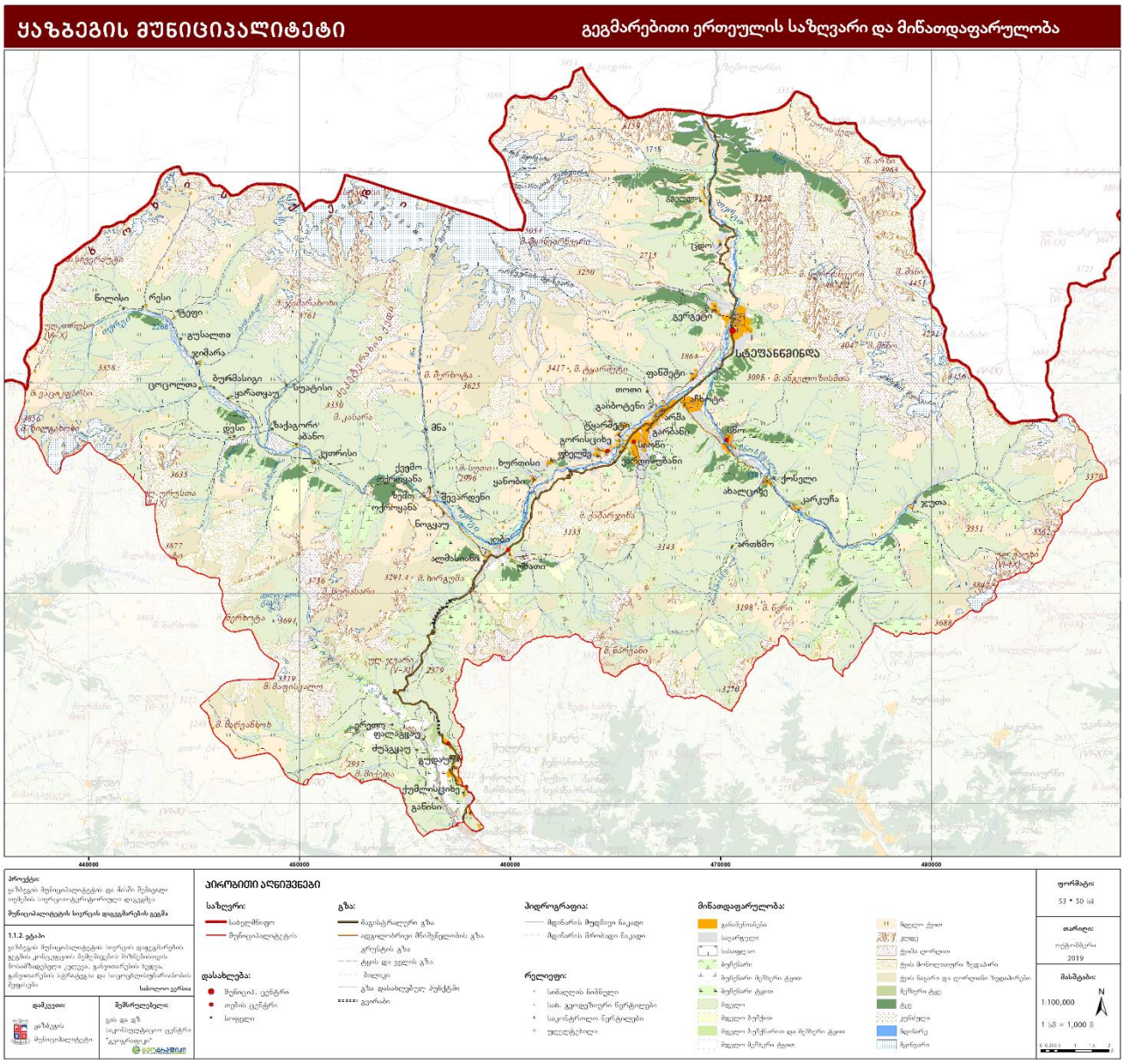

ნახაზი 1. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცის დაგეგმარების გეგმის სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას დაქვემდებარებული საკვლევ-გეგმარებითი არეალის საზღვარი და მიწათდაფარულობა.

სკოპინგის ეტაპზე, შესაბამისად, განვიხილავთ, რომ სგშ-ს დაქვემდებარებული არეალი ემთხვევა გეგმარებითს (იხ. ნახაზი 1 და ნახაზი 2), თუმცაღა, გეოგრაფიული არეალის საზღვრები შესაძლებელია გარკვეულად დაკორექტდეს სგშ-ის ანგარიშის მომზადების ეტაპზე, სტრატეგიული დოკუმენტების შინაარსის შემდგომ დაკონკრეტებასთან ერთად და სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ანალიზის შედეგებიდან გამომდინარე.

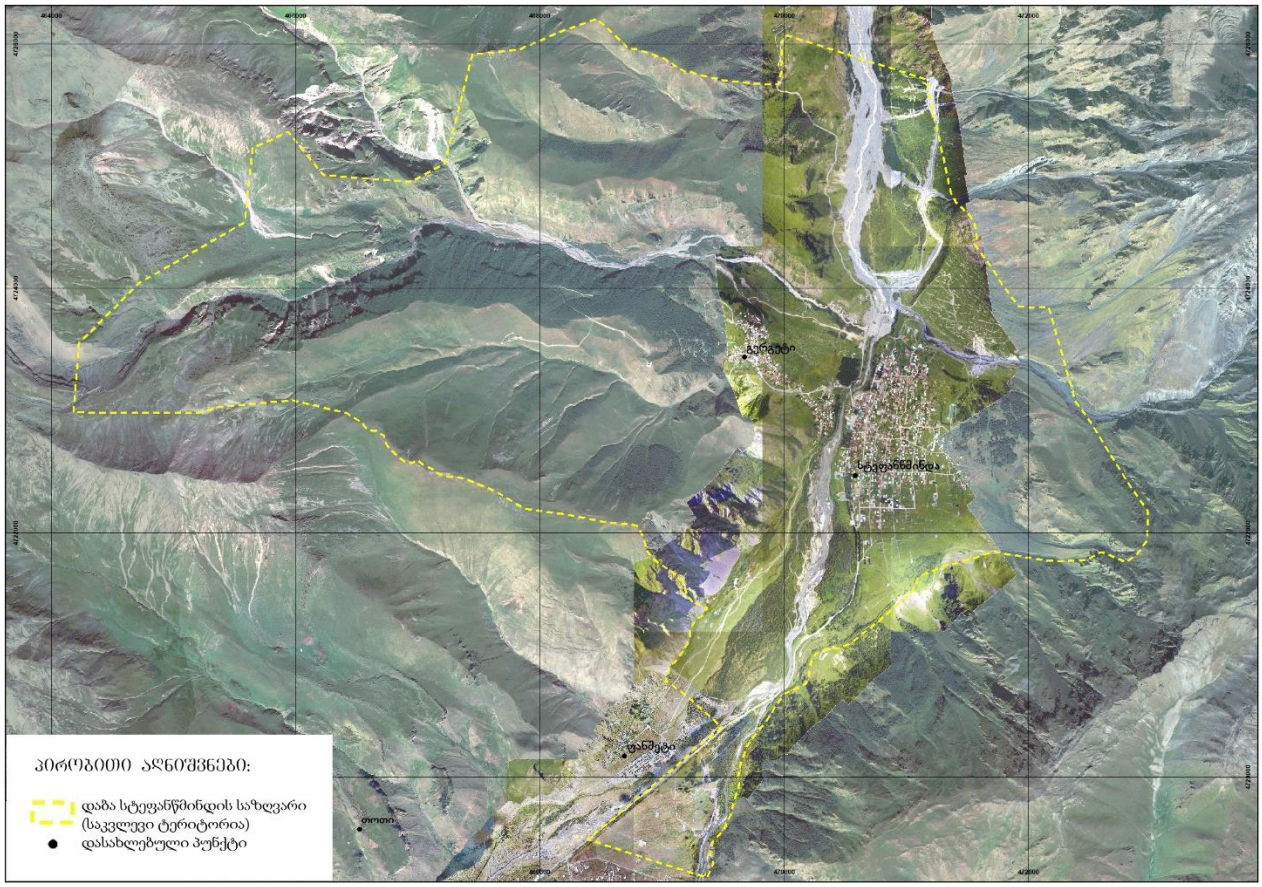

ნახაზი 2. დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას დაქვემდებარებული საკვლევ-გეგმარებითი არეალი.

4.3 სხვა სტრატეგიული დოკუმენტები

გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად, როგორც სკრინინგის, ისე სკოპინგის და განსაკუთრებით სგშ-ის ეტაპებისთვის სპეციფიკური განხილვის საგანი უნდა გახდეს შესამუშავებელი სტრატეგიული დოკუმენტების მიმართება სხვა სტრატეგიულ დოკუმენტთან. სკოპინგის ეტაპისთვის იდენტიფიცირებულ იქნა რიგი სტრატეგიული დოკუმენტებისა, რომელთან შინაარსი (სხვა მსგავს დოკუმენტებთან ერთად, დამატებით იდენტიფიცირების შემთხვევაში) მეტი დეტალურობით იქნება გაშლილი და განხილული სგშ-ის ანგარიშის მომზადების ეტაპზე. ეს დოკუმენტებია:

„საქართველოს მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების სტრატეგია 2019-2023“.[5]

„საქართველოს მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების სტრატეგიის 2019-2020 წლების სამოქმედო გეგმა“, რომელიც სკრინინგის ეტაპზე არ დაექვემდებარა სგშ-ს.[6]

---

[5] იხ. http://www.mrdi.gov.ge/sites/default/files/magalmtiani_dasaxlebebis_ganvitarebis_strategia_2019-2023_proekti_final.pdf.

[6] იხ. http://kazbegi.gov.ge/ge/sakartvelos-magalmtiani-dasaxlebebis-ganvitarebis-strategiis-2019-2020-clebis-samokmedo-gegmis, http://kazbegi.gov.ge/sites/default/files/samokmedo_gegmis_proekti_1.xlsx, http://kazbegi.gov.ge/sites/default/files/skriningis_gancxadeba.pdf და https://mepa.gov.ge/Ge/Files/ViewFile/16573.

„საქართველოს ტურიზმის სტრატეგია 2025“, საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო, 2015.[7]

„მცხეთა-მთიანეთის რეგიონის განვითარების სტრატეგია 2015-2021 წლებისთვის“.[8]

„ტურიზმის რეგიონალური განვითარების სტრატეგია“ (ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი და დაბა სტეფანწმინდა), „რეგიონალური განვითარების პროექტი III“, მსოფლიო ბანკი, 2014.

„ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა“ (სამუშაო ვერსია).[9] აღნიშნული დოკუმენტი მუშავდება საქართველოსთვის გერმანიის განვითარების საკრედიტო ბანკის მხარდაჭერილი „კავკასიის დაცული ტერიტორიების პროგრამის“ ფარგლებში. შემუშავების პროცესში მყოფი მენეჯმენტის გეგმა მოიცავს ყაზბეგის დაცული ტერიტორიებს: ყაზბეგის ეროვნული პარკს, ასევე სახიზნარის კლდის, აბანოს მინერალური ტბის, თრუსოს ტრავერტინების, ჯვრის უღელტეხილის ტრავერტინების და ქეთერისის მინერალური ვოკლუზის ბუნების ძეგლებს. მენეჯმენტის გეგმის მიზანს წარმოადგენს ყაზბეგის დაცული ტერიტორიებისათვის გრძელვადიანი მიზნების და მართვის შესაბამისი მიდგომების განსაზღვრა, რომლის შედეგების მიღწევაც მიზნად უნდა დაისახოს პასუხისმგებელმა უწყებამ (ქვეყნის დაცული ტერიტორიების სააგენტო და ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია) გეგმის ძალაში ყოფნის პერიოდში.

„მუნიციპალური ნარჩენების მართვის ხუთწლიანი გეგმა 2018-2022 წლებისათვის“,[10] ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი, 2018. დოკუმენტი შეიცავს უახლეს დარგობრივ მონაცემებს ნარჩენების მართვის შესახებ მუნიციპალიტეტში. მომზადებულია მუნიციპალიტეტში შექმნილი სამუშაო ჯგუფის მიერ, აშშ საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) პროექტის „ნარჩენების მართვის ტექნოლოგიები რეგიონებში“ მხარდაჭერით.

„გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის მიწათსარგებლობის გენერალური გეგმა“ 2018 წლის 12 ივნისს დამტკიცდა საქართველოს მთავრობის №331 დადგენილებით. „სივრცითი მოწყობისა და ქალაქთმშენებლობის საფუძვლების შესახებ“ კანონის მე-12 მუხლის, 26-ე მუხლის მე-8 პუნქტისა, 29-ე მუხლის მე-10 პუნქტის შესაბამისად, შემდეგი დანართებით:

ა) №1. გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის მიწათსარგებლობის გენერალური გეგმა თანდართულ რუკებთან ერთად;

ბ) №2. გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესები;

---

[7] იხ. https://gnta.ge/wp-content/uploads/2015/01/საქართველოს-ტურიზმის-სტრატეგია.pdf.

[8] http://www.mrdi.gov.ge/sites/default/files/mcxeta-mtianetis_regionis_ganvitarebis_strategia_2014-2021_clebisatvis_0.pdf

[9] სამუშაო ვერსია 2019.09.18, წყარო: დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამის კავკასიაში - საქართველო (http://sppa-georgia.org).

[10] იხ. http://www.kazbegi.gov.ge/sites/default/files/gankarguleba_20.pdf.

გ) №3. გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის საბაზო არეალების მომსახურება სარეკომენდაციო/თემატური რუკები;

დ) №4. გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის სამთო მომსახურების საშუალებები სარეკომენდაციო/თემატური რუკები.

„გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის მიწათსარგებლობის გენერალური გეგმა“ დამტკიცებულია გარემოსდაცვით შეფასების კოდექსის სგშ მოთხოვნების ამოქმედებამდე (2018 წლის 1-ლი ივლისი).[11] ამდენად, სავარაუდოა, რომ წარმოდგენილი ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცის დაგეგმარების გეგმების ზემოქმედებები შესაძლოა საჭიროებდეს კუმულატიური ზემოქმედებების კონტექსტში განხილვას „გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის მიწათსარგებლობის გენერალური გეგმასთან“ მიმართებაში.

„გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმა“. სარეკრეაციო ტერიტორიის, ე.წ. „გუდაურის მაღლობებისთვის“ ნაკვეთების კერძო მფლობელების ინიციატივით მუშავდება განაშენიანების გეგმა, რომელიც ეყრდნობა საქართველოს მთავრობის მიერ 2018 წლის 12 ივნისს დამტკიცებულ „გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიისთვის მიწათსარგებლობის გენერალურ გეგმას“ და რომელიც სავარაუდოდ ექსტენსიური განვითარების მიმართულებით დააზუსტებს განაშენიანების პარამეტრებს აღნიშნული ტერიტორიისთვის. აღნიშნული სტრატეგიული დოკუმენტი ექვემდებარება სგშ-ის პროცედურას (გაცემულია სკრინინგის დასკვნა).[12]

„ყაზბეგის განვითარების სტრატეგია 2016-2020”,[13] წარმოადგენს არაოფიციალურ დოკუმენტს, შემუშავებულს ევროპის სამეზობლო პროგრამის სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარებისათვის (ENPARD) პროექტის ფარგლებში „ყაზბეგის განვითარების ჯგუფის“ (LAG Kazbegi) და საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაცია “People in Need”-ის (პინ-ის) ძალისხმევით პარტნიორებთან, ბიოლოგიურ მეურნეობათა ასოციაცია „ელკანასა“ და ჩეხეთის რესპუბლიკის ადგილობრივი სამოქმედო ჯგუფების ეროვნულ ქსელთან (NNLAG) ერთად.

„მიწის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიზნების მისაღწევად დეგრადირებული საძოვრების აღდგენა და მდგრადი მართვა“. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის

---

[11] მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ სგშ მოთხოვნების ამოქმედების შემდეგ, 2019 წლის 2 დეკემბერს, „საქართველოს სივრცის დაგეგმარების, არქიტექტურული და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსის“ ახალ მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით იქნა გამოცემული საქართველოს მთავრობის დადგენილება №587 „გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის ქალაქთმშენებლობითი გეგმების დამტკიცების თაობაზე“, იხილეთ https://mrdi.gov.ge/pdf/5df73e0b544de.pdf/587დადგენილება.pdf.

[12] იხ. https://mepa.gov.ge/Ge/Files/Download/15354 და https://mepa.gov.ge/Ge/PublicInformation/8357

[13] იხ. http://enpard.ge/en/wp-content/uploads/2015/05/Kazbegi-Local-Development-Strategy-2016-2020-ENG.pdf და http://enpard.ge/ge/wp-content/uploads/2018/10/qhazbegis-adgilobrivi-ganvitharebis-strategia-2016-2020-qhazbegis-ganvitharebis-jguphi-2018-.pdf

მეურნეობის სამინისტრო გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) დახმარებითა და გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) დაფინანსებით 2019 წლიდან იწყებს აღნიშნული პროექტის მოსამზადებელ ეტაპს, რისთვისაც შეირჩა ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში პროექტის განხორციელების საპილოტე ტერიტორია.[14]

სტრატეგიული კოორდინირებაა საჭირო სხვა დარგობრივ/გეგმარებით ინიციატივებთან:

- საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარების სხვადასხვა გეგმები/პროექტები.
- ტურიზმის განვითარების სხვადასხვა გეგმები/პროექტები.
- ჰესების და ენერგეტიკის განვითარების სხვადასხვა გეგმები/პროექტები.
- ელექტროგადამცემი და სხვა ხაზობრივი ინფრასტრუქტურის გეგმები/პროექტები.
- წყალკანალიზაციის და გამწმენდი ინფრასტრუქტურა, მათი საკმარისობა და ტევადობა.[15]
- მუნიციპალიტეტის ნარჩენების მართვა გეგმები, მათი საკმარისობა და ტევადობა.
- სხვა ინფრასტრუქტურული და განვითარების გეგმები/პროექტები.

5. ზემოქმედების მასშტაბი

წინამდებარე თავში მოყვანილია მოკლე ინფორმაცია გეგმარებით არეალის გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ და დახასიათებულია ზოგადი გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის საკითხები. ძირითადი საკითხების შეჯამების შემდეგ, ცალკე განცხადებების სახითაა მოყვანილი აგრეთვე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით მოთხოვნილი კონკრეტული საკითხების მოკლე შეფასება (დაცული ტერიტორიები, საერთაშორისო სტატუსის მქონე ტერიტორიები, ტრანსსასაზღვრო შეფასების საჭიროება).

5.1 გარემოს მდგომარეობა და მოსახლეობის ჯანმრთელობა

სკოპინგის მიზნებისთვის საკმარისი დეტალურობით შესრულებული გეგმარებითი არეალების გარემოს და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მდგომარეობა რეზიუმირებულად მონაცემთა (ინდიკატორული) მატრიცის სახით არის წარმოდგენილი თანდართულ კონცეფციებში, სადაც დახასიათებულია გეგმარების საკანონმდებლო მოთხოვნებით განსაზღვრული ზოგადი გარემოსდაცვითი პირობები, როგორებიცაა ბუნებრივი მახასიათებლები (ჰიდროგრაფიული ქსელი, კლიმატი, მეტეოროლოგია, მცენარეული საფარი, ცხოველთა სამყარო, ლანდშაფტები, სხვ.), ასევე ზოგადადაა განხილული მუნიციპალიტეტის და დაბის ეკოლოგიური მდგომარეობის საკითხები, როგორებიცაა ხმაური, ჰაერის ხარისხი, საკანალიზაციო და მუნიციპალური ნარჩენები, ინფორმაცია გეოდინამიკურ პროცესებზე და სხვა. განხილულია სოციალური და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მონაცემებიც. შესაბამისად, გამეორების თავიდან ასაცილებლად, აღნიშნული საკითხები აღარ არის წარმოდგენილი წინამდებარე სკოპინგის ანგარიშში.

---

[14] იხ. http://www.kazbegi.gov.ge/en/node/1753

[15] იხ. https://www.facebook.com/ThinkNaturally/posts/2678158538929985

წინამდებარე თავში წარმოდგენილია სტრატეგიულ დოკუმენტებთან დაკავშირებული გარემოს და ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვის ძირითადი ასპექტები. განხილვა ზოგად ხასიათს ატარებს, ემსახურება ზემოქმედების ხასიათის და სპექტრის აღწერას და არ წარმოადგენს საკითხის ამომწურავ დახასიათებას, რაც სგშ-ის ანგარიშის პრეროგატივაა.

5.1.1 ზოგადი გარემოსდაცვითი საკითხები

საზოგადოდ, მუნიციპალიტეტის და დაბა სტეფანწმინდის განვითარება გამოიწვევს ისეთი გარემოსდაცვითი საკითხების გადაწყვეტის საჭიროებას, როგორებიცაა:

ცვლილება მიწათდაფარულობასა და მიწათსარგებლობაში. სხვადასხვა ღონისძიებებისა და საქმიანობების დაგეგმვით და განხორციელებით მოსალოდნელია, რომ ადგილი ექნება როგორც ათვისებული, ისე აუთვისებელი ტერიტორიების განვითარებას (ე.წ. „გრინფილდ“ განვითარება), რაც გამოიწვევს ცვლილებებს მიწათდაფარულობასა და მიწათსარგებლობაში (landuse/landcover change) სათანადო გარემოსდაცვითი შედეგებით.

ბიომრავალფეროვნება. დასახლებების და საქმიანობების შემდგომ განვითარებას მაღალი მთის რეგიონში მნიშვნელოვანი ზემოქმედება შეიძლება ჰქონდეს მთის, ხმელეთის და წყლის სხვადასხვა სახეობებზე, ჰაბიტატებზე, ეკოსისტემებზე, დაცულ ტერიტორიებზე.

ვიზუალური ზემოქმედება და ლანდშაფტის ცვლილება. გეგმარებით ჰორიზონტალური თუ ვერტიკალური ზრდა დასახლებების, საყოფაცხოვრებო მომსახურება, მიწისზედა, მიწისქვეშა და საჰაერო (საბაგირო) ტრანსპორტი, ტურისტული ინფრასტრუქტურა, სხვა სამშენებლო და განვითარების, ასევე ბუნებრივი რესურსების მოხმარების უკონტროლო საქმიანობები ძლიერად აკნინებენ ლანდშაფტის ხარისხს. აღნიშნული ზემოქმედების შესარბილებლად გასათვალისწინებელია განაშენიანების ინტენსიფიკაციის დონის შემცირება, განაშენიანების ზონების ფართობების შეზღუდვა და შემცირება, შენობათა სიმაღლეების შეზღუდვა, სწორი დაგეგმარება, სხვა შემარბილებელი ღონისძიებები.

ნარჩენების წარმოქმნა. ახალი დასახლებები და საქმიანობები გამოიწვევს ნარჩენების გენერირებას, რაც თავისთავად მოითხოვს მათ სათანადო მართვას: შეგროვებას, გატანას, და განთავსებას. მნიშვნელოვანია მინიმიზაციის პრაქტიკის დანერგვა მთის (მოწყვლად) არეალებში. ნარჩენების რაოდენობას მნიშვნელოვნად ზრდის უკონტროლო ტურიზმი. განსაკუთრებული ზრუნვის საგანს წარმოადგენს მაღალი მთის გარემოს დაბინძურება ადამიანის საყოფაცხოვრებო და ტურიზმის ნარჩენებით. სტეფანწმინდის ნაგავსაყრელის დახურვის საკითხი ასევე გადასაჭრელია მთლიანობაში.

ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე ზემოქმედება და დაცვის საკითხები. ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე ზემოქმედების შესარბილებლად აუცილებელი იქნება ნებისმიერი განვითარების საქმიანობის დროს ნიადაგის ზედა ნაყოფიერი ფენის მოხსნა, სათანადოდ დასაწყობება და აღდგენა, კანონმდებლობის და საუკეთესო პრაქტიკის მოთხოვნების მიხედვით. განვითარების და მშენებლობის პირობებში შესაძლოა გამწვავდეს ნიადაგის ეროზიისგან დაცვის საკითხები. ზემოქმედება ექნება გრუნტის სამუშაოებს და მათ ინტენსიობას.

წყლის რესურსებზე მოთხოვნის ზრდა. დასახლებების და ტურიზმის განვითარება და ახალი დასახლებების და ახალი ტურისტული ინფრასტრუქტურის შექმნა საჭიროებს თანმდევ უზრუნველყოფას უსაფრთხო სასმელი წყლით.

ნარჩენი წყლების წარმოქმნა და მათი უტილიზაციის საჭიროება. მოითხოვს გაწმენდას წყალჩაშვებამდე, გამწმენდი ნაგებობის განთავსებას ან არსებულთან დაერთებას. აღნიშნულ ფაქტორს დამატებით აძლიერებს ტურიზმის უკონტროლო განვითარება.

ენერგომოხმარების ზრდა. განვითარება მოითხოვს ენერგომოხმარებას, რაც საჭიროებს შერბილებას ენერგოდამზოგი მშენებლობით, ინფრასტრუქტურის მოწყობას ენერგიის მოხმარების შემცირებით, ასევე შესაძლებელია განახლებადი ენერგიის გამოყენებითაც.

ხმაურის წარმოქმნა. განაშენიანების შედეგად წარმოიქმნება დასახლებული ტერიტორია, რომელსაც ახასიათებს ფონური ხმაური. ამასთან, სატრანსპორტო ქსელი ასევე საჭიროა შეძლებისდაგვარად ოპტიმალურად იყოს დაგეგმილი ხმაურის დონის შესამცირებლად.

ბუნებრივი საფრთხეების ზემოქმედების რისკის ზრდა. გეგმარებითი არეალისთვის მნიშვნელოვან საკითხს წარმოადგენს ქვათაცვენა-კლდეზვავების, წყლისმიერი ეროზიის, მეწყერების, ღვარცოფების, ზვავების, წყალდიდობების, წყალმოვარდნების, ბუნებრივი ან ადამიანის მიერ გამოწვეული სხვა საფრთხეების პრევენცია, შემცირება და მართვა, განსაკუთრებით კლიმატის ცვლილების და საშუალო ტემპერატურის ზრდით მაღალი მთის მზრალობაზე ზემოქმედების პირობებში.

5.1.2 მოსახლეობის ჯანმრთელობის ზოგადი ასპექტები

მუნიციპალიტეტის და დაბა სტეფანწმინდის განვითარება ასევე მოითხოვს ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვის ისეთი საკითხების შეფასების საჭიროებას, როგორებიცაა:

მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობა. მნიშვნელოვანია მოსახლეობის ძირითადი დემოგრაფიული მაჩვენებლების (დემოგრაფიული პროფილი, შობადობა, ბუნებრივი მატება, სიკვდილიანობა და სხვა) განსაზღვრა, ასევე გადამდები და არაგადამდები დაავადებების გავრცელების სიხშირის ანალიზი.

სოციალური ფონის ანალიზი, დასაქმება, სოციალური სერვისები. დასაქმების საკითხის შეფასება მეტად მნიშვნელოვანია. დასაქმების აქტიური პოლიტიკა და მიზანმიმართული სოციალური დაცვის სისტემა ამცირებს უმუშევრობის გვერდით ეფექტებს, როგორებიცაა ავადობის რისკის გაორმაგება. სასურველია, სგშ-ში წარმოდგენილი იქნას მოსაზრებები ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და თემების ფუნქციური დატვირთვების გადანაწილების მიზნით, მუნიციპალიტეტის მცხოვრებთათვის დასაქმების ადგილების მოწყობის, მ. შ. ტურისტულ სფეროში დასაქმების შესაძლებლობების, შესახებ.

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ყველა ძირითადი აქტივობა და სოციალურ-კულტურული ინფრასტრუქტურის ობიექტები თავმოყრილია დაბა სტეფანწმინდაში, მ.შ. საკრებულო, გამგეობა, იუსტიციის სახლი, ბანკის ფილიალები, ფოსტა, პოლიცია, სასტუმროები, კვების ობიექტები. მიუხედავად ამგვარი სოციალური სერვისების არსებობისა,

მოუგვარებელი შიდა ტრანსპორტის პრობლემის გამო, გართულებულია ამ სერვისებზე ხელმისაწვდომობა. ტრანსპორტის პრობლემის მოგვარება ჯანმრთელობის ხელშეწყობის ფაქტორს წარმოადგენს: ახალგაზრდებს უნდა ქონდეთ წვდომა გამაჯანსაღებელ და კულტურულ დაწესებულებებთან.

სამედიცინო მომსახურება და ხელმისაწვდომობა. მნიშვნელოვანია გაანალიზდეს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში რაოდენობა და ხელმისაწვდომობა ამბულატორიულ და სტაციონარულ დაწესებულებებზე და სასწავლო სამედიცინო მომსახურება, თანამედროვე ტექნოლოგიებით უზრუნველყოფა. ეს შესაძლებლობას მისცემს გადაწყვეტილების მიმღებებს დაგეგმონ საჭიროებები, რათა დროულად და მაღალი ხარისხით მოხდეს ადგილობრივი მოსახელობისა და ტურისტების სამედიცინო სერვისებით უზრუნველყოფა.

დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა. აუცილებელია დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის მდგომარეობის ანალიზი ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისთვის. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში მნიშვნელოვნად შემცირდა დედათა და ბავშვთა სიკვდილობის მაჩვენებლები, პრობლემა მთლიანად აღმოფხვრილი არ არის და საჭიროებს კომპლექსურ მიდგომას: პრევენტაბელური დაავადებების თავიდან აცილების (მ.შ. იმუნიზაციის გზით), ადექვატური სამედიცინო სერვისების შეთავაზებით და მათზე ხელმისაწვდომობის გაზრდით.

სკოლამდელი და სასკოლო დაწესებულებები. გარდა საგანმანათლებლო დაწესებულებების რაოდენობრივი აღწერისა, მნიშვნელოვანია ტერიტორიის განაშენიანების დროს განისაზღვროს, გათვალისწინებულია თუ არა სარეკრეაციო სივრცეები, ჯანდაცვის და სპორტის ობიექტები, სკოლამდელი და სასკოლო აღზრდის დაწესებულებები, ხომ არ არის დარღვეული შესაბამისი ზონირების პრინციპები. ასევე მნიშვნელოვანია პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულების არსებობის ან შემდგომში მისი გახსნის შესახებ ინფორმაციის ჩართვა, რაც ხელს შეუწყობს დასაქმებას და ადგილზე ახალგაზრდების დამაგრებას.

წყალმომარაგება და სანიტარია. სგშ-ში უნდა აისახოს ინფორმაცია მოსახლეობის წყალმომარაგების შესახებ (წყალმომარაგების ტიპები, სასმელი წყლის ხარისხი, უწყვეტობა, ხელმისაწვდომობა, მონიტორინგი, ა.შ.), მისი გაფართოების შესაძლებლობა. აუცილებელია შეირჩეს ყველაზე რელევანტური ღონისძიებები წყალმომარაგებისა და სანიტარიის გასაუმჯობესებლად გრძელვადიან პერსპექტივაში.

ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება. ატმოსფერული ჰაერის შეფასებას დიდი მნიშვნელობა აქვს როგორც ადამიანის ჯანმრთელობისთვის, ისე ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შენარჩუნებისთვის. მნიშვნელოვანია ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების ტერიტორიაზე დაიგეგმოს ატმოსფერული ჰაერის ხარისხობრივი მდგომარეობის მონიტორინგი და სგშ-ში აისახოს მონიტორინგის მონაცემები კონკრეტულ დამაბინძურებლებზე.

ზოგადად, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ჰაერის მდგომარეობა კარგია, თუმცა დაგეგმარებისას გარკვეული ცვლილებების შედეგად შესაძლოა მოხდეს ემისიებისა და ხმაურის გავრცელება, რაც საჭიროებს წინასწარ გაანალიზებას. ამავდროულად, საყურადღებოა ჰაერის დაბინძურების თვალსაზრისით ავტოტრანსპორტი. ამ მხრივ ყველაზე დიდი გამოწვევაა ტრანს-კავკასიური ავტომაგისტრალი. ამდენად, ალტერნატიული ვარიანტების გათვალისწინება - საერთაშორისო გზის თერგის მეორე მხარეს გადატანა, მნიშვნელოვანია. უთუოდ უნდა შეფასდეს ალტერნატივების გავლენა ჯანმრთელობაზე.

ასევე მნიშვნელოვანია შინამეურნეობაში გამოყენებული საწვავის ანალიზი და ჯანმრთელობის რისკების შემცირების სტრატეგების შემუშავებას.

ხმაური. ხმაურის გამოკვეთილი წყარო ტრანს-კავკასიური მაგისტრალია. პრობლემის მოგვარების ალტერნატივად შეიძლება მივიჩნიოთ საერთაშორისო გზის მდინარე თერგის მეორე მხარეს გადატანა, რაც ნახსენებია კონცეფციის დოკუმენტებში. ტურისტული ნაკადის გაზრდა გამოიწვევს ხმაურის ზრდას. ამდენად, მიზანშეწონილია ტარდებოდეს ხმაურის გაზომვა, შეფასდეს და დაიგეგმოს ხმაურის შემცირების ღონისძიებები.

ელექტრომაგნიტური ველი და რადიაცია. უნდა განხორციელდეს მაღალი ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზებით ელექტრომაგნიტური გამოსხივების ზეგავლენის შეფასება და რისკების გამოვლენის შემთხვევაში დაიგეგმოს ღონისძიებები, რომელიც ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედებას შეამცირებს. ტურისტული და ატრაქციული სივრცეების განვითარება ასევე გაზრდის მოთხოვნილების მაღალი ხარისხის კავშირგაბმულობაზე.

ასევე, უნდა მოხდეს რადიაციისა და რადიაქტიული ობიექტების შესწავლა, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

ნარჩენების მართვა. სასურველია დეტალური კვლევის ჩატარება მუნიციპალური საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მართვის შესახებ არსებული მდგომარეობის შეფასებისა და შედეგების გასაანალიზებლად, რათა ახალი პრიორიტეტების მიხედვით მიღებულ იქნეს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის 5 წლიანი გეგმა. დამატებითი კონსულტაციები უნდა გაიმართოს ყველა დაინტერესებულ უწყებასთან, განსაკუთრებით ტურისტულ ზონებად მოაზრებულ ტერიტორიებზე, დაბა სტეფანწმინდისა და მიმდებარე სოფლების დონეზე. მნიშვნელოვანია ნარჩენების გეგმის გადახედვა არა მარტო დასახლებული პუნქტებისთვის, არამედ მაგისტრალურ გზებზე არსებულ ავტოტრანსპორტისთვის დროებით გასაჩერებელ პუნქტებზეც, სადაც მდებარეობს კვების ობიექტები, ბენზინგასამართი სადგურები. გასათვალისწინებელია ასევე სამშენებლო ნარჩენების მართვის თავისებურებებიც.

მნიშვნელოვანია, რომ გეგმებში გათვალისწინებულ იქნას 2016 წელს დამტკიცებული საქართველოს ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგიის და ნარჩენების მართვის

ეროვნული სამოქმედო გეგმის მოთხოვნები. მნიშვნელოვანია გათვალისწინებულ იქნას რეკომენდაციები მოკლე, საშუალო და გრძელვადიანი პერიოდებისთვის.

ჯანსაღი, უსაფრთხო გარემო და ფიზიკური აქტივობა. საქართველოში სხეულის დაზიანება სიკვდილობის რიგით მეოთხე მიზეზს წარმოადგენს. ამდენად, უპირატესობა უნდა მიენიჭოს უსაფრთხო და ეკოლოგიურად მისაღებ ტრანსპორტს, ველოსიპედით გადაადგილებას. უნდა გაიზარდოს საზოგადოებრივი ტრანსპორტითა და ფეხით გადაადგილების რაოდენობა. ასევე უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ყველასთვის ხელმისაწვდომი უსაფრთხო, მწვანე საზოგადოებრივი ადგილები, განსაკუთრებით ბავშვებისთვის, ქალებისთვის და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისთვის.

კლიმატის ცვლილება და ჯანმრთელობა. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით ადამიანის ჯანმრთელობაზე კლიმატის ცვლილება სამი ტიპის ზეგავლენას ახდენს, ესენია ბუნებრივი კატასტროფები, ინფექციური ფონის ცვლილება და თბური ტალღები. უნდა მოხდეს ამ გამოწვევათა შეფასება მუნიციპალიტეტში და პრობლემების არსებობის შემთხვევაში რეკომენდაციების შემუშავება მათთან გასამკლავებლად.

გარემოს მდგომარეობის და მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვასთან დაკავშირებული ზემოაღნიშნული და ასევე სხვა მნიშვნელოვანი საკითხები, სკოპინგის ეტაპის შედეგებზე დაყრდნობით, შემდგომი კვლევის პროცესში იქნება თანმიმდევრულად განხილული, სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ეტაპზე.

5.2 დაცული ტერიტორიები

„ყაზბეგის დაცული ტერიტორიები“ მცხეთა-მთიანეთის რეგიონში მდებარეობს, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში და გეგმარებითი არეალების ფარგლებში მოიცავს ექვსი თემის, სტეფანწმინდის, სიონის, სნოს, კობის, გორისციხის და გუდაურის მიწებს. „დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“ საქართველოს კანონში 2018 წლის 27 დეკემბერს შეტანილი ცვლილებების მიხედვით, „ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების“ საზღვრები გაფართოვდა 78,204 ჰექტარამდე. აღნიშნული საზღვრების გეოგრაფიული კოორდინატები აღწერილია საქართველოს კანონში „დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“[16] მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტში - ყაზბეგის ეროვნული პარკის საზღვარი, მე-4 პუნქტში - სახიზნარის კლდის ბუნების ძეგლის საზღვარი, მე-5 პუნქტში - აბანოს ტბის ბუნების ძეგლის საზღვარი, და მე-6 პუნქტში - თრუსოს ტრავერტინების ბუნების ძეგლის საზღვარი (საზღვრები იხ. ნახაზი 3). შესაბამისად, „ყაზბეგის დაცული ტერიტორიები“ მოიცავს „ყაზბეგის ეროვნულ პარკს“; „სახიზნარის კლდის ბუნების ძეგლს“; „აბანოს მინერალური ტბის ბუნების ძეგლს“ და „თრუსოს ტრავერტინების ბუნების ძეგლს“. ყაზბეგის დაცული ტერიტორიები ასევე მოიცავს ჯვრის უღელტეხილის ტრავერტინების (2.7 ჰა) და ქეთერისის მინერალური ვოკლუზის (1 ჰა) ბუნების ძეგლებს „ბუნების ძეგლების შექმნისა და მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად (2013 წლის 20 ნოემბერი #1582-რს).

[16] იხ. https://www.matsne.gov.ge/document/view/20098

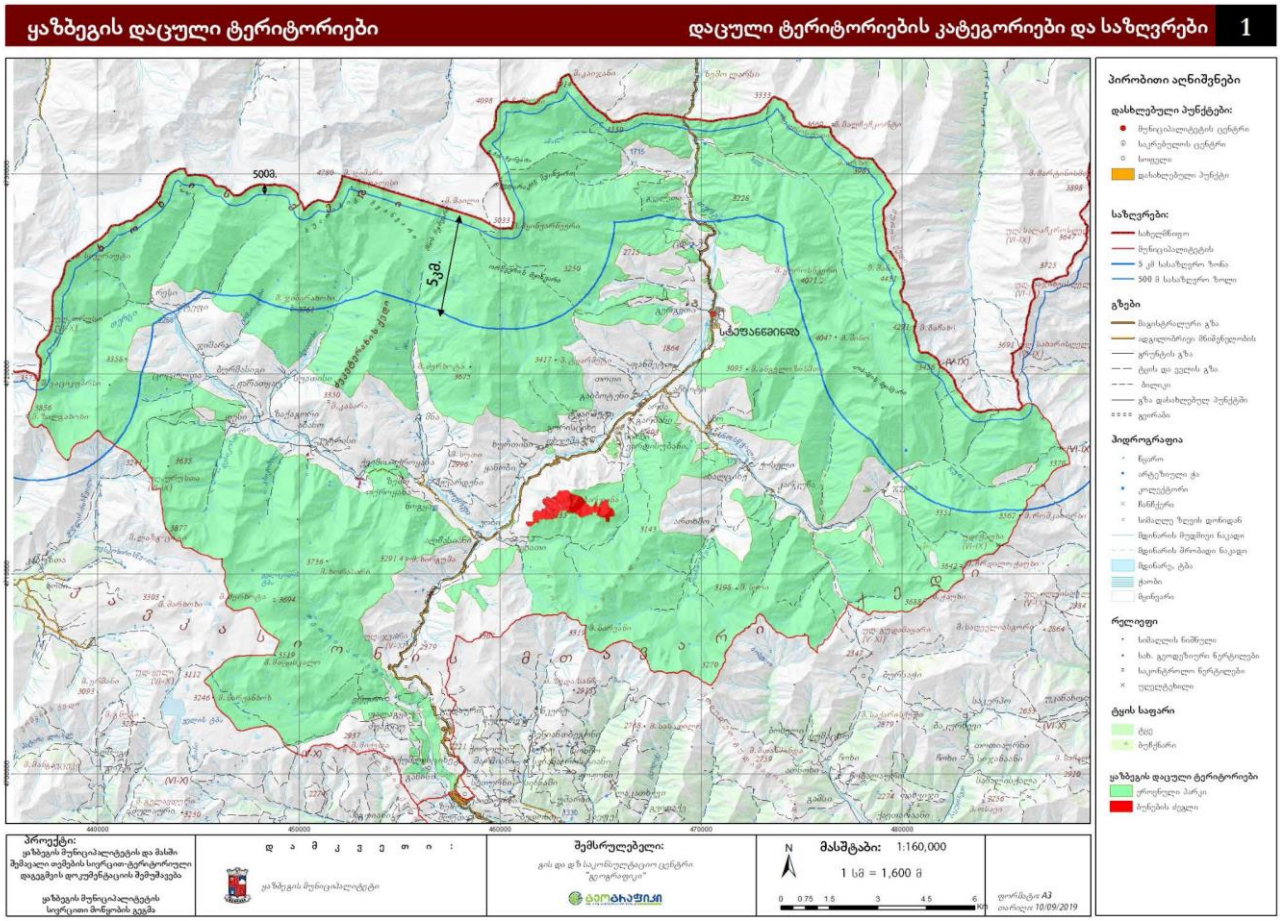

ნახაზი 3. ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების საზღვარები არსებული კანონმდებლობის შესაბამისად.

კანონში ასახული ყაზბეგის დაცული ტერიტორიის საზღვრების შიდა კონტურების სადელიმიტაციო სამუშაოები მოითხოვს დაზუსტებას მოსახლეობის ჩართულობითა და თანამონაწილეობით. შედეგად, მოსალოდნელია, რომ კანონში შევა დაზუსტებულ და დაკორექტებულ საზღვართან დაკავშირებული ცვლილებები. აღნიშნულ სამუშაოებს უზრუნველყოფს „დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში“. სადელიმიტაციო სამუშაოები დროებით შეჩერებულია და მიმდინარეობს შეთანხმების პროცესი დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და მუნიციპალიტეტს შორის, რათა შეჯერდეს პოზიცია ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების საზღვრებთან მიმართებაში.

ყაზბეგის ეროვნული პარკი და ბუნების ძეგლები დაარსებულია მაღალმთის ეკოსისტემების: სუბალპური ტყეების და ბუჩქნარების, ალპური მდელოების, სუბნივალური და ნივალური ეკოსისტემების, რელიქტური მთის ტყეების ფრაგმენტების, უნიკალური გეოლოგიური ობიექტების, ასევე ფლორისა და ფაუნის წარმომადგენლების დაცვის, მოვლის და პატრონობის მიზნით. საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობებია ყაზბეგური თაგვანა, პრომეთეს მემინდვრია, ფოცხვერი; საერთაშორისო წითელი ნუსხის სახეობებია არჩვი (კრიტიკულ საფრთხეში მყოფი სახეობა) და კავკასიის ენდემი აღმოსავლეთკავკასიური ჯიხვი (მოწყვლადი სახეობა).

დაბა სტეფანწმინდის საზღვრებში მოქცეულია ეროვნული პარკის ფრაგმენტული ნაწილები (ნახაზი 4). უმეტესწილად გვხვდება ლიტვინოვის არყი, სოსნოვსკის ფიჭვი, ღვიები, მოცვი. დაბა სტეფანწმინდის სიახლოვეს დაცულია ქაცვის მოზრდილი მასივი.

სტეფანწმინდაში მდებარეობს ყაზბეგის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრი, რომელიც გერმანიის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (KFW) მხარდაჭერითაა აშენებული (გაიხსნა 2018 წ. ივნისში).

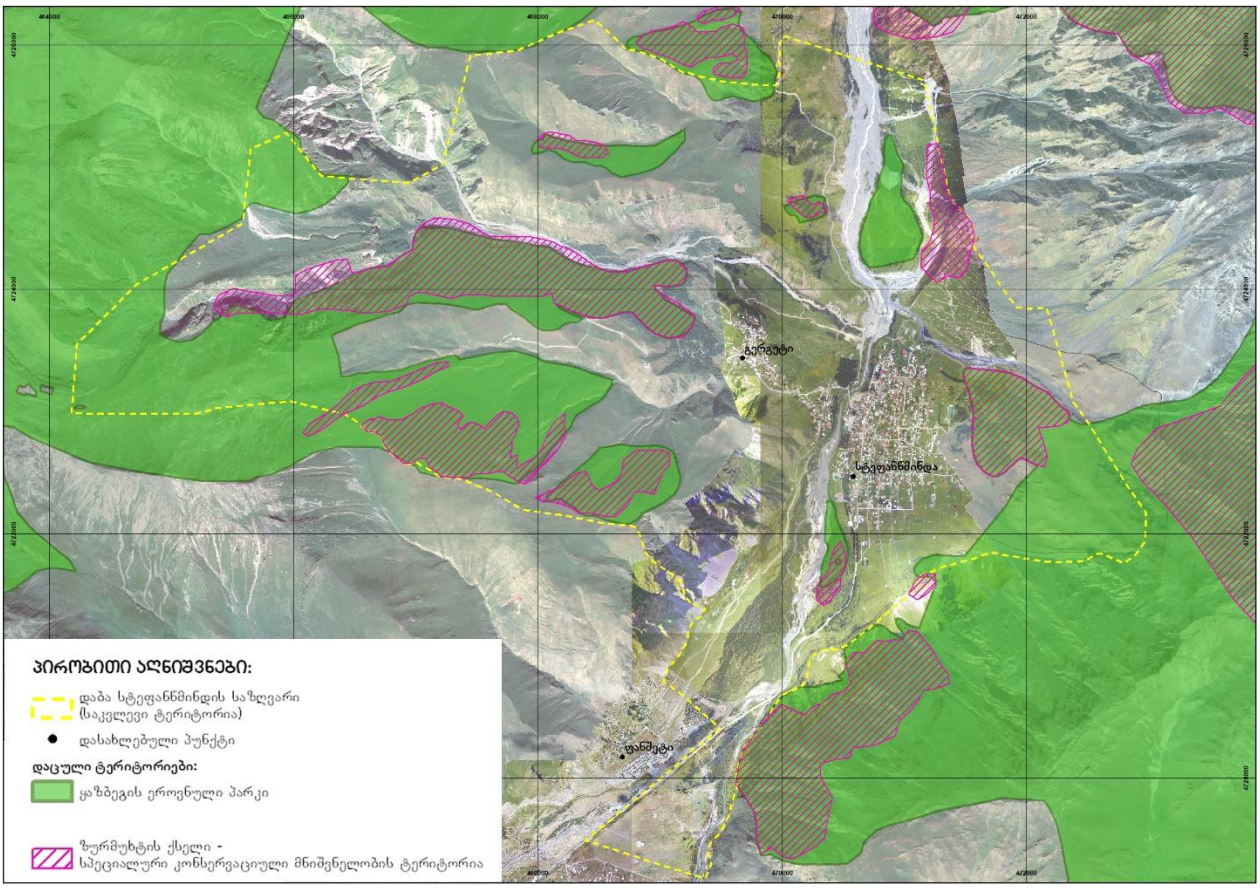

ნახაზი 4. ყაზბეგის დაცული ტერიტორიები (ფრაგმენტი) დაბა სტეფანწმინდის არეალში.

5.3 საერთაშორისო სტატუსის მქონე ტერიტორიები

გეგმარებითი არეალების ფარგლებში მდებარეობს საერთაშორისო სტატუსის მქონე ორი ტიპის ტერიტორია: „ზურმუხტის ქსელის“ (არსებული) და „ევროპული ლანდშაფტების კონვენციის“ (სავარაუდო) ეგიდით ნომინირებული ობიექტები.

ზურმუხტის ქსელი. ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დასაცავად, ევროპის ქვეყნებმა 1989 წელს „ბერნის კონვენციის“[17] ეგიდით შექმნეს „ზურმუხტის ქსელი“ სპეციალური მექანიზმი. „ზურმუხტის ქსელის“ შექმნა ევალებათ ბერნის კონვენციაზე მიერთებულ ევროკავშირის არაწევრ ქვეყნებს, მათ შორის საქართველოს, რომელიც ბერნის კონვენციას 2010 წელს მიუერთდა. აღნიშნული ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებულ სავალდებულო მოთხოვნასაც წარმოადგენს.

[17] „ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის კონვენცია“ (ბერნის კონვენცია). https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1486280

სამეურნეო საქმიანობა აქ არ იკრძალება, მაგრამ „ზურმუხტის ქსელი“ ზღუდავს ყველა იმ ქმედებასა თუ საქმიანობას, რომელსაც შეუძლია ისეთი ზემოქმედება დაცულ სახეობაზე ან ჰაბიტატზე, რომ საფრთხე შეუქმნას მათი კონსერვაციული სტატუსის შენარჩუნებას.

გეგმარებით არეალებში საქართველოს „ზურმუხტის ქსელის“ უბანია „ყაზბეგი“ (ნომერი GE0000009), რომელიც მთლიანად ალპურ ბიოგეოგრაფიულ რეგიონში მდებარეობს. „ყაზბეგის“ უბანზე წარმოდგენილია 7 განსხვავებული ტიპის ჰაბიტატი („მონაცემთა სტანდარტული ფორმის“ მიხედვით). უბანი მოიცავს ფრაგმენტირებულ ტერიტორიებს, წარმოდგენილია ერთმანეთისგან დამოუკიდებელი რამდენიმე უბნით და არ გააჩნია ერთიანი საზღვარი (იხ. ნახაზი 5, წყარო: http://emerald.eea.europa.eu).

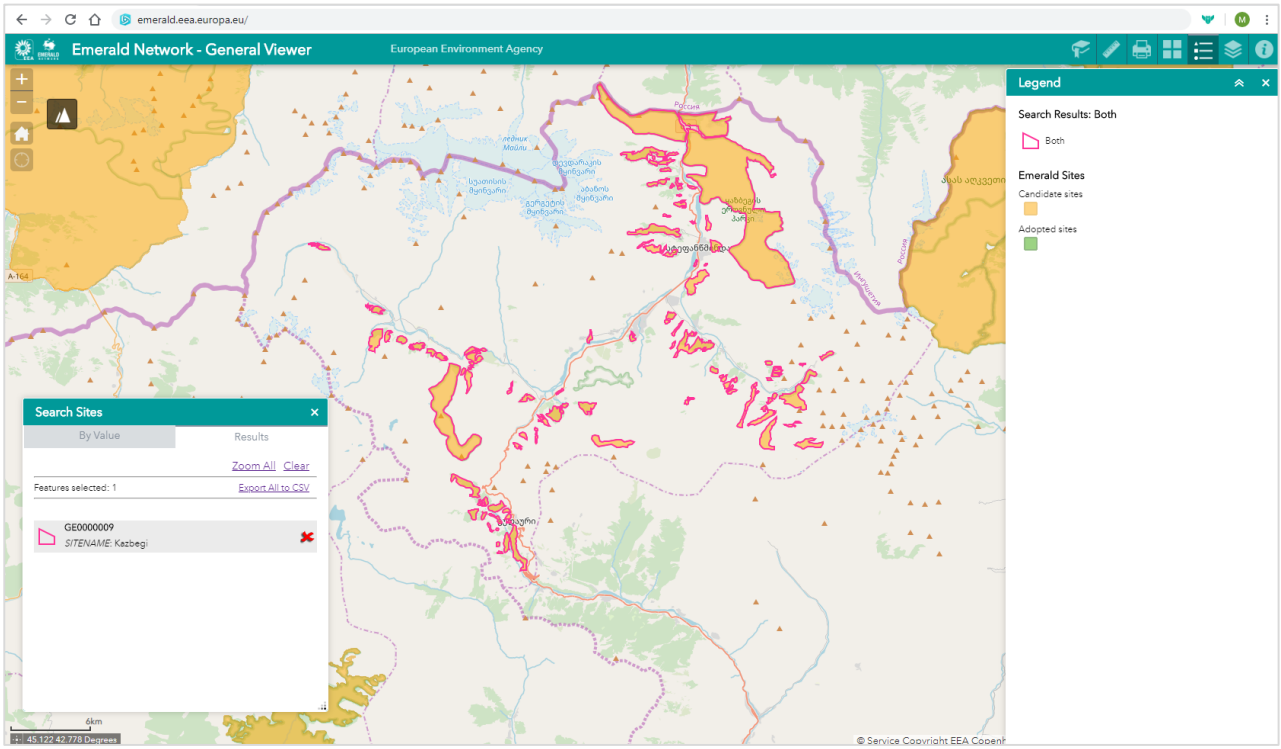

ნახაზი 5. „ზურმუხტის ქსელის“ „ყაზბეგის“ უბანი გეგმარებით არეალში.

ლანდშაფტები. განიხილება, აგრეთვე, ხევის მაღალი მთის ბუნებრივ-კულტურული ლანდშაფტების დაცვის წინადადება ევროპის საბჭოს „ევროპული ლანდშაფტების კონვენციის“,[18] ფლორენცია, 2000) და/ან ეროვნული კანონმდებლობის („დაცული ლანდშაფტი“) ფარგლებში.

5.4 ტრანსსასაზღვრო შეფასება

სკოპინგის ეტაპზე ზემოქმედებების წინასწარი ანალიზით სტრატეგიული დოკუმენტები იქონიებენ ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედებას. კერძოდ, ადგილი ექნება ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედებას დიდი კავკასიონის სასაზღვრო ზონის არეალების და მდინარე თერგის ფაქტორის გათვალისწინებით. აღნიშნული დამატებით გადამოწმდება სგშ-ის ანგარიშის მომზადების ეტაპზეც და ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედებების ანალიზი ნაწილობრივ შესრულდება კიდეც სგშ-ის ფარგლებში. თუმცაღა, ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედების

[18] https://www.coe.int/en/web/landscape
https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/1209252

შეფასების განხორციელების სამართლებრივი ვალდებულება ჯერჯერობით არ არის დამდგარი, რამდენადაც საქართველოში ძალაში ჯერ არ არის შესული „ტრანსსასაზღვრო კონტექსტში გარემოზე ზემოქმედების შეფასების შესახებ“ კონვენციისა და მისი „სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების შესახებ“ ოქმი (იხილეთ „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მუხლი 51, პუნქტი 6).

6. სგშ მეთოდოლოგია

სგშ-ის ანგარიშის მომზადების მეთოდოლოგიური ასპექტები ამ თავშია წარმოდგენილი. იმის გათვალისწინებით, რომ გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის სგშ ნაწილი ახალი ამოქმედებულია და ჯერჯერობით მწირია სგშ-ის წარმართვის გამოცდილება, შემდგომი კვლევების პროცესში სავარაუდოა რომ მეთოდოლოგიური მიდგომები გარკვეულწილად დაზუსტდეს და შეიცვალოს, კვლევის დეტალურობის და ხარისხის უზრუნველყოფით.

6.1 ალტერნატივების განხილვა

აღსანიშნავია, რომ გეგმების კონცეფციების თანდართული პროექტები ალტერნატიული დაპროექტებას უჭერს მხარს, ყველა დაინტერესებული მხარის მონაწილეობით, მათ შორის, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანიზაციებისა და მოსახლეობის მიერ შეთავაზებული წინადადებების გათვალისწინებით. ასეთივეა სგშ პროცესის მიდგომები.

სგშ-ის კონტექსტში განხილული იქნება სტრატეგიული დოკუმენტების მომზადების პროცესში დასმული გარემოსდაცვითი, სოციალური და ეკონომიკური თვალსაზრისით რეალისტური და განხორციელებადი ალტერნატივები.

მეთოდოლოგიურად, ალტერნატივების განხილვა შემოთავაზებულია სამ დონეზე.

სტრატეგიულ დონეზე პილოტირებულ იქნება მიდგომა კუმულატიურად გაანალიზდეს სივრცითი დაგეგმვის კონტექსტში სხვადასხვა დარგების კლასტერული რანჟირებით და ურთიერთმიმართებით სათანადო შეწონვითი ფაქტორებით დარგობრივი მონაცემების სივრცითი ფენების ზედდების გამოყენებით.

გარემოსდაცვითი, გეგმარებით, ადგილმდებარეობის შერჩევის და სხვა ფაქტორების გათვალისწინებით გაანალიზდება, აგრეთვე, სტრატეგიული დოკუმენტების ფარგლებში შემოთავაზებული სხვადასხვა გეგმარებითი და დარგობრივი ალტერნატივები.

განიხილება, ასევე, კონკრეტული ინფრასტრუქტურული საქმიანობების ალტერნატივები.

6.1.1 სტრატეგიული ალტერნატივები

სტრატეგიული ალტერნატივების სივრცითი ანალიზი კლასტერული რანჟირებით იქნება შესრულებული შემდეგი დარგობრივი ინდიკატორებისთვის:

- გარემოს ხარისხი
- ჯანმრთელობის დაცვა
- ტურისტული მიმზიდველობა
- კულტურული და ბუნებრივი მემკვიდრეობის მნიშვნელობა

- გეოსაფრთხეები
- ცხოვრების დონე
- განაშენიანების სიმჭიდროვე
- საინჟინრო-ტექნიკური ინფრასტრუქტურის მდგომარეობა
- სხვა შესაძლო დარგობრივი ინდიკატორ(ებ)ი

თითოეული დარგობრივი ინდიკატორი, შესაძლებლობისა და საჭიროებისამებრ, განისაზღვრება უშუალოდ, ან ქვედარგების პარამეტრების გასაშუალოებით, სათანადო შეწონვით. ინდიკატორების მისაღებად გამოყენებული იქნება დარგობრივი სივრცული მონაცემები (თუკი არსებობს) ან ექსპერტული შეფასებები სივრცულ საფუძველზე.

მაგალითისთვის, ურბანული გარემოს ხარისხის მდგომარეობა შემდეგი ქვეინდიკატორი ხარისხობრივი მაჩვენებლებით შეიძლება განისაზღვროს: გამწვანება, ხმაური, განიავება, სიცხე, ზედმეტი განათება, ჰაერის ხარისხი, განაშენიანების ინტენსიობა.

ინდიკატორული შეფასების რანჟირება დარგებისთვის იწარმოებს შემდეგი მატრიცით:

+2	ძალიან მაღალი	+2
+1	მაღალი	+1
0	საშუალო	0
-1	დაბალი	-1
-2	ძალიან დაბალი	-2

სივრცითი მონაცემების გენერირება გეგმარებითი არეალებისთვის იწარმოებს საგზაო ქსელით შეკრული ბადით გამოყოფილი პოლიგონების საფუძველზე, ან სხვა ნებისმიერი სივრცითი ერთეულით, კონკრეტული დარგობრივი ინდიკატორისთვის არსებული, ან ექსპერტულად შეფასებული მონაცემების ხასიათიდან გამომდინარე.

დარგობრივი მონაცემებით ინტეგრალური ინდიკატორის მისაღებად ალტერნატივების ანალიზი იწარმოებს გასაშუალოების (არითმეტიკული ან გეომეტრიული) და შეწონვის კოეფიციენტების ვარირების საფუძველზე. დარგობრივი წონების ალტერნატიული მნიშვნელობები ექსპერტული შეფასების და დაინტერესებული მხარეების მოსაზრებების და ინტეგრალური შედეგების საფუძველზე იქნება შეჯერებული („დელფის“ მეთოდი).

ანალიზი შესრულდება როგორც მუნიციპალიტეტისთვის, ისე დაბა სტეფანწმინდისთვის.

6.1.2 გეგმარების ალტერნატივები

სივრცის დაგეგმარების გეგმებისთვის გაანალიზდება ასევე გეგმარების ალტერნატივები (როგორც მთლიანად ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისთვის, ისე დაბა სტეფანწმინდისთვის). გეგმარებითი ჯგუფის მიერ შემოთავაზებულ ალტერნატივებთან ერთად, განხილული იქნება ნულოვანი ალტერნატივა (გეგმარების გარეშე).

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფციაში სივრცითი განვითარების სამი ალტერნატივაა შემოთავაზებული და აღწერილი, კერძოდ:

1) გეგმარებითი ალტერნატივა 1 (კონცეფციის რუკა 1, გეგმარებით ალტერნატივა 1):

განვითარება რამდენიმე მრავალფუნქციური მუნიციპალური ინფრასტრუქტურული და სამეწარმეო კვანძის ჩამოყალიბებით (სტეფანწმინდის ცენტრი, ლარსის, თრუსოს, ღუდას კლასტერები) და ყველა სხვა მცირე დასახლების რევიტალიზაციით (კარგად მართული; ტურისტულ-სარეკრეაციო; ექსკლუზიური; კულტურული; საქართველოს და ეროვნული პარკის კარიბჭის; ეკო-, აგრო-, საწარმოო, შიდა და სასაზღვრო სოფლის ფუნქციების შეთავსებით და ინტეგრირებით), მათ შორის ნასოფლარების გაცოცხლებით.

ამ ალტერნატივის სტრატეგიული მიზნებია:

- დაცული უნიკალური ბუნებრივი და ეთნო-კულტურული გარემოს შექმნა;
- მდგრადი და დივერსიფიცირებული მკაფიო ადგილობრივი ეკონომიკის განვითარება;
- მსოფლიო მნიშვნელობის ტურისტულ-სპორტულ-სარეკრეაციო კვანძის განვითარება;
- ინტეგრირებულად მართული ძლიერი მუნიციპალიტეტის ჩამოყალიბება;
- მუნიციპალიტეტი გეოპოლიტიკურად მდგრადი და დაცული სახელმწიფო საზღვრით.

2) გეგმარებითი ალტერნატივა 2 (კონცეფციის რუკა 2, გეგმარებით ალტერნატივა 2):

მზარდი მოთხოვნების და გამოწვევების დაკმაყოფილების მცდელობა განვითარებით არსებული ვითარების კონსერვაციის და ხარისხობრივი გაუმჯობესების გზით.

ამ ალტერნატივების სტრატეგიული მიზნებია:

- დაცული უნიკალური ბუნებრივი და ეთნო-კულტურული გარემოს შექმნა;
- მუნიციპალიტეტი გეოპოლიტიკურად მდგრადი და დაცული სახელმწიფო საზღვრით.

3) ნულოვანი ალტერნატივა / გეგმარების გარეშე (რუკა 3, არსებული ფუნქცია):

დღეს არსებული მდგომარეობა რთული სოციალური, ეკონომიკური, გარემოსდაცვითი პირობებით, ქაოტური ინფრასტრუქტურით, შეზღუდული სივრცითი კატეგორიებით და ზონირებით, გეოსაფრთხეებით, ტურიზმის ინტენსიფიკაციით და სხვა ფაქტორებით.

განხილული გეგმარებითი ალტერნატივის სხვადასხვა გარემოსდაცვით პარამეტრებზე ზემოქმედების ხარისხობრივი ანალიზი, როგორც ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის, ისე დაბა სტეფანწმინდის გეგმარებითი ალტერნატივებისთვის, განხორციელდება ქვემოთ მოყვანილი ცხრილის ფორმატით (იხ. ცხრილი 1):

დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის კონცეფციაში სივრცითი განვითარების ოთხი ალტერნატივაა შემოთავაზებული და აღწერილი.

აღსანიშნავია, რომ დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის კონცეფციის შესაბამისად შემდეგი პრინციპები საერთოა სამი გეგმარებითი ალტერნატივის შემთხვევაში:

- სტეფანწმინდის განვითარება ტურიზმის და მომსახურების სფეროს მიმართულებით;
- ადგილობრივი სოფლის მეურნეობის და აგრარული მიწების შენარჩუნება;
- კულტურული მემკვიდრეობის გაფრთხილება და კულტურული ლანდშაფტის დაცვა;
- შესაბამისი სოციალური და საინჟინრო ინფრასტრუქტურის განვითარება;
- ბუნებრივი რესურსების გონივრული გამოყენება და ლანდშაფტის დაცვა;
- გეო-საფრთხეების გათვალისწინება და ადამიანის სიცოცხლის უზრუნველყოფა;
- მიმზიდველი ურბანული გარემოს შექმნა ადგილობრივებისათვის, ვიზიტორებისთვის;
- ადამიანზე მორგებული ურბანული დიზაინი და საზოგადოებრივი სივრცეები;

- ჯანსაღი ცხოვრების წესის ხელშეწყობა შესაბამისი სპორტული, გამაჯანსაღებელი და ფეხით მოსიარულეზე მორგებული ინფრასტრუქტურით;
- სამშენებლო პარამეტრების დაწესება, რომლებიც არ გამოიწვევენ სიმჭიდროვეს ზღვარს ზემოთ გადაცილებას, საცხოვრებელი გარემოს და ლანდშაფტის დეგრადაციას.

ცხრილი 1. გეგმარებითი ალტერნატივების შედარება

ალტერნატივები / პოტენციური ზემოქმედების ფაქტორები	გეგმარებითი ალტერნატივა 1	გეგმარებითი ალტერნატივა 2	გეგმარებითი ალტერნატივა ...	ნულოვანი ალტერნატივა (გეგმარების გარეშე)
გეოლოგია, ნიადაგები, მიწის გამოყენება				
- ზემოქმედების ფაქტორი 1				
- ზემოქმედების ფაქტორი 2				
- ზემოქმედების ფაქტორი ...				
წყლის რესურსები				
- ზემოქმედების ფაქტორი 1				
- ზემოქმედების ფაქტორი 2				
- ზემოქმედების ფაქტორი ...				
ბიომრავალფეროვნება				
- ზემოქმედების ფაქტორი 1				
- ზემოქმედების ფაქტორი 2				
- ზემოქმედების ფაქტორი ...				
ჰაერის ხარისხი				
- ზემოქმედების ფაქტორი 1				
- ზემოქმედების ფაქტორი 2				
- ზემოქმედების ფაქტორი ...				
ნარჩენების გენერირება				
- ზემოქმედების ფაქტორი 1				
- ზემოქმედების ფაქტორი 2				
- ზემოქმედების ფაქტორი ...				
ადამიანის ჯანმრთელობა				
- ზემოქმედების ფაქტორი 1				
- ზემოქმედების ფაქტორი 2				
- ზემოქმედების ფაქტორი ...				
სოციო-ეკონომიკური				
- ზემოქმედების ფაქტორი 1				
- ზემოქმედების ფაქტორი 2				
- ზემოქმედების ფაქტორი ...				

შენიშვნა: რანჟირების დონეებია ძლიერი უარყოფითი ზემოქმედება (-2), უარყოფითი ზემოქმედება (-1), ზემოქმედება ცვლილების გარეშე (0), დადებითი ზემოქმედება (+1), ძლიერი დადებითი ზემოქმედება (+2)

1) გეგმარებითი ალტერნატივა 1 (კონცეფციის რუკა 1, ალტერნატივა 1):

ეს ალტერნატივა გულისხმობს საერთაშორისო მნიშვნელობის გზის გადატანას მდინარე თერგის მეორე მხარეს. ცენტრალური ნაწილის ჩამოყალიბებას სავაჭრო, კულტურული თუ სარეკრეაციო ფუნქციებით. დაბის სამხრეთ შესასვლელიდან ცენტრამდე მოეწყობა ბულვარი, ველო-ბილიკი, ორივე მიმართულებით თითო ზოლით შიდა საავტომობილო მოძრაობისთვის. ცენტრალური მოედნიდან მერიამდე მოეწყობა ფეხით სასიარულო ზონა და დასახლების ცენტრი; თერგის ფერდზე გადაკიდებული გადასახედით და გერგეთში გადასასვლელი ხიდით ფეხით მოსიარულეებისთვის, ხოლო გამწვანებული ურბანული სივრცე გაგრძელდება ყუროსხევამდე. სტეფანწმინდის ისტორიული ცენტრი იქცევა მიზიდულობის კერად. დაბის სამხრეთ არეალი მონიშნულია კემპინგის ადგილად. სამხრეთ შესასვლელთან დამატებით გათვალისწინებულია საპროექტო სარკინიგზო სადგური, ავტოსადგომი, საპარკო ზოლი და საწვავის გასამართი სადგური. აღმოსავლეთით შემოთავაზებულია საბაგირო გზის სადგური, რომელიც სტეფანწმინდას აკავშირებს ყუროს მთასთან (3700-მდე მეტრის სიმაღლეზე) და ჩაფიქრებულია როგორც ტურისტული ატრაქცია. ამ არეალში შენობები იზღუდება მანსარდით და 3 სართულით, სტეფანწმინდის ძირითადი განაშენიანების დაბალი ინტენსიობის ზონაში 2 სართულით, ხოლო ზედა საშუალო ინტენსიობის ზონაში მანსარდით და 4 სართულით. აღსანიშნავია, რომ ამ ალტერნატივაში განსაზღვრულია დაბალი და საშუალო ინტენსიობის განაშენიანების განვითარება და დაბის სამხრეთ ნაწილში, ამჟამად აუთვისებელ ტერიტორიებზე (გაფართოება შეზღუდულია მაღალი ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზით). თერგის მარცხენა ნაპირზე მოიაზრება საკურორტო-სარეკრეაციო ზონა, სპა და სპორტული ობიექტები. გერგეთი ზონირებულია, როგორც სასოფლო-სამოსახლო ზონა, თუმცაღა, არსებულ ობიექტებთან ერთად, აქ ატრაქციის სახით დაგეგმილია მიწისქვეშა ფუნიკულიორის ქვედა სადგური, რომელიც დააკავშირებს დაბას სამების ეკლესიის მიმდებარე ტერიტორიასთან. სოფელ აჩხოტის სიახლოვეს გამოყოფილია ტერიტორია ლოგისტიკური ჰაბისთვის. საავტომობილო მაგისტრალისთვის, კონცეფციაში წარმოდგენილია ორი სავარაუდო ალტერნატივა (თერგის მარცხენა ან მარჯვენა მხარეს, სტეფანწმინდის გარშემოვლამდე). თუმცაღა, ეს საკითხი უფრო ფართოდ განხილული უნდა იქნეს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის ფარგლებში.

2) გეგმარებითი ალტერნატივა 2 (კონცეფციის რუკა 2, გეგმარებით ალტერნატივა 2):

ალტერნატივა არ ითვალისწინებს სარეზერვო საცხოვრებელი და სასტუმროს არეალების ათვისებას და ბულვარის გასწვრივ კომერციული ზონის დაგრძელებას. ამ შემთხვევაში არსებული განაშენიანების ფარგლებს გარეთ გასვლა არ ხდება და განვითარება მთლიანად იქნება ფოკუსირებული მიწის შიდა რესურსების გონივრულ ზღვრამდე გამჭიდროებასა და ათვისებაზე, ანუ ურბანული ზრდა იქნება ინტენსიური (შიდა) და არა ექსტენსიური (გარე). არ არის გათვალისწინებული გერგეთი-სამების მიწისქვეშა ფუნიკულიორი.

3) გეგმარებითი ალტერნატივა 3 (კონცეფციის რუკა 3, გეგმარებით ალტერნატივა 3):

მესამე ალტერნატივა მეორეს მსგავსია მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ ამ ვარიანტში არ ხდება დაბის შემოვლითი საავტომობილო გზის მდინარე თერგის მეორე მხარეს გადატანა. რუსეთის ფედერაციის საზღვართან დამაკავშირებელი გზა რჩება არსებული მდგომარეობით და სატრანზიტო მოძრაობა კვლავ სტეფანწმინდის დასახლებულ ცენტრალურ ნაწილზე გადის.

4) ნულოვანი ალტერნატივა / გეგმარების გარეშე (არსებული ფუნქცია):

ნულოვან ვარიანტში განვითარება მიმდინარეობს გეგმარების გარეშე. ვერ ხორციელდება დაბის შემოვლითი საავტომობილო გზის მდინარე თერგის მეორე მხარეს გადატანა და სატრანზიტო მოძრაობა კვლავ სტეფანწმინდის ცენტრალურ ნაწილზე გადის. ტურიზმის განვითარება მიმდინარეობს ინერციით. არ ვითარდება არც ტურისტული ატრაქციები, როგორებიცაა ყუროს საბაგირო და მიწისქვეშა ფუნიკულიორი. ალტერნატივა გულისხმობს საცხოვრებელი და სასტუმროს არეალების უკონტროლო ათვისებას და კომერციულ ინტენსიფიკაციას. ვერ იზღუდება ეფექტურად არსებული განაშენიანების ფარგლებს გარეთ გასვლა და ვერ რეგულირდება შენობების სიმაღლე. ურბანული ზრდა, უმეტესად, იქნება ექსტენსიური (გარე) და არა ინტენსიური (შიდა).

6.1.3 კონკრეტული დარგების და საქმიანობების ალტერნატივები

ალტერნატივების რანჟირების ანალოგიური მიდგომები იქნება გამოყენებული კონკრეტული მნიშვნელოვანი ზემოქმედების მქონე დარგობრივი საქმიანობებისთვის, როგორებიცაა, მაგალითად, კობი-ლარისის არსებულის მაგისტრალის რეაბილიტაციის და/ან შემოვლითი მაგისტრალის (მ. შ. სტეფანწმინდის მონაკვეთის) ალტერნატივები (იხ. ნახაზი 6, ფრაგმენტი); მაღალი მთის ტურიზმის და მისი ინფრასტრუქტურის, მათ შორის საბაგიროების, ფუნიკულიორის ალტერნატივები; ნახმარი წყლის გამწმენდი ნაგებობის ალტერნატივები (ცხრილი 2) და სხვა დარგობრივი ინიციატივები (მაგ. ჰესები, ეგხ-ები).

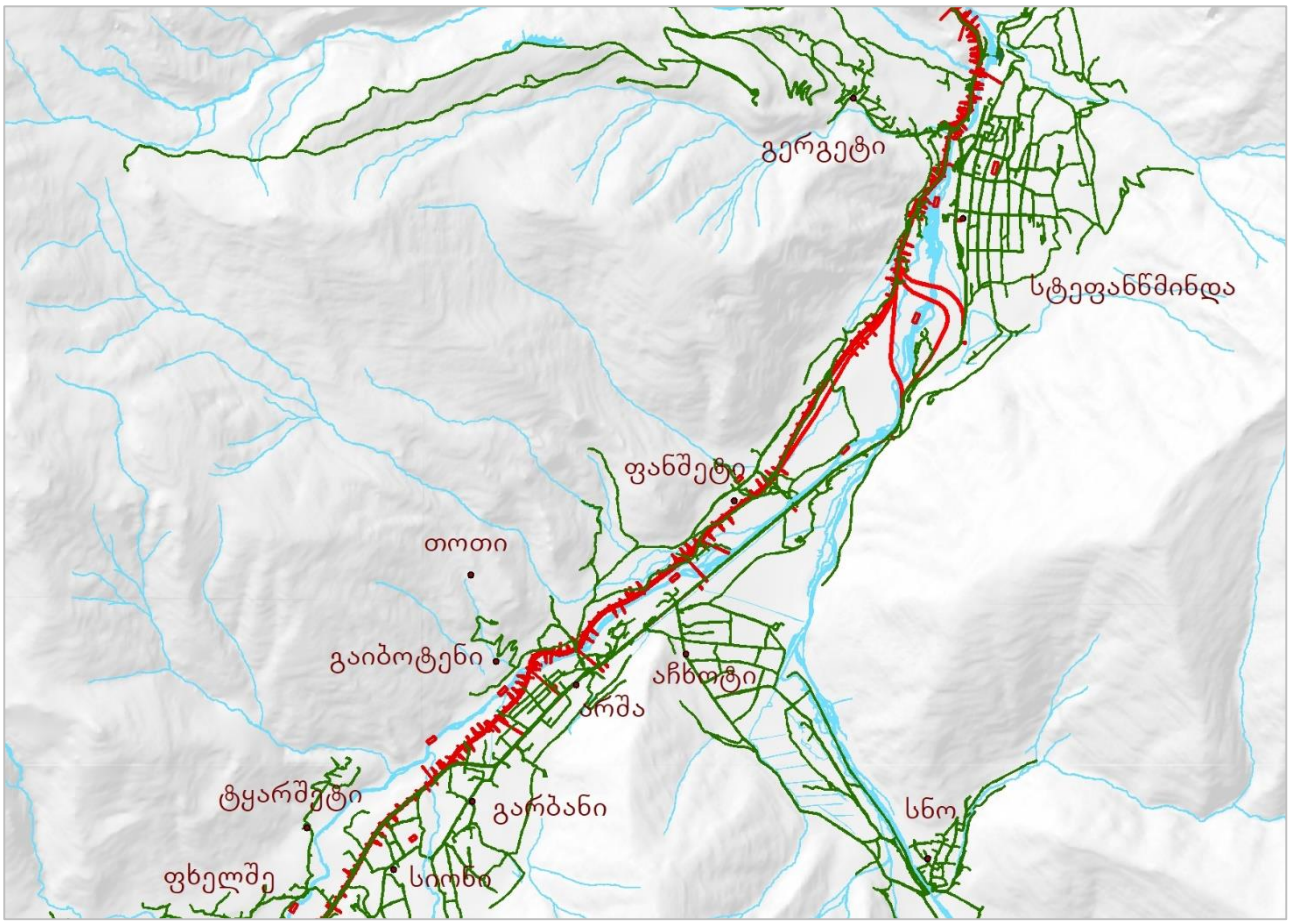

ნახაზი 6. არსებული საგზაო ქსელი (მწვანე) და შემოვლითი მაგისტრალის ალტერნატივები (წითელი).

ცხრილი 2. კონკრეტული საქმიანობების ალტერნატივების შედარება[19]

ალტერნატივები / პოტენციური ზემოქმედების ფაქტორები	ხელოვნური ჭაობი	სეპტიკური რეზერვუარი ან ინფილტრაციის ველი	ოქსიდაციის ტბორი	ლაგონები	აერაციის ლაგუნა	აქტივირებული ტალახი	ნელოვანი ალტერნატივა
მიწათსარგებლობის ფართობის ზრდა							
ნიადაგის შეშფოთება							
გრუნტის წყლის ხარისხი							
ზედაპირული წყლის ხარისხი							
წყლის ბინადარნი							
ველური სამყარო							
ნარჩენების გენერირება							
ადამიანის ჯანმრთელობა							
სოციო-კულტურული ასპექტები							
სხვა გამოვლენილი ფაქტორ(ებ)ი ...							

შენიშვნა: რანჟირების დონეებია ძლიერი უარყოფითი ზემოქმედება (-2), უარყოფითი ზემოქმედება (-1), ზემოქმედება ცვლილების გარეშე (0), დადებითი ზემოქმედება (+1), ძლიერი დადებითი ზემოქმედება (+2)

6.2 საბაზისო კვლევები

წინამდებარე ქვეთავში ჩამოყალიბებულია ის ზოგადი და სპეციფიკური კვლევები, რომელთა განხორციელება რეკომენდებულია სგშ-ის მომზადების პროცესში. კერძოდ, სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ინფორმაციით უზრუნველსაყოფად საჭირო საბაზისო კვლევების იდენტიფიკაციის პროცესში ორგვარი მიდგომაა გამოყენებული.

ზოგადი საბაზისო კვლევები

პირველი ეფუძნება „სტრატეგიული გარემოსდაცვითი კოდექსით“ მოთხოვნილ და სგშ-ის საუკეთესო პრაქტიკის გამოცდილებას და ითვალისწინებს **ზოგადი** გარემოსდაცვითი საკითხების დადგენას და მონაცემების მოძიებას შემდეგი ძირითადი მიმართულებებით (როგორც ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისთვის მთლიანად, ისე დაბა სტეფანწმინდისთვის):

ბიომრავალფეროვნება; ფლორა; ფაუნა; ნიადაგები; წყალი; კლიმატური ფაქტორები; ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობა; ლანდშაფტები; მოსახლეობა; ადამიანის ჯანმრთელობა; მატერიალური აქტივები; გეოსაფრთხეები; აღნიშნული ფაქტორების ურთიერთქმედება; სხვა იდენტიფიცირებული ფაქტორები.

[19] ამ ალტერნატივების ტექნიკური დახასიათება იხ. მაგ. ანგარიშში Ch. Shmandt, Preliminary Assessment of Wastewater Sub-sector for Small Cities and Towns in Georgia (preliminary steps towards a wastewater management strategy), commissioned by The World Bank Hydrology Expert Facility and MDF, December 2010, Tbilisi, Georgia.

კონკრეტული საბაზისო კვლევები (გარემოს დაცვა)

მეორე მიდგომით, გაანალიზდა ორივე გეგმის კონცეფციების პროექტების შინაარსი, რის შედეგადაც გამოიყო **კონკრეტული** გარემოსდაცვითი საკითხები, რომელთა გაანალიზება რეკომენდებულია სგშ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში განსახორციელებელი საბაზისო კვლევების ფარგლებში.

გეგმების კონცეფციების პროექტების ანალიზის საფუძველზე გამოვყოფდით შემდეგ გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით რელევანტურ საკითხებს (კურსივით გამოყოფილია ის თემები, რომლებიც სტეფანწმინდასაც შეეხება):

- *მემკვიდრეობის დამცავი ზონები გააზრებული და ამოქმედებული უნდა იყოს სტერეომეტრიულ (სამგანზომილებიან) კატეგორიებში, ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების ვიზუალური აღქმის და დაცვის გათვალისწინებით.*
- *ახალი ჰიდროლოგიური ვითარება ჰესების აგების შედეგად.*
- *ჰესების ზემოქმედება მდინარეთა ჰიდროლოგიურ რეჟიმზე გეგმარებით არეალში.*
- *ჰესებზე შემარბილებელი ღონისძიებების და ნარჩენი ზემოქმედებების შეფასება.*
- *იქთიოფაუნის პრობლემატიკა ჰესებთან მიმართებაში.*
- *ჰესების უარყოფითი ვიზუალური ზემოქმედება (ლანდშაფტის დეგრადაცია).*
- *ჰესების და დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის კუმულატიური ზემოქმედება.*
- *ჰესებზე „გარემოსდაცვითი ხარჯის“ მოთხოვნების დანერგვის მონიტორინგი.*
- წყლის პრობლემატიკა მოიაზრებოდეს ფართე დიაპაზონში, დაწყებული მდინარის აუზური მართვით, ვიდრე *„გარემოსდაცვით ხარჯამდე“ და იქთიოლოგიამდე.*
- *დატბორვის ზონების განსაზღვრა და მართვა (მაგ. სტეფანწმინდის გადაღმა, თერგის მარცხენა ნაპირზე სავარაუდო დატბორვის არეალებში განვითარების რისკები).*
- *ელექტროგადამცემი ხაზების (ეგხ) ვიზუალური ზემოქმედების შერბილება (მაგ.* სნო, *ცდო, სხვა დასახლებები, როგორც არსებული ეგხ-ები, ისე სამომავლოდ დაგეგმილი).*
- *დაბალი წნევის გაზის ქსელის ვიზუალური ზემოქმედების შეფასება და შერბილება.*
- *მაგისტრალური გაზსადენის ზემოქმედებების შეფასება და შერბილება.*
- *გლობალურ დათბობასთან დაკავშირებული სტიქიური მოვლენების სიხშირისა და სიძლიერის გაზრდა, ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუარესება.*
- კლიმატის ცვლილების ზემოქმედებების ზოგადი შეფასება.[20]
- *კლიმატის ცვლილებებზე რეაგირება გეგმარებითი გადაწყვეტების მეშვეობით.*
- *კლიმატის ცვლილების ზემოქმედების შეფასება ზამთრის კურორტებზე* (გუდაური).[21]
- კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობის შესაძლებლობების შეფასება.
- *„სითბური კუნძულების“ გამოვლენა.*
- *წყლის ხარისხის მონიტორინგის ორგანიზება.*

---

[20] მაგალითად: http://nala.ge/climatechange/geo/project/outputs
http://nala.ge/climatechange/uploads/Studies/BaselineStudy_Geo.pdf
http://drive.google.com/file/d/0B7gsoyaggL-rWWRrVXhNM181cHc/view

[21] მათ შორის წყალმომარაგების და გათოვლიანების სისტემების მდგრადობის და ტევადობის შეფასება.

- *გამწმენდი ნაგებობის საკითხის განხილვა.*
- *სასტუმროების საკანალიზაციო წყლების და გამწმენდი ნაგებობების საკითხი.*
- *რესტორნების საკანალიზაციო წყლების და გამწმენდი ნაგებობების საკითხი.*
- მთის ფერდობების გადაძოვების და ნიადაგის ეროზიის შეფასება და დაგეგმვა.
- ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების (განსაკუთრებით ყაზბეგის ეროვნული პარკის) მართვის და ძოვების მართვის გეგმების ჰარმონიზაცია და ინტეგრირება.
- *„მწვანე დასახლების“ და „მწვანე არქიტექტურის“ ფილოსოფიის არქიტექტურულ-გეგმარებითი ხერხებით რეალიზება, ენერგოეფექტურობის პრინციპების ჩათვლით.*
- *ღამის განათების შემცირება („სინათლის დაბინძურების“ საკითხი).*
- *ხე-მცენარეთა, მ.შ. ენდემური სახეობების, კორომების აღდგენის ინიცირება.*
- *დაცული ლანდშაფტის განვითარება (საერთაშორისო, ეროვნული ნომინაციით).*
- *საერთაშორისო მნიშვნელობის საავტომობილო გზის არსებული და დაგეგმილი ალტერნატივების ზემოქმედებების განზოგადებული ანალიზი.*
- *საინჟინრო ინფრასტრუქტურის მაქსიმალური ვიზუალური „გაუჩინარება“ (მაგ. სამებამდე მისასვლელი გზა, სამების პარკინგი და სხვა საგზაო ინფრასტრუქტურა).*
- გეგმარების პროცესის ყაზბეგის დაცულ ტერიტორიებთან ფუნქციურ-გეგმარებითი კოორდინირება და განვითარების მიმართულებების ჰარმონიზება.
- „ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის“ (არსებობს სამუშაო ვერსია) ინტეგრირება მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის პროექტთან.
- მყინვარწვერი-ჯიმარას გლაციალური პარკის ჩამოყალიბება
- თრუსოს ხეობისთვის დაცული ლანდშაფტის სტატუსის მინიჭება.
- ობიექტების წარდგენა ბუნების ძეგლის სტატუსზე (გამოვლენის შემთხვევაში).
- მუნიციპალიტეტის ყოველწლიურ სამოქმედო გეგმაში გარემოს დაცვის კომპონენტის აუცილებელი გათვალისწინება დაცული მუხლის ფორმატში.
- *რესტორნების არასათანადო სანიტარიული მდგომარეობა.*
- *რესტორნების შეფასება გამწმენდი ნაგებობების არსებობა-არარსებობის ფაქტორით.*
- *„მწვანე რესტორნის“ შეფასების ნებაყოფლობითი სისტემის დანერგვა.*[22]
- *საკანალიზაციო სისტემის მდგომარეობა.*
- *გამწმენდი ნაგებობების არსებობა/არარსებობა.*
- *მდინარეების წყლის ხარისხის მონიტორინგის ორგანიზება.*
- *გადამტვირთავი სადგურისა და ნარჩენების მართვის სხვა საკითხები.*
- ნარჩენების მართვა სამთო-სათავგადასავლო ტურიზმთან მიმართებაში.
- *ნარჩენების მართვის სისტემების ჩამოყალიბება ტურისტულ ზონებში.*
- *ნაგავსაყრელის არსებობა/არარსებობა.*
- *არსებული არალეგალური ნაგავსაყრელების რემედიაცია და დახურვა.*
- *სამშენებლო ნაგავსაყრელის არსებობა/არარსებობა, სანაყაროების მართვა.*
- *სახიფათო ნარჩენების მართვის საკითხების შეფასება.*

---

[22] მაგალითად: https://www.dinegreen.com/certification-standards.

- *ბიოლოგიური ნარჩენების კომპოსტირების საკითხები.*
- გერგეთის მყინვარზე აკუმულირებული ნარჩენების გამოტანა.
- ალპური საქმიანობების ნარჩენების მართვის საკითხის განხილვა.
- *ნარჩენების მართვის ეკონომიკური მექანიზმები (მათ შორის ტურიზმის სექტორი)*
- *მუნიციპალიტეტის ნარჩენების მართვის გეგმის განახლება და სგშ.*
- ხევის მაღალი მთის ბუნებრივ-კულტურული ლანდშაფტის ნომინაცია (ევროპული კონვენციის და/ან ეროვნული საკანონმდებლო ინსტრუმენტ(ებ)ის გამოყენებით).
- *ტერიტორიული ზონირების შემუშავება და შესაბამისი აკუსტიკური რეჟიმების დადგენა, მ.შ. მოსახლეობის ხელისშემშლელი ფოიერვერკების პრაქტიკის აღკვეთა.*
- *სახმელეთო ტრანსპორტის ნაკადების უარყოფითი ზემოქმედებების შეფასება.*
- *მდგრადი „მწვანე“ ადგილობრივი საზოგადოებრივი ტრანსპორტის განვითარება.*
- *გზის მაგისტრალის ალტერნატივების ზოგადი შეფასება (სტეფანწმინდის ჩათვლით).*
- *საცობების განტვირთვა საერთაშორისო მნიშვნელობის საგზაო მაგისტრალზე.*
- შიდასახელმწიფო გზის მონაკვეთების *სტეფანწმინდა-სამების (6კმ)* და სნო-ახალციხე-ჯუთა (20კმ) მდგომარეობის გარემოსდაცვითი შეფასება.
- ალმასიანი-წილისის მიმართულების გარემოსდაცვითი ალტერნატივების შეფასება.
- *შიდა გზების ქსელის მდგომარეობა და გარემოზე ზემოქმედების ზოგადი შეფასება.*
- სატრანსპორტო კვანძ(ებ)ის გარემოსდაცვითი შეფასება (მაგ. ფანშეტი).
- ტირ-პარკების ზემოქმედების ანალიზი (მტვერი, ვიბრაცია, ხმაური) და შერბილება.
- ტირ-პარკის ვიზუალური ზემოქმედება: დომინანტობა ფანშეტის მემკვიდრეობაზე.
- *პარკინგის უზრუნველყოფის-ოპტიმიზაციის გარემოსდაცვითი ასპექტების შეფასება* (მაგ. *გადატვირთულია სტეფანწმინდა*, გუდაურის გზა, გუდაური, *სამება*, ჯუთა,...).
- *მაღალი მთის ტურიზმის და მისი ინფრასტრუქტურის, მათ შორის საბაგირო გზების განვითარების ალტერნატივების შეფასება.*
- *ტურიზმის შემოთავაზებული საიტების გარემოსდაცვით შეფასება, მართვის გეგმები.*
- ტურიზმის სექტორის, მათ შორის *ზამთრის და ზაფხულის სპორტულ-ტურისტული საქმიანობების ეკოლოგიური ტევადობის (tourism carrying capacity) შეფასება/დადგენა.*
- *ტურიზმის და ინფრასტრუქტურის ზემოქმედების შეფასება ბუნებრივ-კულტურულ ლანდშაფტებსა და მემკვიდრეობაზე* (მაგ. თრუსოს ხეობის მემკვიდრეობა).
- ჰელისკის ეკოლოგიური ტევადობის და ზემოქმედების შეფასება ველურ სამყაროზე (რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს წინადადება).
- *ბუნებრივ და ადამიანის გამოწვეულ კატასტროფულ საფრთხეებზე რეაგირება.*
- *ღვარცოფული ნაკადების (დევდორაკი, ყუროსხევი და სხვა) საფრთხეების შეფასება.*
- *გეოსაფრთხეების მართვის ღონისძიებების რეკომენდაციების ალტერნატივების ანალიზი და ზემოქმედებების შეფასება.*
- *სეისმური საფრთხეების შეფასება.*
- ბუნებრივი რესურსების უკონტროლო გამოყენების გარემოსდაცვითი ზემოქმედების შეფასება (ქვიშა-ხრეშის, ანდეზიტის, დაციტის, დიაბაზის, გრანიტის, ასევე ტორფის მოპოვება, ნახშირორჟანგის ჭაბურღილები და სხვა).

- წიაღისეულის მოპოვების გეგმების გარემოსდაცვითი შეფასება.
- *მტკნარი და მინერალური წყლების მოპოვების გარემოსდაცვით შეფასება.*
- *მდინარეთა ნაპირების გამაგრების და კალაპოტების მართვასთან დაკავშირებული სამშენებლო ინერტული მასალების გამოყენების გარემოზე ზემოქმედების შეფასება.*
- გუდაურის სივრცით გეგმის სტრატეგიული გარემოსდაცვით შეფასების საჭიროება.
- მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების სტრატეგიის გარემოსდაცვითი შეფასება.
- თრუსოს ხეობაში შესასვლელის ორგანიზება ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობის დასაცავად და ტურიზმის მიზნებთან ინტეგრირებისთვის.
- *დაცული ტერიტორიის მიმდებარედ დაგეგმილი სამეწარმეო საქმიანობების შეფასება.*
- ცხვრისა/საქონელის გადასარეკი ტრასების, საძოვრების გარემოსდაცვითი შეფასება.
- მომთაბარე საძოვრული სისტემის მართვის მდგრადობის შეფასება და გაუმჯობესება.
- მდგრადი გადასარეკი მეცხვარეობის ინფრასტრუქტურის განვითარება.
- მეცხოველეობის ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების ხელშეწყობა.
- ბუნებრივი სათიბ-საძოვრების ბიოცენოზის გადაგვარების და პროდუქტიულობის შემცირების შემარბილებელი ღონისძიებები.
- საძოვრების, როგორც საერთო მოხმარების რესურსის გამოყენების[23] და სარგებელის სამართლიანი განაწილების დანერგვა მესაქონლეობაში ჩართული ფერმერებისათვის.
- ველური მცენარეების კრეფის ტრადიციული და თანამედროვე მეთოდების შეფასება.
- სასოფლო-სამეურნეო მელიორაცია-ირიგაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასება.
- *ორგანული სოფლის მეურნეობის განვითარება, ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის,* მეთევზეობის განვითარება.

საკუთრივ სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის კონცეფციის პროექტის ანალიზის საფუძველზე გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შემდეგი საკითხები იქნა გამოყოფილი:

- *ყუროს საბაგიროს ალტერნატივების და ზემოქმედებების შეფასება.*
- *გერგეთი-სიონის მიწისქვეშა ფუნიკულიორის ზემოქმედებების შეფასება.*
- *შემოვლითი ავტომაგისტრალის ალტერნატივების და ზემოქმედებების შეფასება, მათ შორის ჰაერის ხარისხი, ხმაური და ვიბრაცია, უსაფრთხოება, სოციო-ეკონომიკური.*
- *სტეფანწმინდის ტურიზმის განვითარების არეალების ზემოქმედებების შეფასება:*
    - *საკემპინგო-საკარვე და სავაჭრო-გასართობი ზონები სამხრეთ შესასვლელში;*
    - *სარეკრეაციო-სპორტული ზონა თერგის ნაპირზე;*
    - *სასტუმრო და სამოსახლო არეალების გაფართოება სამხრეთის მიმართულებით;*
    - *ცენტრის და სტეფანწმინდის „ძველი უბნის“ შემორჩენილი ძეგლების აღდგენა;*
    - *დასასვენებელი პარკის კეთილმოწყობა; რაგბისა და ფეხბურთის სტადიონი;*
    - *ახალგაზრდული დასასვენებელი ტყე-პარკის განვითარება ჩხერეს შესართავთან;*
    - *რეკრეაციული ზონის განვითარება რუმსის სასტუმროდან ელიას მონასტრამდე;*
    - *ერთდღიანი საფეხმავლო და ველო-საცხენოსნო ბილიკების მოწყობა-მარკირება;*
    - *კვადროციკლების, პარაპლანების და სხვა ექსტრემალური ტურიზმის ზემოქმედებები;*

[23] Ostrom, Elinor. 1990, 2015. Governing the Commons. Cambridge: Cambridge University Press.

- *საფეხმავლო ხიდების (გზატკეცილზე გადასასვლელების) და გადასახედების მოწყობა;*
- *არსებული და დამატებითი საპარკინგე სივრცეების ზემოქმედების შერბილება.*

- *გერგეთი-სიონის ახალი გზის ნარჩენი ზემოქმედებების შეფასება და შერბილება.*
- *თეზ-ის და ლოგისტიკური ჰაბის განვითარების ზემოქმედებების შეფასება.*
- *სტეფანწმინდის არეალში თერგის და შენაკადი ღვარცოფული ნაკადების საფრთხის შეფასება (ჩხერი, აბანო, ყუროსხევი, დევდორაკი), ტრანსსასაზღვროს ჩათვლით.*
- *საფრთხეების ინტეგრალური შეფასება (ზვავი, მეწყერი, წყალდიდობა, ქვათაცვენა).*
- *თერგის ნაპირების გამაგრების და კალაპოტში სამუშაოების ზემოქმედება გარემოზე*
- *მდინარის კალაპოტის და დატბორვის არეალების ათვისების რისკები, ზემოქმედება.*
- *გეოსაფრთხეების ზემოქმედების შეფასება ჰიდროენერგეტიკის ობიექტებზე.*
- *დაბაში სამშენებლო, სარეაბილიტაციო და სხვა საქმიანობების ზემოქმედებები.*
- *დაბის წყალმომარაგება-წყალარინების სისტემების გაუმჯობესების ღონისძიებები.*
- *დაბა სტეფანწმინდის საკანალიზაციო და სანიაღვრე სისტემების ღონისძიებები.*
- *დაბა სტეფანწმინდის საკანალიზაციო წყლების გამწმენდი ინფრასტრუქტურა.*
- *სამუშაოები 110 და 500 კვ ელექტროგადამცემ ხაზებსა და ქვესადგურებზე.*
- *დაბა სტეფანწმინდის გაზგამანაწილებელი ქსელის ზემოქმედებები, მ.შ. ვიზუალური.*
- *მაგისტრალური გაზსადენების ზემოქმედებები, მ.შ. ვიზუალური, უსაფრთხოება.*
- *დაბის შიდა გზების და საინჟინრო ქსელების რეაბილიტაციის ზემოქმედებები.*
- *დაბა სტეფანწმინდის ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციიდან უსაფრთხოდ გამოყვანის, რემედიაციის და ახალ რეგიონულ ადგილმდებარეობაზე გადატანის შეფასება.*
- *ზემოქმედებები ფანშეტის მინერალური და ბალნეოლოგიური წყლების წყაროებზე.*

დაბოლოს, კონკრეტული წინადადებები და/ან მოთხოვნები იქნა წამოყენებული გარემოს დაცვის სამინისტროს მხრიდან დარგობრივი შინაარსის საბაზისო კვლევების და განსახილველი საკითხების მიმართ გარემოს დაცვასთან მიმართებაში, რაც ქვემოთ არის ჩამონათვალი პუნქტობრივად, როგორც სგშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევები, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაცია:

1. სგშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 26-ე მუხლით დადგენილ ინფორმაციას;

2. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის განცხადებაში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია;

3. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სტრატეგიული დოკუმენტისთვის საკვანძო გარემოსდაცვითი საკითხები და სგშ-ის პროცესში შესწავლილი ზემოქმედებები;

4. სგშ-ის ანგარიშში უნდა შეფასდეს გეგმის სხვადასხვა სექტორულ და მულტისექტორულ სტრატეგიულ დოკუმენტებთან კავშირი;

5. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს საზოგადოების ინფორმირებისა და მონაწილეობის შესახებ ინფორმაცია, თარიღების, განხილული საკითხებისა და

სტრატეგიული დოკუმენტის მომზადების პროცესში მიღებული შენიშვნების გათვალისწინების შესახებ;

6. სგშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას გეგმით გათვალისწინებული ტერიტორიის გეოლოგიური პირობების შესახებ, სადაც მოცემული იქნება გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა, ასევე გეოლოგიური (მეწყერი, ღვარცოფი და ქვათაცვენა), ჰიდროლოგიური (წყალდიდობა- წყალმოვარდნა) და ჰიდრომეტეოროლოგიური (თოვლის ზვავი) საფრთხეების ზონირების რუკები ტერიტორიის ფარგლებში. ინფორმაცია წარმოდგენილი უნდა იყოს ასევე მრავალსაფრთხიანი (multihazards) რუკების მეშვეობით;

7. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს საშიში გეოლოგიური და ანთროპოგენური პროცესებისგან, როგორიცაა მეწყერები, ნაპირების წარეცხვა, წყალმოვარდნა/დატბორვა, ღვარცოფი, დაცვის მექანიზმების შესახებ ინფორმაცია;

8. სგშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის განვითარების პირველი და მეორე ალტერნატივებში მითითებული მცხეთა-სტეფანწმინდა-ლარსის საერთაშორისო მნიშვნელობის საავტომობილო გზის მდ. თერგის მარცხენა სანაპიროზე გადატანასთან დაკავშირებით დეტალურ ინფორმაციას, აღნიშნული ცვლილების დასაბუთებას და გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების აღწერას და პოტენციურ საფრთხეებს, შესაბამისი SHP ფაილებით. ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იყოს ხმაურის მოდელირება დამაკავშირებელი სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურისთვის;

9. სგშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის განვითარების ალტერნატივებში მითითებული სარკინიგზო სადგურის, მიწისქვეშა ფუნიკულიორისა მოწყობის, ასევე საბაგირო გზის დერეფნისა და საბაგირო გზის სადგურის მოწყობის თაობაზე დეტალურ ინფორმაციას, აღნიშნული პროექტების საჭიროების დასაბუთებას, გარემოზე და კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე შესაძლო ზემოქმედებასა და პოტენციურ საფრთხეებს, შესაბამისი SHP ფაილებით;

10. სგშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას შესაბამისი სპეციალისტების მიერ ჩატარებული რისკების შეფასებას - საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი სახეობის აღმოსავლეთ კავკასიური ჯიხვის გავრცელების არეალში, საბაგიროს მშენებლობის შედეგად ჯიხვის პოპულაციის შემცირების ან ტერიტორიიდან მიგრაციის თაობაზე;

11. სგშ-ის ანგარიშში შეფასებული უნდა იყოს შვეულმფრენით მოთხილამურეების მომსახურების/ჰელისკის მოსალოდნელი ზემოქმედება გარეულ ცხოველებზე და ფრინველების ბუდეებზე და ადგილსამყოფელებზე, ასევე უნიკალური მცენარეების ჰაბიტატებზე;

12. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს საქართველოს „წითელი ნუსხით“, საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცული სახეობების და ასევე ენდემური სახეობების გავრცელების არეალები, საბინადრო ადგილების ჩათვლით;

13. სგშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების ადგილის და აღნიშნული დოკუმენტით გათვალისწინებული ღონისძიებების

განხორციელებისათვის შერჩეული ტერიტორიების SHP ფაილები, ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იყოს ზურმუხტის ქსელის ტერიტორიაზე დაგეგმილი საქმიანობების შესახებ ინფორმაცია;

14. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს ინფორმაცია წყლის რესურსების თაობაზე (დებიტი, ხარისხი) და დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული პროექტების, ასევე ტურიზმის განვითარების შედეგად, ზემოქმედების საკითხები;

15. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს ინფორმაცია დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული პროექტების შედეგად, ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების თაობაზე, შესაბამისი პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;

16. სგშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს მონიტორინგთან დაკავშირებულ ინფორმაციას, სადაც ასევე აისახება გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები;

17. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს იმ ღონისძიებების ჩამონათვალი, რომლებიც დაგეგმილია სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების შემთხვევაში შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილების, შერბილებისა და კომპენსირებისათვის;

18. სგშ-ის ანგარიშში ასახული უნდა იყოს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვისა და განსახორციელებელი საქმიანობების შესახებ დეტალური ინფორმაცია. ასევე, ინფორმაცია ,,გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის" I და II დანართებით გათვალისწინებული არსებული და დაგეგმილი საქმიანობების თაობაზე.

სგშ-ს ანგარიშის მომზადებისას გასათვალისწინებელია შემდეგი ინფორმაცია:

- პროექტის დანართში წარმოდგენილი მთლიანი 106635.9801 ჰა ფართობიდან, „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების, „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ" საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით, 620,67მ2 წარმოადგენს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდს. სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა საჭიროებს შეთანხმებას ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;

- დოკუმენტის განხორციელების არეალის უმეტესი ნაწილი ემთხვევა ყაზბეგის ეროვნულ პარკს, რომელიც თავის მხრივ ემთხვევა „ევროპის ველური ბუნების და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ" (ბერნის) კონვენციის შესაბამისად შექმნილ „ზურმუხტის ქსელის" დამტკიცებულ საიტს (ყაზბეგი - GE0000009). შესაბამისად, აღნიშნული საიტის ფარგლებში კონკრეტული საქმიანობის განხორციელებაზე გადაწყვეტილების მიღებამდე, საჭიროა ჩატარდეს ზურმუხტის ქსელზე ზემოქმედების ე.წ. „მიზანშეწონილობის" შეფასება, რათა გამოვლინდეს მოსალოდნელია თუ არა იმ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება, რომელთა დასაცავადაც შეიქმნა მითითებული ზურმუხტის საიტი. ამასთან, გასათვალისწინებელია, რომ

ტერიტორია ემთხვევა ფრინველთათვის მნიშვნელოვან ადგილს (IBA - ყაზბეგი GEO21) და ფრინველთა სპეციალურ დაცულ ტერიტორიას (SPA - ხევი SPA9);

- სგშ-ის ანგარიშში ინფორმაცია ყაზბეგის ეროვნულ პარკთან დაკავშირებით უნდა განახლდეს „დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“ საქართველოს კანონში 2018 წლის 27 დეკემბერს შეტანილი ცვლილებების შესაბამისად (5.3 დაცული ტერიტორიები, გვ. 17). ამასთან, დაცული ტერიტორიების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იყოს „ბუნების ძეგლების შექმნისა და მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად შექმნილი ქეთერისის მინერალური ვოკლუზი და ჯვრის უღელტეხილის ტრავერტინის ბუნების ძეგლები; ასევე, ყაზბეგის ეროვნული პარკის დაარსების მიზანი საჭიროა შესწორდეს შემდეგი ფორმულირებით „ყაზბეგის ეროვნული პარკი და ბუნების ძეგლები დაარსებულია მაღალმთის ეკოსისტემების: სუბალპური ტყეების და ბუჩქნარების, ალპური მდელოების, სუბნივალური და ნივალური ეკოსისტემების, რელიქტური მთის ტყეების ფრაგმენტების, უნიკალური გეოლოგიური ობიექტების, ასევე ფლორისა და ფაუნის წარმომადგენლების დაცვის, მოვლის და პატრონობის მიზნით“ (გათვალისწინებულია);

- წარმოდგენილ დოკუმენტში ინფორმაცია კავკასიის ენდემურ ჯიხვთან დაკავშირებით საჭიროებს შესწორებას, კერძოდ ტექსტში მითითებული არჩვის ნაცვლად უნდა მიეთითოს აღმოსავლეთკავკასიური ჯიხვი (გათვალისწინებულია);

- ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების საპროექტო ტერიტორია, სსიპ წიაღის ეროვნულ სააგენტოში არსებული ინფორმაციით, მოიცავს მიწისქვეშა სასარგებლო წიაღისეულზე (მტკნარი, მინერალური, ნახშირორჟანგა აირი) გაცემულ ლიცენზიებს (№1004775, №1001555, №1003054, №10000756, №1001556, №10000877, №0651, №1004407) და მათ სანიტარიული დაცვის მკაცრი რეჟიმის ზონას. ასევე, ფანშეთის და ყანობის მინერალური წყლის, აჩხოტის მტკნარი წყლის და კობის დაბალი მინერალიზაციის მიწისქვეშა წყლების კონტურებს. საპროექტო ტერიტორია ასევე მოიცავს კალასანის, რესის, სიონის, ვოკლუზის, ყაზბეგის, დიდი მაიორშას მინერალური წყლების წყაროებს, რომელთა კოორდინატები დასაზუსტებელია. ასევე მოიცავს კობის (ანდეზიტ-ბაზალტი და ანდეზიტ-დაციტი); არშას, საკეცეთის (ანდეზიტი); ვეშათწყაროს, გველეთის, ჭაუხის (დიაბაზი), ფანშეთის (ტუფობრექჩია), კობის (ქვიშა-ხრეში) საბადოებს; დევდორაკის, ბოგუმის, ხასნათის სპილენძ-პოლიმეტალურ მადანგამოვლინებებს. გარდა ამისა, სსიპ წიაღის ეროვნული სააგენტოს ინფორმაციით, ტერიტორიის ფარგლებში შედის სასარგებლო წიაღისეულის საბადოები და გამოვლინებები, რომელთა კოორდინატები დასაზუსტებელია;

- საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 1 აპრილის №160 დადგენილებით დამტკიცებულია ნარჩენების მართვის 2016-2030 წლების ეროვნული სტრატეგია და 2016-2020 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის პროექტი შესაბამისობაში უნდა იქნეს ზემოაღნიშნულ ეროვნულ სტრატეგიასა და სამოქმედო გეგმასთან;

- სგშ-ის ანგარიშში, შერჩეული გეგმარებითი ალტერნატივების განხორციელებისთვის საჭირო ქმედებებიდან გამომდინარე, წარმოდგენილი უნდა იქნეს ინფორმაცია არსებულ კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენის, შესწავლისა და შედეგების სათანადო აღწერა/შეფასების შესახებ;

- სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელებისთვის დადგენილი დასახლებული პუნქტების სიმჭიდროვისა და შენობებისთვის დასაშვები სიმაღლის ზღვრები;

- სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს განახლებული ინფორმაცია სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს ,,საქართველოში 2019 წელს სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შედეგები და პროგნოზი 2020 წლისთვის" ბიულეტენის შესაბამისად;

- სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ეტაპზე უნდა დაზუსტდეს ინფორმაცია, იმ სტრატეგიული დოკუმენტების თაობაზე, რომლებიც დამტკიცდება სამინისტროს მიერ სგშ-ის ანგარიშზე რეკომენდაციების გაცემის შემდგომ და შესაბამისად ჩამოყალიბდეს სტრატეგიული დოკუმენტის დასახელება.

კონკრეტული საბაზისო კვლევები (ჯანმრთელობის დაცვა)

კონკრეტული წინადადებები/მოთხოვნები იქნა იდენტიფიცირებული დარგობრივი შინაარსის საბაზისო კვლევების და განსახილველი საკითხების მიმართ მოსახელობის ჯანმრთელობის დაცვასთან მიმართებაში, რაც ქვემოთ არის წარმოდგენილი პუნქტობრივად, როგორც სგშ-ის ფარგლებში განსახილველი თემები (პრაქტიკულად ყველა იდენტიფიცირებული თემა ვრცელდება სტეფანწმინდაზეც, იხ. კურსივით):

- *მოსახლეობის ჯანმრთელობა, მათ შორის დემოგრაფიული მაჩვენებლები, ჯანმრთელობის პროფილები, ავადობის ტვირთი საკვლევ არეალზე, გადამდები და არაგადამდები დაავადებების არსებული ტენდენციები და შემცირება.*
- *მოსახლეობის სოციალური ფონი, დასაქმება, სოც. სერვისებზე ხელმისაწვდომობა.*
- *მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურება, ხელმისაწვდომობა სამედიცინო დაწესებულებებზე და ჯანდაცვის ობიექტებზე.*
- *ამბულატორიული, სტაციონარული, სასწრაფო სამედიცინო დახმარების სერვისები.*
- *დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის არსებული ტენდენციები და შემცირების გზები.*
- *სკოლამდელი და სასკოლო აღზრდის დაწესებულებებში არსებული მდგომარეობა.*
- *ხელმისაწვდომობა საერთო სარგებლობის მწვანე სარეკრეაციო არეალებზე, მწვანე საერთო სარგებლობის საზოგადოებრივი ადგილებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა და სპორტული ობიექტების მშენებლობა.*
- *ჯანსაღი და უსაფრთხო გარემოს ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება გეგმარების, გამწვანებით, ბუნებაზე დაფუძნებული მიდგომების დანერგვით.*
- *ფიზიკური აქტივობა, ტრავმებისა და დაზიანებების არსებული ტენდენციები და მათი შემცირების გზები.*
- *შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა ინტერესების გათვალისწინება.*

- *კერძო ავტოტრანსპორტზე მოთხოვნილების შემცირება, ალტერნატივების დანერგვა.*
- *საზოგადოებრივი ტრანსპორტით, ფეხით სიარულის, ველოსიპედის ხელშეწყობა.*
- *წყალმომარაგების და სანიტარული პირობების, წყალარინებისა და კანალიზაციის სისტემის საკითხის შესწავლა (ტიპები, სასმელი წყლის ხარისხი, უწყვეტობა, ხელმისაწვდომობა, წყლის დაბინძურება, მონიტორინგი და სხვა), მისი გაფართოების შესაძლებლობა განაშენიანების ახალ ტერიტორიებზე ნებისმიერ ალტერნატივაში.*
- *მდინარეების დაბინძურება საკანალიზაციო ჩამდინარე წყლებით.*
- *ზედაპირული წყლის ანალიზი, მ.შ. მიკრობიოლოგიური კვლევის შედეგები.*
- *ახალი განაშენიანების პირობებში ღონისძიებები ნიადაგისა და წყლების დასაცავად.*
- *ჰაერის ხარისხის ანალიზი და გაუმჯობესების გზები.*
- *ატმოსფერული ჰაერის ხარისხობრივი მდგომარეობის მონიტორინგის დაგეგმვა.*
- *შენობისშიდა ჰაერის დაბინძურების შესწავლა და გაუმჯობესების შესაძლებლობები.*
- *შინამეურნეობებში საკვების მომზადების და გათბობისას გამოყენებული საწვავი ტიპი*
- *ენერგოეფექტურობის პრინციპების დანერგვა საბინაო სექტორში და სხვა შენობა ნაგებობების მშენებლობის პროცესში.*
- *ნიადაგების დაბინძურების საბაზისო დონის გაუარესების შესაძლებლობის შეფასება სხვადასხვა დამაბინძურებლებით და სათანადო შემარბილებელი ღონისძიებები.*
- *ხმაურის გაზომვა, შეფასება, შემცირების ღონისძიებების დაგეგმვა.*
- *ელექტრომაგნიტური ველის გამოსხივების შეფასება და სათანადო ღონისძიებები.*
- *საყოფაცხოვრებო და სხვა ტიპის ნარჩენების მართვის არსებული ნაკლოვანებები და გეგმები, სწრაფად მზარდი ტურისტული პოტენციალის გათვალისწინებით.*
- *კლიმატის ცვლილებებისადმი ადაპტაციისა და ჯანმრთელობის ზიანის შემცირების ღონისძიებები, გეგმის ამოქმედების მონიტორინგის ინდიკატორები.*

დეტალურად გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის საბაზისო კვლევების და სათანადო შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ მოთხოვნები ჩამოყალიბებულია გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროების მიერ გაცემულ სკოპინგის დასკვნებში, რაც მთლიანად წინამდებარე სკოპინგის ანგარიშის შემადგენელ ნაწილად განიხილება, რადგან სგშ-ის ანგარიშის მომზადდება სკოპინგის დასკვნებით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის შესაბამისად სავალდებულოა.

6.3 ზემოქმედების შეფასება

ანალიზისას ზემოქმედებების შეფასება განხორციელდება სულ მცირე ზემოქმედების იმ მიმღებებისთვის და კატეგორიებისთვის, რომლებიც შემდეგ ცხრილშია დახასიათებული (იხ. ცხრილი 3), ხოლო ზემოქმედების მასშტაბი დადგინდება რისკების მატრიცის საფუძველზე (იხ. ცხრილი 4). საქმიანობებისათვის შემარბილებელი ღონისძიებების და ქმედებების მითითება გარემოსდაცვითი ღონისძიებების პროგრამაში (იხ. შემდეგი თავი) აუცილებელი იქნება საშუალო და მაღალი მნიშვნელობის ზემოქმედებების მიმართ.

ცხრილი 3. მნიშვნელოვანი ზემოქმედებების განსაზღვრის მატრიცა

	მოკლევადიანი	საშუალოვადიანი	გრძელვადიანი	მუდმივმოქმედი	დროებითი	მეორადი	კუმულატიური	სინერგიული	დადებითი	უარყოფითი	
ზემოქმედების მიმღებები	**S**	**M**	**L**	**P**	**T**	**2**	**C**	**Sy**	**+**	**-**	**შენიშვნა**
ბიომრავალფეროვნება, ფლორა და ფაუნა											
წყალი (გრუნტის, ზედაპირული)											
ნიადაგები											
ლანდშაფტები											
კულტურული და ბუნებრივი მემკვიდრეობა											
მოსახლეობა											
ადამიანის ჯანმრთელობა											
ატმოსფერული ჰაერი											
კლიმატის ფაქტორები											
მატერიალური აქტივები											
ურთიერთკავშირები											
სხვა მიმღებები / რეცეპტორები											

ცხრილი 4. გარემოსდაცვითი რისკების განმსაზღვრელი მატრიცა

პარამეტრი	**რისკის კატეგორიის შეფასება**				
	+2	**+1**	**0**	**-1**	**-2**
მასშტაბი	უმნიშვნელო მოცულობა / რაოდენობა	მცირე მოცულობა / რაოდენობა	საშუალო მოცულობა / რაოდენობა	საშუალო მოცულობა / რაოდენობა	მაღალი მოცულობა / რაოდენობა
სიძლიერე	მცირე ზემოქმედება	საშუალო ზემოქმედება, ლოკალური, ადვილად მართვადი	საშუალო ზემოქმედება, მრავალ მდებარეობაზე	მნიშვნელოვანი ან რეგიონული მასშტაბის ზემოქმედება	ექსტრემალური სიძლიერის და/ან გლობალური პოტენციალის ზემოქმედება
ალბათობა	ნაკლებად ალბათური ჩვეულებრივ გარემოებებში	ადგილი აქვს საგანგებო პირობებში. ალბათობის შეფასება და მზადყოფნა გაადვილებულია	ადგილი აქვს დროდადრო განსაკუთრებულ გარემოებებში	ადგილი აქვს დროდადრო რუტინულ გარემოებებში	ადგილი აქვს ყოველთვის ჩვეულებრივ გარემოებებში
ხანგრძლიობა	პიკური სიტუაცია, ხანმოკლე, ერთდღიანი ხანგრძლიობის	ერთ თვეზე ნაკლები ხანგრძლიობის	თვიდან ექვს თვემდე ხანგრძლიობის	წელიწადზე ნაკლები ხანგრძლიობის	ხანგრძლივი მოქმედების, წელიწადზე მეტი ან მუდმივ-მოქმედი

6.4 საორიენტაციო ღონისძიებები

სტრატეგიული დოკუმენტების დანერგვით გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე შესაძლო ზემოქმედების თავიდან აცილების, შემცირების ან შერბილების ღონისძიებების მოკლე აღწერა წარმოდგენილი იქნება გარემოსდაცვითი მართვის გეგმის (იხ. ცხრილი 5) და გარემოსდაცვითი ღონისძიებების პროგრამის (იხ. ცხრილი 6) ფორმატით. აღნიშნული ღონისძიებები შემუშავებული იქნება ზემოქმედებების საპასუხოდ, რომელთა შეფასება საშუალოდ ან ძლიერად ჩაითვლება რანჟირების შედეგად.

გარემოსდაცვითი მართვის გეგმის და ღონისძიებების პროგრამის ქვემოთ წარმოდგენილ ფორმებში მაგალითის სახით საორიენტაციოდ მოყვანილია რამდენიმე ღონისძიება, რაც სავარაუდოდ, სხვა ღონისძიებებთან ერთად, წარმოდგენილი იქნება სგშ-ის ანგარიშშიც. ერთიდაიგივე ფორმატი იქნება გამოყენებული ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისთვის და დაბა სტეფანწმინდის იერარქიულად დაქვემდებარებული დოკუმენტების მიმართ.

ღონისძიებები რანჟირებული იქნება მაღალი, საშუალო და დაბალი პრიორიტეტულობის ქმედებებად ეკოლოგიური ეფექტურობის, განხორციელების დროის, საინვესტიციო, საოპერაციო და არაპირდაპირი ხარჯების ხარისხობრივი შეფასების საფუძველზე.

ცხრილი 5. გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის მართვის გეგმისთვის შემოთავაზებული ფორმატი

ქმედება	**ზემოქმედებები**	**ზემოქმედების თავიდან აცილების, შემცირების, შერბილების, კომპენსაციის და სხვა ღონისძიებები**	**მონიტორინგის ქმედება**	**განხორციელება** **ზედამხედველობა** **რეგულირება**	**განრიგი**
[დაგეგმილი საქმიანობა]	[დადგენილი ზემოქმედებები]	[ზემოქმედებისთვის დადგენილი თავიდან აცილების, შემცირების, შერბილების, კომპენსაციის და სხვა სახის ღონისძიებები]	[მონიტორინგისთვის საჭირო ღონისძიებებით უზრუნველყოფა]	[განმახორციელებელი] [ზედამხედველი] [მარეგულირებელი]	[მონიტორინგის დროითი განრიგი]
შესაბამისი დასახლებების უზრუნველყოფა გამწმენდი ნაგებობებით	უხარისხოდ დაგეგმილი და აშენებული გამწმენდი ნაგებობა (ზემოქმედება ადამიანის ჯანმრთელობაზე, წყლის და ნიადაგის დაბინძურება)	სწორი საინჟინრო გადაწყვეტილების მიღება, სათანადო გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა და მისი სწორი ექსპლუატაცია	გამწმენდი ნაგებობა შედის ექსპლუატაციაში და ფუნქციონირებს საინჟინრო პროექტის, ექსპლუატაციის პირობების და გარემოს და ადამიანის ჯანმრთელობის სტანდარტების დაცვით	კონტრაქტორი დამკვეთი გარემოს დაცვის სამინისტრო, ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტრო	საქმიანობის დასაწყისში, მშენებლობისას, ექსპლუატაციაში მიღებისას, ექსპლუატაციის პროცესში

შენიშვნა: ცხრილში განსაზღვრულია სვეტების შინაარსი, მოყვანილია სათანადო ახსნა-განმარტებები, ნაჩვენებია კონკრეტული მაგალითი.

ცხრილი 6. გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის ღონისძიებების პროგრამის შემოთავაზებული ფორმატი

№	დაგეგმილი ქმედება	გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობა/ სარგებელი	სამართლებრივი მოთხოვნები/ საუკეთესო პრაქტიკა	საინვესტიციო საჭიროებები/ რესურსები/ პასუხისმგებლობა	დროითი განრიგი, შესრულების წელიწადი	შესრულების ინდიკატორი	შენიშვნა
1	**თემა/დარგი 1 (მაგ. გარემოსდაცვითი მართვა)**						
1.1	გარემოს დაცვის მუნიციპალური სამსახურის ჩამოყალიბება და გაძლიერება						
1.2	მუნიციპალიტეტის გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის ჩამოყალიბება						
1.3	...						
2	**თემა/დარგი 2 (მაგ. ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და აღდგენა)**						
2.1	ხევის მაღალი მთის ბუნებრივ-კულტურული ლანდშაფტების ნომინაცია საერთაშორის (ევროპის საბჭოს „ევროპული ლანდშაფტების კონვენციის“) და/ან ეროვნული კანონმდებლობის („დაცული ლანდშაფტი“) ფარგლებში						
2.2	...						
3	**თემა/დარგი 3 (მაგ. დაბინძურება)**						
3.1	მდინარე თერგის აუზის ინტეგრირებული მართვის გეგმის შემუშავება და დამტკიცება						
3.2	მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმის სრულფასოვანი განახლება						
3.3	საკანალიზაციო გამწმენდი ნაგებობის ტიპების და ადგილების შერჩევა						
3.4	...						
4	**თემა/დარგი 4 (მაგ. ტრანსპორტი)**						
4.1	მაგისტრალური გზის ზემოქმედებების შემცირების პროგრამა						
4.2	...						

შენიშვნა: ცხრილში განსაზღვრულია სვეტების შინაარსი, მოყვანილია სათანადო ახსნა-განმარტებები, ნაჩვენებია კონკრეტული მაგალითები.

6.5 განხილვები, საჯაროობა, დროითი განრიგი და პერსონალი

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ სკოპინგის ეტაპზე საჯარო განხილვა არ არის გათვალისწინებული, თუმცაღა, 2020 წლის 04 მარტს, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის შენობაში, დაბა სტეფანწმინდა, გაიმართა საკონსულტაციო შეხვედრა მუნიციპალიტეტის და მისი სამსახურების ხელმძვანელობასთან, განხილული იყო ზოგადად კონცეფციები, ასევე დეტალურად იყო წარდგენილი და განხილული სგშ-ის სკოპინგის ანგარიშის პროექტი.

სტრატეგიული დოკუმენტების კონცეფციების პროექტები, სკოპინგის განცხადება და ანგარიში დროულად განთავსდა გარემოს დაცვის და ჯანდაცვის სამინისტროების ვებგვერდებზე (იხ. https://www.ncdc.ge/Pages/User/LetterContent.aspx?ID=be880b78-3f68-436f-ba0d-4477f986f4a8 და https://mepa.gov.ge/Ge/PublicInformation/25659), ასევე ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ვებგვერდზე (იხ. http://kazbegi.gov.ge/ge/sgsh-skopingis-gancxadeba-qazbegis-municipalitetis-da-masshi-shemavali-temebis-sivrcis-dagegmarebis).

სკოპინგის დასკვნები ასევე განთავსებულია ვებგვერდებზე გარემოს და ჯანმრთელობის (იხ. https://mepa.gov.ge/Ge/Files/ViewFile/37138, https://mepa.gov.ge/Ge/Files/ViewFile/37137 და https://www.ncdc.ge/Pages/User/LetterContent.aspx?ID=aa0fb9ef-cada-4729-b71e-dab5fdf25aa4) დაცვის სამინისტროების მიერ, ასევე ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მიერ (http://kazbegi.gov.ge/ge/qazbegis-municipalitetis-da-masshi-shemavali-temebis-sivrcis-dagegmarebis-gegmebis-strategiuli) ვებგვერდზე.

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მიერ გამოქვეყნებულია სტრატეგიული დოკუმენტების კონცეფციების საჯაროდ განსახილველი ვერსია და სკოპინგის წინამდებარე ანგარიში, სადაც გათვალისწინებულია უფლებამოსილი ორგანოების მიერ გაცემული დასკვნები (იხ. http://kazbegi.gov.ge/ge/qazbegis-municipalitetis-sivrcis-dagegmarebis-gegmis-koncepciis-sajaro-ganxilva).

სგშ-ის ანგარიშის დროითი განრიგი, რომელიც შესაბამისობაშია სტრატეგიული დოკუმენტების მომზადების და გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მოთხოვნებთან დროით განრიგთან მიმართებაში, წარმოდგენილია „განტის“ დიაგრამის სახით (იხილეთ ცხრილი 7). განრიგი არ მოიცავს დამგეგმავი და უფლებამოსილი ორგანოების მიერ განხილვის და გადაწყვეტილების მიღებისთვის საჭირო დროს.

სგშ-ის ანგარიშის მომზადებაზე პასუხისმგებელი ჯგუფი (დამატებით კონცეფციებში ჩამოთვლილი პერსონალისა, რომელიც სტრატეგიული დოკუმენტების შემუშავების პროცესში საჭირო მხარდაჭერას სრულფასოვნად აღმოუჩენს უსასყიდლოდ სგშ-ის ანგარიშის მომზადებაზე პასუხისმგებელ ჯგუფს), შემდეგი კვალიფიკაციის სპეციალისტებით იქნება დამატებით დაკომპლექტებული:

- გარემოსდაცვითი შეფასების და მართვის სპეციალისტი (სგშ ჯგუფის ლიდერი)
- ხმელეთის და წყლის ფაუნის ბიომრავალფეროვნების სპეციალისტი
- ხმელეთის ფლორის ბიომრავალფეროვნების სპეციალისტი
- ტყის ბიომრავალფეროვნების და მართვის სპეციალისტი
- გეოსაფრთხეების სპეციალისტი
- ლანდშაფტების ეკოლოგი
- ჰიდრომეტეოროლოგი
- საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის სპეციალისტი

სგშ ჯგუფს საჭიროებისამებრ დაემატება გარემოს დაცვის სხვა დარგების სპეციალისტები, ან გამოაკლდება ის სპეციალისტები, რომელი დარგის კვლევებიც სათანადოდ იქნება მომზადებული სტრატეგიული დოკუმენტების ფარგლებში.

ცხრილი 7. სგშ-ის და სივრცითი დოკუმენტაციის მომზადების დროითი განრიგი

| ლეგენდა: | x პროცესი x ქმედება o დოკუმენტი ^ გადაწყვეტილება | თვე I | | |

7. სგშ შინაარსი

სგშ-ის ანგარიშის შინაარსი განისაზღვრება გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის ამავე 26-ე მუხლის შესაბამისად, ამასთან, მისი სავარაუდო შემადგენლობა ზუსტდება სკოპინგის პროცესის საფუძველზე. აღნიშნულის გათვალისწინებით, წინამდებარე ქვეთავში წარმოდგენილია სგშ-ის ანგარიშის რეკომენდებული სტრუქტურა და შინაარსი (მისი მომზადების სავარაუდო დროითი განრიგი მოყვანილია მაღლა).

გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 26-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად სგშ-ის ანგარიში შეიძლება მომზადდეს, როგორც სტრატეგიული დოკუმენტების ნაწილი, და ინტეგრირებულ იქნეს მასში, ან ცალკე დოკუმენტად ჩამოყალიბდეს.

ჩვენი წინადადებაა სგშ-ის ანგარიში მომზადდეს ცალკე დოკუმენტად იმდაგვარად, რომ შესაძლებელი იყოს მას დაერთოს სტრატეგიული (გეგმარებითი) დოკუმენტების პროექტები და ერთად ამ ფორმით წარედგინოს საზოგადოებას და სგშ-ზე უფლებამოსილ ორგანოებს განსახილველად და დასამტკიცებლად.

თავის მხრივ, დამგეგმავი უწყება უფლებამოსილია საკანონმდებლო მოთხოვნების და მარეგულირებელი აქტების გათვალისწინებით განსახილველად წარუდგინოს შესაბამის უფლებამოსილ ორგანოებს, სათანადო წესით დაამტკიცოს სტრატეგიული დოკუმენტები და სგშ ანგარიშის საბოლოო ვარიანტები, რომლებშიც, შესაბამისი საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში, გათვალისწინებული იქნება ჩატარებული საჯარო განხილვის შედეგები და ამ განხილვაზე საზოგადოების მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებები და შენიშვნები, ასევე სგშ-ზე უფლებამოსილი ორგანოების/უწყებების მიერ გაცემული რეკომენდაციები, რომლებიც საბოლოო დოკუმენტებთან ერთად ასევე თან ერთვის სტრატეგიული დოკუმენტების მიღების/დამტკიცების შესახებ გადაწყვეტილებებს.

სგშ-ის ანგარიშის დეტალიზაციის ხარისხი უნდა შეესაბამებოდეს სტრატეგიული დოკუმენტების დეტალიზაციის ხარისხსა და შინაარსს.

სგშ-ის ანგარიშის მომზადებისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს შესაბამის სექტორში სგშ-ისადმი დაქვემდებარებული დოკუმენტების იერარქიული სისტემა და ამ თვალსაზრისით სათანადო კვლევების დუბლირების თავიდან აცილების საჭიროება.

სგშ-ის ანგარიშის მომზადებისას გამოყენებული მეთოდები და სგშ-ის ანგარიშში ასახული ინფორმაცია უნდა შეესაბამებოდეს სკოპინგის დასკვნებს.

სგშ-ის ანგარიშის შინაარსი, კერძოდ, უნდა მოიცავდეს შემდეგ თავებს და საკითხებს:

1) არატექნიკური რეზიუმე

წარმოადგენს სგშ-ის ანგარიშის არატექნიკურ რეზიუმეს, საზოგადოებისთვის ადვილად გასაგები ფორმით და შინაარსით.

2) სტრატეგიული დოკუმენტები

მოიცავს ინფორმაციას სტრატეგიული დოკუმენტების შინაარსის, ამოცანებისა და სხვა სტრატეგიულ დოკუმენტებთან კავშირის შესახებ. ამასთან სგშ ანგარიშს განსახილველად წარდგენისას თან ერთვის დასამტკიცებელი სტრატეგიული დოკუმენტების პროექტები.

3) ალტერნატივების ანალიზი

შეიცავს განხილული ალტერნატივების დასაბუთებასთან დაკავშირებულ მოსაზრებებს.

3) საბაზისო მონაცემები

გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვის არსებული მდგომარეობის ზოგადი შეფასება იმ არეალში, რომელზედაც სტრატეგიული დოკუმენტების განხორციელებამ შესაძლოა მნიშვნელოვანი ზემოქმედება მოახდინოს.

4) ზემოქმედებები

მოიცავს გარემოსდაცვითი და ადამიანის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული მთავარი ასპექტების ზოგად ანალიზს იმ ტერიტორიებისთვის, რომელებიც, შესაძლებელია, მნიშვნელოვან ზემოქმედებას დაექვემდებაროს.

5) ზემოქმედებების შეფასება

ზოგადი საპროგნოზო ინფორმაცია სტრატეგიული დოკუმენტების განხორციელებით გარემოზე შესაძლო მნიშვნელოვანი ზემოქმედებების შესახებ.

[**ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედებები**

საჭიროებისამებრ, დოკუმენტს დაემატება ქვეთავი ინფორმაციით სტრატეგიული დოკუმენტების განხორციელებით შესაძლო ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედების შესახებ (დადასტურების შემთხვევაში). სკოპინგის შედეგებით ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედებები მოსალოდნელია, თუმცაღა, ეს დასკვნა დამატებით უნდა დადასტურდეს სგშ-ში.]

6) გარემოსდაცვითი მართვის და სამოქმედო გეგმები

შეიცავს სტრატეგიული დოკუმენტების განხორციელებით გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე შესაძლო ზემოქმედების თავიდან აცილების, შემცირების ან შერბილების ღონისძიებების მოკლე აღწერას, წარმოდგენილს გარემოსდაცვითი მართვის გეგმის (ცხრილი 5) და გარემოსდაცვითი სამოქმედო გეგმის (ცხრილი 6) სახით.

7) შენიშვნები და რეკომენდაციები

სგშ-ის დოკუმენტს თან უნდა დაერთოს საზოგადოების წინადადებების და შენიშვნების და უფლებამოსილი ორგანოების რეკომენდაციების გათვალისწინების დოკუმენტაცია.

8) სტრატეგიული დოკუმენტების პროექტები (თანდართული)

დანართი. სტრატეგიული დოკუმენტების კონცეფციები

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია (2020 წ. 15 აპრილი, პროექტი)

დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის კონცეფცია (2020 წ. 15 აპრილი, პროექტი)

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვა

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია

ეტაპი II

საბოლოო ვერსია

თბილისი
2019 წელი

ქაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვა

ქაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია
და ალტერნატიული გადაწყვეტები

თბილისი

2019

<u>შემოთავაზებული ხედვისა ან/და სტრატეგიის ალტერნატივების განხილვა და ოპტიმალურის შერჩევა</u>

შემოთავაზებული განვითარების სტრატეგია და სივრცითი განვითარების ხედვა, უპირატესად ეფუძნება ისტორიულად ჩამოყალიბებული მიმართულებების გაწონასწორებულ, ადაპტირებულ, ბუნებრივი და კულტურული ფასეულობების შენარჩუნებაზე და ადამიანის სიცოცხლის უსაფრთხოებაზე მორგებულ პრინციპებს, რომლებიც დღევანდელი მდგომარეობით, უმეტეს წილად, გაუთვალისწინებელია, მით უფრო ერთიანი ინტეგრირებული სატრტეგიული ხედვის არარსებობის (რაც ქვეყნის უმრავლესობა მუნიციპალიტეტებისთვის დამახასიათებელია) პირობებში.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, ჩვენს მიერ წარმოდგენილი ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის განვითარების ხედვა და სტრატეგიული მიზნები შესაძლებელია შედარებულ იქნას სხვა ისეთ ალტერნატიულ ვერსიებთან, რომლებიც ითვალისწინებენ მხოლოდ არსებული ვითარების კონსრვაციას, ხარისხობრივ გაუმჯობესებას და არ ითვალისწინებენ მზარდ მოთხოვნებსა და გამოწვევებს.

კვლევისა და ანალიზის საფუძველზე, 15 წლიან პერიოდზე (2034-წლისთვის) გამოიკვეთა მუნიციპალიტეტის, მასში შემავალი თემებისა და სოფლების სივრცითი განვითარების სამი შესაძლო და რეალისტური ალტერნატივა, რომელიც წარმოდგენილია შემდეგნაირად:

ალტერნატივა #1 - სივრცითი განვითარების საუკეთესო ხედვები და შესაძლებლობების მაქსიმალური რეალიზება.

აღნიშნული ალტერნატივა გააზრებულია ხუთი სტრატეგიული მიზნით, მასთან დაკავშირებული ამოცენების კალედნარული გეგმა-გრაფიკით, შესაბამისი ფუნქციებით განაწილებული მუნიციპალური სივრცეების, თემების და დასახლებების მოზაიკით, რომელიც სტრუქტურირებულია სივრცითი კატეგორიების, კლასტერესბი, ცენტრის, ქვეცენტრების, კვანძებისა და დასახლებების იერარქიულობით.

ალტერნატივა #1-ში წარმოდგენილი სივრცითი სტრუქტურა მორგებულია გამჭოლ რეგიონულ და ეროვნულ კონტექტსტებს და მკაფიოდ ორიენტირებული მუნიციპალიტეტში შემავალი თემებისა და დასახლებების (მათ შორის ინფრასტრუქტურული ღერძების) მოკლე, საშუალო და გრძელვადიანი შესაძლებლობების რაციონალური რეალიზებას.

ამავე ალტერნატიულ ხედვაში გააზრებულია 2034 წლისათვის ეკონომიკურად გამართლებული დემოგრაფიულ-ტურისტული დატვირთვების მაჩვენებლები, არსებული რესურსები და შესაბამისად გამოვლენილი დეფიციტი და რეზერვები.

ალტერნატივა #1-ში ასევე მკაფიოდ გამოკვეთილია ადგილობრივი მოსახლების, ტურისტების, ვიზიტორების, მომსახურე პერსონალისა და ტრანზიტული ნაკადების სივრცითი განაწილების საფუძვლები, რაც ცალკეული სოფლის ზონირების კონცეფციას წარმოადგენს.

მუნიციპალიტეტის განვითარების სტრატეგიული მიზნები

საველე და კამერალური მრავალდისციპლინარული დარგობრივი და ინტეგრირებული კვლევის შედეგების კომპლექსური ანალიზის საფუძველზე (სადაც გამოყენებული იყო მულტიდისციპლინარული და ინტეგრირებული ანალიზის მიდგომები, არსებული საერთაშორისო და ადგილობრივი სამართლებლივ-ინსტიტუციონალური მარეგლამენტირებელი ჩარჩოები, მუნიციპალიტეტში არსებული რეალური მდგომარეობის, შესაძლებლობების, საფრთხეებისა და მოლოდინებისა ამსახველი ინფორმაცია) გამოვლინდა მუნიციპალიტეტის განვითარების შემდეგი ძირითადი სტრატეგიული მიზნები:

სტრატეგიული მიზანი #1 - დაცული უნიკალური ბუნებრივი და ეთნო-კულტურული გარემოს შექმნა;

სტრატეგიული მიზანი #2 - მდგრადი და დივერსიფიცირებული მკაფიო ადგილობრივი ეკონომიკის განვითარება;

სტრატეგიული მიზანი #3 - მსოფლიო მნიშვნელობის ტურისტულ-სპორტულ-სარეკრეაციო კვანძის განვითარება;

სტრატეგიული მიზანი #4 – ინტეგრირებულად მართული ძლიერი მუნიციპალიტეტის ჩამოყალიბება;

სტრატეგიული მიზანი #5 - გეოპოლიტიკურად მდგრადი და დაცული სახელმწიფო საზღვრის მქონე მუნიციპალიტეტი.

<u>სტრატეგიული ამოცანები და ქმედებები</u>

წარმოდგენილი მუნიციპალიტეტის განვითარების სტრატეგიული მიზნები დაკონკრეტდა დროში გაწერილი ამოცანებით, რაც ასახულია ერთიანი მატრიცის სახით (იხ. ცხრილი 1 - სამოქმედო გეგმა).

ცხრილი 1. სამოქმედო გეგმა (ალტერნატივა 1)

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი

#	სტრატეგიული მიზნები		ამოცანები	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	**დაცული უნიკალური ბუნებრივი და ეთნო-კულტურული გარემო**	1.1	დეტალურ კვლევებზე დაფუძნებული ერთიანი ხედვით ინტეგრირებული და დაბალანსებული დარგობრივ-გეგმარებითი, მარეგლამენტირებელი, საერთო-მუნიციპალური დაგეგმვისა და მართვის დოკუმენტების სრული პაკეტებით უზრუნველყოფა (თანმიმდევრული დამუშავება, განხილვა და დამტკიცება);												
		1.2	სივრცით-ტერიტორიულ ერთეულებზე დარგობრივი განვითარების დაბალანსებული ზონირების სისტემის შექმნა, განხილვა და დამტკიცება;												
		1.3	დაცული ტერიტორიების სისტემის ადაპტაცია და გაძლიერება;												
		1.4	მუნიციპალიტეტის ე.წ. ,,რეპოპულიზაციის" ხელშეწყობა;												
		1.5	სივრცით განვითარებებთან დაკავშირებულ გადაწყვეტილებათა მიღებაში ადგილობრივი მოსახლეობის მონაწილეობის უზრუნველყოფა თანამონაწილეობითი დაგეგმვის პრინციპების საფუძველზე;												
		1.6	მართვის საერთაშორისო, ეროვნული, რეგიონალური, მუნიციპალური და თემური მიდგომების ურთიერთადაპტაცია და ინტეგრირებული წესების ფორმირება;												
		1.7	შენარჩუნებაზე ორიენტირებული სექტორალური ტექნიკურ-ეკონომიკური მოდელების დამუშავება;												
		1.8	წესების აღსრულების დამატებითი მონიტორინგის სისტემის შექმნა;												
		1.9	მყინვარწვერი-ჯიმარას გლაციალური პარკის ჩამოყალიბება;												
		1.10	მყინვარწვერის ვულკანური მასივის მსოფლიო საკვლევ-სამეცნიერო ბუნებრივი ლაბორატორიად ჩამოყალიბება;												
		1.11	სასოფლო-სამეურნეო ტერიტორიების მელიორაცია-ირიგაცია;												
		1.12	გზების არსებული და გეგმარებითი ქსელის პროექტირება, განხილვა და მშენებლობა;												
		1.13	კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების რევიტალიზაცია, რეაბილიტაცია, რესტავრაცია, ადაპტაცია, კოსერვაცია, განვითარება და მართვა;												
		1.14	კომპლექსური და დარგობრივი გამოყენებითი დანიშნულების კვლევების ჩატარება;												

#	სტრატეგიული მიზნები		ამოცანები	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
2	**მდგრადი და დივერსიფიცირებული მკაფიო ადგილობრივი ეკონომიკა**	2.1	მდგრადი მიზიდულობის საქმიანობების ხელშეწყობა;												
		2.2	მატერიალური დოვლათის წილის გაზრდაზე ორიენტირებული პროგრამებისა და პროექტების დამუშავება;												
		2.3	ადეკვატური სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარება;												
		2.4	ინფრასტრუქტურული გარემოს გაჯანსაღება და გაუმჯობესება;												
		2.5	საოჯახო ტურისტული ბიზნესის ხელშეწყობის პროგრამის დამუშაება;												
		2.6	ხალხური რეწვის მიმართულების ხელშეწყობის პროგრამის დამუშავება;												
		2.7	მიწის ბალანსის კვლევა და მართვა;												
		2.8	მიწის საკუთრებისა და სარგებლობის კონკრეტული მუნიციპალური დონის პოლიტიკის შემუშავება;												
		2.9	მიწათსარგებლობის მოდელებისა და წესების შემუშავება და დამტკიცება;												
		2.10	მიწის საინფორმაციო სისტემის შექმნა;												
		2.11	სასოფლო-სამეურნეო განვითარების პოლიტიკის განსაზღვრა, განხილვა, შეთანხმება და დამტკიცება;												
		2.12	სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოების ხელშემწყობი პროგრამების დამუშავება;												
		2.13	სოციალური და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით მდგრადი ჰიდროენერგიის წარმოების მოდელების დამუშავება და დამტკიცება;												
		2.14	განახლებადი ენერგიის წარმოების მიმართულებების დამუშავება და პოლიტიკის განსაზღვრა;												
		2.15	ნაპირების დაცვისა და მდინარეთა კალაპოტების მართვასთან ინტეგრირებული სამშენებლო და ინერტული მასალების გამოყენება-მართვის სპეციალური ხედვის დამუშავება;												
		2.16	სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების სპეციალური ხედვის დამუშავება;												
		2.17	ფერდობების მდგრადობის გენერალური გეგმის დამუშავება;												
		2.18	კალაპოტების მართვის ხედვის დამუშავება;												
		2.19	ნაპირდამცავი ღონისძიებების განხორციელების ხედვის დამუშვება;												
		2.2	ბუნებრივ-კატასტროფული მოვლენების მართვის სისტემების ხედვის დამუშავება;												
		2.21	ცხვრისა და მსხვილფეხა პირუტყვის გადასარეკ ტრასებს მართვის გეგმის დამუშავება;												
		2.22	ფერმების განვითარების გეგმების დამუშავება;												
		2.23	ტურისტული მარშრუტების მართვის გეგმის დამუშავება;												

#	სტრატეგიული მიზნები		ამოცანები	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
3	**მსოფლიო მნიშვნელობის ტურისტულ-სპორტულ-სარეკრეაციო კვანძის განვითარება**	3.1	ლანდშაფტების მდგრადობაზე დაფუძნებული სამთო-სპორტული პოტენციალის შეფასება და ერთიანი მულტიდისციპლინარული სპორტის კონცეფციის დამუშავება;												
		3.2	ადგილობრივი სპორტული სკოლების შექმნა;												
		3.3	სამთო-სპორტული ინფრასტრუქტურის შექმნა;												
		3.4	ადგილობრივი სპორტულ-ინტელექტუალური რესურსების განვითარების (გადამზადება, მომზადება) პროგრამის დამუშავება;												
		3.5	სპორტული ღონისძიებების ადგილებისა და გეგმების კონკრეტული გეგმის დამუშავება;												
		3.6	საერთაშორისო და ეროვნული საერთო სამთო-სპორტული პროგრამის დამუშვება;												
		3.7	საერთაშორისო და ადგილობრივი სამთო-სპორტული გრძელვადიანი კალენდრის შემუშავება და დამტკიცება;												
		3.8	სამთო-საკურორტო ბრენდული და მარკეტინგული პროგრამების დამუშავება;												
		3.9	საკურორტო სამთო-სათხილამურო ინდუსტრიის განვითარების ხელშეწყობა;												
		3.10	სკი-ტურინგის ინდუსტრიის განვითარების ხელშეწყობა;												
		3.11	ადგილობრივი სამთო ქოხების მშენებლობის ხელშეწყობა;												
		3.12	„კავკასიონის დიდი ბილიკის“ განვითარების ხელშეწყობა;												
		3.13	სამთო ბილიკების ერთიანი სისტემის გეგმის დამუშვება, განხილვა, დამტკიცება და გავითარების ხელშეწყობა;												

#	სტრატეგიული მიზნები		ამოცანები	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
4	**ინტეგრირებულად მართული ძლიერი მუნიციპალიტეტი**	4.1	მუნიციპალური და თვითმმართველობის ადგილობრივი ინსტიტუციების გაძლიერება;												
		4.2	მუნიციპალური მართვის მდგრად და ინტეგრირებულ მართვაზე ორიენტირებული სპეციფიკური (მსოფლიო, განსაკუთრებით ევროპული საუკეთესო პრაქტიკის გათვალისწინებით) მოდელის შემუშავება;												
		4.3	ინტეგრირებულ მართვასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებების მიღების პროცესის კონკრეტული სახელმძღვანელო პრინციპებისა და წესების დადგენა და დანერგვა;												
		4.4	ფერდობების მართვა;												
		4.5	კალაპოტების მართვა;												
		4.6	ცხვრის გადასარეკი ტრასების მართვა;												
		4.7	წყალმომარაგების, წყალარინების, კანალიზაციების და წყლის მართვასთან დაკავშირებული პროცესებისა და ქმედებების მართვა;												
		4.8	აუზების მართვა;												
		4.9	მიწის საინფორმაციო სისტემის მართვა;												
		4.10	მყარი ნარჩენების მართვა;												
		4.11	ტყეების მართვის ხელშეწყობა;												
		4.12	ტურიზმის მართვის ხელშეწყობა;												
		4.13	პროფესიული სწავლებისა და გადამზადების პროცესის ხელშეწყობა;												
		4.14	ტურიზმისა და მწვანე ეკონომიკის დარგების პოპულარიზაციის ხელშეწყობა;												
		4.15	ტურიზმის განვითარების გეგმის რეალიზების ხელშეწყობა;												
		4.16	მუნიციპალური ტრანსპორტის განვითარება;												
		4.17	დაცული ტერიტორიების, კლასტერებისა და ობიექტების მართვის ხელშეწყობა;												
		4.18	საჯარო ინფორმაციის იტეგრირების, გაზიარებისა და დაინტერესებულ მხარეებთან ინტერაქციის პროცესის უზრუნველოფის სისტემის შექმნა;												

#	სტრატეგიული მიზნები		ამოცანები	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
5	**გეოპოლიტიკურად მდგრადი და დაცული სახელმწიფო საზღვრის მქონე მუნიციპალიტეტი**	5.1	სახელმწიფო სასაზღვრო პერიმეტრის კომპლექსური დაცვის პოლიტიკის შემუშავების ხელშეწყობა და ადგილობრივი პოლიტიკის დამუშვება;												
		5.2	სახელმწიფო სასაზღვრო პერიმეტრის კომპლექსური დაცვის პოლიტიკის გატარებისათვის აუცილებელი სახელმწიფო-კერძო და საზოგადოებრივი პროგრამების ინტეგრირებული დამუშავებაში მონაწილეობა;												
		5.3	სახელმწიფო სასაზღვრო პერიმეტრის კომპლექსური დაცვის პოლიტიკის გატარებისათვის აუცილებელი სახელმწიფო-კერძო და საზოგადოებრივი ინტეგრირებული პროგრამის რეალიზების ხელშეწყობა;												
		5.4	ქვეყნისა და ადგილობივი მოსახლეობის ცვნობიერების ამაღლებაში მონაწილეობა და პროცესის ხელშეწყობა;												
		5.5	ადგილობრივი მოსახლეობის მთაში დაბრუნების პროცესის ხელშეწყობა;												
		5.6	საზღვრის დაცვის (მათ შორის: ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული, თავდაცვითი, ტრექნიკურ-ტექნოლოგიური და სხვა მიმართულებები) აუცილებელი ქმედებების თანმიმდევრული გატარების ხელშეწყობა;												

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი

სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია
გეგმარებითი ალტერნატივა № 1

1

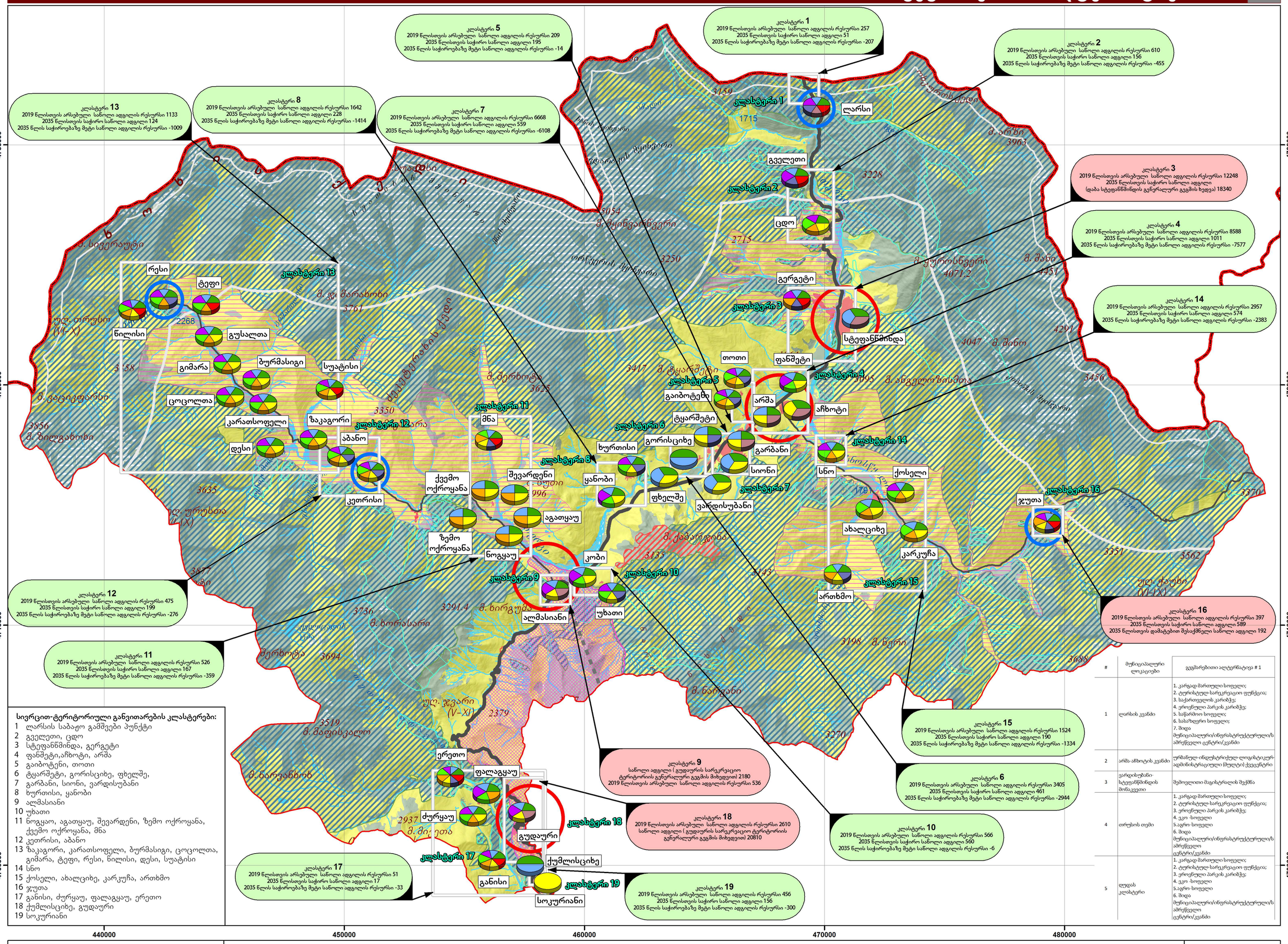

სივრცით-ტერიტორიული განვითარების კლასტერები:

1 ლარსის საბაჟო გამშვები პუნქტი
2 გველეთი, ცდო
3 სტეფანწმინდა, გერგეტი
4 ფანშეტი,აჩხოტი, არშა
5 გაიბოტენი, თოთი
6 ტყარშეტი, გორისციხე, ფხელშუ,
7 გარბანი, სიონი, ვარდისუბანი
8 ხურთისი, ყანობი
9 ალმასიანი
10 უხაოი
11 ნოგყაო, აგათყაუ, შევარდენი, ზემო ოქროყანა, ქვემო ოქროყანა, მნა
12 კეთრისი, აბანო
13 ზაკაგორი, კარათსოფელი, ბურმასიგი, ცოცოლთა, გიმარა, ტეფი, რესი, წილისი, დესი, სუატისი
14 სნო
15 ქოსელი, ახალციხე, კარკუჩა, ართხმო
16 ჯუთა
17 განისი, ძურყაუ, ფალაგყაუ, ერეთო
18 ქუმლისციხე, გუდაური
19 სოკურიანი

#	მუნიციპალური ლოკაციები	გეგმარებითი ალტერნატივა # 1
1	ლარსის კვანძი	1. კარგად მართული სოფელი; 2. ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია; 3. საქართველოს კარიბჭე; 4. ეროვნული პარკის კარიბჭე; 5. სანერგიო სოფელი; 6. სასაზღვრო სოფელი; 7. შიდა მუნიციპალური/ინფრასტრუქტურული/ს აბრუნველი ცენტრი/კვანძი
2	არშა-აჩხოტის კვანძი	ურბანულ-ინდუსტრიულად ლოგისტიკურ-ადმინისტრაციული (მუხტი) ქვეცენტრი
3	ვარდისუბანი-სტეფანწმინდის მონაკვეთი	მემოვლითი მაგისტრალის შექმნა
4	თრუსოს თემი	1. კარგად მართული სოფელი; 2. ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია; 3. ეროვნული პარკის კარიბჭე; 4. ეკო -სოფელი 5.აგრო-სოფელი 6. შიდა მუნიციპალური/ინფრასტრუქტურული/ს აბრუნველი ცენტრი/კვანძი
5	ღუდას კლასტერი	1. კარგად მართული სოფელი; 2. ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია; 3. ეროვნული პარკის კარიბჭე; 4. ეკო -სოფელი 5.აგრო-სოფელი 6. შიდა მუნიციპალური/ინფრასტრუქტურული/ს აბრუნველი ცენტრი/კვანძი

პროექტი:
ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვა

მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმა

2.1.2. ეტაპი

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია და სკოპინგის პროცედურა

საბოლოო ვერსია

დამკვეთი:
ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი

შემსრულებელი:
გის და დზ საკონსულტაციო ცენტრი "გეოგრაფიკი"

პირობითი აღნიშვნები

სივრცითი კატეგორიები:
- დასახლებული ტერიტორია* (განაშენიანებული/ურბანიზებული)
- ბუნებრივი ლანდშაფტი
- სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ტერიტორია

დაცული და სპეციალური კონსერვაციული კანდიდატი ტერიტორიები (ასევე სარეკომენდაციო):
- ზურმუხტის ქსელი კანდიდატი ადგილები

დაცული ტერიტორიები:
- ეროვნული პარკი
- ბუნების ძეგლი

დაცვის ზონები და ზოლები:
- სასაზღვრო ზოლი (500 მ)
- სასაზღვრო ზონა (5 კმ)
- კულტურული ლანდშაფტის მკაცრი დაცვის ზონა
- მდინარის წყალდაცვითი ზოლი

ინფრასტრუქტურისა და სივრცით-ტერიტორიული განვითარების ძირითადი გეგმარებითი ღერძები
- საერთაშორისო მნიშვნელობის გზა
- ადგილობრივი მნიშვნელობის გზები
- შიდასახელმწიფოებრივი და
- გვირაბი (გეგმარებითი ხადა-კობი)

- სახელმწიფო საზღვარი
- მუნიციპალიტეტის საზღვარი
- გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის საზღვარი
- მყინვარი
- სივრცით-ტერიტორიული განვითარების ცენტრი/ქვეცენტრი
- სივრცით-ტერიტორიული განვითარების კვანძი
- კლასტერი 1 — სივრცით-ტერიტორიული განვითარების კლასტერი
- 2019 წლისთვის არსებული სანოლი ადგილის რესურსი 2035 წლისთვის საჭირო სანოლი ადგილი 2035 წლის საჭიროებაზე მეტი სანოლი ადგილის რესურსი — საკმარისი საწოლი ადგილი
- 2019 წლისთვის არსებული სანოლი ადგილის რესურსი 2035 წლისთვის საჭირო სანოლი ადგილი 2035 წლის დამატებით შესაქმნელი სანოლი ადგილი — არასაკმარისი საწოლი ადგილი

დასახლებების ფუნქციური ზონირების გრაფიკული განაწილება
- კარგად მართული სოფელი
- ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია
- ექსკლუზიურობა
- ეკო-სოფელი
- კულტურული სოფელი
- აგრო-სოფელი
- ეროვნული პარკის კარიბჭე
- საწარმოო სოფელი
- სასაზღვრო სოფელი

ფორმატი:
53 * 50 სმ

თარიღი:
დეკემბერი 2019

მასშტაბი:
1:100,000
1 სმ = 1,000 მ

0 0.25 0.5 1 1.5 2 კმ

* მათ შორის დაუსახლებელი განაშენიანებული (ნასოფლარი) ტერიტორია

ალტერნატივა #2 - არსებული სივრცითი განვითარების მდგომარეობის გაუმჯობესება და ფუნქციური სტრუქტურირება.

აღნიშნული ალტერნატივა წარმოდგენილია მხოლოდ ორი სტრატეგიული მიზნის რეალიზების შესაძლებლობით, რომელიც ემსახურება არსებული ვითარების აუცილებელ და მინიმალურ გამოჯანმრთელებას, არსებული დეგრადირებადი მდგომარეობის შეჩერებას, სივრცითი მოწყობის მინიმალურ სტრუქტურირებას და უახლესი ისტორიით ჩამოყალიბებული სივრცით-ფუნქციოური თვისებების სტაბილიზირებას.

წარმოდგენილი ხედვა სამუშაო ვერსიაა და პროფესიული განხილვებისას სხვა ალტერნატივების მიგნების შესაძლებლობების გაჩენის მიუხედავად, ამ ეტაპზე გთავაზობთ ჩვენთვის მკაფიოდ წარმოსადგენ ალტერნატივებს, რომლებიც მოიცავენ შემდეგ ალტერნატიულ სტრატეგიულ მიზნებს (იხ. ცხრილი 1):

სტრატეგიული მიზანი #1 - დაცული უნიკალური ბუნებრივი და ეთნო-კულტურული გარემოს შექმნა;

სტრატეგიული მიზანი #2 - გეოპოლიტიკურად მდგრადი და დაცული სახელმწიფო საზღვრის მქონე მუნიციპალიტეტი.

ცხრილი 2. სამოქმედო გეგმა (ალტერნატივა 2)

#	სტრატეგიული მიზნები		ამოცანები	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	**დაცული უნიკალური ბუნებრივი და ეთნო-კულტურული გარემო**	1.1	დეტალურ კვლევებზე დაფუძნებული ერთიანი ხედვით ინტეგრირებული და დაბალანსებული დარგობრივ-გეგმარებითი, მარეგლამენტირებელი, საერთო-მუნიციპალური დაგეგმვისა და მართვის დოკუმენტების სრული პაკეტებით უზრუნველყოფა (თანმიმდევრული დამუშავება, განხილვა და დამტკიცება);												
		1.2	სივრცით-ტერიტორიულ ერთეულებზე დარგობრივი განვითარების დაბალანსებული ზონირების სისტემის შექმნა, განხილვა და დამტკიცება;												
		1.3	დაცული ტერიტორიების სისტემის ადაპტაცია და გაძლიერება;												
		1.4	მუნიციპალიტეტის ე.წ. ,,რეპოპულიზაციის" ხელშეწყობა;												
		1.5	სივრცით განვითარებებთან დაკავშირებულ გადაწყვეტილებათა მიღებაში ადგილობრივი მოსახლეობის მონაწილეობის უზრუნველყოფა თანამონაწილეობითი დაგეგმვის პრინციპების საფუძველზე;												
		1.6	მართვის საერთაშორისო, ეროვნული, რეგიონალური, მუნიციპალური და თემური მიდგომების ურთიერთადაპტაცია და ინტეგრირებული წესების ფორმირება;												
		1.7	შენარჩუნებაზე ორიენტირებული სექტორალური ტექნიკურ-ეკონომიკური მოდელების დამუშავება;												
		1.8	წესების აღსრულების დამატებითი მონიტორინგის სისტემის შექმნა;												
		1.9	მყინვარწვერი-ჯიმარას გლაციალური პარკის ჩამოყალიბება;												
		1.10	მყინვარწვერის ვულკანური მასივის მსოფლიო საკვლევ-სამეცნიერო ბუნებრივი ლაბორატორიად ჩამოყალიბება;												
		1.11	სასოფლო-სამეურნეო ტერიტორიების მელიორაცია-ირიგაცია;												
		1.12	გზების არსებული და გეგმარებითი ქსელის პროექტირება, განხილვა და მშენებლობა;												
		1.13	კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების რევიტალიზაცია, რეაბილიტაცია, რესტავრაცია, ადაპტაცია, კოსერვაცია, განვითარება და მართვა;												
		1.14	კომპლექსური და დარგობრივი გამოყენებითი დანიშნულების კვლევების ჩატარება;												

#	სტრატეგიული მიზნები		ამოცანები	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
2	**გეოპოლიტიკურად მდგრადი და დაცული სახელმწიფო საზღვრის მქონე მუნიციპალიტეტი**	2.1	სახელმწიფო სასაზღვრო პერიმეტრის კომპლექსური დაცვის პოლიტიკის შემუშავების ხელშეწყობა და ადგილობრივი პოლიტიკის დამუშვება;												
		2.2	სახელმწიფო სასაზღვრო პერიმეტრის კომპლექსური დაცვის პოლიტიკის გატარებისათვის აუცილებელი სახელმწიფო-კერძო და საზოგადოებრივი პროგრამების ინტეგრირებული დამუშავებაში მონაწილეობა;												
		2.3	სახელმწიფო სასაზღვრო პერიმეტრის კომპლექსური დაცვის პოლიტიკის გატარებისათვის აუცილებელი სახელმწიფო-კერძო და საზოგადოებრივი ინტეგრირებული პროგრამის რეალიზების ხელშეწყობა;												
		2.4	ქვეყნისა და ადგილობივი მოსახლეობის ცვნობიერების ამაღლებაში მონაწილეობა და პროცესის ხელშეწყობა;												
		2.5	ადგილობრივი მოსახლეობის მთაში დაბრუნების პროცესის ხელშეწყობა;												
		2.6	საზღვრის დაცვის (მათ შორის: ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული, თავდაცვითი, ტრექნიკურ-ტექნოლოგიური და სხვა მიმართულებები) აუცილებელი ქმედებების თანმიმდევრული გატარების ხელშეწყობა;												

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი

სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია
გეგმარებითი ალტერნატივა № 2

2

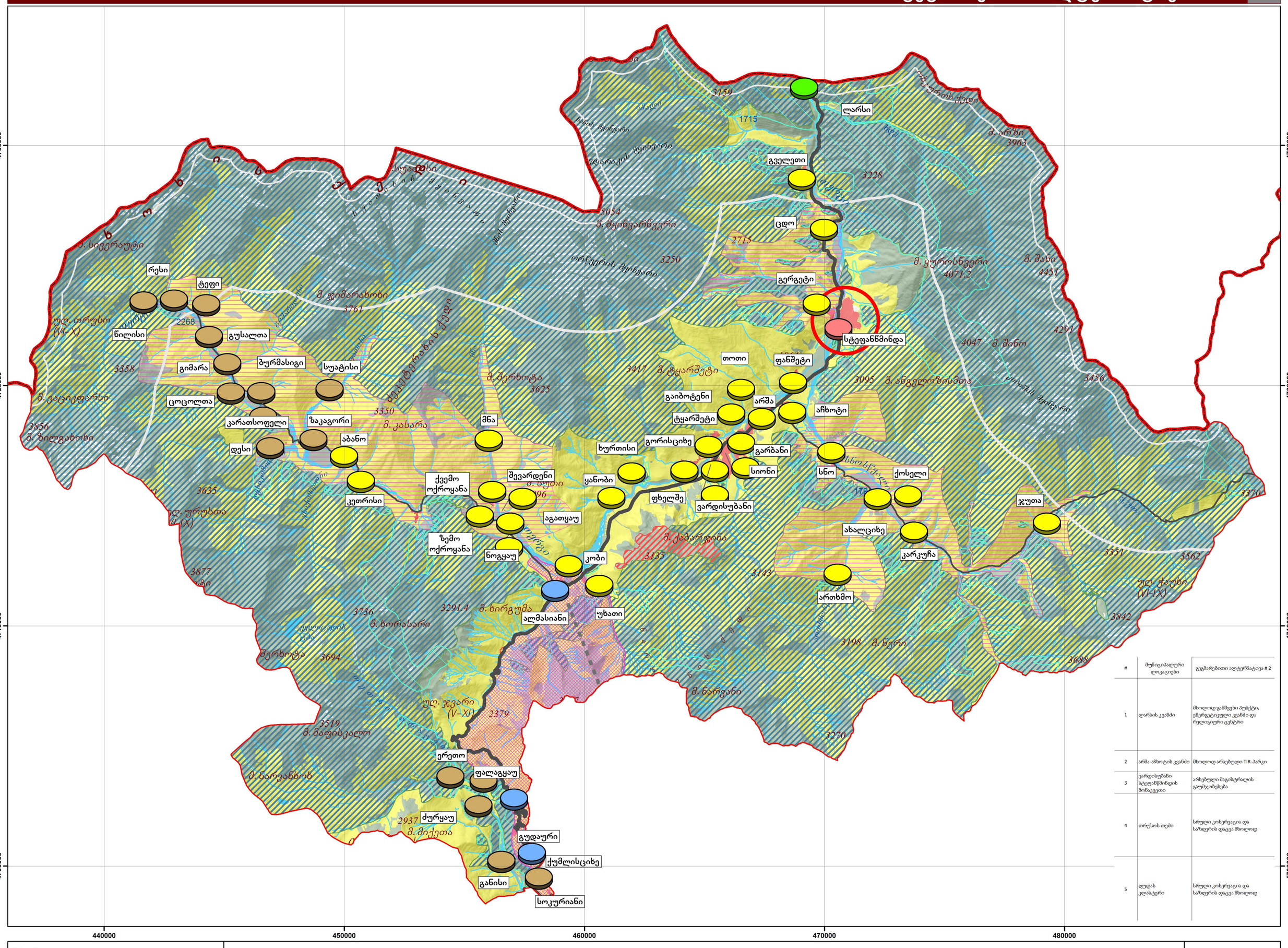

#	მუნიციპალური ლოკაციები	გეგმარებითი ალტერნატივა # 2
1	ლარსის კვანძი	მხოლოდ გამშვები პუნქტი, ენერგეტიკული კვანძი და რელიგიური ცენტრი
2	არშა-აჩხოტის კვანძი	მხოლოდ არსებული TIR-პარკი
3	ვარდისუბანი-სტეფანწმინდის მონაკვეთი	არსებული მაგისტრალის გაუმჯობესება
4	თრუსოს თემი	სრული კოსერვაცია და საზღვრის დაცვა მხოლოდ
5	ღუდას კლასტერი	სრული კოსერვაცია და საზღვრის დაცვა მხოლოდ

პროექტი:
ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვა

მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმა

2.1.2. ეტაპი

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია და სკოპინგის პროცედურა

საბოლოო ვერსია

დამკვეთი:
ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი

შემსრულებელი:
გის და დზ საკონსულტაციო ცენტრი "გეოგრაფიკი"

პირობითი აღნიშვნები

სივრცითი კატეგორიები:
- დასახლებული ტერიტორია* (განაშენიანებული/ურბანიზებული)
- ბუნებრივი ლანდშაფტი
- სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ტერიტორია

დაცული და სპეციალური კონსერვაციული კანდიდატი ტერიტორიები (ასევე სარეკომენდაციო):
- ზურმუხტის ქსელი კანდიდატი ადგილები

დაცული ტერიტორიები:
- ეროვნული პარკი
- ბუნების ძეგლი

დაცვის ზონები და ზოლები:
- სასაზღვრო ზოლი (500 მ)
- სასაზღვრო ზონა (5 კმ)
- კულტურული ლანდშაფტის მკაცრი დაცვის ზონა
- მდინარის წყალდაცვითი ზოლი

ინფრასტრუქტურისა და სივრცით-ტერიტორიული განვითარების ძირითადი გეგმარებითი ღერძები
- საერთაშორისო მნიშვნელობის გზა
- შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი მნიშვნელობის გზები
- გვირაბი (გეგმარებითი ხადა -კობი)

- სახელმწიფო საზღვარი
- მუნიციპალიტეტის საზღვარი
- გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის საზღვარი
- მყინვარი
- სივრცით-ტერიტორიული განვითარების ცენტრი

დასახლებების ფუნქციური ზონირების გრაფიკული განაწილება
- აგრო-სოფელი
- ცენტრი
- კურორტი
- ნასოფლარი
- სასაზღვრო გამშვები პუნქტი

ფორმატი:
53 * 50 სმ

თარიღი:
დეკემბერი
2019

მასშტაბი:
1:100,000

1 სმ = 1,000 მ

0 0.25 0.5 1 1.5 2 კმ

N

** მათ შორის დაუსახლებელი განაშენიანებული (ნასოფლარი) ტერიტორია*

ალტერნატივა # 3 - არსებული მდგომარეობის კონსერვაცია.

აღიშნული ალტერნატივა წარმოადგენს არსებული დეგრადირებადი ვითარების ფიქსირებას, ფორმალიზებას ჩარჩო-გეგმის ფორმატში, რომელსაც არ გააჩნია ხედვითი და ეკონომიკური მდგენელი და გულისხმობს იმ მდგომარეობას, რომელშიც იმყოფება საქართველოს მუნიციპალიტეტების დიდი უმრავლესობა.

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი

სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია
გეგმარებითი ალტერნატივა № 3 (არსებული მდგომარეობა)

3

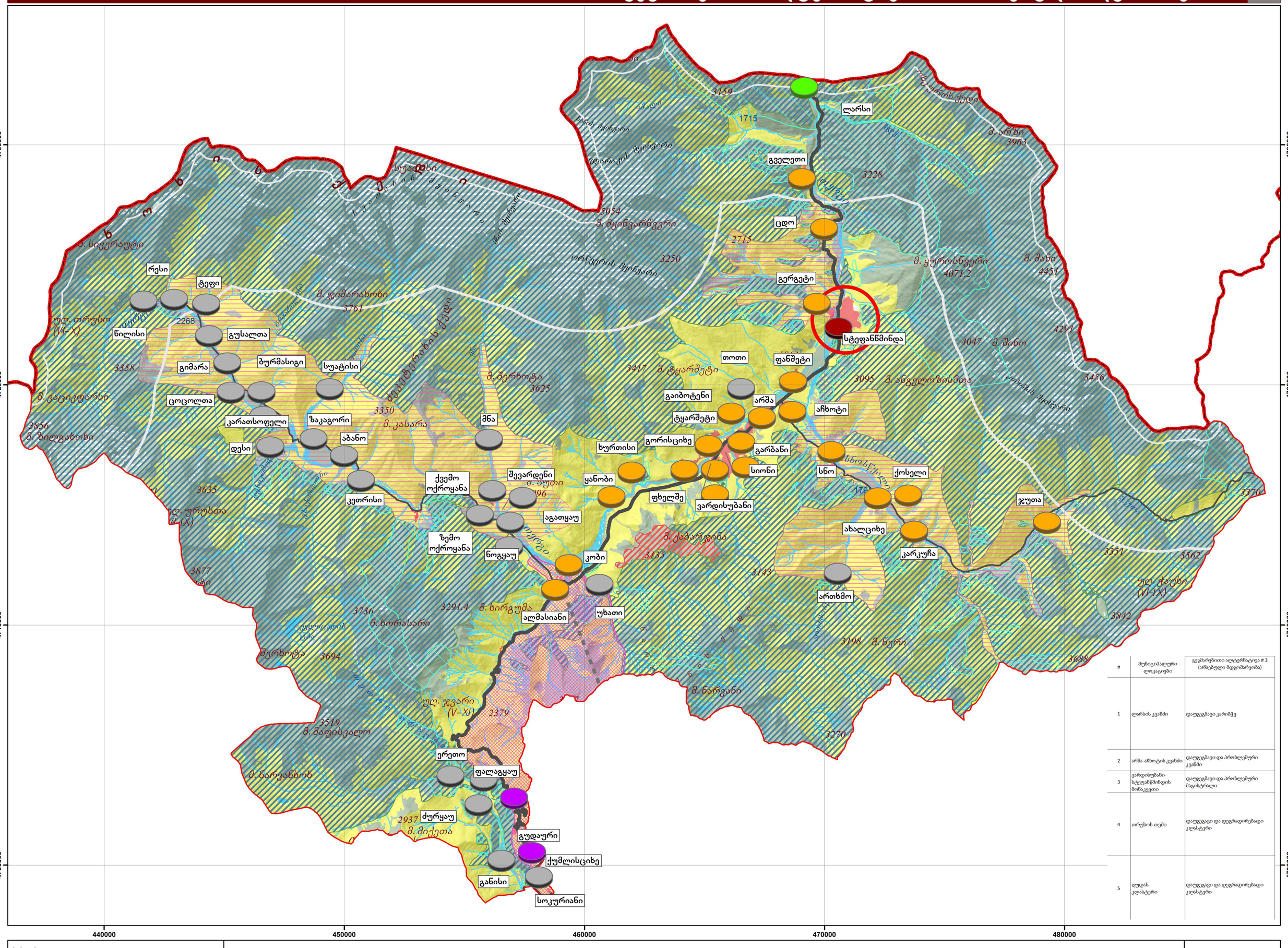

#	მუნიციპალური ლოკაციები	გეგმარებითი ალტერნატივა # 3 (არსებული მდგომარეობა)
1	ლარსის კვანძი	დაუგეგმავი კარიბჭე
2	არშა-აჩხოტის კვანძი	დაუგეგმავი და პრობლემური კვანძი
3	ვარდისუბანი-სტეფანწმინდის მონაკვეთი	დაუგეგმავი და პრობლემური მაგისტრალი
4	თრუსოს თემი	დაუგეგავი და დეგრადირებადი კლასტერი
5	ღუდას კლასტერი	დაუგეგავი და დეგრადირებადი კლასტერი

პროექტი:
ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვა

მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმა

2.1.2. ეტაპი

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია და სკოპინგის პროცედურა

საბოლოო ვერსია

დამკვეთი:
ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი

შემსრულებელი:
გის და დზ საკონსულტაციო ცენტრი "გეოგრაფიკი"

პირობითი აღნიშვნები

სივრცითი კატეგორიები:
- დასახლებული ტერიტორია* (განაშენიანებული/ურბანიზებული)
- ბუნებრივი ლანდშაფტი
- სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ტერიტორია

დაცული და სპეციალური კონსერვაციული კანდიდატი ტერიტორიები (ასევე სარეკომენდაციო):
- ზურმუხტის ქსელი კანდიდატი ადგილები

დაცული ტერიტორიები:
- ეროვნული პარკი
- ბუნების ძეგლი

დაცვის ზონები და ზოლები:
- სასაზღვრო ზოლი (500 მ)
- სასაზღვრო ზონა (5 კმ)
- კულტურული ლანდშაფტის მკაცრი დაცვის ზონა
- მდინარის წყალდაცვითი ზოლი

ინფრასტრუქტურისა და სივრცით-ტერიტორიული განვითარების ძირითადი გეგმარებითი ღერძები
- საერთაშორისო მნიშვნელობის გზა
- შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი მნიშვნელობის გზები
- გვირაბი (გეგმარებითი ხადა -კობი)

- სახელმწიფო საზღვარი
- მუნიციპალიტეტის საზღვარი
- გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის საზღვარი
- მყინვარი
- სივრცით-ტერიტორიული განვითარების ცენტრი

დასახლებების ფუნქციური ზონირების გრაფიკული განაწილება
- ცენტრი
- კურორტი
- სასაზღვრო გამშვები პუნქტი
- სოფელი
- ნასოფლარი

** მათ შორის დაუსახლებელი განაშენიანებული (ნასოფლარი) ტერიტორია*

ფორმატი:
53 * 50 სმ

თარიღი:
დეკემბერი
2019

მასშტაბი:
1:100,000

1 სმ = 1,000 მ

N

0 0.25 0.5 1 1.5 2 კმ

შემოთავაზებული ალტერნატივების შედარებები წარმოდგენილია შემდეგი ცხრილების სახით (იხ. ცხრილი 3 და ცხრილი 4)

ცხრილი 3. მუნიციპალური ლოკაციები

		სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია		
#	მუნიციპალური ლოკაციები	**გეგმარებითი ალტერნატივა # 1**	**გეგმარებითი ალტერნატივა # 2**	**გეგმარებითი ალტერნატივა # 3 (არსებული მდგომარეობა)**
1	ლარსის კვანძი	1. კარგად მართული სოფელი; 2. ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია; 3. საქართველოს კარიბჭე; 4. ეროვნული პარკის კარიბჭე; 5. საწარმოო სოფელი; 6. სასაზღვრო სოფელი; 7. შიდა მუნიციპალური/ინფრასტრუქტურული/სამრეწველო ცენტრი/კვანძი	მხოლოდ გამშვები პუნქტი, ენერგეტიკული კვანძი და რელიგიური ცენტრი	დაუგეგმავი კარიბჭე
2	არშა-აჩხოტის კვანძი	ურბანულ-ინდუსტრიქულ-ლოგისტიკურ-ადმინისტრაციული (მულტი) ქვეცენტრი	მხოლოდ არსებული TIR-პარკი	დაუგეგმავი და პრობლემური კვანძი
3	ვარდისუბანი-სტეფანწმინდის მონაკვეთი	შემოვლითი მაგისტრალის შექმნა	არსებული მაგისტრალის გაუმჯობესება	დაუგეგმავი და პრობლემური მაგისტრალი
4	თრუსოს თემი	1. კარგად მართული სოფელი; 2. ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია; 3. ეროვნული პარკის კარიბჭე; 4. ეკო -სოფელი 5.აგრო-სოფელი 6. შიდა მუნიციპალური/ინფრასტრუქტურული/სამრეწველო ცენტრი/კვანძი	სრული კოსერვაცია და საზღვრის დაცვა მხოლოდ	დაუგეგავი და დეგრადირებადი კლასტერი
5	ღუდას კლასტერი	1. კარგად მართული სოფელი; 2. ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია; 3. ეროვნული პარკის კარიბჭე; 4. ეკო -სოფელი 5.აგრო-სოფელი 6. შიდა მუნიციპალური/ინფრასტრუქტურული/სამრეწველო ცენტრი/კვანძი	სრული კოსერვაცია და საზღვრის დაცვა მხოლოდ	დაუგეგავი და დეგრადირებადი კლასტერი

ცხრილი 4. სოფლების განვითარების ხედვები (ალტერნატივა)

თემი	დასახლება	სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია გეგმარებითი ალტერნატივა # 1	სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია გეგმარებითი ალტერნატივა # 2	სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია გეგმარებითი ალტერნატივა # 3 (არსებული მდგომარეობა)
სტეფანწმინდა	ცდო	კარგად მართული სოფელი, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	გერგეტი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, კულტურული სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე, სასაზღვრო სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	გველეთი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეროვნული პარკის კარიბჭე, სასაზღვრო სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	ლარსი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეროვნული პარკის კარიბჭე, საწარმოო სოფელი, სასაზღვრო სოფელი	სასაზღვრო გამშვები პუნქტი	სასაზღვრო გამშვები პუნქტი
	სტეფანწმინდა	კარგად მართული დასახლება, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, საწარმოო სოფელი	ცენტრი	ცენტრი
სიონი	არშა	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, აგრო-სოფელი, საწარმოო სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	ფანშეტი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	გაიბოტენი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე	აგროსოფელი	სოფელი
	გარბანი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, აგრო-სოფელი, საწარმოო სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	სიონი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	თოთი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე	აგროსოფელი	ნასოფლარი
	ვარდისუბანი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
სნო	აჩხოტი	კარგად მართული სოფელი, აგრო-სოფელი, საწარმოო სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	ართხმო	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე	აგროსოფელი	ნასოფლარი
	ახალციხე	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	ჯუთა	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე, სასაზღვრო სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	კარკუჩა	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	ქოსელი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	სნო	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი

თემი	დასახლება	სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია გეგმარებითი ალტერნატივა # 1	სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია გეგმარებითი ალტერნატივა # 2	სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია გეგმარებითი ალტერნატივა # 3 (არსებული მდგომარეობა)
ჯობი	აბანო	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე	აგროსოფელი	ნასოფლარი
	აგათყაუ	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	ნასოფლარი
	ალმასიანი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, აგრო-სოფელი, საწარმოო სოფელი	კურორტი	სოფელი
	ბურმასიგი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	ცოცოლთა	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	დესი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	გიმარა	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	გუსალთა	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	კარათსოფელი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	კეთრისი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე	აგროსოფელი	ნასოფლარი
	კობი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	მნა	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე, სასაზღვრო სოფელი	აგროსოფელი	ნასოფლარი
	ნოგყაუ	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	ნასოფლარი
	ქვემო ოქროყანა	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	ნასოფლარი
	რესი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	შევარდენი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	ნასოფლარი
	სუატისი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი, სასაზღვრო სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	ტეფი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, სასაზღვრო სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	უხათი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, აგრო-სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე	აგროსოფელი	ნასოფლარი
	წილისი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი, სასაზღვრო სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	ზაკაგორი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	ზემო ოქროყანა	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	ნასოფლარი

თემი	დასახლება	სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია გეგმარებითი ალტერნატივა # 1	სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია გეგმარებითი ალტერნატივა # 2	სივრცის დაგეგმარების გეგმის კონცეფცია გეგმარებითი ალტერნატივა # 3 (არსებული მდგომარეობა)
გუდაური	ერეთო	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე, სასაზღვრო სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	ფალაგყაუ	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	განისი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი, სასაზღვრო სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	გუდაური	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, აგრო-სოფელი, საწარმოო სოფელი	კურორტი	კურორტი
	ქუმლისციხე	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	კურორტი	კურორტი
	სოკურიანი	კარგად მართული სოფელი, აგრო-სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
	ძურყაუ	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ეკო-სოფელი, კულტურული სოფელი, აგრო-სოფელი	ნასოფლარი	ნასოფლარი
გორისციხე	ფხელშე	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი
	გორისციხე	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	აგროსოფელი	სოფელი
	ტყარშეტი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, აგრო-სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე	აგროსოფელი	სოფელი
	ხურთისი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, აგრო-სოფელი, ეროვნული პარკის კარიბჭე	აგროსოფელი	სოფელი
	ყანობი	კარგად მართული სოფელი, ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია, ექსკლუზიურობა, ეკო-სოფელი, აგრო-სოფელი	აგროსოფელი	სოფელი

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვა

განვითარების ხედვა

თბილისი

2020

სივრცის დაგეგმარების გეგმის განვითარების (ინტეგრირებული) ხედვა

განვითარების ხედვის თანახმად, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი წარმოდგენილია დაცული, განსაკუთრებული რეგულირების მქონე და ინტენსიური განვითარების ტერიტორიული ერთეულების ურთიერთდაკავშირებული და დაბალასებული სისტემით, რომელიც წარმოდგენილია შემდეგი სივრცითი კატეგორიებით, მარეგულირებელი ზოლებით, ზონებითა და არეალებით (მათ შორის სარეკომენდაციო, მაგრამ აუცილებლად გასათვალისწინებელი და იმპერატიული ხასიათის), რომლებიც თანაფარდობაშია, როგორც კონტექსტუალურად, აგრეთვე სივრცეში და სამართლებლივ რეგლამენტშიც (იხ. *ილ. 1*. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცითი განვითარების ხედვა; გრაფიკული ნაწილი, რუკა - სივრცითი განვითარების ხედვა).

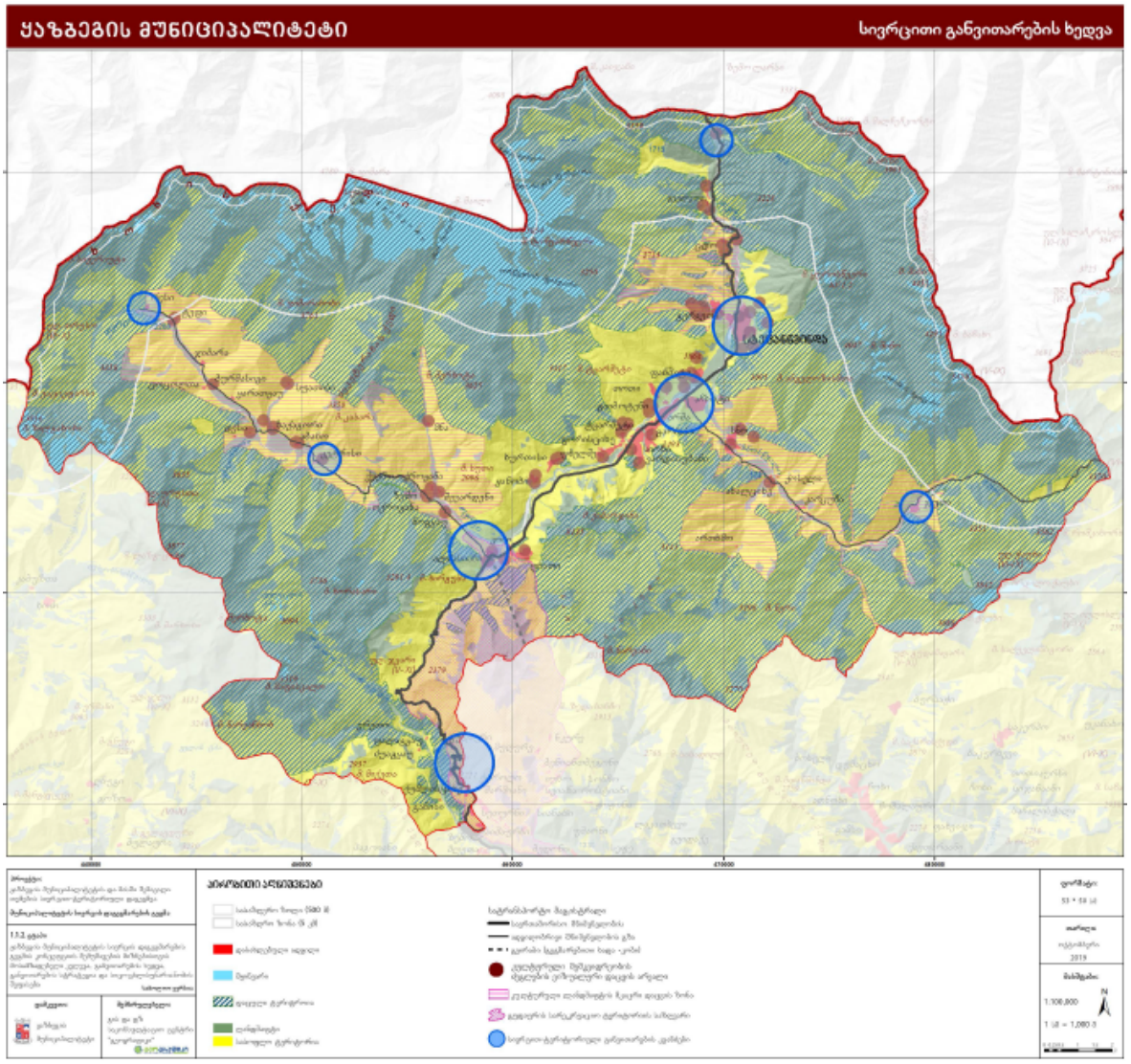

ილ. 1. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცითი განვითარების ხედვა

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი (საქართველოს ისტორიული პროვინცია ხევი) ვითარდება რამდენიმე პრინციპული სისტემამაფორმირებელი ფაქტორის გავლენით. ეს ფაქტორებია:

- ბუნებრივ-კლიმატური პირობები;
- განსახლების ისტორიულად ჩამოყალიბებული სისტემა;
- თანამედროვე სატრანსპორტო საკომუნიკაციო ტრანს-სასაზღვრო ინფრასტრუქტურა;
- სასაზღვრო მდებარეობა;
- ტურიზმის მკვეთრი ზრდა.

შიდამუნიციპალური განსახლების ძირითადი ღერძი ვითარდება შემდეგ მონაკვეთებად: გუდაური-ჯვრის უღელტეხილი-მდინარე ბიდარა (ბაიდარა)-მდინარე თერგი-რუსეთის საზღვრამდე. ამ მონაკვეთებს გამჭოლად მიუყვება ე.წ. „საქართველოს სამხედრო გზა“ (საერთაშორისო მნიშვნელობის საავტომობილო გზა - ს3 მცხეთა-სტეფანწმინდა-ლარსის (რუსეთის ფედერაციის საზღვარი) შესაბამისი მონაკვეთი). განსახლების ამ ღერძზე აკინძულია ისტორიულად ჩამოყალიბებული დასახლებები და მისგან განშტოებულია ორი მნიშვნელოვანი ხეობა (კობის თემი, თრუსოს ხეობა თერგის სათავეებამდე) და სნოს თემი, მდ. სნოსწყლის ხეობა, სოფ. ჯუთამდე).

აღნიშნულ სისტემაში გამოიყოფა შემდეგი ჰეტეროგენული მიკრო-ეკონომიკური და სივრცით-ტერიტორიული განვითარების ინტეგრირებული კვანძები:

1. ლარსის საბაჟო გამშვები პუნქტი;
2. გველეთი, ცდო;
3. სტეფანწმინდა, გერგეტი, ფანშეტი;
4. ფანშეტი, აჩხოტი, არშა;
5. გაიბოტენი, თოთი;
6. ტყარშეტი, გორისციხე, ფხელშე;
7. გარბანი, სიონი, ვარდისუბანი;
8. ხურთისი, ყანობი;
9. ალმასიანი;
10. კობი, უხათი;
11. ნოგყაო, აგათყაუ, შევარდენი, ზემო ოქროყანა, ქვემო ოქროყანა, მნა;
12. კეთრისი, აბანო;
13. ზაკაგორი, კარათსოფელი, ბურმასიგი, ცოცოლთა, გიმარა, ტეფი, რესი, წილისი/სივრეტა დესი, სუატისი;
14. სნო;
15. ქოსელი, ახალციხე, კარკუჩა, ართხმო;
16. ჯუთა;
17. განისი, ძურყაუ, ფალაგყაუ, ერეთო;
18. ქუმლისციხე, გუდაური.

სივრცით-ტერიტორიული მოწყობის წარმოდგენილი მუნიციპალური სუბიექტის საზღვრებში მოქცეული სივრცე არადისკრეტულად წარმოდგენილია შემდეგი ტიპის სივრცით-ტერიტორიული ელემენტებით:

- სივრცის კატეგორიებით;
- შემზღუდავი ზონებით, ზოლებითა და არეალებით;
- განვითარების თემატური და მრავალფუნქციური („პოლი-ცენტრები“) კვანძებით;
- დაცული სისტემებით, ტერიტორიებითა და არეალებით;
- ღერძებით (ტურისტული, სატრანსპორტო, ინფრასტრუქტურული);

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის ხედვა წარმოდგენილია შემდეგი სივრცითი ელემენტებით:

1. ბუნებრივი ლანდშაფტი - ლანდშაფტი, რომელიც ძირითადად არ არის შეცვლილი ადამიანის საქმიანობის შედეგად და წარმოადგენს ბუნებრივ-გეოგრაფიულ კომპლექსს, რომლის ფარგლებში ყველა ძირითადი კომპონენტი: რელიეფი, ჰავა, წყლები, ნიადაგები, მცენარეულობა და ცხოველთა სამყარო იმყოფება რთულ ურთიერთკავშირში. ამ კატეგორიაში შედის წყლის ობიექტები და სახელმწიფო ტყის ფონდის მიწები.

დასაშვებია მხოლოდ სტრატეგიული ხასიათის მაგისატრალური კლასის საინჟინრო-ინფრასტრუქტურის იმ ფორმით მშენებლობა, რომელიც მინიმუმამდე ახდენს უარყოფით გავლენას ბუნებრივ, სოციალურ და კულტურულ ლანდშაფტებზე (განსაკუთრებით ვიზუალური აღქმის თვალსაზრისით) და, შესაბამისად, ადაპტირებულია გარემოსთან ან ფერით ან მიწისქვეშ მოწყობის გზით. პროექტის წარდგენის, განხილვისა და დამტკიცების საფუძველზე დასაშვებია მოეწყოს ტურისტულ-შემეცნებითი და სამეცნიერო-კვლევითი დანიშნულების ობიექტები, დაცული ტერიტორიების ფუნქციონირებისთვის აუცილებელი შენობა-ნაგებობები და ინფრასტრუქტურა ამ არეალებზე გავრცელებული რეჟიმების და რეგულაციების დაცვით. დასაშვებია სტრატეგიულ-თავდაცვითი მნიშვნელობის საინჟინრო-ინფრასტრუქტურის განვითარება წინასწარ დასაბუთებული, ადაპტირებული (გარემოზე ზემოქმედების მინიმალური შინაარსობრივი და ვიზუალური ზემოქმედების გათვალისწინებით, უპირატესად ბუნებრივი საფარებისა და მასალების გამოყენებით), სივრცეში სინერგიულად ინტეგრირებული, თავსებადი გადაწყვეტილებები (ინტეგრირებული არტერიები, არა ზედმეტი და პარალელური განტოტებები, საინჟინრო ხაზოვანი ნაგებოებების შეძლებისადაგვარად მიწისქვეშ მოწყობით) შეთანხმებული და დამტკიცებული შესაბამისი სტრატეგიული, გეგმარებითი და ტექნიკურ-საპროექტო დოკუმენტაციის შესაბამისად. ამ ზონაში ყველა ქმედება უნდა წესრიგდებოდეს საქართველოს ტყის კოდექსით, ტყის მართვის თანამედროვე გეგმების დამუშავების გზით და სხვა მომიჯნავე კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების დეტალური მოთხოვნების შესრულებით. დასაშვებია ტრადიციული სოფლის მეურნეობის განვითარება ბუნერივ, სოციალურ და კულტურულ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების მკაცრი პოზიციების დაცვით. ჰიდროელექტროსადგურების და დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის (ელექტროგადამცემი ხაზების და მისადგომი გზების ჩათვლით) მშენებლობა დაუშვებელია მდინარე თერგის აუზის ინტეგრირებული მართვის გეგმისა და მისი სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების შემუშავების, განხილვისა და დამტკიცების გარეშე. ორივე დოკუმენტი უნდა ეყრდნობოდეს ხარჯისა და სარგებელის სრულ გარემოსდაცვით ანალიზს. ტურისტულ-სასპორტო-სარეკრეაციო

ინფრასტრუქტურის მშენებლობა დასაშვებია მხოლოდ ქალაქგეგმარებით დოკუმენტაციაში ბუნებრივ და კულტურულ ლანდშაფტთან ადაპტირების პროექტის დამუშავების შემთხვევაში. დასაშვებია ადამიანის სიცოცხლის, სანჟინრო-ინფრაქტრუტურისა და გარემოს, უსაფრთხოების უზრუნველყოფისათვის აუცილებელი ღონისძიებების გატარება და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მშენებლობა გეო-საფრთხეების (ბუნებრივი საფრთხეების) გენერალური გეგმის დამუშვების საფუძველზე (იხ. ილ. 2 - სივრცითი კატეგორიები).

<u>2. სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ტერიტორია - მიწა, რომელიც გამოიყენება (ან/და რომლის გამოყენებაც შესაძლებელია) მემცენარეობისა და მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოებისათვის. ამ კატეგორიაში შედის საძოვარი, სათიბი, სახნავი და საკარმიდამო მიწები.</u>

დასაშვებია საინჟინრო-ინფრასტრუქტურის იმ ფორმით მშენებლობა, რომელიც მინიმუმამდე ახდენს უარყოფით გავლენას ბუნებრივ, სოციალურ და კულტურულ ლანდშაფტებზე (განსაკუთრებით ვიზუალური აღქმის თვალსაზრისით) და შესაბამისად ადაპტირებულია გარემოსთან ან ფერით, ან მიწისქვეშ მოწყობის გზით. სასოფლო ტერიტორიაზე დასაშვებია მხოლოდ სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობა და მისი ფუნქციონირებისთვის საჭირო სამეურნეო ნაგებობები, რომლებიც ადაპტირებულია, ბუნებრივ, სოციალურ და კულტურულ გარემოსთან და მინიმალურად ერევა კულტურული ლანდშაფტის ვიზუალურ აღქმაში, ფერის, ფორმის, მასალებისა და რელიეფზე განლაგების ხერხების გამოყენებით, რაც უნდა რეგულირდებოდეს დასახლებების ტერიტორიებში მოქცეული სასოფლო ტერიტორიებისთვის შემუშავებული ქალაქთმშენებლობითი გეგმებით. დაშვებულია ადგილობრივი მოსახლეობის საჭიროებით და ბუნებრივი პროდუქტიულობით ლიმიტირებული თიბვა, ძოვება, ხვნა-თესვა და სასოფლო-სამეურნეო ნაგებობებისა და შინაური ცხოველების სადგომების განთავსება. ჰიდროელექტროსადგურების და დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის (ელექტროგადამცემი ხაზების და მისადგომი გზების ჩათვლით) მშენებლობა დაუშვებელია მდინარე თერგის აუზის ინტეგრირებული მართვის გეგმის და მისი სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების შემუშავების, განხილვისა და დამტკიცების გარეშე. ორივე დოკუმენტი უნდა ეყრდნობოდეს ხარჯისა და სარგებელის სრულ გარემოსდაცვით ანალიზს. ტურისტულ-სასპორტო-სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა დასაშვებია მხოლოდ ქალაქგეგმარებითი დოკუმენტაციაში ბუნებრივ და კულტურულ ლანდშაფტთან ადაპტირების პროექტის დამუშავების შემთხვევაში. დასაშვებია ადამიანის სიცოცხლის, სანჟინრო ინფრაქტრუტურისა და გარემოს, უსაფრთხოების უზრუნველყოფისათვის აუცილებელი ღონისძიებების გატარება და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მშენებლობა გეო-საფრთხეების (ბუნებრივი საფრთხეების) გენერალური გეგმის დამუშვების საფუძველზე (იხ. ილ. 2 - სივრცითი კატეგორიები).

<u>3. დასახლებული ტერიტორია (განაშენიანებული/ურბანიზებული) - დასახლების განაშენიანებული ტერიტორია, რომელიც დაფარულია შენობა-ნაგებობებით.</u>

დასაშვებია საინჟინრო-ინფრასტრუქტურის იმ ფორმით მშენებლობა, რომელიც მინიმუმამდე ახდენს უარყოფით გავლენას ბუნებრივ, სოციალურ და კულტურულ ლანდშაფტებზე (განსაკუთრებით ვიზუალური აღქმის თვალსაზრისით) და შესაბამისად ადაპტირებულია გარემოსთან ან ფერით ან მიწისქვეშა გადაწყვეტებით,

რაც უნდა დადგინდეს და დამტკიცდეს ქალაქთმშენებლობითი გეგმების მეშვეობით. დასაშვებია განაშენიანების, სოციალურ-კულტურული და საინჟინრო ინფრასტრუქტურის ობიექტების მშენებლობა მხოლოდ ქალაქგეგმარებითი დოკუმენტაციის (ქალაქთმშენებლობითი გეგმები) დამუშავებისა და დამტკიცების საფუძველზე. დასაშვებია სოფლის მეურნეობის განვითარება ბუნერივ, სოციალურ და კულტურულ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების მკაცრი პოზიციების დაცვით. სივრცითი განვითარება უნდა რეგულირდებოდეს კულტურული მემკვიდრეობის განვითარებასთან დაკავშირებული საერთაშორისო და ეროვნული სამართლებლივი ნორმების სრულფასოვანი დაცვისა და შესაბამისად დამუშავებული ქალაქგეგმარებითი დოკუმენტაციის განხილვისა და დამტკიცების საფუძველზე. მსხვილი საინჟინრო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა დაუშვებელია გარემოზე და სოციალური ზემოქმედებების სრულფასოვანი შეფასების და ზემოქმედებების თავიდან აცილების, მინიმიზაციის, აღდგენა/რეაბილიტაციის და ასევე ინდუცირებული, კუმულატიური და ნარჩენი ზემოქმედებების საკომპენსაციო ღონისძიებების გარეშე. საკომპენსაციო ქმედებები, სხვა ღონისძიებებთან ერთად, უნდა მოიცავდეს ისტორიულ-კულტურული და ბუნებრივი მემკვიდრეობის აღდგენას. ტურისტულ-სასპორტო-სარეკრეაციო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა დასაშვებია მხოლოდ ქალაქგეგმარებითი დოკუმენტაციაში ბუნებრივ და კულტურულ ლანდშაფტთან ადაპტირების პროექტის დამუშავების შემთხვევაში (იხ. ილ. 2 - სივრცითი კატეგორიები).

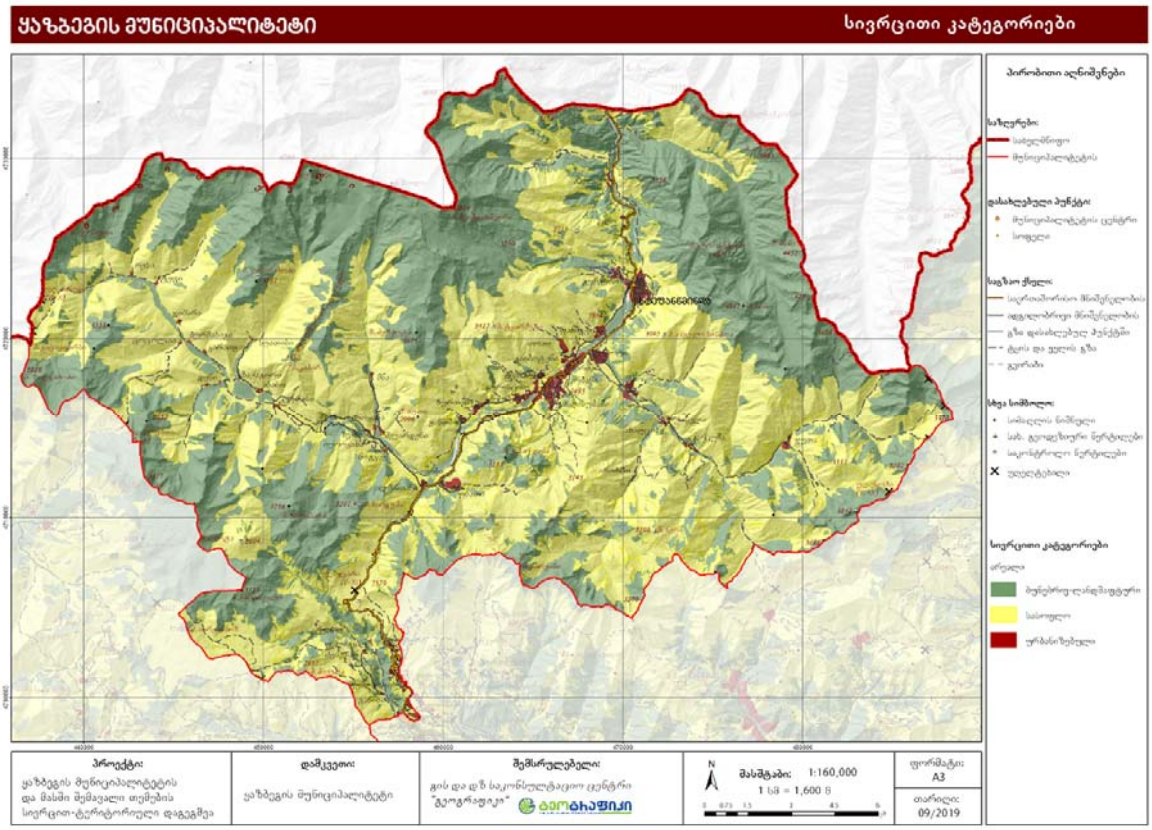

ილ. 2. სივრცითი კატეგორიები.

4. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის დაცული ტერიტორიების ერთიანი სისტემის არეალი.
დაშვებულია საერთაშორისო და ადგილობრივი მარეგლამენტირებელი დოკუმენტაციით, გეგმებით და საუკეთესო მსოფლიო პრაქტიკის ხედვებით გათვალისწინებული ქმედებები (იხ. ილ. 3 - დაცული ტერიტორიები; გრაფიკული ნაწილი).

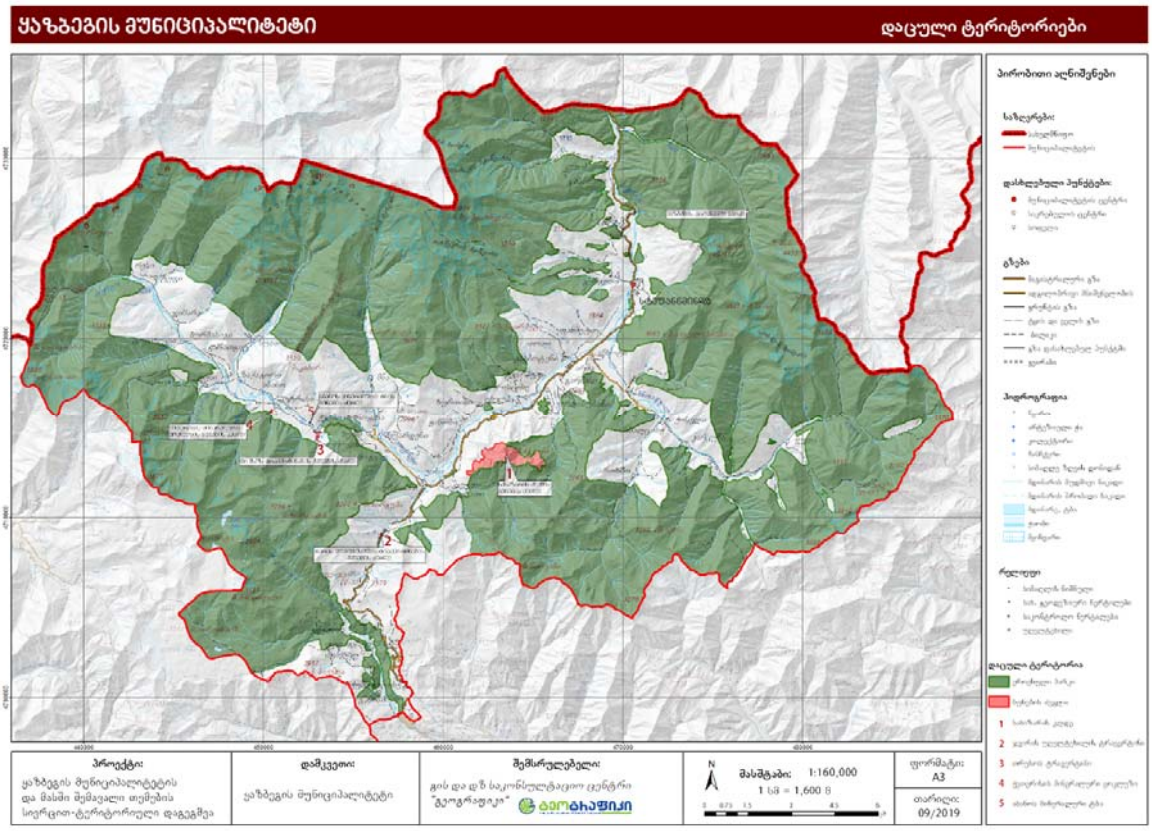

ილ. 3. დაცული ტერიტორიები.

5. კულტურული ლანდშაფტის მკაცრი დაცვის (გერგეტი-სამებისა, სნოსა და თრუსოს გეგმარებითი კლასტერი) ზონა - სარეკომენდაციო სტატუსის სივრცე.
დასაშვებია საინჟინრო-ინფრასტრუქტურის იმ ფორმით მშენებლობა, რომელიც არ ახდენს უარყოფით გავლენას ბუნებრივ, სოციალურ და კულტურულ ლანდშაფტებზე (განსაკუთრებით ვიზუალური აღქმის თვალსაზრისით და, შესაბამისად, ადაპტირებულია გარემოსთან ან ფერით, ან ფორმით, ან მიწისქვეშა გადაწყვეტებით, რაც უნდა დადგინდეს და დამტკიცდეს შესაბამისი კვლევების, გეგმებისა და საპროექტო დოკუმენტაციის საფუძველზე. განაშენიანებისა და სოციალური ინფრასტრუქტურის ობიექტების მშენებლობა შესაძლებელია მხოლოდ სათანადო, ,,ევროპის ლანდშაფტების კონვენცია"-ზე ორიენტირებული, ქალაქგეგმარებითი დოკუმანტაციის დამუშავების, განხილვისა და დამტკიცების საფუძველზე. სივრცითი განვითარება უნდა ეფუძნებოდეს მკაცრი დაცვის კონტექტს და რეგულირდებოდეს ისტორიულ-კულტურული საყრდენი გეგმებისა და ქალაქგეგმარებითი გეგმების ინტეგრირებული დოკუმენტაციის პაკეტით.
ასეთი განსაკუთრებული დაცვის მკაფიო არეალია გერგეტი-სამების, თრუსოს და სხვა ლოკალური არეალები და დასახლებები, რომლებიც გამოიკვეთა კვლევის დროს.

მზარდი ტურისტული ინფრასტრუქტურისა და ადგილობრივი მოსახლეობის დაბრუნებით განპირობებული დამატებითი საცხოვრისის მოწყობის აუცილებლობის ვარაუდით, ბუნებრივ-ეკოლოგიური და ისტორიულ-ეთნო-კულტურული წონასწორობის დაცვის უპირატესობით მკაცრად შეზღუდულია მასიური და მოლოდინებზე დაფუძნებული გაუმართლებელი განაშენიანება.
ზონირების ეტაპზე დამატებით დადგინდება მკაცრი რეგულირების ზონის დეტალური რეგლამენტი ერთიანი სივრცის გააზრებისა და მიწათსარგებლობის კონცეფციების დონეზე.

აღნიშნულის მიღწევის გზას წარმოადგენს გრძელვადიან გათვლებზე დაფუძნებული კავკასიონის მაღალმთიან სპეციფიკაზე (გლობალური დათბობა, მყინვარების დნობა, მუდმივი მზრალობების გასეზონურება, კლიმატის ცვლილება, ფერდობების სტაბილურობის მორღვევა, ტენბრუნვის ბალანსის ცვლა, ეროზიისა და წყალდიდობების ინტენსიფიკაცია, ბუნებრივი ვერტიკალური ზონების სისტების დესტაბილიზაცია და დეგრადირების რისკის პირას მისული ეთნო-ეკო-სისტემა) მორგებული ეკონომიკის მდგრადი სექტორების (ძირითადად ტურიზმი და სოფლის მეურნეობა) განვითარება და სოფლების ისტორიული განაშენიანების ფარგლებში კონსერვატორული, მაგრამ სოციალურად თვითკმარი განვითარება მათთან კარგი მიღწევადობისა და საინჟინრო და სოციალური ინფრასტრუქტურის შექმნის გზით.
იქ, სადაც შეუძლებელი ხდება ეკონომიკურად უნიკალური/დაბალანსებული ე.წ. ,,ოქროს შუალედების" მქონე განვითარების მოდელების შემუშავება (რაც იმთავითვე წარმოუდგენელია კავკასიისადმი მზარდი გრძელვადიანი ინტერესების გათვალისწინებით), უპირატესობა ენიჭება ეთნო-ეკო-სისტემის ფენომენს დოტაციური კონტრიბუციებით.
აღნიშნულ კლასტერში დასაშვებია ისტორიული ნასახლარებისა და მიტოვებული სოფლების გამოყენების შესაძლებლობები და მათ ტერიტორიებზე არსებულ ალპურ საძოვრებზე მესაქონლეობისა და მემცენარეობის განვითარება.
კულტურული ძეგლებით განსაკუთრებულად მდიდარი და გამორჩეული სოფლები მაქსიმალურად დაცულია განაშენიანების ზრდისაგან.
ოთხსეზონიანი და სამთო-სათხილამურო მიმართულება საკვლევ კლასტერში წარმოდგენილია მხოლოდ ე.წ. ,,სკი-ტურინგი"-სა და საბავშვო-სასწავლო სათრეველა საბაგიროებით.
კვლევებზე დაყრდნობით, დგინდება განაშენიანების განვითარების საზღვრები თითოეული სოფლისთვის.
ეკონომიკის დარგების (ტურიზმი, სოფლის მეურნეობა) განვითარება მორგებულია არსებული და აღიარებული მსოფლიო მემკვიდრეობის დაცვის კანონებს, პრინციპებს და კულტურული ლანდშაფტის მოთხოვნებს გეგმარებითი კლასტერის მთელს ტერიტორიაზე.
ვიზუალური აღქმის წერტილები, არეალები და კვლევებით დადგენილი ხედები დაცვის უპირობო საგანია.
ადგილობრივი მოსახლეობა და ტურისტების ინტენსიური მოღვაწეობა არ იწვევს უნიკალური ეთნო-კულტურული და ბუნებრივი გარემოს დეგრადაციას არც ფიზიკური, არც ფუნქციონალური და ვიზუალურ-ესთეტიური კუთხით (სამშენებლო მასალა, ნაგებობათა მორფოლოგია, გარემოსთან თავსებადი ფუნქცია, იერსახე,

განათება, ფერი და ა.შ.); (იხ. ილ. 4 - კულტურული ლანდშაფტი და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის არეალები).

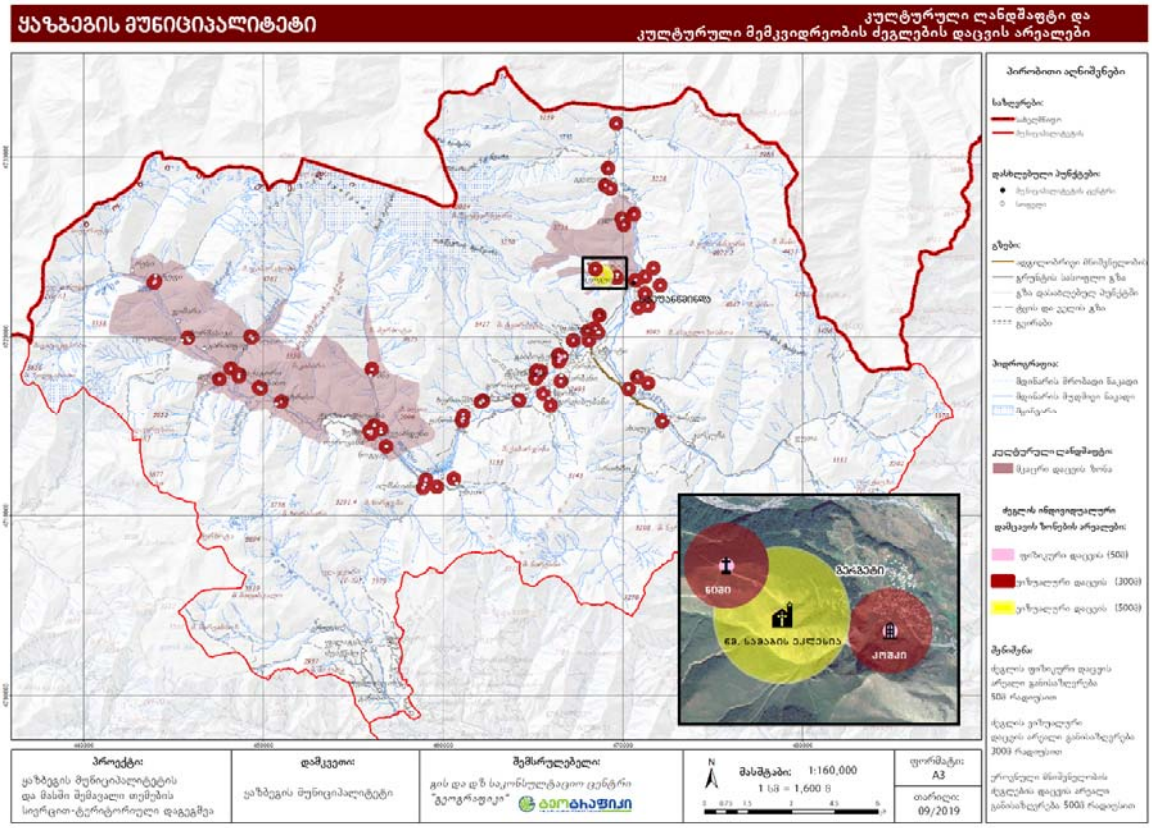

ილ. 4. კულტურული ლანდშაფტი და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის არეალები.

<u>**6. სახელმწიფო სასაზღვრო ზონა (არაუმეტეს 5 კილომეტრის)** - საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის ხაზიდან საქართველოს ტერიტორიის სიღრმეში შემავალი, არაუმეტეს 5 კილომეტრის სიგანის სახმელეთო ზოლი, სადაც ხორციელდება საზღვრის გადაკვეთასთან დაკავშირებული სასაზღვრო კონტროლი (იხ. ილ. 5).</u>
სახელმწიფო სასაზღვრო ზონას და მასში მოქმედ რეჟიმებს ადგენს და არეგულირებს საქართველოს კანონი "საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის შესახებ".

<u>**7. სახელმწიფო სასაზღვრო ზოლი (არაუმეტეს 500 მეტრის)** - არა უმეტეს 500 მეტრის სიგანის სასაზღვრო ზონის ნაწილი, რომელიც უშუალოდ ემიჯნება სახელმწიფო საზღვარს (იხ. ილ. 5).</u>
სახელმწიფო სასაზღვრო ზოლს და მასში მოქმედ რეჟიმებს ადგენს და არეგულირებს "საქართველოს კანონი საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის შესახებ".

<u>**8. მდინარის წყალდაცვითი ზოლი** - მდინარის წყალდაცვით ზოლად მიჩნეულია მისი მიმდებარე ტერიტორია, რომელშიც მყარდება სპეციალური რეჟიმი წყლის რესურსების გაბინძურების, დანაგვიანების, მოლამვისა და დაშრეტისაგან დასაცავად. წყალდაცვით ზოლში შეიძლება შეტანილ იქნეს მდინარის მშრალი კალაპოტი, მისი</u>

მიმდებარე ტერასები, შემაღლებული და ციცაბოფერდობიანი ბუნებრივი ნაპირები, აგრეთვე ხევები, რომლებიც უშუალოდ ემიჯნება მდინარის ნაპირებს (იხ. ილ. 5).

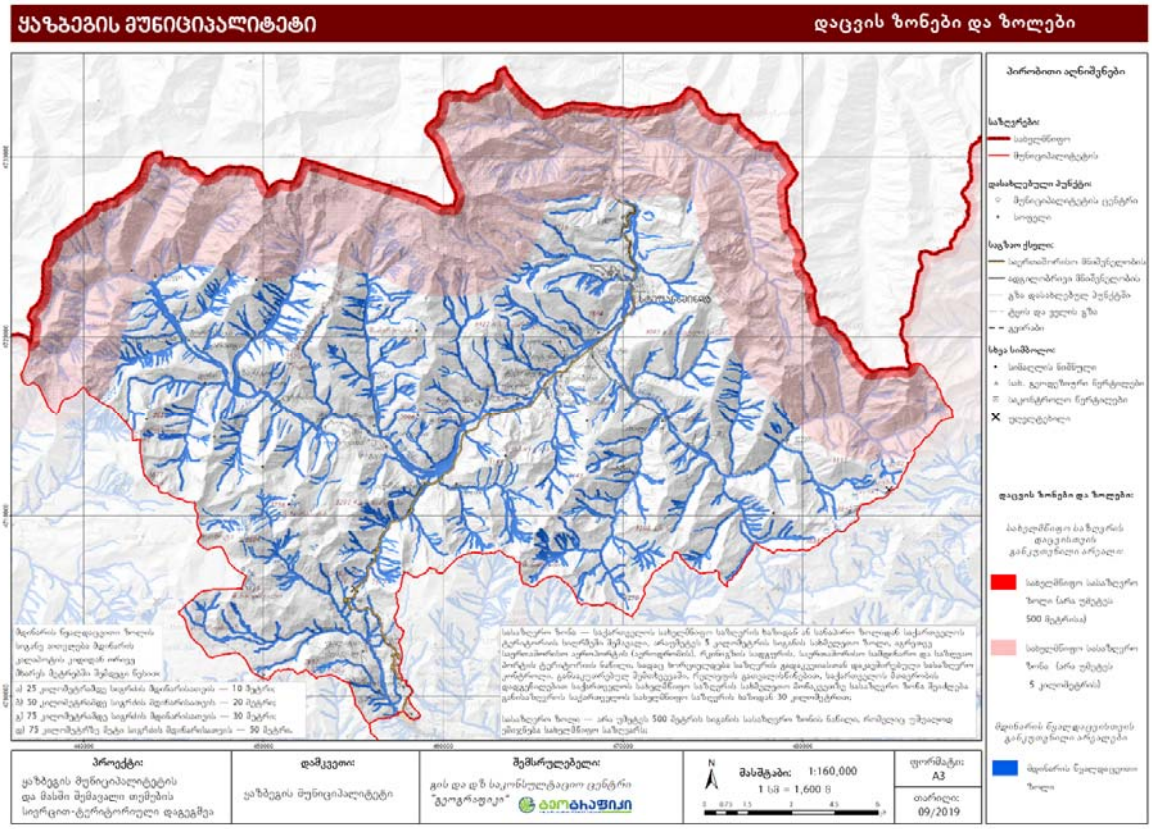

ილ. 5. დაცვის ზონები და ზოლები.

სივრცის დაგეგმარების გეგმის სტრუქტურა

წარმოდგენილი სივრცით-ფუნქციური ელემენტები მოზაიკურად ავსებს მუნიციპალიტეტის ერთიან სივრცეს შესაბამისობაში მოყვანილი სივრცითი წესრიგით შემდეგი სტრუქტურის მიხედვით:

ცხრილი 1. სივრცის დაგეგმარების გეგმის სტრუქტურა

სივრცითი კატეგორიები:	კვ. კმ	%
ბუნებრივი ლანდშაფტი	482.41	44.60
სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ტერიტორია	573.8	53.03
დასახლებული ტერიტორია (განაშენიანებული/ურბანიზებული)	7.83	0.72
დაცვის ზონები და ზოლები:	**კვ. კმ**	**%**
სახელმწიფო სასაზღვრო ზონა (არაუმეტეს 5 კილომეტრის)	366.58	33.89
სახელმწიფო სასაზღვრო ზოლი (არაუმეტეს 500 მეტრის)	40.3	40.30

მდინარის წყალდაცვითი ზოლი		
დაცული და სპეციალური კონსერვაციული კანდიდატი ტერიტორიები (ასევე სარეკომენდაციო):	**კვ. კმ**	**%**
ყაზბეგის ეროვნული პარკი	782.03	72.3
ბუნების ძეგლები	3.44	0.32
ზურმუხტის ქსელი	92.16	8.52
კულტურული ლანდშაფტის დაცვის და რეგულირების ზონები:	**კვ.კმ**	**%**
კულტურული ლანდშაფტის მკაცრი დაცვის ზონა	96	8.87

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის განვითარების „ხედვა“ ეფუძნება იმ უპირობო გარემოებას, რომ საზოგადოებრივი ცხოვრების ფაქტობრივად ყველა მოვლენასა თუ პროცესს ახასიათებს სივრცითი განზომილება; ამდენად, მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარება დროის რეალურ რეჟიმში, მისი მუდმივი ინტერაქტიული კორექტირება მუნიციპალიტეტის მდგრადი განვითარების უცილობელი კომპონენტია. ამგვარი მიდგომა განსაკუთრებით აქტუალურია სამთავრობო პროგრამით - „თავისუფლება, სწრაფი განვითარება, კეთილდღეობა 2016-2020“-ით განსაზღვრული მიმართულებების სივრცით-გეგმარებითი პირობების უზრუნველყოფის თვალსაზრისით.

<u>ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში სივრცის დაგეგმვა და დაგეგმარება ეფუძნება ადამიანის სიცოცხლისა და ინფრასტრუქტურის მდგრადობის უპირობო და უპირატესი უზრუნველყოფის აღსრულებას; მხოლოდ ამის შემდეგ ხდება დასაშვები და ღირებული ნებიმიერი ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული და სულიერი საქმიანობა.</u>

განსახლების სისტემა

ისტორიულ-კულტურული ფაქტორების გავლენით და „თემის“ სპეციფიკური გაგების გათვალისწინებით, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში განსახლების სისტემის შემდეგი იერარქიულ-ტაქსონომიური წყობა ჩამოყალიბდა, რომელიც წინამდებარე ხედვის ქვაკუთხედია:

- **მუნიციპალიტეტის ცენტრი** - დაბა (ქალაქური ტიპის დასახლება) სტეფანწმინდა, რომლის სივრცით-ტერიტორიულ განვითარებას ურბანული, მრავალფუნქციური და სივრცით-ურბანული კვანძის ფუნქციის მატარებელი ვექტორი განაპირობებს;
- **სათემო (ადმინისტრაციული ერთეულების) ისტორიული ცენტრები,** სადაც თავს იყრის მუნიციპალური მართვისა თუ სერვისების ლოკალური ინსტიტუციები, მათ შორის ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის თვითმმართველობის წარმომადგენლობა;
- **თემში შემავალი დასახლებული პუნქტები/სოფლები.**

ამგვარი სტრუქტურირება პასუხობს, როგორც ხევისთვის დამახასიათებელ ჩვეულებით სამართალზე დაფუძნებულ ტრადიციულ რეალურ ვითარებას, ისე „საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის“ ძალით დაშვებულ „ჩვეულებებს“.

ხაზგასასმელია, რომ ამგვარი იერარქიული სტრუქტურის ყველა დასახლება უნდა ვითარდებოდეს თავისუფალი ეკონომიკისა და საბაზრო ურთიერთობების პირობებში, სივრცით-ტერტიტორიული დაგეგმვის სათანადო დოკუმენტაციით შემოთავაზებული განვითარების მიმართულებებისა და ქალაქგეგმარებითი, ბუნებისდამცავი თუ კულტურული მემკვიდრეობის დაცვითი შეზღუდვების უთუო გათვალისწინებით.
წინამდებარე ხედვით ყველა დასახლება ეკონომიკის დივერსიფიცირების მკაფიო ნიშანს ატარებს და ემსახურება ისეთი ეკონომიკური დარგების მიკრო-სინერგიას, როგორიც არის სოფლის მეურნეობა, ეკოტურიზმი, ტრადიციული რეწვა, კულტურა, განათლება, რეკრეაცია, სპორტი, ალპინიზმი, სოციალური ინფრასტრუქტურა, კომუნალური მეურნეობა, სოციალური მომსახურება, ბიზნესი და კულტურული ლანდშაფტის რეგენერაცია.

<u>ხედვის დამუშვების პროცესში ჩატარებული კვლევების შედეგების ანალიზის, საკონტრაქტო ვალდებულებების, საკონკურსო შემოთავაზების, მუშა პროცესში დამკვეთის რეალისტური მოლოდინებისა და „გეოგრაფიკის“ გამოცდილება-შესაძლებლობების ფარგლებში 27 სოფლის ნაცვლად დამუშავდა ყველა - 51-ვე დასახლებული პუნქტის და მათთან დაკავშირებული თემების კვლევა.
წინადებარე ეტაპი მოიცავს სამუშაო და სადისკუსიო ვერსიის დონეზე წარმოდგენილი თემებისა და მასში შემავალი სოფლების განვითარების ხედვას, რომელიც წარმოდგენილ დოკუმენტში მოცემულია ლაკონური და კომპაქტური ფორმით.</u>

ცალკეული და თითოეული დასახლებული პუნქტი გაანალიზდა დარგობრივად და კომპლექსურად და თითოეულზე ჩამოყალიბდა მისი განვითარების ხედვა, რაც საფუძვლად დაედება თითოეული დასახლების გენგეგმის კონცეფციის დამუშავებას, კერძოდ კი თითოეული სოფლისთვის მიწათსარგებლობის ზოგადი ზონების კონცეფციათა დონეზე.
პირველ სამუშაო ეტაპზე განსახილველად წარმოდგენილია მხოლოდ განვითარების კონკრეტული მიმართულებები და მათზე დამკვეთთან შეთანხმების შემთხვევაში, მეორე სამუშო ვერსიის დამუშავებისას მოხდება ზოგადი ზონების ე.წ. ,,დრაფტის“ წარმოდგენა და განხილვა - რაც თავისმხრივ საფუძვლად დაედება შემდგომი, ზონირების, ეტაპის განხორციელებას.
დასახლებული პუნქტების ხედვები დამუშავდა ინტეგრირებულად და სისტემურად კლასიფიცირებული განვითარების შემდეგ მიზანთა ტიპების მიხედვით:

კარგად მართული სოფელი/დაბა - დასახლება, რომლის ტერიტორიაზეც უზრუნველყოფილია მუნიციპალური სერვისები და იმართება სტრატეგიული დოკუმენტ(ებ)ის შესაბამისად; აღნიშნული პროცესი უზრუნველყოფილია დემოკრატიულად მართული დაგეგმვისა და დაგეგმარების თანმიმდევრული

პროცესებითა და პროცედურებით, შესაბამისი ღირებულების მონაცემებითა და გეგმარებითი დოკუმენტაციით.

ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია - ბუნებრივი, კულტურული, ისტორიული ან/და თანამედროვე ტურისტულად მიმზიდველი ადგილი, სადაც მოწყობილია შესაბამისი ტურისტული ინფრასტრუქტურა ან გართობის, ან დასვენების, ან რეკრეაციის, ან სხვა ან რამდენიმე და ან ყველა ტიპის ერთად ტურისტული მიმართულების ფუნქციათა რეალიზების მიზნით.

ექსკლუზიურობა - ფუნქცია და მახასიათებელი, რომელიც ადგილობრივ და ეროვნულ დონეზეც მნიშვნელოვნად და განსაკუთრებით გამოარჩევს დასახლებას სხვა დანარჩენი დასახლებებისაგან.

ეკო -სოფელი - „მწვანე", ემისიებისაგან თავისუფალი, თვითმყოფადი, ადამიანის ჯანმრთელი განვითარებისა და ბუნებრივი გარემოს რეგენერაციისკენ მიზანმიმართული სოფელი, რომელშიც ადგილობრივი თანამონაწილეობის პროცესების გამოყენებით წარმატებით ხორციელდება ინოვაციური, მდგრადი განვითარების პრინციპების დაცვა სოციალური, კულტურული, ეკოლოგიური და ეკონომიკური მდგენელების გათვალისწინებით და ამავდროულად არის ტექნოლოგიურად მოწყობილი, ეკონომიკურად გამართლებული და კომერციულად სასარგებლო.

ისტორიულ-კულტურული სოფელი - წარსულში (და შესაძლებლობების ფარგლებში აწმყოშიც) მატერიალური და არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის მქონე ობიექტების და ტრადიციების მქონე სოფელი.

აგრო-სოფელი - სოფელი, რომლის ტერიტორიის 50%-ზე მეტი გამოიყენება სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით (სახნავ-სათესი, საძოვრები, სათიბები და სხვ.) ან/და სადაც სოფლის მოსახლეობის უმეტესობა ჩართულია სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის როგორც მცირე (საოჯახო), ასევე მსხვილ საწარმო პროცესებში.

ეროვნული პარკის კარიბჭე - სოფელი, რომელიც წარმოადგენს ეროვნული პარკის დადგენილ შესასვლელს და საიდანაც ხდება ვიზიტორთა ნაკადების მართვა. ამასთანავე, მოწყობილია შესაბამისი ტურისტული ინფრასტრუქურა ეროვნული პარკის შესახებ (ტურისტული/საინფორმაციო ცენტრი, საინფორმაციო დაფა, გზამკვლევი და სხვ.).

საწარმო სოფელი - მსხვილი ინდუსტრიული დანიშნულების სოფელი ან/და ტერიტორიები, სადაც არსებობს გარემოსთან შესაბამისად ინტეგრირებული ინფრასტრუქტურული და სხვა სამრეწველო ობიექტები და სადაც მიმდინარეობს მუნიციპალური (და შესაძლოა ეროვნული) მნიშვნელობის აქტიური, მაგრამ გარემოსთან ინტეგრირებული საწარმო პროცესები.

სასაზღვრო სოფელი - საზღვრისპირა სოფელი, სადაც განთავსებულია სასაზღვრო პუნქტი ან/და მდებარეობს სახელმწიფო საზღვრის დაცვის ზონაში/ზოლში, რომლეშიც ადგილობრივი ეკონომიკა, დემოგრაფიული ფონი და განვითარების ყველა სხვა მახასიათებელი გააზრებულად მორგებულია სასაზღვრო ზონისა და ზოლისთვის საჭირო აუცილებელ მოთხოვნებს აქტიური ეკონომიკის პირობებში.

შიდა მუნიციპალური / ინფრასტრუქტურული / სამრეწველო ცენტრი/კვანძი - მუნიციპალური ცენტრი (პოლიცენტრი), სადაც თავმოყრილია მსხვილი (ზოგ შემთხვევაში ეროვნული და საერთაშორისო მნიშვნელობის) სოციალური, ტურისტული, ეკონომიკური, სატრანსპორტო და სხვ. მუნიციპალური მნიშვნელობის ატრიბუტები და ფუნქციები.

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში შემავალი სოფლების განვითარების ხედვები წარმოდგენლია სოფლებისა და დასახლებების ხედვების ცხრილში (იხ. ცხრილი 2) და შესაბამის თემატურ რუკაზე (იხ. გრაფიკული ნაწილი, რუკა - სივრცითი განვითარების ხედვა და სოფლების ფუნქციური ზონირება).

ცხრილი 2. სოფლების განვითარების ხედვები.

		ლარსის საბაჟო გამშვები პუნქტი	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	საქართველოს კარიბჭე	ეროვნული პარკის კარიბჭე	საწარმოო სოფელი	სასაზღვრო სოფელი	შიდა მუნიციპალური / ინფრასტრუქტურული /სამრეწველო ცენტრი/კვანძი		
1	1	**გველეთი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	სპორტული კვანძი დარიალის ხეობა დევდორაკი	ეროვნული პარკის კარიბჭე	სასაზღვრო სოფელი				
2	2	**ცდო**	კარგად მართული სოფელი	თვითმროფადი სოფელი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი				
3	3	**დაბა სტეფანწმინდა**	კარგად მართული დასახლება	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	დედაქალაქი	საწარმოო სოფელი	შიდა მუნიციპალური / ინფრასტრუქტურული /სამრეწველო ცენტრი/კვანძი				
4	4	**გერგეტი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	სამება ლანდშაფტი, გერგეტის სამებაა და მისი დომინანტური როლი მყინვარწვერის კარიბჭე	კულტურული სოფელი	ეროვნული პარკის კარიბჭე	სასაზღვრო სოფელი			
1	5	**ფანშეტი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	სპა-სოფელი	ეკო -სოფელი	აგრო-სოფელი	შიდა მუნიციპალური / ინფრასტრუქტურული /სამრეწველო ცენტრი/კვანძი			
2	6	**თოთი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	მყინვარწვერის კარიბჭე	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი	საწარმოო სოფელი		
3	7	**გაიბოტენი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	"ივენთების" სოფელი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი	საწარმოო სოფელი		
4	8	**არშა**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	აგრო-სოფელი	საწარმოო სოფელი	შიდა მუნიციპალური / ინფრასტრუქტურული /სამრეწველო ცენტრი/კვანძი				
5	9	სიონი	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	აგრო-სოფელი						
6	10	**ვარდისუბანი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	აგრო-სოფელი						

7	11	**გარბანი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	აგრო-სოფელი	საწარმოო სოფელი					
1	12	**აჩხოტი**	კარგად მართული სოფელი	აგრო-სოფელი	საწარმოო სოფელი	შიდა მუნიციპალური / ინფრასტრუქტურული /სამრეწველო ცენტრი/კვანძი					
2	13	სწო	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	პატრიარქის სოფელი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი			
3	14	**ქოსელი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი				
4	15	**ახალციხე**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი				
5	16	**კარკუჩა**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი				
6	17	**ართხმო**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი	ეროვნული პარკის კარიბჭე			
7	18	**ჯუთა**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	ჭაუხის კარიბჭე	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი	ეროვნული პარკის კარიბჭე	სასაზღვრო სოფელი	შიდა მუნიციპალური / ინფრასტრუქტურული /სამრეწველო ცენტრი/კვანძი
1	19	**ტყარშეტი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	აგრო-სოფელი	ეროვნული პარკის კარიბჭე					
2	20	გორისციხე	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია							
3	21	**ფხელშე**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	აგრო-სოფელი						
4	22	**ხურთისი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	ლანდაშაფტური იერსახე	ეკო -სოფელი	აგრო-სოფელი	ეროვნული პარკის კარიბჭე			
5	23	**ყანობი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	ეკო -სოფელი	აგრო-სოფელი					

1	24	**კობი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	კლდისძირი	ეკო -სოფელი	აგრო-სოფელი				
2	25	**უხათი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	ეკო -სოფელი	აგრო-სოფელი	ეროვნული პარკის კარიბჭე				
3	26	**ალმასიანი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	საერთაშორისო კურორტი	აგრო-სოფელი	საწარმოო სოფელი	შიდა მუნიციპალური / ინფრასტრუქტურული /სამრეწველო ცენტრი/კვანძი			
4	27	**ნოგყაუ**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი					
5	28	**აგათყაუ**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი					
6	29	**შევარდენი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი					
7	30	**ზემო ოქროყანა**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი					
8	31	**ქვემო ოქროყანა**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი					
9	32	**მნა**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი	ეროვნული პარკის კარიბჭე	სასაზღვრო სოფელი		
10	33	**კეთრისი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი	ეროვნული პარკის კარიბჭე	შიდა მუნიციპალური / ინფრასტრუქტურ ული /სამრეწველო ცენტრი/კვანძი	
11	34	**აბანო**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი	ეროვნული პარკის კარიბჭე		
12	35	**ზაკაგორი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი			
13	36	**დესი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი			
14	37	**სუატისი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი	სასაზღვრო სოფელი		

15	38	**კარათსოფელი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი			
16	39	**ბურმასიგი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი			
17	40	**ცოცოლთა**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი			
18	41	**გიმარა**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი			
19	42	**ტეფი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	სასაზღვრო სოფელი			
20	43	**რესი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	ეროვნული პარკის კარიბჭე	შიდა მუნიციპალური / ინფრასტრუქტურული /სამრეწველო ცენტრი/კვანძი		
21	44	**წილისი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	თრუსოს კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი	სასაზღვრო სოფელი		
1	45	**სოკურიანი**	აგრო-სოფელი								
2	46	**ფალაგყაუ**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	გუდანის კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი				
3	47	**ბურყაუ**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი				
4	48	**ერეთო**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი	ეროვნული პარკის კარიბჭე	სასაზღვრო სოფელი		
5	49	**ქუმლისციხე**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია							
6	50	**განისი**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	გუდანის კლასტერი	ეკო -სოფელი	კულტურული სოფელი	აგრო-სოფელი	სასაზღვრო სოფელი		
7	51	**გუდაური**	კარგად მართული სოფელი	ტურისტულ-სარეკრეაციო ფუნქცია	საერთაშორისო კურორტი	საწარმოო სოფელი					

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვა

საბაზისო მონაცემთა მატრიცა

თბილისი

2020

მონაცემთა (ინდიკატორების) მატრიცა

ფიზიკური გარემო						
N	**მონაცემთა სფერო**	**მახასიათებელი**	**განახლების პერიოდი**	**წყარო**	**დანართი N**	**სპეციალისტი**
1.	სივრცითი					
1.1	ორთოფოტოფიქსაცია	**კოსმოსური გადაღება:** ღია წყარო. სრული პაკეტი: S2A_MSIL2A_20190813T075611_N0213_R035_T38TMN_20190813T102818 ხელოვნური თანამგზავრი: Sentinel პროექცია: WGS 1984 / UTM Zone 38 პიქსელის ზომა: 10 მ მრავალზონალური: RGB გადაღების თარიღი: 2019.08.13 ფორმატი: ციფრული *.jp2 ზომა: 344.93 მბ სრული დასახელება: T38TMN_20190813T075611_TCI_10m თანმდევი ფაილები: იმიჯები პიქსელის ზომით 20 / 60 მ. პაკეტის სრული ზომა: 1.10 გბ **აეროგადაღება**: დრონი Phantom 4Pro პროექცია: WGS 1984 / UTM Zone 38 პიქსელის ზომა: 0.05 მ მრავალზონალური: RGB გადაღების თარიღი: აგვისტო, 2019 წ. ფორმატი: ციფრული *.tif იხ. დანართი: 1.1 კოსმოსური გამოსახულება და აეროგადაღება/დრონი, რომელზეც დატანილია მუნიციპალიტეტის დასახლებები 1 : 100 000 მასშტაბის რუკა.	2019.08.13 2019 წ, აგვისტო	https://scihub.copernicus.eu/dhus/#/home დრონი: Phantom 4Pro	**1.1** **საქაღალდე/ფაილი** — **აღწერა** **1.1_orTofotofiqsacia.pdf** — 4 რუკა - კოსმოსური სურათი, აეროგადაღება (დრონი)	სოფიკო კენკებაშვილი შპს „ტერაგრაფიკი“
1.2	გეომორფოლოგიური	იხილეთ დანართი 1.2: **ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საინჟინრო-გეოლოგიური-გეოდინამიკური პირობების მიმოხილვა** დანართში მოცემულია ინფორმაცია კონკრეტული ტაქსონომიური დონის მაშტაბის გეომორფოლოგიის, სტრატიგრაფიის, გენეტურად გენეტური გეოლოგიური წარმონაქმნების, კლიმატის, ტექტონიკის და საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების შესახებ. ტექსტში ასევე მოცემულია ბოლო წლების მანძილზე საკვლევ არეალში დაფიქსირებული გეოდინამიკური პროცესების აქტიური გამოვლენების უბნების სია საფრთხის დონის განსაზღვრით. ტექსტი შეიცავს რელევანტურ რუკებს.	გეოდინამიკური პროცესების აქტიური გამოვლინების უბნები მოცემულია 2017-2018 წლების პერიოდში დაფიქსირებულ შესაბამის მოვლენებზე.	მდ. არაგვის და მდ. თერგის ზედა წელის აუზის ტერიტორიის საინჟინრო-გეოლოგიური მდგომარეობა და თანამედროვე ეგზოგენური გეოლოგიური პროცესების განვითარების პირობები. (1974) დ. წერეთელი, და სხვები. საქართველოს გეოლოგიური სამმართველო, ანგარიში, თბილისი, გარემოს ეროვნული სააგენტოს ფონდები, ინვ. ნომერი: 13805. საქართველოში 2018 წელს სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შედეგები და პროგნოზი 2019 წლისთვის (საინფორმაციო ბიულეტენი) გარემოს ეროვნული სააგენტის რუკა: ყაზბეგის ნიმუციპალიტეტი სტიქიური გეოლოგიური პროცესების საშიშროების ზონაში მოქცეული დასახლებული პუნქტები.	**1.2** **საქაღალდე/ფაილი** — **აღწერა** **1.2_geomorfologia.pdf** — ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საინჟინრო-გეოლოგიური-გეოდინამიკური პირობების მიმოხილვა	ლუკა ადიკაშვილი, ილია ჩხეიძე, მიხეილ ელაშვილი
1.3	სეისმოლოგია	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი მდებარეობს სეისმურად აქტიურ რეგიონში. უბნის მახლობლად განლაგებულია სეისმური პოტენციალი M=7 -ის მქონე		იხ. დანართი 1.3	**1.3**	თეა გოდოლაძე

		რამოდენიმე აქტიური რღვევა. აღნიშნულ რღვევებს უკავშირდება M> 6.0 ძლიერი მიწისძვრები. საქართველოს, ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების ფარგლებში აღებული აქვს ვალდებულება დაუხლოვოს ქვეყნის სამშენებლო სტანდარტები მის ევროპულ ანალოგს. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სამშენებლო პოლიტიკა დეპარტამენტი და ახლად შექმნილი საქართველოს სამშენებლო კომიტეტი მუშაობს ევროპული სამშენებლო ნორმების (Eurocode) ქართულ თარგმანსა და ადაპტაციაზე. სამშენებლო ნორმების ეროვნული დანართის შექმნა რამდენიმე ეტაპისაგან შედგება. ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ეტაპი არის სეისმური საშიშროების რუკის მიღება და ამ რუკის საფუძველზე ეროვნული პარამეტრების გაწერა. ა.შ.შ.-ს ენერგიის დეპარტამენტის პროგრამის "სეისმური კოოპერაცია" ფარგლებში დაფინანსდა პროექტი სახელწოდებით "კავკასიის სეისმური საფრთხის შეფასება". პროექტს კოორდინაციას უწევდა ა.შ.შ.-ს ლორენს ლივერმორის ნაციონალური ლაბორატორია, ილიას სახელმწიფო უნივერისტეტის დედამიწის შემსწავლელ მეცნიერებათა ინსტიტუტისა და სეისმური მონიტორინგის ეროვნულ ცენტრთან ერთად. პროექტში მონაწილეობდნენ მეცნიერები აზერბაიჯანიდან, ა.შ.შ.-დან, საქართველოდან სომხეთიდან, თურქეთიდან, კანადიდან და უნგრეთიდან. იხილეთ პროექტის ანგარიში: https://www.osti.gov/biblio/1511856-probabilistic-seismic-hazard-assessment-georgia?fbclid=IwAR39dMtZ7mc-EDxeM5N9DBTkUrQVqmc1lNSF9qHM7yGifQ4OgjWYff-2qbI დაანგარიშებულია სეისმური საფრთხის სხვადასხვა დონეები. **<u>დამატებით იხ. დანართი 1.3</u>**			**საქაღალდე/ფაილი** | **აღწერა** **1.3_seismologia.pdf** | ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ყაზბეგის სეისმური საფრთხის ანალიზი	ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
1.4	კლიმატი	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ქვედა ზონაში (2000 მ. მ-დე) ზომიერად ნოტიო ჰავაა. იცის შედარებით მშრალი, ცივი ზამთარი და ხანგრძლივი გრილი ზაფხული. მდგრადი თოვლის საბურველი 3-4 თვე. 2000-2600 მ სიმაღლის ზონაში ზომიერად ნოტიო ჰავა. შედარებით მშრალი ცივი ზამთარი და მოკლე ზაფხული. 10 C-ზე მეტი საშუალო ტემპერატურა გრძელდება 1-3 თვე, 5 C-ზე მეტი კი 4-5 თვე. უთბილესი თვის ტემპერატურაა 10-14 C. გაბატონებულია მთა-ხეობის ქარები. ზედა ზონაში დასავლეთის ქარები. ნალექები 1000-1200 მმ წელიწადში. მდგრადი თოვლის საბურველი 5-7 თვეა. 2600-3600 მ-ის ზონაში ზომიერად ნოტიო ჰავაა. არ იცის ნამდვილი ზაფხული. იანვრის საშუალო ტემპერატურა -11 -15 C. ივლისში ყველგან 10 გრადუსზე ნაკლები ტემპერატურაა. 3600 მ-ზე მაღლა მაღალმთის ზომიერად ნოტიო ჰავაა. არის მუდმივი თოვლი და მყინვარები. ზამთარში საშუალო ტემპერატურაა -13 -16 C, ხოლო ზაფხულში დადებითი. ნალექები უმეტესად თოვლის სახით მოდის. მდინარე თერგის მდებარეობს კავკასიონის ქედის ჩრდილოეთ ფერდობზე, რომელიც გახსნილია რუსეთის ბარისკენ, რის გამო აქ დაუბრკოლებლად შემოდის ჩრდილოეთის ცივი არქტიკული ჰაერის მასები. ზამთარი მკაცრია, ზაფხული კი შედარებით გრილი. ნალექების წლიური მსვლელობა ხასიათდება მაქსიმალური რაოდენობით წლის თბილ (IV_X) პერიოდში და მინიმალური რაოდენობით წლის ცივ (XI_III) პერიოდში. მეტეოსადგურ კობის მრავალწლიური დაკვირვების მონაცემებით, 1899 წლის 21 ოქტომბერს ერთ დღე-ღამეში მოსული ნალექების რაოდენობამ 115 მმ შეადგინა. ხოლო სტეფანწმინდაში ნალექების დღეღამური მაქსიმუმი 1965 წლის 1 სექტემბერს დაფიქსირდა და 111 მმ შეადგინა. აბსოლუტური სინოტივისა და სინოტივის დეფიციტის წლიური მსვლელობა ემთხვევა ჰაერის ტემპერატურის წლიურ მსვლელობას. მდ. თერგის ხეობის შედარებით დაბალ ნიშნულებზე (მ/ს სტეფანწმინდა, კობი) გაბატონებულია სამხრეთის მიმართულების, სტეფანწმინდის მაღალმთიან მეტეოსადგურზე - დასავლეთის, ხოლო ჯვრის უღელტეხილზე - ჩრდილო-აღმოსავლეთის და სამხრეთ-დასავლეთის მიმართულების ქარები. ქარის საშუალო წლიური სიჩქარის მაქსიმალური სიდიდე აღინიშნება სტეფანწმინდის მაღალმთიან მეტეოსადგურზე. ჯვრის უღელტეხილზე და		„ეროვნული სამშენებლო ნორმების და წესების კლასიფიკატორი, შიფრი-პნ 01.05-08"; კლიმატური ცნობარები, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, გარემოს ეროვნული სააგენტოს მასალები. სტეფანწმინდის, კობის, ჯვრის უღელტეხილის და გუდაურის მეტეოსადგურების მრავალწლიანი დაკვირვებების მონაცემები.	**1.4** **საქაღალდე/ფაილი** | **აღწერა** **1.4_klimati.pdf** | ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის კლიმატური და მეტეოროლოგიური პირობები	ზურა სავანელი

		ხეობაში არსებულ მეტეოსადგურებზე ქარის საშუალო წლიური სიჩქარე 2,0 მ/წმ-ს არ აღემატება. ამასთან, ქარის საშუალო თვიური მაქსიმუმები ფიქსირდება ზამთრის თვეებში, მინიმუმი კი ზაფხულში.				
1.5	ბუნებრივი ფასეულობები	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ბუნებრივი ფასეულობების კვლევები განხორციელდა ABC რესურსების კვლევის მეთოდის გამოყენებით, რომელიც ეფუძნება ამავდროულად გეოგრაფიული ინფორმაციული სისტემის (გის) სივრცულ მოდელირებას და მიღებული შედეგების ინტერპრეტირებასა და ვიზუალიზაციას. კვლევის ფარგლებში მოხდა ყველაზე მნიშვნელოვანი ადგილების იდენტიფიცირება (აბიოტური და ბიოტური ქვეკომპონენტთა ელემენტების სივრცული ანალიზით), განისაზღვრა მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების სახეობების ჰაბიტატები. დანართში წარმოდგენილი მასალა წარმოდგენილია ქვესისტემების აღწერით, რაც ეყრდნობა არსებულ და ხელმისაწვდომ მონაცემებს (აბიოტური ქვესისტემის ძირითადი ელემენტები, ბიოტური - ფლორისა და ფაუნის ელემენტები). თითოეული ქვეკომპონენტისთვის კრიტერიუმების შერჩევით განისაზღვრა მნიშვნელოვანი ადგილების და სამიზნე სახეობები და მათი ადგილსამყოფელები (დეტალურად იხ. ნაწილი: A - აბიოტური ქვესისტემა, B - ბიოტური ქვესისტემა). <u>აბიოტური ქვესისტემა:</u> მდიდარია სხვადასხვა გენეზისის ბუნებრივი ღირშესანიშნაობებით: ვულკანური და მყინვარული ფორმებით, რელიეფის უჩვეულო და იშვიათი ფორმებით, მყინვარული, პერიგლაციალური, ეროზიული, ღვარცოფული და სხვ. მძლავრი თანამედროვე გამყინვარება (უდიდესი აღმ.კავკასიონზე). გამოირჩევა რელიეფის ძველმყინვარული ფორმების სიმრავლით. ხასიათდება ძველი გრანიტოიდებისა და ახალგაზრდა ვულკანური ნალექების მონაცვლეობით. გაშიშვლებულია ძველი კრისტალური საძირკველი. აღმოსავლეთ საქართველოში სხვაგან ასეთი დიდი არეალი არსად არ გვხვდება. მაგ., დარიალის კლდეკარი, ხოხის ქედის თხემი. დამახასიათებელია მაღალი მთის ლანდშაფტთა მთელი კომპლექსი და გამოირჩევა ლანდშაფტური მრავალფეროვნებით. მოიცავს დიდ ვერტიკალურ დიაპაზონს, დაწყებული ზედა მთის ტყით და ნივალურ-გლაციალურით დამთავრებული. ხასიათდება ტყის შეზღუდული გავრცელებით, სუბალპური, ალპური და სუბნივალური სარტყლების არსებობით. შერჩეული კრიტერიუმების მიხედვით განისაზღვრა აბიოტური თვალსაზრისით ღირებული ტერიტორიები, რაც სივრცულად ასახულია და წარმოდგენილია რუკის სახით. <u>ბიოტური ქვესისტემა:</u> მოიცავს ფლორისტულ და ფაუნისტურ კვლევებს, მცენარეული საფარის მიმოხილვას, ბიომებს, ჰაბიტატებს და მათ მახასიათებლებს, კონსერვაციისთვის მნიშვნელოვან სახეობებს. განისაზღვრა სამიზნე სახეობების განსაზღვრისთვის ფლორისტული და ფაუნისტური მიმართულებებით კრიტერიუმები. შერჩეული კრიტერიუმების მიხედვით გამოიყო სამიზნე სახეობები და მათი გავრცელების არეალები მუნიციპალიტეტის ფარგლებში. სამიზნე სახეობების არეალები წარმოდგენილია რუკების სახით. ამგვარად, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე აღნიშნული მეთოდოლოგიის მიხედვით გამოყოფილია ბუნებრივი ფასეულობებით მნიშვნელოვანი არეალები, მათ შორის მაღალი საკონსერვაციო მნიშვნელობის მქონე ტერიტორიები.	2019 წლის ივლისის თვეში, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცითი მოწყობის გეგმის შემუშავების ფარგლებში ჩატარებული ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საველე რეკოგნოსცერება, რომლის დროსაც მოხდა არსებული ფაქტობრივი მასალების გადამოწმება და დამატებითი ინფორმაციის შეძლებისდაგვარად მოპოვება.	2015-2016 წლებში ჩატარებული საბაზისო კვლევები ჩატარებული, დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამის კავკასიის (SPPA) ფარგლებში.	**1.5** **საქაღალდე/ფაილი** — **აღწერა** **1.5_bunebrivi faseulobebi.pdf** — რუკები და ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ბუნებრივი გარემოს შეფასება	თამარ ბაკურაძე

<table>
<tr>
<td>1.6</td>
<td>კულტურული ფასეულობები
(მატერიალური მემკვიდრეობა, განაშენიანების ურბანული ქსოვილი, არამატერიალური მემკვიდრეობა)</td>
<td>ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში შედის 255 კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლი და ობიექტი. 92 ძეგლი 163 ობიექტი. მათ შორის 13 ეროვნული მნიშვნელობის ძეგლი.</td>
<td>2019 წელი</td>
<td>მასალა მომზადებულია კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს ოფიციალური ინფორმაციის მიხედვით

http://memkvidreoba.gov.ge:60/</td>
<td>1.6
<table>
<tr><th>საქაღალდე/ფაილი</th><th>აღწერა</th></tr>
<tr><td>1.6_kulturuli faseulobebi</td><td></td></tr>
<tr><td>saarqivo_masala_Photos</td><td>კულტურული მემკვიდრეობის საარქივო ფოტო-მასალა</td></tr>
<tr><td>Kazbegis Zeglebi da obieqtebi_anotaciebi.pdf</td><td>ცხრილი - უძრავი ძეგლების/ობიექტების საბაზისო მონაცემები</td></tr>
<tr><td>Kazbegis Zeglebi da obieqtebi_sia.xlsx</td><td>ცხრილი - უძრავი ძეგლების/ობიექტების სია</td></tr>
<tr><td>Map.jpg</td><td>რუკა - ყაზბეგის კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები და ობიექტები</td></tr>
<tr><td>yazbegis municipaliteti_kulturuli memkvidreoba.pdf</td><td>ტექსტური ნაწილი - კულტურული მემკვიდრეობის ძირითადი ანგარიში</td></tr>
</table></td>
<td>თათია ღვინერია, ქრისტინე დარჩია</td>
</tr>
<tr>
<td>1.7</td>
<td>ეკოლოგია</td>
<td>მთლიანად ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ჰაერის მდგომარეობა კარგია. მთის ჯანსაღი ჰაერი მავნე ნივთიერებებს არ შეიცავს. მზიან ამინდში გამჭვირვალობაც კარგია. თუმცა რიგ ადგილებში ჰაერის მდგომარეობა შედარებით მძიმეა. მაგალითად, ტრანს-კავკასიური ავტომაგისტრალი მისი დაბინძურების მთავარი წყაროა.

მთლიანად ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე წყლის მდგომარეობა კარგია. მთის ჯანსაღი მდინარეები მავნე ნივთიერებებს და ნაგავს არ/ან ნაკლებად შეიცავს. თუმცა რიგ ადგილებში წყლის ობიექტები სხვადასხვა (საყოფაცხოვრებო, სატრანსპორტო, სამშენებლო და სხვ.) ნარჩენებით მეტ-ნაკლებად არის გაჭუჭყიანებული. გამოვყოფდით რამდენიმე ასეთ ადგილს: მდინარე ბაიდარას ხეობა ტრავერტინის ბუნებრივ ძეგლთან; მდ. თერგზე ს. ყანობის ძველი და ახალი (მშენებარე) ხიდების მიდამოებში, ს. ფანშეტის TIR პარკთან, დაბა ყაზბეგთან, ლარსის საბაჟო გამშვებ პუნქტთან; მდ. სნოს ხეობაში ს. ჯუთასთან და ა.შ.

მთლიანად ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ნიადაგი კარგ მდგომარეობაშია. თუმცა რიგ ადგილებში მისი მდგომარეობა შედარებით არასახარბიელოა. მაგალითად, ტრანს-კავკასიური ავტომაგისტრალის გასწვრივ ავტომობილების გამონაბოლქვით გაჭუჭყიანებული ჰაერიდან მავნე ნივთიერებების გარკვეული რაოდენობა ატმოსფერული ნალექების და წყლის ობიექტების მეშვეობით ნიადაგშიც ხვდება. მისი დაბინძურების ლოკალური წყაროები საყოფაცხოვრებო და სამშენებლო ნაგვავთან არის დაკავშრებული. ეროზიული პროცესები, რომელიც ფერდობების გადაძოვების შედეგად ბევრგან გააქტიურებულია, ნიადაგის ერთ-ერთ მთავარ ეკოლოგიურ პრობლემას წარმოადგენს.

ხმაურის ძირითადი და გამოკვეთილი წყარო ტრანს-კავკასიური მაგისტრალია. ამ მხრივ გამოირჩევა გუდაურის მონაკვეთი, ს. ალმასიანი, ს. ფანშეტის TIR პარკის ტერიტორია, დაბა ყაზბეგი, გერგეტის სამებისკენ მიმავალი სერპანტინი, ლარსის საბაჟო გამშები პუნქტი. ხმაურის ლოკალური წყაროა ს. ზემო ყანობთან ანდეზიტის ქვის დამამზადებელი საამქრო. პერიოდულად აქ ქანებსაც აფეთქებენ. ტურისტულად აქტიური ტერიტორიები (მაგ., ს ჯუთა) ასევე მოჭარბებული ხმაურით გამოირჩევა.

მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ნარჩენების მართა ორგანიზებულად ხდება. სოფლების უმეტესობაში მოწყობილია ნაეჩეენბის კონტეინერები. ნაგავი ორგანიზებულად გააქვთ. თუმცა, ტურისტების ჭარბი რაოდენობის შემთხვევაში გადავსებული კონტეინერებიდან ნარჩენები გარემოში ხვდება და წყლის და ნიადაგის გაჭუჭყიანების წყარო ხდება.

შენიშვნა: ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ეკოლოგიური მდგომარეობის შესახებ დეტალურად იხილეთ დანართი 1.7</td>
<td>2019 წელი</td>
<td>საველე/საექსპედიციო კვლევა</td>
<td>1.7
<table>
<tr><th>საქაღალდე/ფაილი</th><th>აღწერა</th></tr>
<tr><td>1.7_ekologia.pdf</td><td>ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ეკოლოგიური მდგომარეობა</td></tr>
</table></td>
<td>ზურა ლაოშვილი</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>1.8</td>
<td>გეგმარებითი ერთეულის საერთო ფართობი</td>
<td>კვლევის ფარგლებში დაფიქსირდა ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საზღვრის 2 ვარიანტი:
1. ადმინისტრაციული საზღვარი;
2. საჯარო რეესტრის სარეგისტრაციო ზონის საზღვარი.
მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვარში ტერიტორიის ფართობი შეადგენს 1065,85 კვ.კმ-ს, საჯარო რეესტრის სარეგისტრაციო ზონის საზღვარში - 1066,36 კვ.კმ-ს.

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული და სარეგისტრაციო ზონის საზღვრები მოგვაწოდა სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნულმა სააგენტომ.</td>
<td>2019 წელი</td>
<td>საჯარო რეესტრი</td>
<td>1.8
<table><tr><th>საქაღალდე/ფაილი</th><th>აღწერა</th></tr><tr><td>1.8_gegmarebiTi erTeuli.pdf</td><td>რუკა - გეგმარებითი ერთეულის საზღვარი</td></tr></table></td>
<td>მარიამ ადუაშვილი, სოფიკო კენკებაშვილი</td>
</tr>
<tr>
<td>1.9</td>
<td>მიწათდაფარულობა</td>
<td>ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის ფართობი შეადგენს 1066,36 კვ.კმ-ს.
მიწათდაფარულობის ანალიზის შედეგად ირკვევა, რომ მათ შორის უდიდესი ნაწილი ბუნებრივ-ლანდშაფტური ტერიტორიებია. განაშენიანებას უკავია 636 ჰა. მიწათდაფარულობა წარმოდგენილია შემდეგი ფენებით:

<table>
<tr><td>განაშენიანება</td><td>მდელო მეჩხერი ტყით</td></tr>
<tr><td>სავარგული</td><td>მდელო ქვით</td></tr>
<tr><td>სასაფლაო</td><td>მდინარე</td></tr>
<tr><td>ბუჩქნარი</td><td>კუნძული</td></tr>
<tr><td>ბუჩქნარი მეჩხერი ტყით</td><td>მყინვარი</td></tr>
<tr><td>ბუჩქნარი ტყით</td><td>ქვიშა ღორღით</td></tr>
<tr><td>კლდე</td><td>ქვის მონოლითური ზედაპირი</td></tr>
<tr><td>მდელო</td><td>ქვის ნაყარი და ღორღიანი ზედაპირები</td></tr>
<tr><td>მდელო ბუჩქით</td><td>მეჩხერი ტყე</td></tr>
<tr><td>მდელო ბუჩქნარით და მეჩხერი ტყით</td><td>ტყე</td></tr>
</table></td>
<td>2019 წელი</td>
<td>ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მიწათდაფარულობა მომზადებულია 2019 წლის კოსმოსური და აეროსურათების (დრონი) დეშიფრირების შედეგად მიღებული მონაცემების, საბჭოთა ტოპოგრაფიული რუკების, რესპუბლიკური მიწათმოწყობის საპროექტო ინსტიტუტის - „საქსახმიწპროექტის“ მიერ შესრულებული საქართველოს სსრ ყაზბეგის რაიონის მიწათსარგებლობის 1965 წლის გეგმების საფუძველზე; ასევე, საველე მუშაობის შედეგად.</td>
<td>1.9
<table><tr><th>საქაღალდე/ფაილი</th><th>აღწერა</th></tr><tr><td>1.9_miwaTdafaruloba.pdf</td><td>რუკა -მიწათდაფარულობა</td></tr></table></td>
<td>გიორგი ლემონჯავა</td>
</tr>
<tr>
<td>1.10</td>
<td>მიწათდაფარულობის შესაბამისი ტერიტორიების ფართობები</td>
<td>
<table>
<tr><th colspan="2">მიწათდაფარულობა</th><th colspan="2">ფართობი</th></tr>
<tr><th></th><th></th><th>კვ.მ</th><th>ჰა</th></tr>
<tr><td>1</td><td>განაშენიანება</td><td>6356635</td><td>636</td></tr>
<tr><td>2</td><td>სავარგული</td><td>10736830</td><td>1074</td></tr>
<tr><td>3</td><td>სასაფლაო</td><td>160014</td><td>16</td></tr>
<tr><td>4</td><td>ბუჩქნარი</td><td>21676305</td><td>2168</td></tr>
<tr><td>5</td><td>ბუჩქნარი მეჩხერი ტყით</td><td>5558274</td><td>556</td></tr>
<tr><td>6</td><td>ბუჩქნარი ტყით</td><td>10010251</td><td>1001</td></tr>
<tr><td>7</td><td>კლდე</td><td>36278480</td><td>3628</td></tr>
<tr><td>8</td><td>მდელო</td><td>393964515</td><td>39396</td></tr>
<tr><td>9</td><td>მდელო ბუჩქით</td><td>13817576</td><td>1382</td></tr>
<tr><td>10</td><td>მდელო ბუჩქნარით და მეჩხერი ტყით</td><td>451449</td><td>45</td></tr>
<tr><td>11</td><td>მდელო მეჩხერი ტყით</td><td>2908359</td><td>291</td></tr>
<tr><td>12</td><td>მდელო ქვით</td><td>153389731</td><td>15339</td></tr>
<tr><td>13</td><td>მდინარე</td><td>1889930</td><td>189</td></tr>
<tr><td>14</td><td>კუნძული</td><td>273168</td><td>27</td></tr>
<tr><td>15</td><td>მყინვარი</td><td>50889400</td><td>5089</td></tr>
<tr><td>16</td><td>ქვიშა ღორღით</td><td>102393143</td><td>10239</td></tr>
<tr><td>17</td><td>ქვის მონოლითური ზედაპირი</td><td>145542082</td><td>14554</td></tr>
<tr><td>18</td><td>ქვის ნაყარი და ღორღიანი ზედაპირები</td><td>81182576</td><td>8118</td></tr>
<tr><td>19</td><td>მეჩხერი ტყე</td><td>608849</td><td>61</td></tr>
<tr><td>20</td><td>ტყე</td><td>28269984</td><td>2827</td></tr>
</table>
</td>
<td>2019 წელი</td>
<td>მიწათდაფარულობა</td>
<td>1.9
<table><tr><th>საქაღალდე/ფაილი</th><th>აღწერა</th></tr><tr><td>1.9_miwaTdafaruloba.pdf</td><td>რუკა -მიწათდაფარულობა</td></tr></table></td>
<td>გიორგი ლემონჯავა</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td>1.11</td><td>დასახლებული (ზედა დონზე) / ნაშენი (ქვედა დონე) ტერიტორიების ფართობი</td><td>ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის განაშენიანებული ტერიტორიების ფართობი შეადგენს 636 ჰა-ს, მათ შორის დასახლებული ტერიტორიების (დასახლებული ნაშენი ტერიტორიების) ფართობი - 593 ჰა, ხოლო დაუსახლებელი ნაშენი ტერიტორიების ფართობი - 43 ჰა.</td><td>2019 წელი</td><td>მიწათდაფარულობა</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>1.12</td><td>დაუსახლებელი (ზედა დონზე) / უშენი (ქვედა დონე) ტერიტორიების ფართობი</td><td>ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის დაუსახლებელი ტერიტორიების ფართობი (დაუსახლებელი ნაშენი ტერიტორიების ჩათვლით) - 106043 ჰა, მათ შორის დაუსახლებელი უშენი ტერიტორიების ფართობი - 106000 ჰა.</td><td>2019 წელი</td><td>მიწათდაფარულობა</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>1.13</td><td>საცხოვრებელი ფონდის სიმჭიდროვე</td><td>ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში სულ ფიქსირდება 1,280 საცხოვრისი, მათ შორის 1,153 ინდივიდუალური სახლი, 91 იზოლირებული (ცალკე) ბინა, 2 სხვაგვარი საცხოვრისი (კარავი, გემი, ნავი და ა.შ.), 11 საცხოვრებლად გამოყენებული არასაცხოვრისი (სკოლა, კაპიტალური ავტოფარეხი, საწარმო და ა.შ.), 7 ინსტიტუციური დაწესებულება, 16 - არ არის მითითებული.
აღნიშნული მონაცემების მიხედვით საცხოვრებელი ფონდის სიმჭიდროვე საშუალოდ შეადგენს - 2 სახლი, ბინა/ჰა.*

*საცხოვრებელი ფონდის მონაცემები მოცემულია საქსტატის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის მიხედვით მოსახლეობის 2014 წლის საყოველთაო აღწერის შედეგების საფუძველზე და მოიცავს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მხოლოდ დასახლებულ ტერიტორიულ ერთეულებს. ამიტომ ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საცხოვრებელი ფონდის სიმჭიდროვე მიღებულია ამ დასახლებების გასაშუალოებული მონაცემების მიხედვით - (1,244 სახლი, ბინა/ 569.1 ჰა (განაშენიანებული ტერიტორიების ფართობი)). თუმცა, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის დასახლებების განაშენიანების ხასიათის განსხვავებულობიდან გამომდინარე სიმჭიდროვე შესაბამისად განსხვავებულია.
<u>დეტალურად იხ. დანართი 1.13</u></td><td>*საცხოვრისების რაოდენობა აღებულია 2014 წლის საყოველთაო აღწერის მონაცემებით</td><td>საქსტატი</td><td>1.13
<table><tr><th>საქაღალდე/ფაილი</th><th>აღწერა</th></tr><tr><td colspan="2">1.13_sacxovrebeli fondis simWidrove</td></tr><tr><td>sacxovrisi_saqstat.xlsx</td><td>ცხრილი - საცხოვრისების განაწილება ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულების, საცხოვრისის ტიპის და საშუალო საერთო ფართობის (კვ.მ) მიხედვით</td></tr><tr><td>sacxovrisi_simWidrove_analizi.xlsx</td><td>ცხრილი - საცხოვრებელი ფონდის სიმჭიდროვის ანალიზი</td></tr></table></td><td></td></tr>
<tr><td>1.14</td><td>განაშენიანების სტრუქტურა და ფუნქციური დანიშნულება</td><td>კოდექსის მე16-ე მუხლის შესაბამისად.
ძირითადი პირობები და სპეციალური პირობები იხ. დანართი 1.14</td><td>2019 წელი</td><td></td><td>1.14
<table><tr><th>საქაღალდე/ფაილი</th><th>აღწერა</th></tr><tr><td>1.14_ganaSenianebis struq. da funqc.daniSn.kvleva.pdf</td><td>ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის განაშენიანების სტრუქტურა და ფუნქციური დანიშნულება</td></tr></table></td><td>ლადო ვარდოსანიძე, პაპუნა ძიძიგური</td></tr>
<tr><td>2.</td><td colspan="6">ინფრასტრუქტურა</td></tr>
<tr><td>2.1</td><td>სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა</td><td>• სიმძლავრის (გამტარუნარიანობის) მონაცემები, სატრანსპორტო საშუალებათა სახეობებისა (მსუბუქი და სატვირთო), ნაკადების მიმართულებების (დასახლებათშორისი და საქალაქო) და განმეორებადობის (სეზონურობა) მიხედვით, ტვირთის/ადამიანთა გადაზისდვის/გადაყვანის ჯამურ მაჩვენებლებთან და ასევე შინამეურნეობების მობილობის მაჩვენებლებთან (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) კორელაციით.

წინასწარი ინფორმაციით, საერთაშორისო, შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების არსებული მდგომარეობა და პარამეტრები უზრუნველყოფენ არსებული ინტენსიობის ნაკადების გატარებას (მ.შ. დასახლებულ სოფლებში), ხოლო საპროგნოზო ნაკადებისთვის გზების დაგეგმვის და პროექტირების პროცესში მახასიათებლების შეფასების შემდგომ, საავტომობილო გზების დეპარტამენტი და მუნიციპალიტეტის მერია განსაზღვრავენ შესაბამის ზომებს მოსალოდნელი საავტომობილო ნაკადებისთვის</td><td>2019 წელი</td><td></td><td>2.1
<table><tr><th>საქაღალდე/ფაილი</th><th>აღწერა</th></tr><tr><td>2.1_satransporto infrastruqtura.pdf</td><td>ტექსტური ნაწილი - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმარების დოკუმენტაციის სატრანსპორტო ნაწილი</td></tr></table></td><td>ვლადიმერ (ლადო) ჩხაიძე, ცოტნე გიორგაძე</td></tr>
</table>

		გამტარუნარიანობის და უსაფრთხოების სათანადო დონის უზრუნველსაყოფად. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე გადის რუსეთთან დამაკავშირებელი საერთაშორისო მნიშვნელობის საავტომობილო გზა ს-3 (E-117) მცხეთა-სტეფანწმინდა-ლარსი, რომლის საერთო სიგრძეა 139 კმ, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ფარგლებში მისი სიგრძე დაახლოებით 51 კმ-ია, მ.შ. დაბა სტეფანწმინდის ადმინისტრაციულ საზღვრებში - 1,9 კმ. აქედან გამომდინარე, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტს გააჩნია საერთაშორისო ტრანზიტის მომსახურების ფუნქცია. მოცემულ საპროექტო არეალში არის შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო ორი გზა - შ146 (სტეფანწმინდა-სამება - 6კმ) და შ147 (სნო-ახალციხე-ჯუთა - 20კმ), ადგილობრივი მნიშვნელობის საავტომობილო 46 გზა (ა-1 - ა-46). ამ 46 გზის მიმართულებათა ნუსხა და მანძილები (ჯამში 145,7 კმ) დამტკიცებულია ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2012 წლის 26 ივნისის #24 დადგენილებით. ყაზბეგის სასაზღვრო-გამტარ პუნქტში, შინაგან საქმეთა სამინისტროს სტატისტიკით, 2018 წელს დაფიქსირდა მოქალაქეთა მიერ საზღვრის კვეთის (შემოსვლა+გასვლა) 2,764,362 ფაქტი, სადაც 43 % ივლის-აგვისტო-სექტემბერზე მოდის, ხოლო 2014 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით 83%-ითაა გაზრდილი. ამ ოთხწლიან პერიოდში, ყოველ წელს ფიქსირდებოდა მოქალაქეების მიერ საზღვრის კვეთის წინამორბედ წელთან შედარებით ზრდის მაღალი ტემპები. გასულ წელს საშუალოდ დღეში ორივე მიმართულებით საზღვარს კვეთდა 7680 მოქალაქე. ზრდის მაღალი ტემპით ხასიათდება საავტომობილო გადაზიდვები. გასული 3 წლის პერიოდის შეფასებით, 2018 წელს (871889 შემოსვლა+გასვლა) 1,9-ჯერ გაიზარდა სასაზღვრო გამშვები პუნქტის კვეთა საავტომობილო ტრანსპორტის საშუალებებით 2014 წელთან შედარებით (456737 შემოსვლა+გასვლა), მ.შ. მსუბუქი ავტომობილების ბრუნვა გაიზარდა 70%-ით, სატვირთოსი 3-ჯერ, M2 და M3 კატეგორიის ავტობუსების, ერთიანად, 65%-ით, სხვა კატეგორიის ტრანსპორტის 4,2-ჯერ. გასულ წელს საშუალოდ დღეში საზღვარს კვეთდა ორივე მიმართულებით 2421 ავტოსატრანსპორტო საშუალება. ტრანზიტული ავტოტრანსპორტის 67,7% (590128) მსუბუქი ავტომობილებია, 7,9% (68974) ავტობუსები, 21,5% (187403) სატვირთო და 2,9% (25384) სხვა კატეგორიის სატრანსპორტო საშუალებები. გადაყვანა-გადაზიდვების სეზონურობის დასახასიათებლად, ძირითადი დატვირთვის ს-3 გზის მაგალითზე, - 2019 წლის იანვარ-თებერვლის ჯამური მაჩვენებელი 2018 წლის ივლის-აგვისტოს ტრანსპორტის კატეგორიების ანალოგიურ ჩვენებათა ჯამის 37,5%-ს შეადგენს და ეს ამავე წლის საერთო ბრუვაში 25,5%-ს - ანუ ზაფხულის ამ 2 თვეში, მთელი წლის განმავლობაში საზღვარზე ავტოტრანსპორტის საერთო ბრუნვის 1/4-ს. მუნიციპალიტეტში ფიქსირდება 1405 შინამეურნეობა, ხოლო დაბა სტეფანწმინდაში 477. ამ შინამეურნეობებში მკვიდრი მოსახლეობის საშუალო რიცხოვნობაა, შესაბამისად, 2,7 და 2,8 მცხ/შინამ. გარდა ამისა, შინამეურნეობების რიცხოვნობით და იქ მცხოვრებთა რაოდენობით გამორჩეულია კიდევ 3 თემი - გორისციხის (219 შინამ., 594 მცხ.), სიონის (434 შინამ., 1196 მცხ.), სნოს (220 შინამ., 542 მცხ.). შინამეურნეობების მცხოვრებთა მობილობის კოეფიციენტებად (დაზუსტებამდე სავარაუდო-საანგარიშო), გამოკითხვის საფუძველზე, საშუალოდ დღეზე მიღებულია - დაბა სტეფანწმინდასთვის 1,4 აპრილ-ოქტომბერში და 1,25 ნოემბერ-მარტში, ხოლო დასახლებულ სოფლებში, შესაბამისად, 1,3 და 1,1.				

		სასტუმროებსა და სასტუმროს ტიპის დაწესებულებებში სტუმართა რაოდენობამ 2017 წელს შეადგინა 151524 მოქალაქე (დეკლარირებული მონაცემები), რაც 2014 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს 66,4%-ით აღემატება, ხოლო 2018 წელს ღამის თევით იმყოფებოდა 162000 მოქალაქე -მ.შ. 12200 ტრანზიტული რეჟიმის არარეზიდენტი ვიზიტორი დაფიქსირდა, რაც საზღვარზე წლიური ბრუნვის 0,4%-ია. ამ ტრანზიტულ ვიზიტორთა 95%-ის მსუბუქ მანქანებზე მიკუთვნებით და 1 მსუბუქ ავტომობილზე საშუალოდ 3 ვიზიტორის ანგარიშიდან სავარაუდოა, რომ შიდა საგზაო ქსელს საშუალოდ თვეში დატვირთავდა 322 მსუბუქი ავტომობილი, ხოლო დღეში 11-მდე. საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციიდან ჯერ-ჯერობით მოწოდებული ნუსხის მიხედვით, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში დღეის მდგომარეობით რეგისტრირებულია 80 სპეციალიზებული სასტუმრო მეურნეობა - სულ 3391 სასტუმრო ადგილით - მ.შ. გუდაურში 2361 ადგ., სტეფანწმინდაში 682 ადგ., გერგეთში 91 ადგ., ქუმლისციხეში 105 ადგ., არშაში 48 ადგ., ჯუთაში 104 ადგ.. მ.შ. სულ არის 28 საოჯახო სასტუმრო, სადაც სტუმრებისთვის აქვთ 568 ადგილი - მ.შ. გუდაურში 13საოჯ.სასტ/218 ადგ., სტეფანწმინდაში 6საოჯ.სასტ/219 ადგ., გერგეთში 1საოჯ.სასტ/31 ადგ., ქუმლისციხეში 2საოჯ.სასტ/37 ადგ., არშაში 1საოჯ.სასტ/16 ადგ., ჯუთაში 5საოჯ.სასტ/47 ადგ.. 2018 წელზე ბოლო მოცემულობით, იყო 456000 უცხ. + 114000ადგ. = 570000 ტურისტი (აქ ვიზიტორებიცაა). ამაში შედის 162000 ტურისტი ღამის თევით და სატრანსპორტო ნაწილისთვის ეს ნიშნავს, რომ 235 ავტომობილი იყო სადღეღამისო პარკირებით და დანარჩენის კი დღის განმავლობაში შემოსვლა-გასვლა. 570000 შემოსული ტურისტიდან, დაახლოებით ნაწილდება - ნოემბერ-მარტზე (5 თვე) 35% (გუდაურის ჩათვლით), აპრილ-ივნისზე (3 თვე) - 25%, ივლის-აგვისტოზე (2 თვე) - 25% და სექტემბერ-ოქტომბერზე (2 თვე) – 15% - მაშინ უდიდესი დატვირთვის ივლის-აგვისტოზე (2 თვეში) - 25%-დან (142500 მოქ.) აქედან პიკურ აგვისტოზე 60%-ის ანგარიშით ვღებულობთ 85500 მოქ., ხოლო დღეზე 2850 მოქ.. უდიდესი დატვირთვის აგვისტოს თვეში პიკურ დღეს მივიჩნევთ 2850 * 1.2 = 3420 მოქ.. ამ დღეს, პირობითად, 35% შემოვიდა მიკროავტობუსით და ავტობუსით (1200 მოქ.) და 65% - მსუბუქი ავტომობილებით (2220 მოქ.). სატრანსპორტო ერთეულებში ეს ნიშნავს (გასაშუალოებული) – 53 მიკროავტობუსი და ავტობუსი და 774 მსუბუქი ავტომობილი - ჯამში 830 ავტომობილამდე. სატრანსპორტო ერთეულებში ეს ნიშნავს – 53 მიკროავტობუსი და ავტობუსი (გასაშუალოებული) და 774 მსუბუქი ავტომობილი - ჯამში 830 ავტომ.. გარდა ამისა, საგზაო ინფრასტრუქტურაზე გავლენას ახდენს შიდა და საქალაქთაშორისო მარშრუტების სამგზავრო და სატვირთო ავტოტრანსპორტი (დაახლოებით 200-მდე ბრუნვა/პიკ.დღე), ტრანზიტად ორივე მიმართულებით მოძრავი სხვადასხვა კატეგორიის სატრანსპორტო საშუალებები, რომელთა ბრუნვა პიკურ დრეს იანგარიშება 95800 ერთ/პიკ.დღე. მთლიანობაში, 2018 წლის უდიდესი დატვირთვის აგვისტოში, პიკურ დღეს მუნიციპალიტეტის გზებზე ბრუნვაში იქნებოდა 830 + 750 + 200 + 95800 = 97580 ავტ./პიკ.დღე. • *სატრანსპორტო ტერმინალების (მათ შორის საწვავით გასამართი სადგურები, ავტოსადგომები) და სხვა დამხმარე შენობა-ნაგებობების სიმძლავრეები და მომსახურების რადიუსები.* *ავტოსადგურები, ავტოსადგომები, ლოჯისტიკური ტერმინალები* საქართველო-რუსეთის სასაზღვრო გამშვებ პუნქტთან საქართველოს მხრიდან დამაკავშირებელ გზაზე (ს-3/E-117) გადაყვანა-გადაზიდვების ყოველწლიურად ზრდის მაღალი ტემპი განაპირობებს მომსახურების ბევრი პროფილის განვითარებას - განსაკუთრებით				

		სასტუმრო მეურნეობების და ტრანსპორტის მომსახურების სფეროებში და შესაბამისად, ამ გზის გასწვრივ და მისგან სიღრმეშიც განლაგებულ სასტუმრო სივრცეებში ტურისტების და ვიზიტორების რაოდენობის მატებას, ასევე ხელსაყრელ პირობებს ქნის ლოჯისტიკური და ტექმომსახურების ტერმინალების, სპეციალიზებული ავტოსადგომების ქსელის განვითარებისთვის, განაპირობებს დაბა სტეფანწმინდის ავტოსადგურის რეკონსტრუქცია-გაფართოების მიზანშეწონილობას. შესაბამისად, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში საავტომობილო გადაყვანა-გადაზიდვებზე სათანადო პირობების შესაქმნელად, გარდა საგზაო ინფრასტრუქტურისა, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ეროვნული რეგლამენტების შესაბამისად ავტოსადგურებში და ავტოსადგომებში მაღალი ხარისხის სერვისის შეთავაზებას, ლოჯისტიკურ და ტექმომსახურების ტერმინალებში მომსახურების დროის მინიმიზირებას და ხარისხს. ავტოსადგურები მუნიციპალიტეტში ტურისტების, ვიზიტორების და ადგილობრივ მცხოვრებთათვის მაღალი დონის სერვისის უზრუნველსაყოფად, სტუმართა საპროგნოზო რიცხოვნობის გათვალისწინებით, საპროექტო იდეით, დაბა სტეფანწმინდაში ავტოსადგური მოსაწყობია 1-ლი კლასის კატეგორიით „ტექნიკური რეგლამენტის „ავტოსადგურის და ავტოსადგომის ფუნქციონირების წესისა და პირობების“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №442 დადგენილების შესაბამისობაში (იხ. დადგენილების კონსოლიდირებული ვარიანტი). ამავე დადგენილებით დამტკიცებული რეგლამენტის მიხედვით, 1-ლი კლასის ავტოსადგურისთვის (ჩვენს შემთხვევაში, სამი ბაქნით და შესასვლელ/გამოსასვლელის 8/8 მ. სიგანით) საჭირო მიწის ნაკვეთის ფართობი სავარაუდოდ იქნება 3600-4000 მ2 ფარგლებში. ავტოსადგურში მოსაცდელი დარბაზიდან ავტობუსში ჩასასხდომად მგზავრის გადაადგილება მოხდება გადახურული კონსტრუქციის ქვეშ (ნორმა 1-ლი და მე-2 კლასის ავტოსადგურებისთვის) და მოსაცდელიდან ბაქნებზე მისასვლელად მგზავრები არ გადაკვეთენ ავტობუსების სვლისა და მანევრების მოედნებს. მნიშვნელოვანია, რომ ავტოსადგურს ექნება ავტობუსების წინასარეისო მომსახურების პოსტი, ელექტროენერგიის ავტონომიური წყარო, საგზაო მოძრაობიდან იზოლირებული მიმდებარე ტერიტორია საზოგადოებრივი ტრანსპორტისა და მსუბუქი ავტომობილების დროებით შესაჩერებლად გადმოსხდომა-ჩასხდომისთვის შენობის ფასადის გასწვრივ. ავტოსადგურში შშმ პირთა შეუფერხებელი გადაადგილების უზრუნველსაყოფად შესაქმნელია პირობები (პანდუსები, გასასვლელები და სხვა), რომელიც უნდა შეესაბამებოდეს საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 6 იანვრის №41 დადგენილებით დამტკიცებული „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის სივრცის მოწყობისა და არქიტექტურული და გეგმარებითი ელემენტების ტექნიკური რეგლამენტის“ ნორმებს (11.11.2016 N 503). არსებული ავტოსადგურის გამტარობა (საპროექტო და ფაქტობრივი ათვისება) ახალი ავტოსადგურისთვის ტერიტორიის გაფართოვების ან ახლის მშენებლობის შესაძლებლობების განსაზღვრა. *ავტოსადგომები და ლოჯისტიკური ტერმინალები* ავტოსადგომები უნდა აკმაყოფილებდეს „ტექნიკური რეგლამენტის „ავტოსადგურის და ავტოსადგომის ფუნქციონირების წესისა და პირობების“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №442 დადგენილებით (კონსოლიდირებული) განსაზღვრულ ნორმებს. „... M2, M3, N2, N3 კატეგორიის ავტოსატრანსპორტო საშუალებების ავტოსადგომის პარამეტრები, რომელიც მდებარეობს სასაზღვრო გამტარი პუნქტიდან არაუმეს 20 კმ რადიუსში არსებულ				

		ტერიტორიაზე და ჩართულია ავტოსატრანსპორტო საშუალებების რიგების მართვის ელექტრონულ სისტემაში, უნდა აკმაყოფილებდეს ამ რეგლამენტის #6 დანართით დადგენილ პარამეტრებს“. ყაზბეგის სასაზღვრო გამტარი პუნქტიდან ეს დადგენილი მანძილი, რუკაზე სწორხაზოვანი ვექტორით, აღწევს ს-3 გზიდან ყანობის გადასხვევამდე. ელექტრონულ მართვის სისტემაში ჩართვის აკრედიტაციით სოფ. ფანშეტში ფუნქციონირებს ავტოსადგომი სატვირთო ავტომობილების ერთდროული დგომის 300-მდე ადგილით, რომელიც დღეისათვის სულ იკავებს 5,3 ჰა-ს. მომავლისთვის გეგმავენ მის გაფართოვებას 8,5 ჰა-მდე და სადგომების რაოდენობის 500-მდე გაზრდას. ეს ავტოსადგომი ლარსის საბაჟო გამშვები პუნქტიდან დაცილებულია 19,5 კმ-ით. ამავე ავტოსადგომზე შესაძლებელია ლოჯისტიკური ტერმინალის ფუნქციის შეთავსება, მაგრამ ტერმინალში არ უნდა მოხდეს შერევა რიგების მართვის ელექტრონულ სისტემაში ჩართულ ავტოსატრანსპორტო საშუალებების სადგომების სექტორთან. გარდა ელექტრონულ მართვის სისტემაში ჩართული ავტოსადგომებისა, მოსაწყობია საზღვრიდან შემოსული/გამსვლელი სატვირთო ავტოტრანსპორტის და ავტობუსების ავტოსადგომები, რომლებიც შეყოვნდებიან მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე. სწორედ ასეთი შემთხვევები განაპირობებს დამატებით შემოსავლებს ადგილობრივი მოსახლეობისთვის. პროექტის ერთ-ერთი სამიზნეა სატვირტო ავტოსადგომების და ლოჯისტიკური ტერმინალების ქსელით ხელი შეუწყოს სამუშაო ადგილების შექმნას და ადგილობრივი გადამზიდავების მიერ ტვირთების მოზიდვას - სახელმწიფოში თუ საერთაშორისო მიმართულებებზე. პერსპექტივაში, დაუსახლებელ სოფლებში მოსახლეობის დაბრუნებისთვის პირობების და სავარაუდო რაოდენობის, ვიზიტორებისა და ტურისტების მოსალოდნელი ნაკადების მიხედვით და ადგილობრივი ნაწარმის სავარაუდო მოცულობებიდან გამომდინარე - შემუშავდება წინადადებები ავტოსადგომების თუ ლოჯისტიკური ტერმინალების ლოკაციისა და ტევადობების შესახებ. ტექმომსახურების და საწვავით გასამართი სადგურები, დამხმარე შენობა-ნაგებობები დაზუსტდება მერიის ინფორმაციის საფუძველზე. *დამატებით:* • *საზოგადოებრივი ტრანსპორტის ხელმისაწვდომობა* შემდგომი ეტაპებისთვის დასამუშავებელი თემები: - საერთაშორისო გადაყვანების და გადაზიდვების მომსახურე M2, M3 კატეგორიის ავტოტრანსპორტი ... - შიდა გადაყვანების მომსახურე საზოგადოებრივი ავტოტრანსპორტი ... - მუნიციპალიტეტის შიდა გზებზე ... მ.შ დაბა სტეფანწმინდის ადმინისტრაციულ საზღვრებში ... - მუნიციპალიტეტის საზღვრებს გარეთ ... ავტოსადგურიდან M2, M3 კატეგორიის ავტობუსების მოძრაობის განრიგი და მოცულობები... • *ავტომობილის მფლობელთა რიცხვი* მცხეთა-მთიანეთის მხარეში რეგისტრირებული მექანიკური სატრანსპორტო საშუალებების სტატისტიკის ფორმატი არ იძლევა საშუალებას გამოკვეთილად ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში შინამეურნეობების საკუთრებაში არსებულ სატრანსპორტო საშუალებათა რაოდენობის დადგენისა. ეს მცდელობა გაგრძელდება, მაგრამ თუ ვერ იქნა მოპოვებული ეს ინფორმაცია, საველე სამუშაოთი განისაზღვრება გასაშუალებული კოეფიციენტები შინამეურნეობებში სატრანსპორტო საშუალებათა საანგარიშო რაოდენობებისთვის. • *საჯარო ავტოპარკირება*				

		ისტორიულ და სარეკრეაციო უბნებში, ეკონომიკური აქტივობით გამორჩეულ სივრცეებში თვალსაჩინოა პარკირების სპეციალიზებული სივრცეებისათვის ფართობების არასაკმარისობა. ავტოტრანსპორტის პარკირებისთვის გამოიყენება გზის გვერდულა ზოლი ან ქუჩის კიდის ზოლი, რის გამო, ხშირ შემთხვევაში, იზღუდება ქუჩების გამტარუნარიანობა და აქვს უარყოფითი ეფექტი ეკოლოგიურ მდგომარეობაზე. მოძრაობის ინტენსიობის მნიშვნელოვნად შემცირების გზით ზემოაღნიშნულ უბნებში ქვეითთათვის ტროტუარების გაფართოების და ველოსიპედების ბილიკების მოწყობის პროექტები, ასევე უნდა ითვალისწინებდეს ამგვარ სივრცეებთან ახლოს ავტოტრასპოტის პარკირების მოწყობას (გარდა ქუჩების სავალ ნაწილზე, ტროტუარის გასწვრივ, პარკირების ადგილებისა). პარკირების სპეციალიზებულ სივრცეებში აუცილებელია ელექტრომობილების დამუხტვის პოსტების მოწყობა. ავტომობილების პარკირების ადგილების რაოდენობის გაანგარიშებისთვის მოცემულია 1 ავტომობილზე საანგარიშო ფართობები (ადგილების რიგშორისი სივრცეების გათვალისწინებით): - მაგისტრალური ავტობუსი – (14+8+8) X 4 = 120 კვ.მეტრი *; - საშუალო გაბარიტის ავტობუსი – (12+8+8) X 4 = 112 კვ. მეტრი *; - 6 მ-ზე მეტი სიგრძის მიკრო ა/ბუსი – (8+4) X 3,5 = 42 კვ. მეტრი *; - 6 მ-მდე სიგრძის მიკრო ა/ბუსი - (7+4) X 3 = 33 კვ. მეტრი *; - სატვირთო ა/მ – (14+8+8) X 4 = 120 კვ. მეტრი *; - ნახევრადმისაბმელიანი, მისაბმელიანი (ავტომატარებელი) – (20+8+8) X 4 = 144 კვ.მეტრი *. მსუბუქი ავტომობილები - საანგარიშო ფართობი 1 ერთეულზე - ზამთარში 27,0 კვ. მეტრი (ადგილის სიგანე 3,0 მ), ზაფხულში 22,5 კვ. მეტრი (ადგილის სიგანე 2,5 მ). შშმ პირების ავტომობილებისთვის ადგილების სიგანე უნდა იყოს ჩვეულებრივზე 0,8-1,0 მ-ით მეტი ზამთარი/ზაფხული პერიოდის გათვალისწინებით. * - ფართობები პასიური დგომისთვის (ჩასხდომა/გადმოსხდომის და სატვირთო ოპერაციების წარმოების გარეშე). მუნიციპალიტეტში არის კონკრეტული ხედვები ავტომობილების პარკირების ობიექტების ქსელის გაფართოვებისთვის. არსებობს საპარკინგე სივრცეები სტეფანწმინდა-გერგეთის ასახვევში და გერგეთის სამებასთან სიახლოვეს 133-133 სადგომი ადგილით. ამავე ფუნქციისთვის დაგეგმილია ახალ გუდაურში 14000 კვ.მეტრ ფართობზე სხვადასხვა კატეგორიის სამგზავრო ტრანსპორტისთვის სადგომის მოწყობა სულ 400 ერთეულზე, თრუსო-კობის კარიბჭესთან საპარკინგე სივრცის მოწყობა 1160 ერთეულზე. მერია პარკინგების განთავსებას სასურველად მიიჩნევს - სტეფანწმინდის შესასვლელში, კობი/ალმასიანის ტერიტორიაზე, ასევე დამატებით ჯუთას შესასვლელში. 2018 წელს (იხ. მე-6 თავი) უდიდესი დატვირთვის აგვისტოში, პიკურ დღეს, სავარაუდოდ იქნებოდა 53 მიკროავტობუსი და ავტობუსი და 774 მსუბუქი ავტომობილი - ჯამში 830 -მდე (90% იმავე დღეს იმოძრავებს უკუმიმართულებით - 750 სატრ.ერთ). ამას ესაჭიროება პარკირების ადგილები საერთო ფართობებით, შესაბამისად, 4000$მ^2$-მდე და 18300-18500$მ^2$. ეს არის 2018 წელზე საანგარიშო სადღეღამისო და დღის განმავლობაში შემოსვლა-გასვლით პარკირება და სავარაუდოა, რომ სადგომად გამოიყენება შიდა გზების და ქუჩების სავალი ნაწილის კიდის ზოლი, პარკინგები, შინამეურნეობების და სასტუმროების ეზოები, სავალი				

		ნაწილის სიგანით. ამისთვის ვარგისი ქუჩები სტეფანწმინდაში, გერგეთში, სიონში, სნოში და ა.შ.. მკვიდრი მოსახლეობის და სტუმართა საპროგნოზო რაოდენობების დაზუსტების შემდგომ, დადგინდება საავტომობილო ტრანსპორტის რაოდენობები კატეგორიების მიხედვით და აქედან განისაზღვრება ლოკაციებზე პარკირების ადგილების საჭიროება. • *ქვეითთა გადაადგილება;* დაბა სტეფანწმინდაში და დასახლებულ სოფლებში მოსახლეობის და სტუმართა მობილობის საანგარიშო საშუალო მახასიათებლებიდან, ქვეითად გადაადგილებაზე მოდის - აპრილ-ოქტომბერში 40-45%, ხოლო ნოემბერ-მარტში 35% ფარგლებში (დაუზუსტებელი). • *მგზავრობაზე დახარჯული დრო* ყაზბეგის სასაზღვრო-გამტარ პუნქტში, შინაგან საქმეთა სამინისტროს სტატისტიკით, 2018 წელს დაფიქსირდა მოქალაქეთა მიერ საზღვრის კვეთის (შემოსვლა+გასვლა) 2,764,362 ფაქტი, სადაც 43 % ივლის-აგვისტო-სექტემბერზე მოდის, ხოლო 2014 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით 83%-ითაა გაზრდილი. ამ ოთხწლიან პერიოდში, ყოველ წელს ფიქსირდებოდა მოქალაქეების მიერ საზღვრის კვეთის წინამორბედ წელთან შედარებით ზრდის მაღალი ტემპები. გასულ წელს საშუალოდ დღეში ორივე მიმართულებით საზღვარს კვეთდა 7680 მოქალაქე. სარეკრეაციო ფუნქციის ზრდის ტენდენცია, განსაკუთრებით დაბა სტეფანწმინდაში, პირველ მიახლოებაში წარმოშობს მოსაზრებას, რომ ისტორიული უბნები, ასევე კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებით და სასტუმრო ობიექტებით დატვირთული ზოგიერთი ქუჩა (გზაჯვარედინებს შორის კვართლებში სრულად ან ნაწილობრივ) მოეწყოს მხოლოდ ქვეითთა და ველოსიპედით გადაადგილებისთვის. დაბა სტეფანწმინდაში საავტომობილო ტრანსპორტის მოძრაობის ორგანიზების ამგვარი სქემის დანერგვის საშუალებას იძლევა აქ ქუჩების განივი კვეთები და მათი პარალელური განლაგება. პროექტი ასახავს შშმ პირებისთვის გადაადგილების და მგზავრობის ნორმების შესაბამისობაში პირობების შექმნას - განსაკუთრებით საზოგადოებრივი ტრანსპორტის გაჩერებებზე და გადასასვლელებზე, საქვეითე და რეკრეაციულ სივრცეებში. მთლიანობაში კი, მუნიციპალიტეტში ქვეითთათვის ტროტუარების, გადასასვლელების, ველობილიკების მოწყობის, საზოგადოებრივი ტრანსპორტის მოძრაობის და გაჩერებების თემები მთლიანად რეგიონისა და კერძოდ, გზებისა და ქუჩების რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქციის პროექტებშია ჩასადები. ამ მხრივ არსებული მდგომარეობა და შესაძლო განვითარების წინადადებები, მუნიციპალიტეტის მერიასთან კონსულტაციებით, დამუშავდება ამ პროექტის განვითარების შემდგომ ეტაპებზე. • *და სხვა, დაგეგმის საჭიროებიდან გამომდინარე.* დაგეგმარების დოკუმენტაციის სრულყოფილებისათვის საჭიროებიდან გამომდინარე, ბარათის მე-2 ნაწილში მოცემულია სატრანსპორტო სფეროსთვის ანგარიშის შემუშავების გეგმა და მისი დაკომპლექტების მიზნით მიმდინარეობს ინფორმაციის მოპოვების და დაზუსტების პროცესი. მოცემული გეგმა ითავსებს მატრიცაში მოთხოვნილი თემების გაშუქებას (იხ. ბარათის გეგმა). ***<u>დამატებით იხ. დანართი 2.1.</u>***				

2.2	საინჟინრო ინფრასტრუქტურა	• ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი დღეის მდგომარეობით, იშვიათი გამონაკლისების(დაუსახლებელი სოფლების) გარდა სრულად უზრუნველყოფილია გაზმომარაგებით. გაზსადენები აშენებულია 2012 წელს, გამტარუნარიანობა გათვლილია უფრო მეტ მოცულობებზე და წნევის აწევის შემთხვევაში დამატებით შესაძლებელია გაიზარდოს მინიმუმ 30%-ით. საშუალოდ წლიური მოხმარება შეადგენს 6,000,000 მ^3-ს, ხოლო საშუალო საათური ხარჯი შეადგენს 1500 მ3/სთ. დაბა სტეფანწმინდის მიმდებარედ განლაგებულია სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ ბალანსზე რიცხული „ჩრდილოეთ კავკასია-ამიერკავკასიის“ DN1200 მმ და „ვლადიკავკაზ-თბილისის“ DN700 მმ მაგისტრალური გაზსადენები, საიდანაც იღებს კვებას დაბა სტეფანწმინდის DN100 მმ განშტოება. რაც შეეხება შიდა ქსელებს, მილებიძირითადა მოწყობილის მიწისზედა ფოლადის მილიებით, რაც არ შეესაბამება თანამედროვე სტანდარტებს. •მუნიციპალიტეტი სრულად არაა უზრუნველყოფილია ელექტროენერგიით. დაბის ელ. მომარაგების ქსელი მარაგდება „გუდაური 2“ (110 კვ ძაბვის) ხაზით. დაბის სამხრეთით მდებარეობს 110/10 სიმძლავრის ქვესადგური „ყაზბეგი'', საიდანაც ნაწილდება 10კვ ძაბვის ხაზები, ხოლო დაბის ტერიტორიაზე კი მოწყობილია 12 ძალოვანი ტრანსფორმატორი, რომლებიდანაც იქსელება 0,4კვ ძაბვის ხაზებით. მუნიციპალიტეტის კვება კი ხდება „გუდაური 2“ (110 კვ ძაბვის) ხაზით. ზოგადად სისტემა ვერ უზრუნველყოფს არსებულ მოთხოვნებს, ხშირია ავარიები. ***<u>დამატებით იხ. დანართი 2.2.1.</u>*** • მუნიციპალიტეტში თითქმის ყველა დასახლებულ ტერიტორიაზე ხდება წყალმომარაგება ინდივიდუალური ან ერთიანი სისტემებით. ყველაზე დიდი სისტემა და მოთხოვნა დაბა სტეფანწმინდაშია, რომელიც ვერ უზრუნველყოფს მოთხოვნას და ამ ეტაპზე ხორციელდება დაბა სტეფანწმინდის სრული წყალმომარაგების რეაბილიტაციის პროექტირება. • მუნიციპალიტეტში ცალკეულ სოფლებსა თუ დაბა სტეფანწმინდაში მოწყობილია საყოფაცხოვრებო წყალარინების ქსელი მაგრამ, არსად არ მუშაობს გამართულად გამწმენდი ნაგებობა. ამ ეტაპზე ხორციელდება დაბა სტეფანწმინდის სრული წყალარინების სისტემის რეაბილიტაციის პროექტირება. ***<u>დამატებით იხ. დანართი 2.2.2.</u>*** • გათბობის წყარო ძირითადად ბუნებრივი აირი და შეშაა. • ინდივიდუალური. ერთიანი გათბობის სისტემა არ არსებობს მუნიციპალიტეტში.	2019 წელი	• სს ენერგო-პრო ჯორჯია • შპს სოკარგაზი • ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი • საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია	**2.2** **საქაღალდე/ფაილი** — **აღწერა** **2.2.1_eleqtromomarageba.pdf** — ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ელექტრომომარაგების არსებული სიტუაცია **2.2.2_wyalmomarageba_wyalarineba** — ტექსტური ნაწილი - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის წყალმომარაგება-წყალარინების არსებული მდგომარეობა	ცოტნე გიორგაძე, დავით გელაშვილი
2.3	სოციალური ინფრასტრუქტურა	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ყველა ძირითადი აქტივობა და სოციალურ-კულტურული ინფრასტრუქტურის ობიექტები თავმოყრილია დაბა სტეფანწმინდაში, მათ შორის საკრებულო და გამგეობა, ცენტრალური ხელისუფლების წარმომადგენლობები. დაბა სტეფანწმინდაში ფუნქციონირებს იუსტიციის სახლი, ლიბერთი ბანკის ფილიალი, ნოტარიუსი, საქართველოს ფოსტის განყოფილება, სასამართლოს წარმომადგენლობა და პოლიციის განყოფილება. ტურისტებს ემსახურება როგორც რამდენიმე მაღალი დონის სასტუმრო, ასევე მცირე და საშუალო კლასის (მათ შორის საოჯახო) სასტუმროები. ამასთანავე, კვების ობიექტები (კაფე, რესტორანი, ბარი და სხვ.), სასურსათო მაღაზიები და ჯიხურები. სოფლების მაცხოვრებლებისთვის გართულებულია სოციალური ინფრასტრუქტურის სერვისებით სარგებლობა. მოუგვარებელია მუნიციპლიტეტის შიდა ტრანსპორტის პრობლემა. ადგილობრივი ავტობუსი, რომელიც ფინანსდება მუნიციპალური ბიუჯეტით, მოძრაობს მხოლოდ დილით და საღამოს. ხოლო დღის განმავლობაში მოსახლეობისთვის ხელმიუწვდომელია საზოგადოებრივი ტრანსპორტი. ასეთ პირობებში ახალგაზრდები ხშირ შემთხვევებში ვერ სარგებლობენ სპორტული თუ კულტურული ინფრასტრუქტურით. ტრანსპორტის	2019 წელი.	-საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო; -საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო; -„საქსტატი“; -რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო. -„ყაზბეგის განვითარების სტრატეგია 2016-2020“.	**2.3** **საქაღალდე/ფაილი** — **აღწერა** **2.3_socialuri infrastruqtura.pdf** — რუკა და ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სოციალური ინფრასტრუქტურა	ანა გულისაშვილი, მარიამ ადუაშვილი

<table>
<tr><td></td><td></td><td>პრობლემა განსაკუთრებით აწუხებთ პენსიონერებს. ამასთანავე, ყაზბეგში, ისევე როგორც დანარჩენ საქართველოში, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისთვის შესაბამისი ინფრასტრუქტურა ან არ არსებობს, ან სუსტად არის განვითარებული.

<u>შენიშვნა: დამატებით იხ. დანართი 2.3</u></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>3.</td><td colspan="6">სოციალურ-ეკონომიკური</td></tr>
<tr><td>3.1</td><td>მოსახლეობის რაოდენობა</td><td rowspan="2">წინამდებარე ანგარიშში განხილულია ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში არსებული დემოგრაფიული მდგომარეობა და მისი განმსაზღვრელი ცხოვრების დონისა და სოციალურ-ეკონომიკური გარემოს ფაქტორების ანალიზი, დღეისთვის ხელმისაწვდომი მონაცემთა საფუძველზე. ანგარიშში წარმოდგენილი საკითხები განხილულია მუნიციპალურ დონეზე და, ასევე, განხორციელებულია დასახლებათა შედარებითი ანალიზი მათი მიმდინარე დემოგრაფიული მიმზიდველობა/ავკარგიანობის დონეების რანჟირების მიზნით.
ოფიციალური დემოგრაფიული მონაცემების შესაბამისად, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა 2002 წლის აღწერის მიხედვით შეადგენდა 5261 მოსახლეს (აქედან, 2587 მამაკაცი, 2674 ქალი), რომლებიც ქმნიდნენ 1709 შინამეურნეობას (შინამეურნეობის საშუალო ზომა-5.1 კაცი). 2014 წლის აღწერის მონაცემების მიხედვით იგივე მაჩვენებლები შეადგენდნენ: მოსახლეობა სულ- 3795 (აქედან 1859 მამაკაცი და 1936 ქალი), შინამეურნეობები - 1405 (შინამეურნეობის საშუალო ზომა-2.7 კაცი).
ამრიგად, აღწერათაშორის პერიოდში, მოსახლეობის კლების ფარდობითი მაჩვენებელი იყო 2.3% წელიწადში, ხოლო შინამეურნეობების როდენობის კლება შეადგენდა 1.5% წელიწადში.
უნდა აღინიშნოს, რომ უკანასკნელი წლების განმავლობაში ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი ხასიათდება მოსახლეობის კლების ტენდენციით, რამდენადმე დეფორმირებული ასაკობრივ-სქესობრივი სტრუქტურით და და მოსახლეობის არსებითად არათანაბარი განაწილებით ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ერთეულებსა და დასახლებებში. შინამეურნეობის საშუალო ზომაა 2.7 კაცი.
2014-2018 წლის მცხეთა-მთიანეთის სამხარეო სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ მიმდინარე მდგომარეობით 15+ ასაკის მოსახლეობის (დაახლოებით 2850 კაცი) აქტიურობის დონე საკმაოდ სტაბილურია და 75%-ის მახლობლობაშია. 2014-2018 წლების პერიოდში უმუშევრობის დონე 7% -ის მახლობლადაა და სავარაუდოდ ზრდის ტენდენციით ხასიათდება, შესაბამისად, დასაქმების დონე დაახლოებით 68%. 2018 წლის მდგომარეობით შინამეურნეობათა საშუალო შემოსავალი შეადგენდა 807 ლ/თვეში, სოციალური დახმარების მიმღები ოჯახების რაოდენობის შეფასებაა 17,4% ოჯახების საერთო რაოდენობიდან, ხოლო პენსიებისა და სოცპაკეტების მიმღებ პირთა რაოდენობის შეფასებაა -243 ყოველ 1000 მოსახლეზე.
წინამდებარე კვლევამ გამოავლინა გარკვეული პრობლემური საკითხები ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში დასახლებათა დემოგრაფიული მდგომარეობის, ცხოვრების დონისა და სოციალურ-ეკონომიკური გარემოს თვალსაზრისით. ამ პრობლემური საკითხთაგან უმნიშვნელოვანესად, შეგვიძლია მივიჩნიოთ:
▪ მოსახლეობისთვის ჯანდაცვის თნამედროვე დონის სერვისების მიწოდების ეფექტურად მოქმედი სისტემის ორგანიზება;
▪ მოსახლეობისთვის განათლების-მეცნიერების-კულტურისა და სპორტულ-გამაჯანსაღებელი თანამედროვე დონის სერვისების მიწოდების ეფექტურად მოქმედი სისტემის ორგანიზება;
▪ მოსახლეობისთვის კომუნალური სერვისების მიწოდების არსებული სისტემის გაუმჯობესება და თნამედროვე დონის სტანდარტებამდე მიყვანა;
▪ დღევანდელი მდგომარეობით დემოგრაფიულად მიმზიდველი დასახლებების კეთილმოწყობის გაუმჯობესება;</td><td>2014-2018 წწ.</td><td>საქსტატი</td><td>3.1_3.2
<table><tr><th>საქაღალდე/ფაილი</th><th>აღწერა</th></tr><tr><td>3.1_3.2_demografia_soc.mdgomareoba.pdf</td><td>ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - დემოგრაფიული ვითარება, ცხოვრების დონე და სოციალური-ეკონომიკური გარემო ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში</td></tr></table></td><td>იოსებ გოგოძე</td></tr>
<tr><td>3.2</td><td>სოციალური მდგომარეობა</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

		▪ სპეციალური ღონისძიებების გატარება ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის წელიწადში 12 თვიან საერთაშორისო დონის სამთო სპორტულ/გამაჯანსაღებელ/ სარეკრეაციო/ტურისტულ არეალად ჩამოსაყალიბებლად. ზემოთაღნიშნული პრობლემური საკითხების დაძლევა ხელს შეუწყობს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში არსებული დემოგრაფიული მდგომარეობის და სოციალურ-ეკონომიკური გარემოს გაუმჯობესებას. **იხ. დანართი 3.1_3.2**				
3.3	კრიმინოგენული ვითარება	საქართველოს შსს-ს მიერ მოწოდებული წერილის თანახმად, მონაცემები სამართალდარღვევათა შესახებ დიფერენცირდება მხოლოდ რეგიონის დონეზე და ვერ ხერხდება მათი გამოყოფა მუნიციპალიტეტების მიხედვით.	2019 წელი.	შინაგან საქმეთა სამინისტრო		
3.4	განათლება	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ზრდასრული მოსახლეობის 45% ფლობს უმაღლეს განათლებას, ხოლო 29% – პროფესიულ განათლებას (მოსახლეობის მხოლოდ 1/4 არ ფლობს სკოლის-შემდგომ განათლებას). **ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში გვხვდება შემდეგი საგანმანათლებლო დაწესებულებები:** - 7 სკოლამდელი სააღმზრდელო დაწესებულება, რომელშიც 190 აღსაზრდელი სწავლობს; დასაქმებულია 33 აღმზრდელ-პედაგოგი; - 8 ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულება (მათ შორის ერთი კერძო), რომელშიც 536 მოსწავლე სწავლობს; დასაქმებულია 131 პედაგოგი. დაბა გუდაურში გვხვდება სათავგადასავლო ტურიზმის სკოლა, სადაც სულ 30 სტუდენტი სწავლობს და დასაქმებულია 14 პედაგოგი. ამასთანავე, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში სხვადასხვა სახელმწიფო პროგრამების ფარგლებში ხორციელდება სახელოვნებო, საგანმანათლებლო და მოხალისეობრივი აქტივობები და ღონისძიებები; ფუნქციონირებს არაფორმალური განათლების წრეები სხვადასხვა მიმართულებებით (წიგნიერება, მათემატიკა და კულტურა-ხელოვნება). **<u>შენიშვნა: დამატებით იხ. დანართი 3.4.</u>**	2018-2019 წელი.	-განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო; -საქსტატი; -„ყაზბეგის განვითარების სტრატეგია 2016-2020“.	**3.4** **საქაღალდე/ფაილი** | **აღწერა** **3.4_ganaTleba.pdf** | ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - განათლება და საგანმანათლებლო დაწესებულებები ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში	ანა გულისაშვილი
3.5	იძულებით გადაადგილება	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა რაოდენობა არის 1 ადამიანი.	2018 წელი	სოციალური მომსახურების სააგენტო; http://ssa.gov.ge/index.php?lang_id=&sec_id=1303		
3.6	მოსახლეობის სიმჭიდროვე	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის ▪ საერთო სიმჭიდროვე (ადამიანი გეგმარებითი ერთეულის ტერიტორიაზე) - 3.6 კაცი/კვ.კმ ▪ ნაშენი გარემოს სიმჭიდროვე (ადამიანი ნაშენ ტერიტორიაზე) – 6 კაცი/ჰა	2019 წელი; *მოსახლეობის რაოდენობა აღებულია 2014 წლის საყოველთაო აღწერის მონაცემებით	ანალიზის შედეგად		ანა გულისაშვილი, მარიამ ადუაშვილი, თინა ჯანელიძე
უფლებრივი გარემო						
4.	**საკადასტრო მონაცემები**					
4.1	ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული საზღვრების მონაცემები	სააგენტოს გეოდეზიისა და გეოინფორმაციის დეპარტამენტის გეოდეზიისა და კარტოგრაფიის სამსახურის სახელმწიფო გეოდეზიურ-კარტოგრაფიულ ფონდში დაცულ 1:100 000 მასშტაბის მორიგე საცნობარო ტოპოგრაფიულ რუკებზე ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის გრაფიკული ადმინისტრაციული საზღვარი დატანილია 1964 წლის 25 ივნისს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივნის, ზინაიდა კვაჭაძის მიერ ვიზირებული ფურცელდოკუმენტიდან. 1964 წლიდან დღემდე ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული საზღვრების ცვლილების შესახებ ინფორმაცია ფონდში არ დაფიქსირებულა. ამასთან, აუცილებლად გასათვალისწინებელია, რომ ვინაიდან გეოდეზიურ–კარტოგრაფიულ ფონდში დაცულ 1:100 000 მასშტაბის მორიგე საცნობარო ტოპოგრაფიულ რუკებზე დატანილი მუნიციპალიტეტების ადმინისტრაციული საზღვრები არის გრაფიკული		საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო	**4.1** **საქაღალდე/ფაილი** | **აღწერა** **4.1_municipalitetis administraciuli sazRvari.pdf** | რუკა - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული საზღვარი	სოფიკო კენკებაშვილი

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>სახის (shp ფაილის სახით), გამომდინარე მორიგე საცნობარო ტოპოგრაფიული რუკის მასშტაბიდან, ადგილზე მისი მდებარეობის სიზუსტე მერყეობს ±150 - 200 მეტრის ფარგლებში.
მორიგე, საცნობარო, ტოპოგრაფიულ რუკებზე დატანილია მხოლოდ მუნიციპალიტეტების გრაფიკული ადმინისტრაციული საზღვრები, რაც შეეხება თვითმმართველ თემებს, დაბებს, სოფლებს, ხეობებს და სხვა დასახლებულ პუნქტებს შორის ადმინისტრაციულ საზღვრებს, ასეთი ინფორმაცია ფონდს არ გააჩნია.
შენიშვნა: დამატებით იხ. დანართი 4.1</td>
<td></td>
<td></td>
<td></td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>4.2</td>
<td>დაცული ტერიტორიების (ყაზბეგის დაცული ტერიტორიები) საზღვრების მონაცემები</td>
<td>2018 წლის 27 დეკემბერს (#4236-რს) „დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“ საქართველოს კანონში (საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, №40, 03.12.2007, მუხ. 384) შეტანილი ცვლილებების შედეგად, მოხდა არსებული ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების გაფართოვება, რომელიც მოიცავს: ყაზბეგის ეროვნულ პარკს ფართობით 78,204 ჰა, სახიზნარის კლდის, აბანოს მინერალური ტბის, თრუსოს ტრავერტინების ბუნების ძეგლებს. ყაზბეგის დაცული ტერიტორიები ასევე მოიცავს ჯვრის უღელტეხილის ტრავერტინებს და ქეთერისის მინერალური ვოკლუზის ბუნების ძეგლებს „ბუნების ძეგლების შექმნისა და მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად [2013 წლის 20 ნოემბერი #1582-რს].</td>
<td>2018 წლის 27 დეკემბრის N4236-რს - განხორციელებული ცვლილებები საქართველოს კანონში "დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“ ცვლილების შეტანის თაობაზე.

კანონში განხორციელებული ცვლილებები ყაზბეგის დაცულ ტერიტორიებთან მიმართებაში:
1. საქართველოს 2012 წლის 13 მარტის კანონი №5789 – ვებგვერდი, 19.03.2012წ.
2. საქართველოს 2012 წლის 16 მარტის კანონი №5853 – ვებგვერდი, 28.03.2012წ.
3. საქართველოს 2018 წლის 23 მარტის კანონი №2080 – ვებგვერდი, 05.04.2018წ.
4. საქართველოს 2018 წლის 27 დეკემბრის კანონი №4236 – ვებგვერდი, 03.01.2019წ.</td>
<td>საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, №40, 03.12.2007, მუხ. 384.

https://www.matsne.gov.ge/document/view/20098?publication=10</td>
<td>4.2
<table><tr><th>საქაღალდე/ფაილი</th><th>აღწერა</th></tr><tr><td>4.2_yazbegis daculi teritoriebis sazRvrebi.pdf</td><td>რუკა და ტექსტური ნაწილი - ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების პროფაილი და საზღვრები</td></tr></table></td>
<td>თამარ ბაკურაძე</td>
</tr>
<tr>
<td>4.3</td>
<td>მიწის ნაკვეთების მონაცემები</td>
<td>სტატისტიკური მონაცემები მომზადებულია 2019 წლის 1 აგვისტოს და 1 ოქტომბერს მომზადებულ წერილებზე თანდართული ინფორმაციის საფუძველზე. ანალიზში მონაწილეობს 9984 ნაკვეთი. გამოიყო შემდეგი საკუთრების ფორმები:
1. კერძო
2. იურიდიულ პირთა მფლობელობა
3. იურიდიულ პირთა მფლობელობა სახელმწიფოს თანამონაწილეობით
4. სახელმწიფო
5. მუნიციპალური
6. საპატრიარქო
7. შერეული (რამოდენიმე ტიპი ერთად)
8. გაურკვეველი (სარეგისტრაციო წარმოება ჯერ არ დასრულებულა ან არ არის ინფორმაცია)
მიწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე დამუშავდა ასევე სხვა საკადასტრო ინფორმაციაც და შეიქმნა რუკები ვიზუალიზაციისათვის
<u>დამატებით იხ. დანართი 4.3</u></td>
<td>2019 წელი, ივლისი</td>
<td>საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო</td>
<td>4.3
<table><tr><th>საქაღალდე/ფაილი</th><th>აღწერა</th></tr><tr><td colspan="2">4.3_miwis nakveTebis monacemebi</td></tr><tr><td>4.3.1_statistikuri_analizi.pdf</td><td>ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მიწის საკადასტრო მონაცემების კვლევა</td></tr><tr><td>4.3.2_miwis nakveTebis mesakuTreebis_sia.pdf</td><td>ცხრილი - მიწის ნაკვეთების მესაკუთრეების სია</td></tr><tr><td>4.3.3_xazobrivi nagebobebis_mesakuTreebis_sia.pdf</td><td>ცხრილი - ხაზობრივი ნაგებობების მესაკუთრეების სია</td></tr><tr><td>4.3.4_sakadastro rukis istoria yazbegis municipalitetSi.avi</td><td>ანიმაცია - საკადასტრო რუკის ისტორია ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში წლების მიხედვით</td></tr><tr><td>Map_04_01_Cadastre_municiplaity.jpg</td><td>რუკა - საკადასტრო ინფორმაციით დაფარულობა</td></tr><tr><td>Map_04_02_Cadastre_municiplaity.jpg</td><td>რუკა - მფლობელობის ტიპები საკადასტრო ნაკვეთებში</td></tr></table></td>
<td>ელენე ბლიაძე</td>
</tr>
</table>

5.	სამართლებრივი აქტების მონაცემები					
5.1 5.3 5.4	საქართველოს კონსტიტუციური აქტების მოთხოვნები	1.1. საქართველოს კონსტიტუცია (23.03.2018. №2071) 1.2. საქართველოს კონსტიტუციური შეთანხმება საქართველოს სახელმწიფოსა და საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალურ მართლმადიდებელ ეკლესიას შორის (საქართველოსპარლამენტის დადგენილება 22/10/2002. № 1697) ძირითადი პირობები და სპეციალური პირობები იხ. დანართი 5	2019 წელი	1.1. საქართველოს პარლამენტის ვებგვერდი http://www.parliament.ge/ge/kanonmdebloba/constitution-of-georgia-68 1.2. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/41626?publication=0	**5** **საქაღალდე/ფაილი** — **აღწერა** **5_samarTlebrivi aqtebis monacemebi.pdf** — ტექსტური ნაწილი - უფლებრივი გარემო, სამართლებრივი აქტები	ლადო ვარდოსანიძე, პაპუნა ძიძიგური
	საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების და შეთანხმებების მოთხოვნები	2.1. „ევროპული ქარტია ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“ სტრასბურგი, 15.X.1985; რატიფიცირებულია საქართველოს პარლამენტის 26.10.2004 წლის N 515 – IIს დადგენილებით; ძალაშია 2005 წლის 1 აპრილიდან. 2.2. „რიოს დეკლარაცია გარემოსა და განვითარების შესახებ“; დეკლარაცია გამოქვეყნდა 1992 წელს რიო დე ჟანეიროში. 2.3. „კონვენცია გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობისა და ამ სფეროში მართლმსაჯულების საკითხებზე ხელმისაწვდომობის შესახებ“ - ორჰუსის კონვენცია (1998, საქართველოში ძალაშია 2001 წლიდან). ძირითადი პირობები და სპეციალური პირობები იხ. დანართი 5 2.4. კონვენცია მსოფლიო კულტურულ და ბუნებრივ ღირებულებათა დაცვის შესახებ. UNESCO, ქ. პარიზი, 1972 წლის 16 ნოემბერი საქართველოსთვის ძალაშია 1993 წლის 4 თებერვლიდან		2.1. http://smr.gov.ge/Uploads/evropuli_q_354b65fe.pdf 2.2. https://www.un.org/esa/dsd/agenda21/%E1%83%9 2.3. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1210443?publication=0 2.4. https://whc.unesco.org/archive/convention-ru.pdf 2.5. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1205181?publication=0		
	სივრცის დაგეგმარების მოთხოვნები	3.1. კანონები (კოდექსები) 3.1.1. საქართველოს სივრცის დაგეგმარების, არქიტექტურული და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსი (20/07/2018. № 3213-რს. ძალაში შევიდა 2019 წლის 3 ივნისიდან.) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (30/05/2019) 3.2. კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები 3.2.1. სივრცის დაგეგმარებისა და ქალაქთმშენებლობითი გეგმების შემუშავების წესი; (03/06/2019. №260) 3..2.2. ტერიტორიების გამოყენების და განაშენიანების რეგულირების ძირითადი დებულებების შესახებ (03/06/2019. №261) ძირითადი პირობები და სპეციალური პირობები იხ. დანართი 5		3.1.1. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4276845?publication=1 3.2.1. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4579368?publication=0 3.2.2. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4579383?publication=0		
5.2 5.3	სექტორული (დარგობრივი) დაგეგმარების მოთხოვნები	4.1. კანონები (კოდექსები) 4.1.1. „სამოქალაქო კოდექსი“; (26/06/1997. №786) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (28/06/2019) 4.1.2. საქართველოს ორგანული კანონი - ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი (05/02/2014. №1958-IIს) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (14/12/2018) 4.1.3. თავისუფალი ინდუსტრიული ზონების შესახებ (03/07/2007. № 5175) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (28/06/2019) 4.1.4. „საავტომობილო გზების შესახებ“ (11/11/1994 № 585) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (28/06/2019) 4.1.5. „წყლის შესახებ“ (16/10/1997. № 936) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (20/07/2018) 4.1.6. „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ (07/03/1996. № 136) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (20/07/2018) 4.1.7. „კურორტებისა და საკურორტო ადგილების სანიტარული დაცვის ზონების შესახებ“ (20/03/1998. № 1296) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (20/07/2018) 4.1.8. „საქართველოს ტყის კოდექსი“ (22/06/1999. № 2124) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (22/09/2019) 4.1.9. „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ (08/05/2007. № 4708) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (20/07/2018) 4.1.10. „ტურიზმისა და კურორტების შესახებ“ (06/03/1997. № 599)	2019 წელი	4.1.1. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/31702?publication=103 4.1.2. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2244429?publication=41 4.1.3. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/21994?publicion=8 4.1.4. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/28420?publication=19 4.1.5. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33448?publication=23 4.1.6. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/32968?publication=17	**5** **საქაღალდე/ფაილი** — **აღწერა** **5_samarTlebrivi aqtebis monacemebi.pdf** — ტექსტური ნაწილი - უფლებრივი გარემო, სამართლებრივი აქტები	

		კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (05/07/2018) 4.1.11. „წიაღის შესახებ“ (17/05/1996. № 242) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (22/12/2018) 4.1.12. „აუცილებელი საზოგადოებრივი საჭიროებისათვის საკუთრების ჩამორთვების წესის შესახებ“ (23/07/1999. №2349) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (29/06/2018) 4.1.13. „სახელმწიფო საზღვრის შესახებ“ (17/07/1998. №1536) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (28/06/2019 4.1.14. „ნარჩენების მართვის კოდექსი“; (26/12/2014. №2994-რს) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (05/07/2018) 4.1.15. „თავისუფალი ინდუსტრიული ზონების შესახებ“; (03/07/2007. №5175) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (28/06/2019) 4.1.16. „ცხოველთა სამყაროს შესახებ“; 25/12/1996. №540) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (26/12/2018) 4.2. კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები 4.2.1. „საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის მართვის სტრატეგიის განხორციელების 2014-2018 წლების სამოქმედო გეგმა“ (საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება 06/05/2014. №335) 4.2.2. „სასმელი წყლის ტექნიკური რეგლამენტი“; ((საქართველოს მთავრობის დადგენილება; 15/01/2014. №58) 4.2.3. „კულტურული მემკვიდრეობის დამცავი ზონების შემუშავების წესის შესახებ“ (საქართველოს მთავრობის დადგენილება; 14/05/2012 № 181) „საქართველოს კურორტებისა და საკურორტო ადგილების ნუსხის შესახებ“ (საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება 30/11/1998. №669) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები 4.2.4. „საქართველოს კურორტებისა და საკურორტო ადგილების ნუსხის შესახებ“ (საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება 30/11/1998. №669) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (30/11/1998) 4.2.5. ტექნიკური რეგლამენტი - სამოქალაქო ავიაციის აეროდრომების/ვერტოდრომების პროექტირების და ექსპლუატრაციის ძირითადი პირობები“ (საქართველოს მთავრობის დადგენილება; 16/02/2018 № 87) 4.2.6. „საქართველოს საჰაერო სივრცის სტრუქტურისა და კლასიფიკაციის დამტკიცების შესახებ“ (საქართველოს მთავრობის დადგენილება; 23/06/2016 № 276) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (28/06/2016) ძირითადი პირობები და სპეციალური პირობები იხ. დანართი 5		4.1.7. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/32476?publication=12 4.1.8. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/16228?publication=28 4.1.9. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/21076?publication=13 4.1.10. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33370?publication=9 4.1.11. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33040?publication=17 4.1.12. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/16480?publication=5 4.1.13. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/31966?publication=31 4.1.14. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/2676416?publication=8 4.1.15. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/21994?publication=8 4.1.16. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33352?publication=14 4.2.1. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2338282?publication=0 4.2.2. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2196792?publication=0 4.2.3. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1655710?publication=0 4.2.4. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/1260851?publication=0 4.2.5. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4066649?publication=0 4.2.6. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე,		

				https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/3318769?publication=0		
6.	**დაინტერესებულ პირთა მონაცემები**					
6.1	დაინტერესებულ პირთა მოსაზრებები	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტაციის შემუშავებასთან დაკავშირებით კვლევის ფარგლებში 2019 წლის 17-დან 23 ივლისის ჩათვლით ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში მოეწყო საველე გასვლა კომპანია "გეოგრაფიკი"-ს და სამუშაო ჯგუფის მიერ. აღნიშნული ექსპედიციის ფარგლებში ადგილობრივი მოსახლეობის მოსაზრებების დაფიქსირების მიზნით შემთხვევითობის პრინციპით გამოიკითხა მოსახლეობის ნაწილი. **შენიშვნა: მოსახლეობის მოსაზრებები იხ. დანართი 6.1-ში**	ივლისი, 2019 წელი	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა	**6.1** **საქაღალდე/ფაილი** — **აღწერა** **6.1_dainteresebul pirTa mosazrebebi (mosaxleoba).pdf** — ტექსტური ნაწილი - მაცხოვრებლების ინტერესების ჯგუფების მოსაზრებები (სოციოლოგიური კვლევა ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში)	იოსებ გოგოძე, მარიამ ადუაშვილი, თინა ჯანელიძე
6.2	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს წარმომადგენლების მოსაზრებები	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის დოკუმენტაციის შემუშავებასთან დაკავშირებით 2019 წლის 12 აგვისტოს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში გის და დზ საკონსულტაციო ცენტრ "გეოგრაფიკი"-ს წარმომადგენლებსა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს წევრებს შორის გაიმართა სამუშაო შეხვედრა. შეხვედრის ამსახველი მასალა იხილეთ: https://www.facebook.com/pg/kazbegi.gov.ge/photos/?tab=album&album_id=2465782600132101&__tn__=-UC-R) აღნიშნულ შეხვედრაზე განხილულ იქნა სტრატეგიული მიზნების დამუშავებისთვის საჭირო ინფორმაცია, ასევე, მუნიციპალიტეტში არსებული მდგომარეობა, პრობლემები, შესაძლებლობები, საფრთხეები, სუსტი და ძლიერი მხარეები ადმინისტრაციული ერთეულების მიხედვით, რაც მოცემულია მრავალფაქტორული (SWOT) ანალიზის სახით. (იხ. **დანართი 6.2**, ცხრილი 1. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და მასში შემავალი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულების (თემების) მრავალფაქტორული (SWOT) ანალიზი. დანართში წარმოდგენილია ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს წარმომადგენლების მხრიდან შეხვედრაზე გამოთქმული მოსაზრებები თითოეული თემის მიხედვით.	12 აგვისტო, 2019 წ.	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი	**6.2** **საქაღალდე/ფაილი** — **აღწერა** **6.2_yazbegis municipaliteti_mosazrebebi.pdf** — ტექსტური ნაწილი - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს წარმომადგენლების მოსაზრებები	მარიამ ადუაშვილი, სოფიკო კენკებაშვილი
7.	**სხვა დარგობრივი მონაცემები**					
7.1	სოფლის მეურნეობა	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები უხვადაა, თუმცა, მკაცრი აგროკლიმატური პირობების გამო, ისინი ძირითადად საძოვრებითაა წარმოდგენილი. მაცხოვრებელთა უმრავლესობა ჩართულია სოფლის მეურნეობაში, მაგრამ წარმოება ხასიათდება მცირემასშტაბიანობით, დაბალი პროდუქტიულობით და არასათანადო ტექნიკური უზრუნველყოფით, ამიტომ შინამეურნეობები ხშირად აღიქვამენ მას როგორც დამხმარე საქმიანობას. მუნიციპალიტეტი არახელსაყრელია მემცენარეობის განვითარებისთვის. მეცხოველეობის დარგში მეცხვარეობა ჭარბობს. მეცხოველეობის დარგის გამოწვევებია ზამთრის საძოვრების არარსებობა და სათიბების დეფიციტი. მეცხვარეობასთან ორგანულ კავშირშია მატყლის წარმოება, ამიტომ პერსპექტიულია, მატყლის ჩამბარებელი ბიზნესის განვითარება, რაც დადებითი სტიმული იქნება მეცხოველეობის განვითარებისათვის. მუნიციპალიტეტში აგრარული სექტორის განვითარება ახლებურ ხედვასა და გადაწყვეტას მოითხოვს, რომლის დროსაც გათვალისწინებული უნდა იყოს ადგილობრივი ეკონომიკური პირობები და ისტორიული		საინფორმაციო ბაზად გამოყენებულია საქართველოს სხვადასხვა დონის სტატისტიკის სახელმწიფო სამსახურების ოფიციალური მასალები, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროდან, აგრეთვე ყაზბეგის მუნიციპალიტეტიდან მირებული ინფორმაცია, სამეცნიერო-პრაქტიკული ლიტერატურა და ინტერნეტის მასალები.	**7.1** **საქაღალდე/ფაილი** — **აღწერა** **7.1_soflis meurneoba.pdf** — ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მის დასახლებებში ტრადიციული სოფლის მეურნეობის არსებული მდგომარეობის ანალიზი	ალექსანდრე დიდებულიძე

		ტრადიციები და ეტაპობრივად ცვალებადი შიდა და გარე მარკეტინგული მოტივაციები, აგრარულ პროდუქციაზე ტურისტთა მზარდი ნაკადის მოთხოვნის გაჯერება. ***დეტალურად იხილეთ დანართი 7.1***				
7.2	ზურმუხტის ქსელი	ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დასაცავად გარდა დაცული ტერიტორიებისა, ევროპის ქვეყნებმა 1989 წელს შექმნეს ბერნის კონვენციის „ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვა“ სახით სპეციალური მექანიზმი - „ზურმუხტის ქსელი“. ზურმუხტის ქსელის ყაზბეგის უბანი ფრაგმენტირებულ ტერიტორიებს მოიცავს, წარმოდგენილია ერთმანეთისგან დამოუკიდებელი რამდენიმე უბნით და მას არ გააჩნია ერთიანი საზღვრები. ზურმუხტის ქსელის უბანია „ყაზბეგი“, რომელიც მდებარეობს ალპურ (100%) ბიოგეოგრაფიულ რეგიონში. ყაზბეგის უბანზე (GE0000009) წარმოდგენილია 7 განსხვავებული ჰაბიტატის ტიპი („სტანდარტული მონაცემთა ფორმის“ მიხედვით). ***დეტალურად იხილეთ დანართი 7.2***			**7.2** **საქაღალდე/ფაილი** | **აღწერა** **7.2_zurmuxtis qseli.pdf** | ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ზურმუხტის ქსელი ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში	თამარ ბაკურაძე
7.3	ტურიზმის შესაძლებლობების კვლევა	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტურისტული პოზიციონირებისათვის აუცილებელი და არსებული რესურსებისა და სიმძლავრეების გათვალიწინება. მნიშვნელოვანია, ტურიზმის ეროვნული სტრატეგიის შესაბამისად საქართველოს პოზიციონირებაში ყაზბეგის მთავარი მიიმზიდველობის წარმოჩენა, რაც უკავშირდება უნიკალურ მთიან ლანდშაფტს, ისტორიულ-კულტურულ მემკვიდრეობას, მწვერვალებსა და მყინვარებს, განუმეორებელ ბიომრავალფეროვნებას. ამ თვალსაზრისით, კვლევაში გათვალისწინებულია საქართველოს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა სტატისტიკა, კერძოდ ეროვნული პარკის ვიზიტორთა რაოდენობა, ზრდის ტენდენცია, ინტერესები და შესაძლებლობები. რამდენადაც სამთო-სათავგადასავლო ტურიზმი მთავარი ტურისტული პროდუქტია, კვლევაში მოყვანილია ზაფხულისა და ზამთრის სამთო ტურისტული საქმიანობის მოკლე მიმოხილვა ეროვნული მაშტაბით, მათ შორის - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის წვლილის გათვალისწინება.		ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია, Georgian tourism statistics review 2018 / GNTA, GeoStat; WTTC country review 2018	**7.3** **საქაღალდე/ფაილი** | **აღწერა** **7.3_turizmi.pdf** | რუკა და ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ტურიზმის შესაძლებლობების კვლევა	ვანო ვაშაყმაძე
7.4	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სექტორული (ეკონომიკური) კვლევა	დოკუმენტი შექმნილია ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცითი მოწყობის დოკუმენტაციის შემუშავების პროექტის ფარგლებში. იგი წარმოადგენს ტურიზმის, უძრავი ქონებისა და სხვა ეკონომიკური სექტორების პირველად კვლევას. დოკუმენტში განხილულია ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის დემოგრაფიის ანალიზი, საქართველოსა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტურიზმის მაჩვენებლები, უძრავი ქონების: კონკრეტულად კი სასტუმროების, საცხოვრებელი, სავაჭრო და საკვები ობიექტების ბაზარი. ასევე, დავამუშავეთ უძრავი ქონების ტრანზაქციები კატეგორიების მიხედვით. გარდა ამისა, გავაანალიზეთ არსებული გენერალური გეგმები, ახალი ინფრასტრუქტურული პროექტები, საბაგიროებისა და ტრასების სიმძლავრეები და სხვა ის კომპონენტები რომლებსაც შეიძლება გავლენა ქონდეთ ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის განვითარებაზე და მნიშვნელოვანი იყოს სწორი პროგნოზების გასაკეთებლად. ასევე, შევისწავლეთ ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის წამყვანი ეკონომიკური დარგების: ენერგეტიკის, წიაღისეულის, ვაჭრობისა და სოფლის მეურნეობის მდგომარეობა, იმ მონაცემებზე დაყდნობით, რაც ხელმისაწვდომია საჯარო უწყებებისთვის. კვლევის ბოლოს ასახულია ძირითადი მიგნებები და დასკვნები, რომლებიც მნიშვნელოვანია გათვალისწინებულ იქნას კონცეფციაზე მუშაობის ეტაპზე.		კვლევა ეფუძნება საჯარო უწყებების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის ანალიზს, მათ შორის საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის, ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის, ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სამსახურის, საჯარო რეესტრის, მთის კურორტების განვითარების კომპანიის, წიაღის ეროვნული სააგენტოს, ყაზბეგის განვითარების ჯგუფის, სახელმწიფო ელექტროსისტემის, ინფრასტრუქტურისა და რეგიონალური განვითარების სამინისტროსა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მიერ მოწოდებულ მასალებს. ასევე, კონკრეტული საკითხების დასაზუსტებლად ჩატარდა შეხვედრები ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლებთან, სასტუმროებთან და სასტუმროს ტიპის დაწესებულებებთან და ტურიზმში ჩართულ მხარეებთან.	**7.4** **საქაღალდე/ფაილი** | **აღწერა** **7.4_seqtoruli (ekonomikuri) kvleva.pdf** | ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სექტორული კვლევა (ეკონომიკური სექტორების კვლევა)	Colliers International
7.5	ჰელისკის არსებული პრაქტიკა და მოქმედების არეალები	ჰელი-სკი ((Heli-ski) არის „თავისუფალი სრიალი“-ს (Free ride) სახეობა, რომელიც სასრიალო ბილიკებისგან შორს მდებარე ველური ბუნებაში, მთების ფერდობებზე გაუკვალავ თოვლში სრიალს გულისხმობს, რომელიც			**7.5** **საქაღალდე/ფაილი** | **აღწერა**	თამარ ბაკურაძე, მარიამ ადუაშვილი

	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში	ძირითადად მოიცავს ბუნებრივი ლანდშაფტის სუბ-ალპური, ალპური, ნივალური, გლაციალური სარტყელების არეალებს. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებობს ჰელისკის პრაქტიკა იმ არეალებში, რომელიც ამავდროულად ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტერიტორიაა. ამ ტურისტული საქმიანობით დაკავებულია რამდენიმე ჰელისკი ოპერატორი, მათ შორის ავსტრიული და გერმანული კომპანიები. ჰელისკის მოქმედება არ შეესაბამება დაცულ ტერიტორიებზე დაშვებულ საქმიანობებს, რაც განისაზღვრება დაცული ტერიტორიების კატეგორიების მიხედვით, საერთაშორისო შეთანხმებებისა და კონვენციების შესაბამისად. დაცულ ტერიტორიებზე საქმიანობის რეგულირების წესი დეტალურად განისაზღვრება ინდივიდუალური დაცული ტერიტორიის დებულებითა და მენეჯმენტის გეგმით. დასაშვებ საქმიანობათა განსაზღვრისას სიფრთხილით არის გასათვალისწინებელი, რომ არ მოხდეს იმგვარი საქმიანობის დაშვება, რაც საფრთხეს შეუქმნის დაცული ტერიტორიის ფასეულობების დაცვა- შენარჩუნებას. ზოგადად ჰელისკის ზემოქმედებები გარემოზე შემდეგია: <u>ზემოქმედება ველურ სამყაროზე გამოწვეული შემდეგი ფაქტორებით:</u> – ხმაურით და ვიზუალური შეშფოთებით; – მოთხილამურეთა ფიზიკური ყოფნით ამ ტერიტორიაზე; – შეშფოთების მანძილი, სიახლოვე [განსხვავებულია თითოეული სახეობის ხმაურზე მგრძნობელობა და შეგუებულობის დონეს]. <u>ზემოქმედება თითოეულ სახეობაზე, რაც იწვევს:</u> – ქცევის რღვევას და ცვლილებას; – შეფერხება ზრდასა და განვითარებაზე; – რეპროდუქციულ პრობლემებს; – ზოგადი ჯანმრთელობის გაუარესება; – მოზამთრე ცხოველების შეშფოთებას, მათი ადგილსამყოფელების და ბუნაგების ირგვლივ. <u>ზემოქმედების შესწავლისას გათვალისწინებული უნდა იყოს 2 დონე:</u> – ზემოქმედება ზოგადად ველურ სამყაროზე მთლიანობაში და – ზემოქმედება ინდივიდუალურ სახეობებზე: ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული დაცული სახეობები, რომლებიც არიან საფრთხის ან გადაშენების პირას მყოფნი; სახეობები, რომელთა მიმართ გამორჩეული სპეციალური ინტერესია და სხვა სახეობები, რომლებიც განიცდიან ამ ზემოქმედებას. ***<u>დამატებით იხ. დანართი 7.5</u>***			**7.5_heliskis arealebi.pdf**	ტექსტური ნაწილი ილუსტრაციებით - ჰელისკის არსებული პრაქტიკა და მოქმედების არეალები ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში

შენიშვნა:

დანართები იხ. I ეტაპის საბოლოო ვერსიაში.

საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია
UNITED WATER SUPPLY COMPANY OF GEORGIA
გერმანიის თანამშრომლობა
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT
KFW

გერმანიის ფინანსური თანამშრომლობა საქართველოს რესპუბლიკასთან

საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროსთან არსებული

საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია (UWSCG)

კომუნალური ინფრასტრუქტურა გარემოს დაცვისა და ტურიზმის გაუმჯობესებისთვის
კონცეფციის შემუშავება და ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევები

ლოტი B: მცხეთა-მთიანეთის რეგიონი - ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეული (საკრებულო) ყაზბეგი

INPRO 40008

დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის კონცეფცია

აპრილი, 2020

p2mberlin
ბერლინი – გერმანია
წამყვანი კომპანია

IDOM
სარაგოსა – ესპანეთი
JV პარტნიორი

PMC Delivering Progress
თბილისი - საქართველო
JV პარტნიორი

დაბა სტეფანწმინდის ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაცია (განაშენიანების გეგმა)

განაშენიანების გეგმის კონცეფცია და მისი ალტერნატივები

თბილისი

2020

განაშენიანების გეგმის კონცეფცია და მისი ალტერნატივები

სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის კონცეფციისათვის შემუშავდა სამი სხვადასხვა ალტერნატივა. შემოთავაზებული სამი მოდელი საშუალებას მისცემს ჩართულ მხარეებს განიხილონ ალტერნატივები და შეჯერდნენ დაბის სამომავლო განვითარების საუკეთესო და მისაღებ გზაზე.

სტეფანწმინდის შემთხვევაში დაბის სამომავლო ხედვისათვის, სოციო-ეკონომიკური და გეგმარებითი კუთხით გამოიკვეთა ძირითადი მიმართულებები და საკითხები რომლებიც მისი მდგრადი განვითარებისათვის ჩაითვალა სწორ და მართებულ მიდგომად. ეს ძირითადი ასპექტები საერთოა სამივე ალტერნატივის შემთხვევაში. ამგვარ საფუძვლებს წარმოადგენენ ისეთი პრინციპები როგორიც არის სტეფანწმინდის ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობა ძირითადად ტურიზმის და მომსახურების სფეროს საშუალებით; ასევე ადგილობრივი სოფლის მეურნეობის და აგრარული მიწების შენარჩუნება; კულტურული მემკვიდრეობის გაფრთხილება და კულტურული ლანდშაფტის დაცვა; შესაბამისი სოციალური და საინჟინრო ინფრასტრუქტურის განვითარება; ბუნებრივი რესურსების გონივრული გამოყენება და ლანდშაფტის დაცვა; გეო-საფრთხეების გათვალისწინება და ადამიანის სიცოცხლის უზრუნველყოფა; მიმზიდველი ურბანული გარემოს შექმნა როგორც ადგილობრივებისათვის ასევე ვიზიტორებისთვის; ადამიანის მასშტაბზე მორგებული ურბანული დიზაინი და საზოგადოებრივი სივრცეები; ჯანსაღი ცხოვრების წესის ხელშეწყობა შესაბამისი სპორტული, გამაჯანსაღებელი და ფეხით მოსიარულეზე მორგებული ინფრასტრუქტურით; ისეთი სამშენებლო პარამეტრების დაწესება, რომლებიც არ გამოიწვევენ სიმჭიდროვეს გონივრულ ზღვარს ზემოთ გადაცილებას, საცხოვრებელი გარემოს დეგრადაციას და ღირებულ ბუნებრივ ლანდშაფტზე ხედების დაფარვას.

ალტერნატივა 1

ეს ალტერნატივა, ზემოთ ჩამოთვლილი კრიტერიუმების გათვალისწინებით, გულისხმობს პირველ რიგში რუსეთის ფედერაციის საზღვართან დამაკავშირებელი საერთაშორისო მნიშვნელობის გზის გადატანას მდინარე თერგის მეორე მხარეს. ეს დაბა სტეფანწმინდას მოაცილებს სატრანზიტო ნაკადებს და მის ცენტრალურ მოედანსა და საგზაო ღერძს განტვირთავს საკმაოდ ინტენსიური საავტომობილო

მოძრაობისაგან. ასევე გააუმჯობესებს ეკოლოგიურ მდგომარეობას გამონაბოლქვის, მტვერის და ხმაურის თვალსაზრისით, გამოათავისუფლებს სივრცეებს რომლებიც გამოყენებული იქნება ფეხით სასიარულო ზონების შესაქმნელად, რაც თავის მხრივ ხელს შეუწყობს მიმზიდველი ცენტრალური ნაწილის ჩამოყალიბებას სადაც განვითარდება სავაჭრო, კულტურული თუ სარეკრეაციო ფუნქციები.

სტეფანწმინდის სამხრეთ შესასვლელიდან ცენტრალურ მოედნამდე მოეწყობა ბულვარი, სადაც იქნება ტროტუარები გამწვანების ზოლებით, მოსასვენებელი სკამები, ველო-ბილიკი და ორივე მიმართულებით თითო ზოლი შიდა საავტომობილო მოძრაობისთვის შეზღუდული სიჩქარით.

ცენტრალური მოედნიდან ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მერიისკენ მიმავალი გზა გადაიქცევა ფეხით სასიარულო ზონად. აქ თავმოყრილია სხვა საზოგადოებრივი დანიშნულების ობიექტებიც: სავაჭრო, ადმინისტრაციული და კულტურული ფუნქციებით - მაღაზიები, ფოსტა, მუზეუმი, ეკლესია და ა.შ. ეს მონაკვეთი ასევე წარმოადგენს დასახლების ცენტრს, რომელიც ფეხით მოსიარულეებზე მორგების შემდეგ კიდევ უფრო გამოცოცხლდება და გაიზრდება მისი მიმზიდველობა ტურისტებისა და მოსახლეობისთვის. თერგისკენ დახრილ ციცაბო ფერდზე მოეწყობა გადაკიდებული გადასახედი, საიდანაც თვალწარმტაცი ხედი იშლება გერგეთის სამებასა და მყინვარწვერზე. აქ ასევე შესაძლებელი იქნება დროებითი სცენის დამონტაჟება სახალხო ზეიმების, გამოსვლებისა და კულტურული ღონისძიებებისთვის. ფეხით სასიარულო ზონასა და მდინარეს შორის მოეწყობა გამწვანებული სივრცე ბილიკებითა და სკამებით, რომელიც დაიწყება გერგეთთან დამაკავშირებელი ხიდიდან, სადაც ასევე დაგეგმილია გერგეთში გადასასვლელი ხიდი ფეხით მოსიარულეებისთვის, და გაგრძელდება ყუროსწყალის ხევამდე.

ფეხით სასიარულო ზონა და მის ზემოთ, აღმოსავლეთისკენ, სასაფლაომდე არეალი წარმოადგენს სტეფანწმინდის ისტორიულ ნაწილს, სადაც მდებარეობს კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტები, რომლებიც შესაბამისი მოვლის, დაცვის და რესტავრაციის შემთხვევაში იქცევიან მიზიდულობის კერად.

სტეფანწმინდის სამხრეთ შესასვლელიდან ცენტრალურ მოედნამდე განლაგებული ბულვარის დასავლეთ, თერგისკენ მხარეს, დაბაში შესვლამდე მონიშნულია კემპინგის ადგილი, რომელიც პოპულარულია მთელს მსოფლიოში და მრავალ ადგილობრივ თუ საერთაშორისო ტურისტს იზიდავს. ცენტრისკენ მიმართულებით, ოდნავ მოშორებით, უკვე დაბის განაშენიანებულ ნაწილში ამავე მხარეს გათვალისწინებულია კომერციული ზონის ზოლი, სადაც განვითარდება შესაბამისი ობიექტები სავაჭრო,

საქმიანი და საოფისე დანიშნულებებით. შუა ნაწილში განლაგებულია ავტოსადგური, რომელიც მოემსახურება სტეფანწმინდასთან დამაკავშირებელ სამგზავრო ავტობუსებს. მის შემდეგ მდებარეობს ზონა, სადაც თავმოყრილია სპორტული და სხვა სოციალური დანიშნულების ინფრასტრუქტურა - სტადიონი, სპორტული დარბაზი, საავადმყოფო, იუსტიციის სახლი. უშუალოდ ცენტრალურ მოედანს ემიჯნება პარკი.

გზის მეორე მხარეს, დაბაში შესვლისთანავე პირველი გვხდება სტეფანწმინდის საპროექტო სარკინიგზო სადგური, რომლის შემდეგაც მოწყობილია ავტოსადგომი, მას მოსდევს საპარკო ზოლი და შემდეგ საწვავის გასამართი სადგური. სარკინიგზო სადგურის და ავტოსადგომის მომიჯნავედ, აღმოსავლეთით განთავსებულია საბაგირო გზის სადგური, რომელიც სტეფანწმინდას აკავშირებს ყუროს მთასთან. ეს საბაგირო იქცევა მეტად პოპულარულ და საინტერესო ატრაქციად, რომლის საშუალებითაც ვიზიტორები მოხვდებიან ყუროს მთის მწვერვალთან ახლოს, 3700-მდე მეტრის სიმაღლეზე, საიდანაც საოცარი ალპური ლანდშაფტი იშლება მყინვარწვერზე ხედის ჩათვლით. ავტოგასამართი სადგურის შემდეგ მდებარე ზოლი ასევე კომერციულ ზონას მიეკუთვნება, თუმცა აქ ასევე მდებარეობს პოლიცია, სასამართლო, ასევე უკვე თავმოყრილია ტურისტების მომსახურე ფუნქციებიც - საოჯახო სასტუმრო, კვების ობიექტები, სამთო აღჭურვილობის მაღაზიები და გაქირავება.

ამგვარად სტეფანწმინდაში შესასვლელი მთავარი გზა გადაქცეულია მიმზიდველ ბულვარად, რომლის ორივე მხარეს განვითარებულია საზოგადოებრივი ფუნქციები - საჯარო და ჯანდაცვის დაწესებულებები, სატრანსპორტო, სარეკრეაციო, სპორტული და ტურისტული ინფრასტრუქტურა. ამ არეალში შენობების მაქსიმალური სართულიანობა განისაზღვრება 3 სართულით და მანსარდით.

სტეფანწმინდის ძირითადი განაშენიანებული ნაწილი, რომელიც დასავლეთის ორიენტაციის ფერდზეა შეფენილი, დაყოფილია ორ - დაბალი და საშუალო ინტენსივობის საცხოვრებელ ზონებად. დაბის შუა, ყველაზე დიდი ნაწილი, რომელიც ძირითადად ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლებით არის განაშენიანებული, განსაზღვრულია როგორც დაბალი ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონა, სადაც ასევე დაშვებულია საზოგადოებრივი და ადმინისტრაციული დანიშნულების შენობები, სარეკრეაციო სივრცეები, საგანმანათლებლო და საკულტო ნაგებობები, სავაჭრო და საყოფაცხოვრებო ობიექტები, საოჯახო სასტუმროები. ამ არეალში შენობების მაქსიმალური სართულიანობაა 2 სრული სართული მანსარდით. აღნიშნული სიმაღლის შეზღუდვა დადგენილია გამომდინარე განაშენიანების სიმჭიდროვიდან და

გერგეთსა და მყინვარწვერზე ხედის დაცვით, რაც მნიშვნელოვანია როგორც ადგილობრივებისათვის, ასევე ტურისტული სეგმენტისთვის.

დაბის ზედა ნაწილი საშუალო ინტენსივობის ზონას წარმოადგენს და უფრო სასტუმროების განვითარებისთვის არის გამიზნული. აქ უკვე მდებარეობს მოზრდილი სასტუმროები, საჯარო სკოლა, საპატრიარქოს გიმნაზია-პანსიონი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის შენობა და სამეცნიერო-კვლევითი ბაზა. აქ შენობების მაქსიმალური სართულიანობა განისაზღვრება 4 სართულით და მანსარდით.

აღსანიშნავია, რომ ამ ალტერნატივაში, განსაზღვრულია სტეფანწმინდის განაშენიანების განვითარება დაბის სამხრეთ ნაწილში, ამჟამად აუთვისებელ ტერიტორიებზე. ეს ეხება ძირითადად დაბალი და საშუალო ინტენსივობის არეალებს შესაბამისად მეტწილად საცხოვრებელი და სასტუმრო ფუნქციებით, ასევე ვიწრო კომერციულ ზოლს ბულვარის ორივე მხარეს. განვითარების არეალის ზღვარია მაღალძაბვიანი ელექტროგადამცემი ხაზი, რომლის ქვეშაც დაუშვებელია ამ ფუნქციების ან ხალხის თავშეყრის ადგილების განვითარება.

უნდა აღინიშნოს, რომ ეს ტერიტორიები დაფარულია კერძო საკუთრებაში მყოფი მიწის ნაკვეთებით, რომელთა მფლობელებიც სტეფანწმინდაში ტურიზმის ზრდასთან ერთად აქ სამშენებლო განვითარებას იმედოვნებენ. თუმცა ამ სარეზერვო ტერიტორიების ათვისება უნდა მოხდეს იმ შემთხვევაში და მაშინ, თუკი განაშენიანების გეგმის ხანგრძლივ პერსპექტივაში სტეფანწმინდაში მოხდება მაცხოვრებლებისა და ტურისტების რაოდენობის ისეთი ზრდა, რომ საჭირო გახდება დაბის ზრდაც და გაფართოებაც. ეს კი უნდა მოხდეს მხოლოდ მას შემდეგ რაც მოხდება არსებული განაშენიანების საზღვრებში მოქცეული ტერიტორიების დაშვებულ ზღვრამდე გამჭიდროვება და დადგება ახალი ტერიტორიების ათვისების საჭიროება. ამ ეტაპზე კი უკვე უნდა დამუშავდეს ამ სარეზერვო ტერიტორიებისთვის განაშენიანების დეტალური გეგმები, რომელთა მიხედვითაც უნდა წარიმართოს მათი განვითარება.

ამ შემთხვევაში აუცილებელი იქნება შესაბამისი სხვადასხვა ტიპის სატრანსპორტო, სოციალური ინფრასტრუქტურის და საზოგადოებრივი სივრცეების გათვალისწინება. უპირველს ყოვლისა, საცხოვრებელი არეალისთვის უნდა გამოიყოს ერთიანი გამწვანებული სივრცე არანაკლებ 10 000 კვადრატული მეტრისა, ხოლო სასტუმროების არეალისათვის არანაკლებ 5 000 კვადრატული მეტრისა. ორივე არეალისთვის საჭირო იქნება შესაბამის რაოდენობაზე გათვლილი ავტოსადგომების მონიშვნაც.

მდინარე თერგის მეორე, მარცხენა ნაპირზე სადაც თერმული წყლის წყაროები და აუზია, განსაზღვრულია საკურორტო-სარეკრეაციო ზონა. მის სამხრეთ ნაწილში მოიაზრება სპა და სარეკრეაციო დანიშნულების დასასვენებელი ობიექტები, ხოლო ჩრდილოეთ ნაწილში სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარება.

სოფელი გერგეთი ზონირებულია როგორც სასოფლო-სამოსახლო ზონა, სადაც მდებარეობს საცხოვრებელი სახლები და რომელიც ემსახურება სასოფლო-სამეურნეო ფუნქციების განხორციელებას. აქ ასევე განსაზღვრულია სხვადასხვა საყოფაცხოვრებო და საზოგადოებრივი ფუნქციებიც. სოფელი გარშემორტყმულია სასოფლო-სამეურნეო მიწების ტერიტორიებით. მის ცენტრში მდებარეობს საგანგებო და სამაშველო სამსახურების ობიექტები, რომელსაც ცენტრალურ მაგისტრალამდე ემიჯნება დიდი პარკი. პარკის უკან მდებარეობს ავტოსადგომი. აქვე დაგეგმილია მიწისქვეშა ფუნიკულიორის ქვედა სადგური, რომელიც აკავშირებს სამების ეკლესიის მიმდებარე ტერიტორიასთან. მსგავსი სატრანსპორტო საშუალება ბევრგან გვხვდება ალპებში და იგი ამცირებს სამანქანო მიმოსვლას, რაც განტვირთავს საავტომობილო მოძრაობას ბუნებრივი ლანდშაფტის გარემოში და აუმჯობესებს ეკოლოგიურ მდგომარეობას. ის უზრუნველყოფს მგზავრების უფრო ეფექტიან გადაყვანას და თავიდან აგვარიდებს დიდი რაოდენობით საავტომობილო-სატრანსპორტო საშუალებების თავმოყრას კულტურული მემკვიდრეობის ადგილთან უშუალო სიახლოვეს და კულტურული ლანდშაფტის გარემოში.

დაბა სტეფანწმინდის უკიდურეს სამხრეთ საზღვართან, სოფელ აჩხოტის სიახლოვეს, გამოყოფილია ტერიტორია ლოგისტიკური ჰაბისთვის, რომელიც საჭიროა საზღვრისპირა ტრანზიტული ტვირთების და გადამზიდავი საავტომობილო ტრანსპორტისათვის.

რაც შეეხება შემოვლით საავტომობილო მაგისტრალს, კონცეფციაში წარმოდგენილია ორი ვერსია. მაგისტრალის ის ვარიანტი, რომელიც სოფელ ალმასიანის შემდეგ კვეთს მდინარე თერგს და ექცევა მის მარცხენა სანაპიროზე, ტექნიკური განხორციელების შესაძლებლობისა და ეკონომიკური მიზანშეწონილობის ეტაპის დონეზე დამუშავებული აქვს საქართველოს ინფრასტრუქტურისა და რეგიონული განვითარების სამინისტროს საგზაო დეპარტმენტს. თუმცა ამ ვარიანტში ავტომაგისტრალი ჩაივლის კულტურული მემკვიდრეობის მნიშვნელობის სოფელ ფანშეტთან, რაც არ არის სასურველი. იგი ასევე ჩაივლის ფანშეტსა და გერგეთს შორის გამოყოფილ საკურორტო-სარეკრეაციო არეალთან თერმული წყლების წყაროებით.

ავტომაგისტრალი აცდება ლოგისტიკურ ჰაბსაც, რომელიც მდინარის მეორე მხარეს ექცევა.

ამიტომ შემუშავებულ იქნა ავტომაგისტრალისათვის ალტერნატიული ღერძი დაბის საზღვრების ფარგლებში, რომელიც მდინარე თერგს გადაკვეთს უშუალოდ დაბა სტეფანწმინდაში შესვლამდე. ამგვარად იგი დარჩება კავშირში ლოგისტიკურ ჰაბთან და ასცდება სოფელ ფანშეტსა და საკურორტო-სარეკრეაციო ზონას, რომელსაც მხოლოდ ჩრდილო-აღმოსავლეთ კუთხესთან ჩაუვლის ახლოს და დატოვებს მასთან კავშირის შესაძლებლობას. თუკი ავტომაგისტრალის ტექნიკური მოთხოვნებიდან გამომდინარე აუცილებელია იგი ასცდეს დასახლებულ პუნქტს, როგორიც არის მაგალითად სოფელი არშა, შესაძლებელია შემოვლითი გზა თერგის მარცხენა სანაპიროდან გადმოვიდეს მარჯვენა სანაპიროზე სოფელ აჩხოტის შემდეგ და დაბრუნდეს ისევ მარცხენა სანაპიროზე ლოგისტიკური ჰაბის გავლის მერე, სოფელ ფანშეტის და საკურორტო-სარეკრეაციო არეალის შემდეგ. ეს საკითხი უფრო ფართო მასშტაბით უნდა იქნეს განხილული ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმის ფარგლებში.

ალტერნატივა 2

მეორე ალტერნატივა პირველისგან განსხვავებით არ ითვალისწინებს სარეზერვო საცხოვრებელი და სასტუმროს არეალების ათვისებას და ბულვარის გასწვრივ კომერციული ზონის დაგრძელებას. ამ შემთხვევაში არსებული განაშენიანების ფარგლებს გარეთ გასვლა არ ხდება და განვითარება მთლიანად იქნება ფოკუსირებული მიწის შიდა რესურსების გონივრულ ზღვრამდე გამჭიდროვებასა და ათვისებაზე, ანუ ურბანული ზრდა იქნება ინტენსიური (შიდა) და არა ექსტენსიური (გარე). ამ ალტერნატივაში ასევე არ არის გათვალისწინებული გერგეთი-სამების ფუნიკულიორი.

ალტერნატივა 3

მესამე ალტერნატივა მეორეს მსგავსია მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ ამ ვარიანტში არ ხდება დაბის შემოვლითი საავტომობილო გზის მდინარე თერგის მეორე მხარეს გადატანა. რუსეთის ფედერაციის საზღვართან დამაკავშირებელი გზა რჩება არსებული მდგომარეობით და სატრანზიტო მოძრაობა კვლავ სტეფანწმინდის დასახლებულ ცენტრალურ ნაწილზე გადის.

დაბა სტეფანწმინდა

დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის კონცეფცია – ალტერნატივა 1

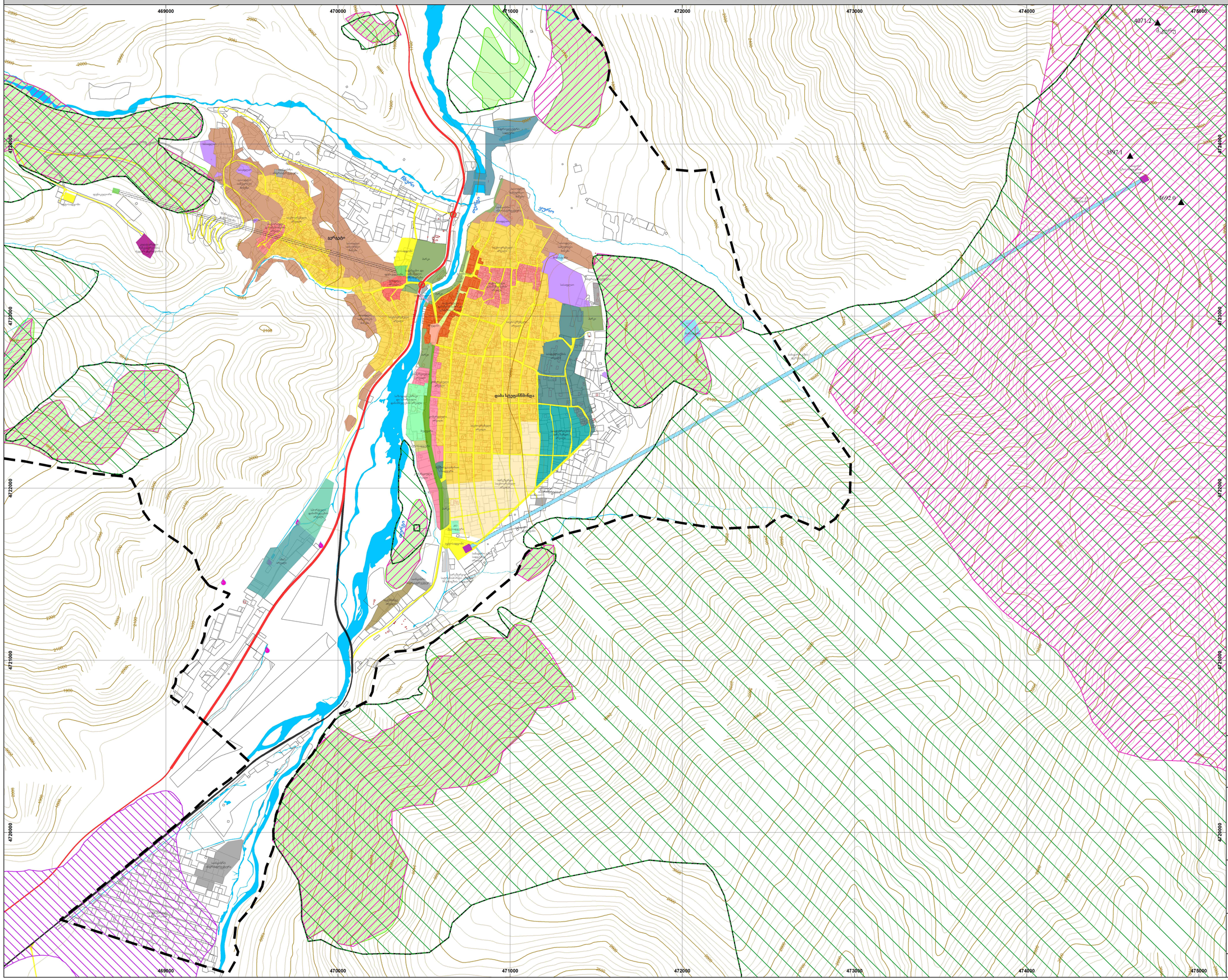

პიროგითი აღნიშვნები:

კონცეფცია:

ალტერნატივა 1:

- საცხოვრებელი არეალი
- სარეზერვო საცხოვრებელი არეალი
- ისტორიული განაშენიანების არეალი
- ისტორიული განაშენიანების და ცენტრის არეალი
- ცენტრის არეალი
- კომერციული არეალი
- სასტუმროების არეალი
- სასტუმროების სარეზერვო არეალი
- მონასტერი
- კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის ტერიტორია
- ავტოსადგური
- ავტოსადგომი
- საერთაშორისო მნიშვნელობის გზის ალტერნატივა 1
- საერთაშორისო მნიშვნელობის გზის ალტერნატივა 2
- გზა
- საბაგირო გზის დერეფანი
- საბაგირო გზის სადგურის არეალი
- ფუნიკულორი
- ფუნიკულორის დერეფანი
- ბულვარი
- პარკი
- საფეხმავლო ზონა
- საფეხმავლო ზონა (გადასახედი)
- გაზონი
- მოედანი
- საფეხმავლო ხიდი
- საინჟინრო ინფრასტრუქტურა
- ბენზინგასამართი სადგური
- პიდროელექტრო სადგური
- ელ. ქვესადგური
- საგანგებო და სამაშველო სამსახურები
- სარეზერვო სატრანსპორტო არეალი (რკინიგზის სადგური)
- სპა არეალი
- საზოგადოებრივი და სპორტული დანიშნულების არეალი
- სპორტული დანიშნულების არეალი
- საკემპინგე არეალი
- სასაფლაო
- სასაფლო სამეურნეო მიწები
- ლოგისტიკური ჰაბის განლაგების სავარაუდო არეალი
- გეგმარებითი ერთეულის საზღვარი, მეთვალყურეობა მუნიციპალიტეტის მიერ
- შენობა-ნაგებობა
- მინის ნაკვეთი
- ყაზბეგის ეროვნული პარკი
- ზურმუხტის ქსელი
- სახელმწიფო ტყის ფონდი
- წყლის ობიექტები
- პორიზონტალი (მ)
- მთა/წმეერვალი
- მინისქვეშა მინერალური წყლის საბადო

პროექტი:

დაბა სტეფანწმინდის ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაცია (განაშენიანების გეგმა)

დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის კონცეფცია

დამკვეთი:

საქართველოს ეროვნული ბანკი
საქართველოს ეროვნული ბანკი
UNITED WATER SUPPLY COMPANY OF GEORGIA

დამფინანსებელი:

გერმანიის თანამშრომლობა
KFW

კონსულტანტი:

IDOM
p2mberlin

ქვეკონტრაქტორი:

ბეოტრაფიკი

მასშტაბი: 1:10,000 — 1 სმ = 100 მ

0 125 250 500 750 1,000 მ

N

თარიღი:	*ფორმატი:*
აპრილი, 2020	*A1*

დაბა სტეფანწმინდა

დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის კონცეფცია – ალტერნატივა 2

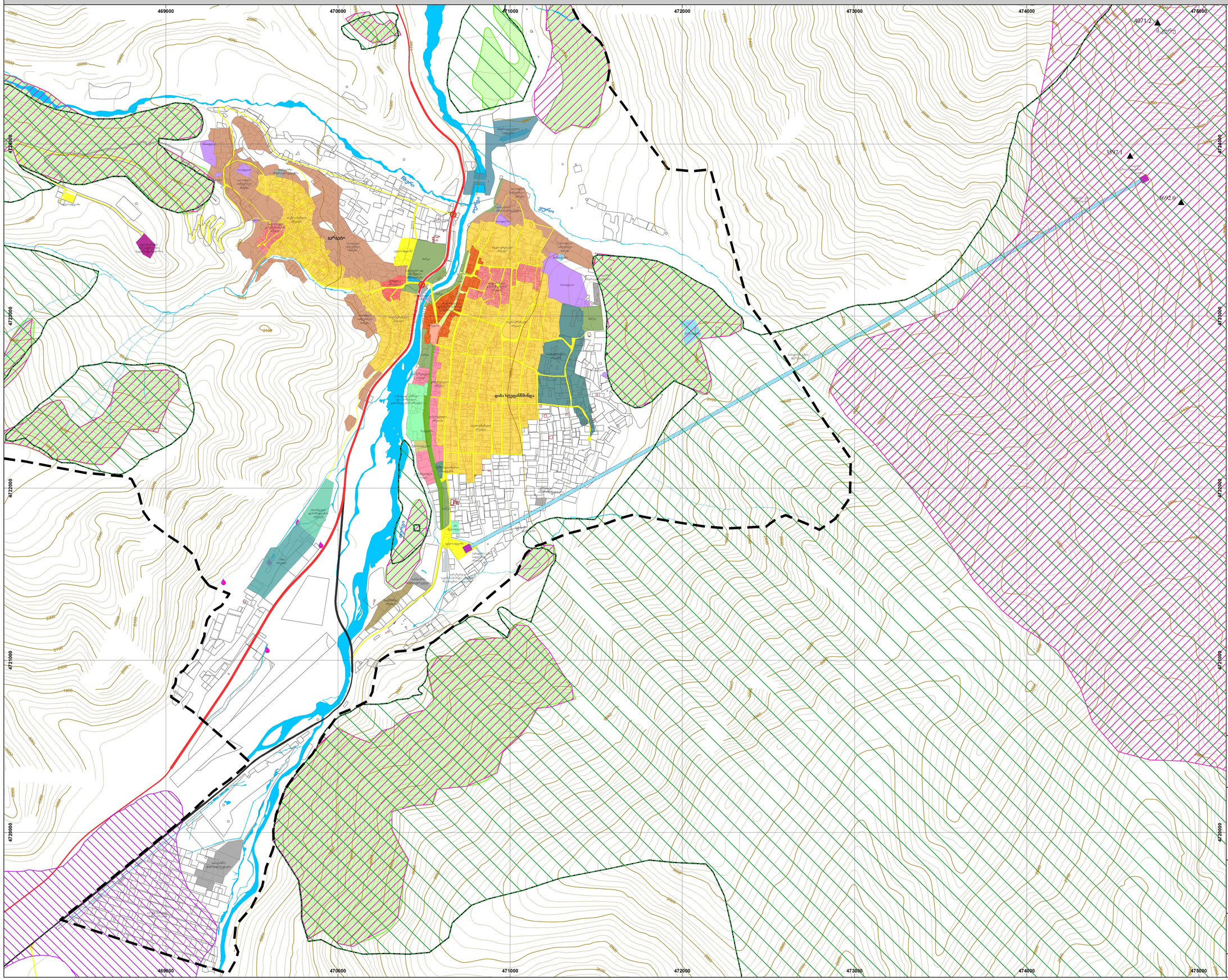
469000
470000
471000
472000
473000
474000
475000
4723000
4722000
4721000
4720000
4071.2
3897.1
3692.0
ბერეტი
ბერეტი
ყურო
ბარბალე
ბარბალე
ბარბალე

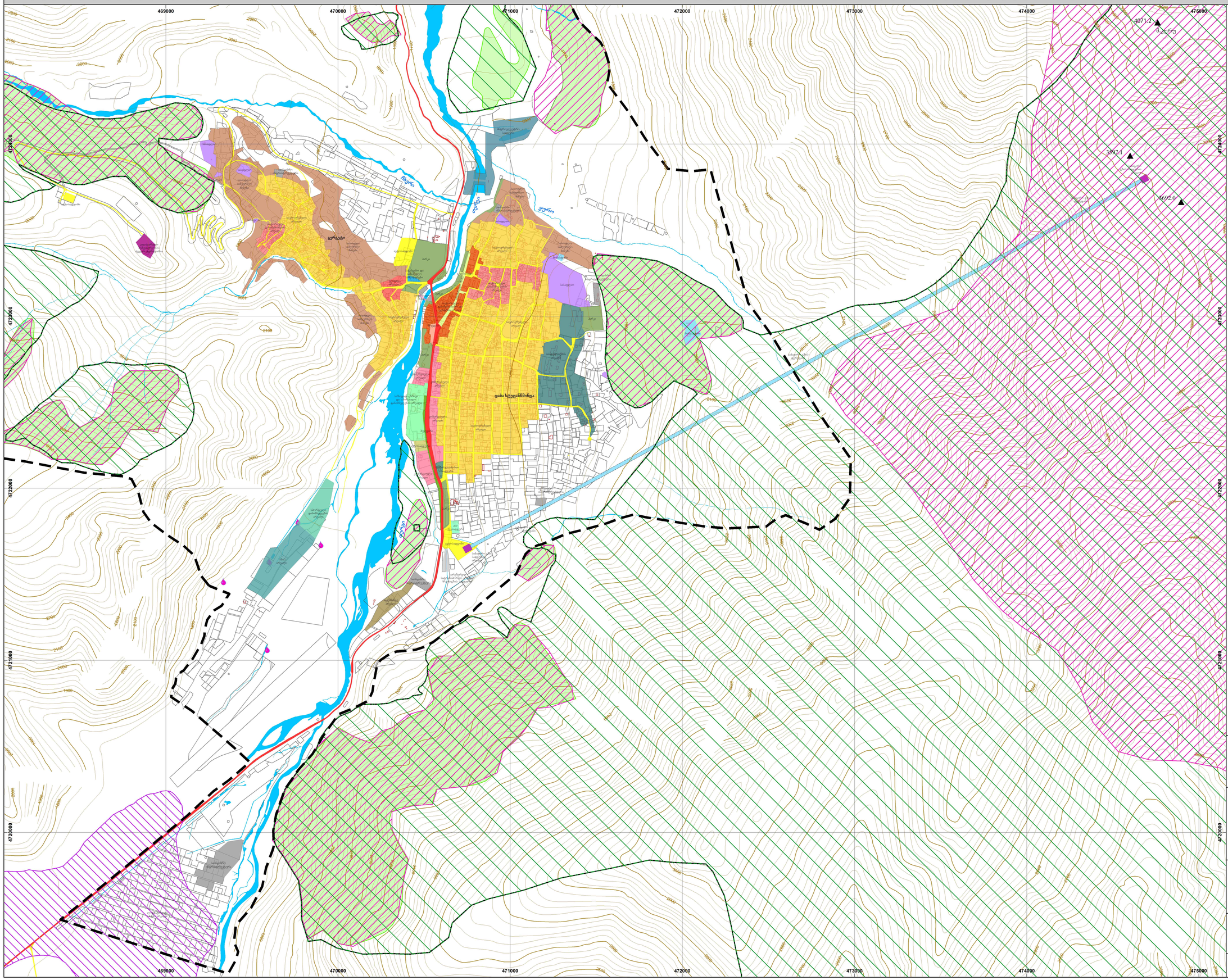
469000
470000
471000
472000
473000
474000
475000
4723000
4722000
4721000
4720000
4071.2
3897.1
3692.0
ბარბალე
ბარბალე
ყურა
ბერეთი
ბერეთი
ბერეთი

დაბა სტეფანწმინდის ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაცია (განაშენიანების გეგმა)

განვითარების ხედვა

თბილისი

2020

სტრატეგიული განვითარების ხედვა (კონცეფცია)

დაბა სტეფანწმინდის მდგრადი განვითარება ემყარება საქართველოში გატარებული სუბსიდიარობის პოლიტიკის, უწინარესად, ამ ჭრილში ფუძემდებელი დოკუმენტის - „დეცენტრალიზაციის სტრატეგია - 2019-2025“ წარმატებულ შედეგებს. ქვეყნის განსახლების სისტემაში დაბამ განიმტკიცა საქართველოს ჩრდილოეთის საიმედოდ დაცული კარიბჭის და, იმავდროულად, სტუმართმიმღები „ვესტიბიულის“ ფუნქციურ-სივრცითი პოზიცია. მლეთა-კობი გვირაბის გაჭრის შედეგად, სტეფანწმინდამ დაამყარა სეზონურად დაუბრკოლებელი ინტენსიური კავშირები საქართველოს სხვა რეგიონებთან. შედეგად, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესებულია დაბისა და, მთლიანად, ყაზბეგის მულიციპალიტეტის პოზიცია გეოგრაფიული/დროითი მისაწვდომობის ნაციონალურ რეიტინგში.

დაბა სარგებლობს დოკუმენტით - „საქართველოს მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების სტრატეგია 2019-2023“ - დადგენილი *განვითარების სპეციალური ტერიტორიის* სტატუსით. ამგვარი სტატუსი კიდევ უფრო გამყარებულია იმით, რომ საქართველოს ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობისა და სახელმწიფო მართვის სისტემაში, ხევის ისტორიულ-კულტურულმა მხარემ დაიკავა საქართველოს სხვა რეგიონების ტოლ-სწორი, თავისთავადი პოზიცია. ამის გარდა, სათანადო ინფრასტრუქტურის განვითარების შედეგად, დაბამ განიმტკიცა კურორტის სტატუსი; ახლომდებარე სოფელ ფანშეთის ბალნეოლოგიურ რესურსებთან კოოპერირების შედეგად, ამოქმედებულია სპა-ცენტრი და სასპორტო-სარეკრეაციო აუზები.

ამასთან ერთად, დაბამ გადადგა სხვა შედეგიანი ნაბიჯებიც საკუთარი სოციალურ-ეკონომიკური პროფილის დივერსიფიცირების მიმართულებით. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ისტორიულ-კულტურული ღირსშესანიშნაობებისა და ბუნებრივ-სარეკრეაციო რესურსების ეფექტიანი გამოყენების შედეგად, დაბამ გაზარდა თავისი მიმზიდველობა და მნიშვნელოვნად გააფართოვა ტურისტული შეთავაზებების მენიუ და ხანგრძლივობა; ტურისტული მარშრუტების ტრანზიტულმა, ხაზოვანმა სქემამ ადგილი დაუთმო დაბაზე ფოკუსირებულ ვარსკვლავისებურ, რადიალურ კონფიგურაციას. ტურიზმის ქალაქმაფორმირებელი ფუნქცია გასცდა უმართავი „ბუმის“ ფაზას და დაბის სივრცით-ტერიტორიული წესრიგი სრულად ექვემდებარება შესაბამისი დოკუმენტაციით დადგენილ რეგულაციებს.

წარმატებით განხორციელდა საერთაშორისო მნიშვნელობის საავტომობილო გზის - *რუსეთის ფედერაციის საზღვარი-სტეფანწმინდა-ჟინვალი-მცხეთა (ს-3)* გერგეთი-

არშას 6 კმ-იანი მონაკვეთის გადატანა მდ.თერგის მარცხენა ნაპირზე - გარემოსდაცვითი და სხვა მარეგულირებელი პირობების გათვალისწინებით, რამაც დაბის ცენტრალურ ნაწილს აარიდა ინტენსიური ტრანზიტული ტვირთნაკადები, გააუმჯობესა ეკოლოგიური მდგომარეობა, ქვეითთა გადაადგილების პირობები და უსაფრთხოება, ასევე საკუთრივ ამ ტრანსნაციონალური გზის გამტარუნარიანობა.

დიდწილად შესრულებულია ის ნაციონალური, რეგიონული თუ მუნიციპალური *გეგმები, პროექტები და პროგრამები,* რომლებიც გამიზნული იყო დაბისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მდგრად განვითარებაზე. დასაქმების ზრდისა და ცხოვრების ხარისხის გაუმჯობესების შედეგად, მიღწეულია ნეტო-მიგრაციის დადებითი მაჩვენებელი. დაბა უზრუნველყოფილია მუნიციპალური სერვისების სრული პაკეტითა და სოციალურ-კულტურული ინფრასტრუქტურის დაწესებულებების ქსელით, რაც ხელს უწყობს ცხოვრების ქალაქური ნირის სტანდარტების დამკვიდრება-განვითარებას.

სტეფანწმინდამ დაიმკვიდრა ზოგადად მთიანეთის, კერძოდ კი, „კავკასიონის კულტურის“ კომპლექსური სამეცნიერო-საკვლევი ცენტრისა და რეგულარული საერთაშორისო ღონისძიებების ჩატარების ადგილის პოზიცია; აქ მოეწერა ხელი „კავკასიურ კონვენციას“.

დაბის მდგრად განვითარებას, სხვა ნორმატიულ, დირექტიულ და მეთოდოლოგიურ დოკუმენტებთან ერთად, ხელი შეუწყო 2015 წელს შემუშავებულმა სტრატეგიამ („დაბა სტეფანწმინდის განვითარების სტრატეგია მდგრადი განვითარებისთვის“) და მის საფუძველზე 2019-2020 წლებში შედგენილმა და დამტკიცებულმა სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვა-დაპროექტების დოკუმენტაციის სრულმა პაკეტმა („ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სივრცის დაგეგმარების გეგმა“, „დაბა სტეფანწმინდის ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაცია“). დროის რეალურ რეჟიმში მიმდინარეობს დოკუმენტაციით განსაზღვრული რეგულაციების მონიტორინგი და ურბანული ინდიკატორების სისტემის გაძღოლა.

მიღწეულია სივრცით-ტერიტორიულ დოკუმენტაციაში ჩამოყალიბებული *სტრატეგიული მიზნები* და გადაწყვეტილია ამ მიზნების უზრუნველმყოფი *ამოცანების* უმრავლესობა:

- მიღწეულია „ეფექტიანად მართული დაბის“ მდგომარეობა და სტატუსი;
- გაუმჯობესებულია დემოგრაფიული ვითარება და დასაქმების სურათი;
- დივერსიფიცირებულია ტურისტული ინდუსტრია;

- გაძლიერებულია ტრანსსასაზღვრო, სატრანზიტო და ლოგისტიკური ფუნქციები;
- ინსტიტუციურად და პრაქტიკულად აქტუალიზებულია „კავკასიონის კულტურის“ მრავალმხრივი პრობლემატიკა;
- ამოქმედებულია ბუნებრივი კატასტროფების რისკების პრევენციისა და შედეგების შერბილების პროგრამა და გეგმა.

გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში ადგილობრივი თემი აქტიურად აგრძელებს ხევის თვითმმართველობის მრავალსაუკუნოვან ისტორიულ ტრადიციებს და მემკვიდრეობითობას, მათ შორის მიწათსარგებლობის სფეროში ჩვეულებითი სამართლის პრაქტიკის გათვალისწინებით.

ყოველივე ზემოთქმულმა განაპირობა დაბა სტეფანწმინდის ქალაქის სტატუსის მქონე დასახლებად რეორგანიზება.

<u>ურბანული რეაბილიტაციისა და განახლების ხედვა</u>

გზა

სტეფანწმინდისთვის ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან გამოწვევას წარმოადგენს რუსეთის ფედერაციასთან დამაკავშირებელი საავტომობილო გზის საკითხი. ამ გზით სარგებლობენ ტურისტები და ვიზიტორები, იგი აგრეთვე საკმაოდ დატვირთულია დიდ გაბარიტიანი სატვირთო ავტომობილებით, რომლებიც რეგიონის სხვადასხვა ქვეყნებიდან აწარმოებენ სატრანზიტო გადაზიდვებს. გზა სამხრეთიდან ჩრდილოეთისაკენ მდინარე თერგს მიუყვება და დღეს სტეფანწმინდაში მოსახვედრად ერთადერთი საშუალებაა.

ძალზედ დატვირთული გზა არასახარბიელო გარემოებას ქმნის როგორც ადგილობრივი მაცხოვრებლების ყოველდღიური ცხოვრების ხარისხის მხრივ, ასევე სტეფანწმინდაში ტურიზმის განვითარების კუთხით, რადგან ხმაური, გამონაბოლქვი და გადატვირთვა ნეგატიურად აისახება დაბასა და გარემოზე. აქედან გამომდინარე, აუცილებელია ამ საერთაშორისო გზის მდინარე თერგის მეორე, მარცხენა ნაპირზე გადატანა სტეფანწმინდის მონაკვეთში.

ეს საშუალებას მისცემს დაბის ცენტრალურ ნაწილში გზა გადაიქცეს ურბანული ტიპის სივრცედ, სადაც მოეწყობა ქალაქური ტიპის ხეივანი ფეხით მოსიარულეთა ზონებით, ახალი მოშანდაკებითა და ურბანული ავეჯით - განათება, სკამები, გამწვანება.

შეიზღუდება ავტომობილების სიჩქარე და მათი გაბარიტები. ეს ხელს შეუწყობს დაბის ძირითადი საზოგადოებრივი სივრცის ჩამოყალიბებას და ცენტრად წარმოქმნას. ტრანზიტული გზის საქალაქო ტიპის ბულვარად გარდაქმნა მის გასწვრივ სკვერებით, გააძლიერებს დაბის ხასიათს და გააუმჯობესებს ურბანულ სივრცეს.

მუნიციპალური მოედანი

კეთილმოეწყობა საზოგადოებრივი სივრცე გამგეობის შენობის მიმდებარედ, სადაც მოეწყობა გადასახედი და შეიქმება საშუალება გერგეთის სამებასა და მყინვარწვერზე ხედით ტკბობისთვის. ეს სივრცე იქნება ახალი საქალაქო ხეივანის ჩრდილოეთ დაბოლოება შემოფარგლული ადმინისტრაციული შენობითა და ისტორიული მუზეუმით. კეთილმოწყობა მოიცავს მდინარეზე კონსოლურ გაფართოებას, ახალ მოშანდაკებას, ურბანულ ავეჯს და ფეხით სასიარულო სივრცეებს.

სტეფანწმინდის ცენტრალური მოედანი

სტეფანწმინდის მთავარი მოედანი, რომელიც ამჟამად ტაქსებისა და სხვა ავტომობილების სადგომად არის ქცეული, რეაბილიტირდება და გახალისდება. მოედანი უნდა გამოცოცხლდეს მის ირგვლივ განლაგებული კაფეებითა და რესტორნებით, საიდანაც იშლება ხედები მდინარესა და ირგვლივ ლანდშაფტზე. მოეწყობა ორგანიზებული პარკირება, დაიგება ახალი მოპირკეთება, შეიქმნება ფეხით სასიარულო ზონები და განლაგდება ქუჩის ავეჯი.

ახალი კომერციული არეალი

მრავალფუნქციუური ზონა განთავსდება ხეივანის სამხრეთით, სამხრეთ მოედნის ირგვლივ, სადაც სხვადასხვა დანიშნულების კომერციული შენობები და ობიექტები განვითარდება კერძო სექტორის მიერ.

კემპინგის ზონა

ახალი საკემპინგე ზონა მოეწყობა საქალაქო ხეივანის სამხრეთ ბოლოში, თერგის სანაპიროზე და გარშემორტყმული იქნება ბუნებრივი გამწვანებითა და საოცარი ხედებით. საკემპინგე ზონა ხელს შეუწყობს ტურიზმის განვითარებასა და შეთავაზებების მრავალფეროვნებას.

ლოგისტიკური ცენტრი

ლოგისტიკური ცენტრი ავტოსადგომებითა და სასტუმროებით აუცილებელია სახელმწიფო საზღვართან ახლოს, სადაც თავს იყრის საავტომობილო ტვირთბრუნვა რეგიონის მასშტაბით. ამგვარი ცენტრის შექმნა დაბა სტეფანწმინდისათვის საინტერესო შესაძლებლობას წარმოადგენს. იმისათვის, რომ ცენტრმა არ მოახდინოს დაბაზე უარყოფითი გავლენა, იგი უნდა განთავსდეს დაბის ფარგლებს გარეთ.

სპა

საქართველოს პრეზიდენტის 2005 წლის 22 ივლისის დადგენილებით, დაბა სტეფანწმინდას მიენიჭა კურორტის სტატუსი. ეს სტატუსი ავალდებულებს სანიტარული დაცვითი ზონების შემოღებას. კურორტის სტატუსი დაბამ დაიმსახურა კლიმატური სამკურნალო ხასიათის პულმონოლოგიური, გასტროენტეროლოგიური და პრევენციული ჯანდაცვის თვისებებისთვის. სტეფანწმინდის ცენტრიდან 2 კმ მოშორებით, მდინარე თერგის მარცხენა სანაპიროზე, სოფელ ფანშეტთან მდებარეობს ბუნებრივი მინერალური წყლის წყაროები. წყალს გააჩნია ქლორიდ-ჰიდროკარბონატული და კალციუმ-სოდიუმის ტიპი ზოგადი მინერალიზაციით 1.5-2 გ/დმ^3. ამ ტერიტორიაზე განსაზღვრულია სპა-გამაჯანსაღებელი და სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარება.

მდინარისპირა პარკი

შეიქმნება ახალი მდინარისპირა პარკი, რომელიც იქნება გამწვანებული სარეკრეაციო სივრცე სეირნობის, დასვენების, სირბილის და ბუნების დათვალიერებისათვის. იგი გაუყვება მდინარეს გერგეთთან დამაკავშირებელი ხიდიდან ჩრდილოეთის მიმართულებით, ყუროსწყალის ხევამდე. მის დასაწყისში, დაბის ცენტრიდან იქნება გერგეთთან დამაკავშირებელი ფეხით მოსიარულეთა ხიდი.

საფეხმავლო კავშირი ახალი გზის მხარეებს შორის

საავტომობილო გზის გადატანა თერგის მეორე მხარეს, შექმნის ფეხით სასიარულო კავშირის პრობლემას სტეფანწმინდასა და გერგეტს შორის. არ არის სასურველი ფეხით მოსიარულეთა გადასასვლელების მოწყობა დიდ გაბარიტებიანი სატვირთო საავტომობილო მოძრაობის დონეზე. განისაზღვრება ასეთი გადასასვლელების გზის ქვეშა ან გზის ზედა დონეებზე მოწყობა.

სპორტული ზონა

ახალი და მრავალფეროვანი სპორტული აქტივობების არჩევანი აუცილებელია როგორც ადგილობრივი ახალგაზრდობის, ასევე ტურისტებისათვის, რომლებიც ჩამოდიან ბუნებაში გასეირნების, მთასვლელობის, რეკრეაციის და ადგილობრივი კულტურის გაცნობის მიზნით.

გაფართოებული სპორტული ზონა მდებარობს ახლანდელი სტადიონის და სპორტული დარბაზის გვერდით და მოიცავს ახალ ან რეაბილიტირებულ სპორტული დანიშნულების შენობას, საცურაო აუზს გათბობით და ა.შ. იქნება კავშირი მდინარის სანაპიროსთან რათა შეიქმნას სარბენი წრე.

სტეფანწმინდის ძველი უბნის რეაბილიტაცია

დაგეგმილია სტეფანწმინდის ისტორიული ნაწილის რეაბილიტაცია, რომელიც მოიცავს მუზეუმის და გამგეობის ირგვლივ ქუჩებსა და სივრცეებს რათა მოხდეს ქალაქური იერსახის გაუმჯობესება. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ფეხით მოსიარულეთა და ველოსიპედისტთა უსაფრთხოებასა და კომფორტს. ღონისძიებები შეეხება წყალარინების გაუმჯობესებას, ახალ მოშანდაკებას, ტროტუარების შექმნას, ურბანულ ავეჯს, ბუნებრივი გაზის მილების და ელექტროსადენების მიწის ქვეშ ჩატანას.

სტეფანწმინდის ქუჩების რეაბილიტაცია

ქალაქური იერსახის გაუმჯობესებისათვის გათვალისწინებულია წყალარინების გაუმჯობესება, ახალი მოშანდაკება, ტროტუარების შექმნა, ურბანული ავეჯი, ბუნებრივი გაზის მილების და ელექტროსადენების მიწის ქვეშ ჩატანა.

სტეფანწმინდის შენობები

ისტორიული ცენტრის გასახალისებლად და მისი იმიჯის გასაუმჯობესებლად მოხდება ძირითადი და მნიშვნელოვანი ძველი შენობების - მუზეუმი, ეკლესია, გამგეობა - რეაბილიტაცია.

გერგეთის ძველი უბნის რეაბილიტაცია

ქუჩების რეაბილიტაცია გააუმჯობესებს გერგეთისა და მთლიანად სტეფანწმინდის ურბანული იერის გაუმჯობესებას. ამისათვის საჭიროა წყალარინების სისტემის გამოსწორება, ახალი მოპირკეთება, ტროტუარების მოწყობა, ბუნებრივი გაზის მილების და ელექტროსადენების მიწის ქვეშ ჩატანა.

დაბა სტეფანწმინდის ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაცია (განაშენიანების გეგმა)

საბაზისო მონაცემთა მატრიცა

თბილისი

2020

1. მონაცემთა (ინდიკატორების) მატრიცა

N	მონაცემთა სფერო	მახასიათებელი	განახლების პერიოდი	წყარო	დანართი/ რუკა N/ ტექსტური ნაწილი
1.1	ორთოფოტოფიქსაცია	**კოსმოსური გადაღება:** ღია წყარო. სრული პაკეტი: S2A_MSIL2A_20190813T075611_N0213_R035_T38TMN_20190813T102818 ხელოვნური თანამგზავრი: Sentinel პროექცია: WGS 1984 / UTM Zone 38 პიქსელის ზომა: 10 მ მრავალზონალური: RGB გადაღების თარიღი: 2019.08.13 ფორმატი: ციფრული *.jp2 ზომა: 344.93 მბ სრული დასახელება: T38TMN_20190813T075611_TCI_10m თანმდევი ფაილები: იმიჯები პიქსელის ზომით 20 / 60 მ. პაკეტის სრული ზომა: 1.10 გბ **აეროგადაღება:** დრონი (ფრაგმენტი 1) გადაღების თარიღი: 2018 წ. დრონი (ფრაგმენტი 2) Phantom 4Pro პროექცია: WGS 1984 / UTM Zone 38 პიქსელის ზომა: 0.05 მ მრავალზონალური: RGB გადაღების თარიღი: აგვისტო, 2019 წ. ფორმატი: ციფრული *.tif	2010 წ 2018, 2019 წ	https://scihub.copernicus.eu/dhus/#/home დრონი (ფრაგმენტი 2): Phantom 4Pro	რუკა 1.05
1.2	ზოგადგეოლოგიური მონაცემები და ბუნებრივი საფრთხეები	საკვლევი არეალის გეოლოგიურ აგებულებაში მონაწილეობს ძირითადად ქვიშაქვები, თიხაფიქლები, ფლუვიოგლაციალური ნალექები: კაჭარი/ლოდები, კენჭები, თიხნარის და თიხების განშრევებებით (შუაშრეებით) და სხვ. თანამედროვე ეგზოგენური გეოლოგიური პროცესებიდან აღსანიშნავია ტალახიანი ღვარცოფი, თოვლის ზვავი, ფართობული ეროზია, გრავიტაციული ნგრევები. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში და დაბა სტეფანწმინდის შემოგარენში განსაკუთრებულ საშიშროებას წარმოადგენს ღვარცოფული ნაკადები, რომლებიც მუნიციპალიტეტის მთელ ტერიტორიაზე ფართო გავრცელებით ხასიათდება და რომელთა ფორმირებას ხელს უწყობს რელიეფის დიდი დახრილობა, ხეობათა სათავეებში დიდი რაოდენობით დაგროვილი გამოფიტული და ნაშალი მასალა და კლიმატის ცვლილებები. 2018 წელს კომპანია Geotest – ის მიერ მთა ყაზბეგის არეალში, დევდორაკსა და აბანოს ველზე ჩატარდა კლიმატის ცვილებებით გამოწვეული პერიგლაციალური საფრთხეების კვლევა და მომზადდა ანგარიში „Permafrost Degradation as Key Factor for Process Chains and Prediction of Climate Change induced	საინჟინრო-გეოლოგიური რუკის ფრაგმენტი - 1985წ, 2011 წ. საფრთხეების კვლევის ანგარიშები - 2018, 2020 წწ გეოდინამიკური პროცესების აქტიური გამოვლინების უბნები მოცემულია 2017-2018 წლების პერიოდში დაფიქსირებულ შესაბამის მოვლენებზე.	საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა(1985წ, 2011 წ.) „Permafrost Degradation as Key Factor for Process Chains and Prediction of Climate Change induced Mass Movements“, (GEOTEST AG; 2018წ) „Georgia, Kazbegi Municipality General Permafrost and Debris Flow Situation (GEOTEST AG; 2020წ) საქართველოში 2018 წელს სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შედეგები და პროგნოზი 2019 წლისთვის (საინფორმაციობიულეტენი)	დანართი 01 რუკა 1.07 რუკა 1.12 თავი 1.6

N	მონაცემთა სფერო	მახასიათებელი	განახლების პერიოდი	წყარო	დანართი/ რუკა N/ ტექსტური ნაწილი
		Mass Movements“, ასევე, 2020 წელს - „Georgia, Kazbegi Municipality General Permafrost and Debris Flow Situation. ტექსტში ასევე მოცემულია ბოლო წლების მანძილზე საკვლევ არეალში დაფიქსირებული გეოდინამიკური პროცესების აქტიური გამოვლენების უბნები საფრთხის დონის განსაზღვრით.			
1.3	სეისმოლოგია	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი მდებარეობს სეისმურად აქტიურ რეგიონში. უბნის მახლობლად განლაგებულია სეისმური პოტენციალი M=7 -ის მქონე რამოდენიმე აქტიური რღვევა. აღნიშნულ რღვევებს უკავშირდება M> 6.0 ძლიერი მიწისძვრები. საქართველოს სეისმური დარაიონების სქემის მიხედვით, დაბა სტეფანწმინდის საკვლევი არეალი მდებარეობს 9 ბალიან ზონაში.		საქართველოს სეისმური დარაიონების სქემის მიხედვით	თავი 1.6
1.4	ბუნებრივ-კლიმატური პირობები	დაბა სტეფანწმინდა მდებარეობს აღმოსავლეთ საქართველოს ჩრდილოეთ ნაწილში, დიდი კავკასიონის ცენტრალურ სექტორში, მის ჩრდილოეთ ფერდობზე, მდ. თერგის ხეობაში. დაბის სიმაღლე საკვლევი არეალის ფარგლებში ექცევა ზღვის დონიდან 1750 მეტრზე. დაბა ორი მხრიდან მაღალი მთებით არის გარშემორტყმული; აღმოსავლეთიდან მას თავზე ადგას მთა ყურო, დასავლეთიდან იშლება მყინვარწვერის (ყაზბეგის) თვალწარმტაცი პანორამა, მისი სიმაღლეა 5047 მ ზღვის დონიდან. <u>კლიმატი</u> – საშუალო მთის (ზედა სარტყელი). ზამთარი ცივი, მდგრადი თოვლის საფარით. იანვრის საშუალო ტემპერატურაა -5.2^{0}C. ზაფხული გრილი. აგვისტოს საშუალო ტემპერატურაა 14.4^0 C. რეგისტრირებული აბსოლუტური მინიმალური ტემპერატურა -34^0 C; ხოლო აბსოლუტური მაქსიმალური 32^0 C. ნალექების წლიური რაოდენობა - 786 მმ. ჰაერის საშუალო წლიური ფარდობითი ტენიანობა - 72%. მზის ნათების ხანგრძლივობა - წელიწადში 2,232 საათი. დაბაში გაბატონებულია მერიდიანული მიმართულების ქარები; მათი საშუალო სიჩქარე დაბალია და 2-3 მ/წმ არ აღემატება. ქართა ვარდულში დომინირებს სამხრეთის ქარი; <u>ჰიდროლოგია</u> ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი მდიდარია წყლის რესურსებით: მდინარეებით, ტბებით, მყინვარებით და მინერალური წყლებით. წყლის რესურსებიდან აღსანიშნავია მდ. თერგი, რომელიც ტრანსსასაზღვრო მდინარეთა კატეგორიას მიეკუთვნება; დაბა სტეფანწმინდის ტერიტორიაზე მდ. თერგის შენაკადებია: ჩხერი, ბაში და სხვ. <u>ფლორა</u> – ალპური მდელოების მცენარეულობა, ალაგ-ალაგ წიწვიანი (ნაძვი, სოჭი, ფიჭვი) კორომებით. ორნიტოფაუნა გამოირჩევა მრავალფეროვნებითა და ფრინველთა იშვიათი, საქართველოს წითელ წიგნში შესული ჯიშებით. <u>ფაუნა</u> - ყაზბეგში გავრცელებული ცხოველების უმრავლესობა წარმოდგენილია იშვიათი და გადაშენების პირას მყოფი და საქართველოს „წითელ ნუსხა“-ში შეტანილი სახეობებით: აღმოსავლეთ-კავკასიური ჯიხვი, არჩვი, მურა დათვი, ფოცხვერი. აგრეთვე გვხვდება ტყის კვერნა, ტყის კატა, კურდღელი, ციყვი და სხვა. <u>მინერალური წყაროები</u> საქართველოს პრეზიდენტის 2005 წლის 22 ივლისის #655 ბრძანებულებით „საქართველოს კურორტებისა და საკურორტო ადგილების ნუსხის შესახებ“, დაბა სტეფანწმინდას მიენიჭა კურორტის სტატუსი. ადგილობრივი ბუნებრივი სამკურნალო ფაქტორები: საშუალო მთის ზედა სარტყლის ჰავა და ნახშირმჟავა, ქლორიდულ-ჰიდროკარბონატული, კალციუმიან-ნატრიუმიანი მინერალური		დაბა სტეფანწმინდის განვითარების სტრატეგია მდგრადი განვითარებისთვის, 2015 წ. საქართველოს პრეზიდენტის 2005 წლის 22 ივლისის #655 ბრძანებულება „საქართველოს კურორტებისა და საკურორტო ადგილების ნუსხის შესახებ“ https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/94798?publication=0	რუკა 1.06 რუკა 1.20 რუკა 1.21 თავი 1.4

N	მონაცემთა სფერო	მახასიათებელი	განახლების პერიოდი	წყარო	დანართი/ რუკა N/ ტექსტური ნაწილი
		წყლები, საერთო მინერალიზაციით 1,5-2 გ/დმ^3, რომლებიც განლაგებულია მდ. თერგის მარცხენა სანაპიროზე, სტეფანწმინდის ცენტრიდან 2 კმ-ში, სოფელ ფანშეთში. მკურნალობის სახეობები: პასიური კლიმატოთერაპია, მინერალური წყლის მიღება.			
1.5	კულტურული მემკვიდრეობა *(მატერიალური მემკვიდრეობა, განაშენიანების ურბანული ქსოვილი, არამატერიალური მემკვიდრეობა)*	დაბა სტეფანწმინდა გამოირჩევა მატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის და ბუნებრივი ლანდშაფტის უნიკალური ერთობლიობით, რასაც ერწყმის არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობა, თავისი მრავალფეროვანი (ტრადიციები, ადათ-წესები, ნაწარმის დამზადების ტექნოლოგიები და სხვა) ელემენტებით. მთლიანად ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში შედის 255 კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლი და ობიექტი. 92 ძეგლი 163 ობიექტი. მათ შორის 13 ეროვნული მნიშვნელობის ძეგლი. დაბა სტეფანწმინდაში ძეგლთა შორის, თავისი მაღალი არქიტექტურულ-მხატვრული ღირებულებით უნდა აღინიშნოს: გერგეტის სამების კომპლექსი და ყოფილი ალ.ყაზბეგის სახლ-მუზეუმი, ამჟამინდელი სტეფანწმინდის ისტორიული მუზეუმი, ეროვნული მნიშვნელობის ძეგლის სტატუსით; ურბანულ კონტექსტში მნიშვნელოვანია ჩოფიკაშვილის კოშკები და სხვა ნაგებობები, რომლებიც დასახლების ისტორიულ მეხსიერებას დღემდე ინახავს. სტეფანწმინდის ისტორიული მუზეუმის ტერიტორიზე, 1877 წელს, გზის გაყვანის დროს, აღმოჩნდა ძველი წელთაღრიცხვის დროინდელი არქეოლოგიური მასალა, რომელიც „ყაზბეგის განძის“ სახელითაა ცნობილი. აღმოჩენილია ოქროს, ბრინჯაოს, ვერცხლის ნაკეთობები, რომლებიც ამჟამად ინახება მოსკოვის, პეტერბურგის და თბილისის მუზეუმებში. **შენიშვნა:** კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ დეტალური ანგარიში, ასევე კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთა და სარეკომენდაციო ობიექტთა ნუსხა და სააღრიცხვო ბარათები იხ. დანართი 03	2019 წელი	მასალა მომზადებულია კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს (http://memkvidreoba.gov.ge:60/), ასევე საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ოფიციალური ინფორმაციის მიხედვით.	დანართი 03 რუკა 1.10.1 რუკა 1.10.2 თავი 1.7
1.6	ეკოლოგიური მდგომარეობა და ნარჩენების მართვა	გარემოს დაცვის ღონისძიებებიდან მთავარ საკითხს წარმოადგენს საყოფაცხოვრებო და სამრეწველო ნარჩენების უტილიზაცია, წყლის, ჰაერის და ნიადაგის მონიტორინგი, ხე-ტყის მასივების აღდგენა. სტეფანწმინდაში და მიმდებარე ტერიტორიებზე ჰაერის დაბინძურების ძირითად წყაროს სატრანზიტო სატვირთო მანქანები წარმოადგენს. აღსანიშნავია ისიც, რომ სატრანზიტო გადაზიდვებს ამ ტერიტორიის გავლით გამონაბოლქვებთან ერთად თან სდევს სატრანსპორტო საშუალებების ხმაური და ვიბრაცია. ამ შემაწუხებელ ფაქტორებს კიდევ უფრო აძლიერებს აქტიური სამშენებლო, სარეაბილიტაციო და სხვა საქმიანობების საკმაოდ ფართო სპექტრი, თანმდევი კუმულაციური ეფექტებით. გარემოს დაბინძურების მნიშვნელოვანი წყაროა ჩამდინარე წყლები, რაც დაბა სტეფანწმინდის საკანალიზაციო ქსელის გაუმართაობით და გამწმენდი ნაგებობის არარსებობითაა გამოწვეული. დაბა სტეფანწმინდის არსებული ნაგავსაყრელის მდგომარეობის შესამჩნევი გაუმჯობესების მიუხედავად, ეს ობიექტი არ შეიძლება ჩაითვალოს სანიტარულ ნაგავსაყრელად და საშუალო და გრძელვადიან პერსპექტივაში აუცილებელია მისი უსაფრთხოდ გამოყვანა ექსპლუატაციიდან. საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანიის უმთავრესი მისია შემდგომში მდგომარეობს: ყველა ყოფილი მუნიციპალური ნაგავსაყრელი, რომლებიც უკვე ათწლეულზე მეტია, რაც არსებობს, ჩანაცვლდეს რეგიონული ნაგავსაყრელების სისტემითა და ერთმანეთთან დაკავშირებული გადამტვირთი	2020 წელი	საველე/საექსპედიციოკვლევა საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანიის მიერ მოწოდებული ინფორმაცია	

<table>
<tr><th>N</th><th>მონაცემთა სფერო</th><th>მახასიათებელი</th><th>განახლების პერიოდი</th><th>წყარო</th><th>დანართი/ რუკა N/ ტექსტური ნაწილი</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>სადგურების ქსელით, მათ შორის დაბა სტეფანწმინდაში დაგეგმილია ნაგავსაყრელის დახურვა და მის ადგილზე ნარჩენების გადამტვირთი სადგურის მოწყობა.</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>1.7</td><td>გეგმარებითი ერთეულის საერთო ფართობი</td><td>გეგმარებითი ერთეულის - დაბა სტეფანწმინდის (პროექტის ფარგლებში შემოთავაზებულ საკვლევ საზღვარში) ფართობი შეადგენს 2650 ჰა-ს.</td><td>2020 წელი</td><td></td><td>რუკა 1.05

თავი 1.2</td></tr>
<tr><td>1.8</td><td>მიწათდაფარულობა</td><td>მიწათდაფარულობის ანალიზის შედეგად ირკვევა, რომ დაბა სტეფანწმინდის ტერიტორიების უდიდესი ნაწილი ბუნებრივ-ლანდშაფტური ტერიტორიებია. განაშენიანებულ ტერიტორიას უკავია 102 ჰა. მიწათდაფარულობა წარმოდგენილია შემდეგი ფენებით:
<table>
<tr><th></th><th>მიწათდაფარულობა</th><th>ფართობი</th><th></th></tr>
<tr><th></th><th></th><th>კვ.მ</th><th>ჰა</th></tr>
<tr><td>1</td><td>არხი</td><td>6638</td><td>0,7</td></tr>
<tr><td>2</td><td>ავტოსადგომი</td><td>5047</td><td>0,5</td></tr>
<tr><td>3</td><td>ბუჩქნარი</td><td>1209384</td><td>120,9</td></tr>
<tr><td>4</td><td>ბუჩქნარი ქვით</td><td>44771</td><td>4,5</td></tr>
<tr><td>5</td><td>ჩამონამალი</td><td>265340</td><td>26,5</td></tr>
<tr><td>6</td><td>დაცული ტერიტორია</td><td>360102</td><td>36,0</td></tr>
<tr><td>7</td><td>განაშენიანებული ტერიტორია</td><td>1021621</td><td>102,2</td></tr>
<tr><td>8</td><td>გზა</td><td>367488</td><td>36,7</td></tr>
<tr><td>9</td><td>კლდე</td><td>967152</td><td>96,7</td></tr>
<tr><td>10</td><td>კუნძული</td><td>129717</td><td>13,0</td></tr>
<tr><td>11</td><td>მდელო</td><td>14157502</td><td>1415,8</td></tr>
<tr><td>12</td><td>მდელო ბუჩქნარით</td><td>341312</td><td>34,1</td></tr>
<tr><td>13</td><td>მდელო ქვით</td><td>2551469</td><td>255,1</td></tr>
<tr><td>14</td><td>მდინარე</td><td>464441</td><td>46,4</td></tr>
<tr><td>15</td><td>ქვიშა-ღორღი</td><td>235667</td><td>23,6</td></tr>
<tr><td>16</td><td>რიყე</td><td>591264</td><td>59,1</td></tr>
<tr><td>17</td><td>სასაფლაო</td><td>9685</td><td>1,0</td></tr>
<tr><td>18</td><td>სხვა</td><td>9694</td><td>1,0</td></tr>
<tr><td>19</td><td>დარიალის ჰესის სალექარი</td><td>5095</td><td>0,5</td></tr>
<tr><td>20</td><td>ტბორი</td><td>1925</td><td>0,2</td></tr>
<tr><td>21</td><td>ტროტუარი</td><td>34244</td><td>3,4</td></tr>
<tr><td>22</td><td>ტყე</td><td>3675087</td><td>367,5</td></tr>
<tr><td>23</td><td>ხევი</td><td>42652</td><td>4,3</td></tr>
<tr><td>24</td><td>ხიდი</td><td>2905</td><td>0,3</td></tr>
</table></td><td>2019 წელი</td><td>დაბა სტეფანწმინდის მიწათდაფარულობა მომზადებულია 2010, 2018 და 2019 წლის აეროსურათების საფუძველზე</td><td>რუკა 1.28</td></tr>
</table>

N	მონაცემთა სფერო	მახასიათებელი	განახლების პერიოდი	წყარო	დანართი/ რუკა N/ ტექსტური ნაწილი
1.9	ნაშენი ტერიტორიების ფართობი	დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანებული ტერიტორიების ფართობი შეადგენს 102 ჰა-ს	2019 წელი	მიწათდაფარულობა	რუკა 1.28
1.10	უშენი ტერიტორიების ფართობი	დაბა სტეფანწმინდის უშენი ტერიტორიების ფართობი შეადგენს 2548 ჰა-ს	2019 წელი	მიწათდაფარულობა	რუკა 1.28
1.11	საცხოვრებელი ფონდის სიმჭიდროვე	დაბა სტეფანწმინდაში ფიქსირდება 426 საცხოვრისი, მათ შორის 363 ინდივიდუალური სახლი, 63 იზოლირებული (ცალკე) ბინა, 1 სხვაგვარი საცხოვრისი (კარავი, გემი, ნავი და ა.შ.), 1 საცხოვრებლად გამოყენებული არასაცხოვრისი (სკოლა, კაპიტალური ავტოფარეხი, საწარმო და ა.შ.), 3 ინსტიტუციური დაწესებულება, 5 - არ არის მითითებული. საშუალო საერთო ფართობი (კვ.მ) ერთ საცხოვრისზე - 115 კვ.მ* აღნიშნული მონაცემების მიხედვით საცხოვრებელი ფონდის სიმჭიდროვე საშუალოდ შეადგენს - 4 სახლი, ბინა/ჰა. *საცხოვრებელი ფონდის მონაცემები მოცემულია საქსტატის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის მიხედვით მოსახლეობის 2014 წლის საყოველთაო აღწერის შედეგების საფუძველზე		საქსტატის მონაცემების ანალიზი	
1.12	განაშენიანების სტრუქტურა და ფუნქციური დანიშნულება	დაბა სტეფანწმინდა შედგება სტეფანწმინდის ისტორიული დასახლებისა და მასში ინკორპორირებული სოფლის - გერგეტისაგან. დაბა გამოირჩევა რეგულარული გეგმარებითი სტრუქტურით. მერიდიონალური ორიენტაციის ქუჩები დიდი დახრილობით ხასიათდება. დაბაში არის ძველი უბნები, თავისი ვიწრო ქუჩებით და ფოლორცებით, ასეთივეა გერგეტიც, განაშენიანება საკარმიდამო ხასიათისაა; ნაკვეთებზე, საცხოვრებელ სახლებთან ერთად, გათავსებულია სამეურნეო ნაგებობებიც. მომსახურების ობიექტები ძირითადად თავმოყრილია ცენტრალურ ქუჩაზე, რომელიც ემთხვევა საერთაშორისო მნიშვნელობის საქართველოს სამხედრო გზის მონაკვეთს. ეს გარემოება დისკომფორტს უქმნის დაბის მოსახლეობას და რადიკალურ ქალაქგეგმარებით გადაწყვეტას საჭიროებს. დაბას, ტრადიციულად მიეკუთვნება სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების სავარგულების დიდი ფართობები - ძირითადად, საძოვარი და სათიბი.	2020 წელი		თავი 1.16
1.13	სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა	დაბა სტეფანწმინდა, ფუნქციურ-გეგმარებითი თვალსაზრისით, მჭიდროდაა დაკავშირებული საერთაშორისო მნიშვნელობის „საქართველოს სამხედრო გზასთან“. დაბა სტეფანწმინდაზე გადის საერთაშორისო მნიშვნელობის საავტომობილო გზა ს-3 - მცხეთა-სტეფანწმინდა-ლარსი (რუსეთის ფედერაციის საზღვარი). ამ გზით რუსეთის ფედერაციაში მიემართება ინტენსიური სატრანსპორტო ნაკადები, ძირითადად, სომხეთის რესპუბლიკიდან. გერგეტის ტერიტორიაზე გადის შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზა - შ-146 - სტეფანწმინდა-სამების ეკლესია, ასევე სტეფანწმინდა-სამების ეკლესიასთან მისასვლელი ახალი გზა, რომლის მშენებლობა დასრულდა 2018 წელს. მაგისტრალური გზის საფარი ასფალტისაა და დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაშია. კვლევა - „ჟინვალი-ლარსის გზის მონაკვეთის წინასწარი ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთებისა და ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთების მომზადება და ქვემეთი-კობის გზის მონაკვეთის დეტალური პროექტის	2020 წელი	გზების დეპარტამენტის მიერ მოწოდებული ინფორმაცია პროექტის - „ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის და მასში შემავალი თემების სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვა“ - ფარგლებში მომზადებული სატრანსპორტო ნაწილის ანგარიში	რუკა 1.13 რუკა 1.14 თავი 1.12

N	მონაცემთა სფერო	მახასიათებელი	განახლების პერიოდი	წყარო	დანართი/ რუკა N/ ტექსტური ნაწილი
		მომზადება“ არის საავტომობილო გზების დეპარტამენტის აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის გაუმჯობესების მეოთხე პროექტის ნაწილი, სადაც სტეფანწმინდა მონაკვეთი 3-ის (კობი-ლარსი) ნაწილია. ამჟამად, არსებობს 2 შესაძლო ალტერნატივა სტეფანწმინდის გადამკვეთი გზისთვის, რომელიც იფუნქციონირებს, როგორც შემოვლითი გზა: - ალტერნატივა 3: 60კმ/სთ და მდინარე თერგის მარცხენა სანაპირო - ალტერნატივა 4: 80კმ/სთ და მდინარე თერგის მარცხენა სანაპირო შიდა საზოგადოებრივი ტრანსპორტი დაბა სტეფანწმინდას არ გააჩნია. დაბაში და სოფლების მიმართულებით მოძრაობენ მხოლოდ ტაქსები. ტურისტებს ემსახურებიან მაღალი გამავლობის მანქანები. მუნიციპალიტეტს ჰყავს ერთი ავტობუსი და 2 მიკროავტობუსი, რომელიც დილას, შუადღეს და საღამოს უფასოდ ემსახურება. დაბაში მოქმედებს სოკარის ბენზინგასამართი სადგური.			
1.14	საინჟინრო ინფრასტრუქტურა	• დაბა სტეფანწმინდაში გაზიფიცირებას ახორციელებს სოკარგაზი. დღეის მდგომარეობით, სტეფანწმინდა სრულად უზრუნველყოფილია გაზმომარაგებით. გაზსადენები აშენებულია 2012 წელს, გამტარუნარიანობა გათვლილია უფრო მეტ მოცულობებზე და წნევის აწევის შემთხვევაში დამატებით შესაძლებელია გაიზარდოს მინიმუმ 30%-ით. საშუალოდ წლიური მოხმარება შეადგენს 4,000,000 $მ^3$-ს, ხოლო საშუალო საათური ხარჯი შეადგენს 1200 $მ^3$/სთ. დაბა სტეფანწმინდის მიმდებარედ განლაგებულია სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ ბალანსზე რიცხული „ჩრდილოეთ კავკასია-ამიერკავკასიის“ DN1200 მმ და „ვლადიკავკაზ-თბილისის“ DN700 მმ მაგისტრალური გაზსადენები, საიდანაც იღებს კვებას დაბა სტეფანწმინდის DN100 მმ განშტოება. • დაბა სტეფანწმინდა სრულად უზრუნველყოფილია ელექტროენერგიით. დაბის ელ. მომარაგების ქსელი მარაგდება „გუდაური 2“ (110 კვ ძაბვის) ხაზით. დაბის სამხრეთით მდებარეობს 110/10 სიმძლავრის ქვესადგური „ყაზბეგი”, საიდანაც ნაწილდება 10კვ ძაბვის ხაზები, ხოლო დაბის ტერიტორიაზე კი მოწყობილია 12 ძალოვანი ტრანსფორმატორი, რომლებიდანაც იქსელება 0,4კვ ძაბვის ხაზებით. დაბა სტეფანწმინდის მიმდებარედ გადის საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის საკუთრებაში არსებული 110 კვ-იანი ელექტროგადამცემი ხაზი (ეგხ) „დარიალი“. • წყალმომარაგების ერთადერთ წყაროს ზედაპირული წყლები წარმოადგენს, რომელიც თვითდენით მიეწოდება სტეფანწმინდის აღმოსავლეთით მაღლაგანთავსებულ რეზერვუარებს. მაგისტრალური მილსადენების უმეტესობა მოძველებულია. სტეფანწმინდის გამანაწილებელი ქსელის დიდი ნაწილიც მოძველებული მილებისგან შედგება. თუმცა, გზის სარეაბილიტაციო პროგრამის ფარგლებში ბოლო წლებში დამონტაჟდა ახალი გამანაწილებელი მილები. დაბა სტეფანწმინდის წყალმომარაგების სისტემას ემსახურება შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“. დაბის წყალმომარაგებისთვის სასმელი წყლის მოპოვება ხორციელდება ოთხი დამოუკიდებელი წყალაღების წყაროდან: ჩხერის, სამების, ახდეს და ძაიანთუბნის. წყალმომარაგების სისტემა დაბა სტეფანწმინდაში ვერ უზრუნველყოფს მოთხოვნას და ამ ეტაპზე ხორციელდება დაბა სტეფანწმინდის სრული წყალმომარაგების რეაბილიტაციის პროექტირება.	2019 წელი	• სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ • სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“ • შპს „სოკარგაზი“/სს „საქორგგაზი“ • ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი • სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ • შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“	რუკა 1. 15 რუკა 1.16 რუკა 1.17 რუკა 1.18 რუკა 1.19

N	მონაცემთა სფერო	მახასიათებელი	განახლების პერიოდი	წყარო	დანართი/ რუკა N/ ტექსტური ნაწილი
		• საკანალიზაციო ქსელი მოქმედებს გრავიტაციით, არ არსებობს სატუმბი სადგურები. ასევე არ არის წყალგამწმენდი ნაგებობა და სეპტიკები. მთელი კანალიზაცია ჩაედინება მდინარე თერგში სხვადასხვა წერტილებში ყოველგვარი გაწმენდის გარეშე. • სანიაღვრე ქსელის ოპერირებას სრულად ახდენს ადგილობრივი მუნიციპალიტეტი. სანიაღვრე და საკანალიზაციო ქსელი ზოგ ადგილას კომბინირებულია, ძირითადად მდინარე თერგის შესართავთან.			
1.15	სოციალურ-კულტურული ინფრასტრუქტურა	დაბა სტეფანწმინდის სოციალურ-კულტურული ინფრასტრუქტურა საკმაოდ განვითარებულია. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ყველა ძირითადი აქტივობა და სოციალურ-კულტურული ინფრასტრუქტურის ობიექტები თავმოყრილია დაბა სტეფანწმინდაში, მათ შორის საკრებულო და გამგეობა, ცენტრალური ხელისუფლების წარმომადგენლობები. საგანმანათლებლო დაწესებულებებიდან დაბაში მოქმედებს საბავშვო ბაღები, დაბა სტეფანწმინდის N1 საჯარო სკოლა, გიმნაზია-პანსიონი, დაბა სტეფანწმინდაში ფუნქციონირებს კულტურის ცენტრი, საპატრიარქოსთან არსებული ხელოვნების სახლი და პარკი, ილიას უნივერსიტეტის საკონფერენციო ცენტრი, ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია და ტურიზმის საინფორმაციო ცენტრი, სტეფანწმინდის ისტორიული მუზეუმი. სასპორტო ობიექტებიდან ფუნქციონირებს სპორტ-დარბაზი და სტადიონი, სპორტ-დარბაზი გააჩნია ასევე ზემოთხსენებულ გიმნაზიას. სამედიცინო დაწესებულებებიდან მოსახლეობას ემსახურება რეგიონული ჯანდაცვის ცენტრი, სადაც ასევე განთავსებულია საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების ცენტრის რაიონული სამსახური, სამაშველო სამსახური. დაბა სტეფანწმინდაში მოქმედებს იუსტიციის სახლი, ლიბერთი ბანკის ფილიალი, ნოტარიუსი, საქართველოს ფოსტის განყოფილება, სასამართლოს წარმომადგენლობა და პოლიციის განყოფილება. ტურისტებს ემსახურება როგორც რამდენიმე მაღალი დონის სასტუმრო, ასევე მცირე და საშუალო კლასის (მათ შორის საოჯახო) სასტუმროები. ამასთანავე, კვების ობიექტები (კაფე, რესტორანი, ბარი და სხვ.), სასურსათო მაღაზიები და ჯიხურები.	2020 წელი.	-საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო; -საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო; -ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი	რუკა 1.23 რუკა 1.30 თავი 1.11
1.16	მოსახლეობა	უნდა აღინიშნოს, რომ უკანასკნელი წლების განმავლობაში ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი ხასიათდება მოსახლეობის კლების ტენდენციით, რამდენადმე დეფორმირებული ასაკობრივ-სქესობრივი სტრუქტურით და და მოსახლეობის არსებითად არათანაბარი განაწილებით ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ერთეულებსა და დასახლებებში. ხევისა და დაბა სტეფანწმინდის მოსახლეობა არასდროს ყოფილა მრავალრიცხოვანი. საბჭოთა პერიოდის მოსახლეობის ბოლო საყოველთაო აღწერის (1989 წ) თანახმად, მოსახლეობა დაბაში 1924 კაცს შეადგენდა, საქართველოს მოსახლეობის პირველმა ეროვნულმა საყოველთაო აღწერამ 2002 წელს დაბაში 1783 კაცი დააფიქსირა, რაც მოსახლეობის 7,3%-ით შემცირებას ასახავს.	2018 წწ.	საქსტატი	თავი 1.8

N	მონაცემთა სფერო	მახასიათებელი	განახლების პერიოდი	წყარო	დანართი/ რუკა N/ ტექსტური ნაწილი
		2014 წლის საყოველთაო აღწერის მონაცემების თანახმად, დაბა სტეფანწმინდის მოსახლეობის რაოდენობა შეადგენს 1326 კაცს, რაც ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის 35 %-ია (ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში მოსახლეობის რაოდენობაა 3795, მათ შორის მამაკაცი - 1859, ქალი - 1936). მოსახლეობის სტრუქტურა ასაკობრივ ჭრილში მეტ-ნაკლებად თანაბარზომიერადაა წარმოდგენილი, ხოლო ქალების რაოდენობა მცირედით მეტია მამაკაცებისაზე. დაბა სტეფანწმინდის მოსახლეობის შობადობის მაჩვენებელი ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში შემცირდა. ამასთან, 2012 წლიდან ფიქსირდება ბუნებრივი მატების უარყოფითი მაჩვენებელი და გარდაცვლილთა რიცხოვნობა მნიშვნელოვნად აღემატება ცოცხლად დაბადებულთა რიცხოვნობას.			
1.17	კრიმინოგენული ვითარება	საქართველოს შსს-ს მიერ მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, მონაცემები სამართალდარღვევათა შესახებ დიფერენცირდება მხოლოდ რეგიონის დონეზე და ვერ ხერხდება მათი გამოყოფა მუნიციპალიტეტების და დასახლებების მიხედვით.	2019 წელი.	შინაგან საქმეთა სამინისტრო	
1.18	იძულებით გადაადგილება	სოციალური მომსახურების სააგენტოს ინფორმაცია მოიცავს სტატისტიკურ მონაცემებს მუნიციპალიტეტების ჭრილში. 2018 წლის დეკემბრის მონაცემებით, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა რაოდენობა არის 1 ადამიანი.	2018 წელი	სოციალური მომსახურების სააგენტო; http://ssa.gov.ge/index.php?lang_id=&sec_id=1303	
1.19	მოსახლეობის სიმჭიდროვე	დაბა სტეფანწმინდის მოსახლეობის ▪ საერთო სიმჭიდროვე (ადამიანი გეგმარებითი ერთეულის ტერიტორიაზე) - 0.5 კაცი/ჰა ▪ ნაშენი გარემოს სიმჭიდროვე (ადამიანი ნაშენ ტერიტორიაზე) – 13 კაცი/ჰა	2019 წელი; *მოსახლეობის რაოდენობა აღებულია 2014 წლის საყოველთაო აღწერის მონაცემებით	ანალიზის შედეგად	
1.20	დაცული ტერიტორიები და ზურმუხტის ქსელი	დაბა სტეფანწმინდის მიმდებარე ტერიტორიები წარმოადგენენ ყაზბეგის დაცულ ტერიტორიებს, კერძოდ კი ყაზბეგის ეროვნულ პარკს (II კატეგორიის დაცული ტერიტორია, როგორც ეროვნული კანონმდებლობით ისე ბუნების დაცვის საერთაშორისო ფონდის (IUCN)-ის კატეგორიების მიხედვით), თანახმად საქართველოს კანონისა „დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“. 2018 წლის 27 დეკემბერს აღნიშნულ კანონში შევიდა ცვლილებები და კანონი #4236-რს ახალი რედაქციით გამოქვეყნდა 2019 წლის 3 იანვარს. კანონში შეტანილი ცვლილებების თანახმად, მნიშვნელოვნად გაიზარდა ყაზბეგის ეროვნული პარკის საზღვრები. კანონის ძველი რედაქციის თანახმად, ყაზბეგის ეროვნული პარკის ფართობი შეადგენდა 8685.3 ჰა-ს, ხოლო კანონში წარმოდგენილი ცვლილებით ფართობი გაიზარდა 69,518.7 ჰა-ით და შეადგენს 78,204 ჰა-ს. დაბა სტეფანწმინდის საზღვრებში მოქცეულია ეროვნული პარკის ფრაგმენტული ნაწილები. უმეტეს წილად გვხვდება ლიტვინოვის არყი, სოსნოვსკის ფიჭვი, ღვიები, მოცვი. აღსანიშნავია, რომ საქართველოში იშვიათობას წარმოადგენს ქაცვის საკმაოდ მოზრდილი მასივი, რომელიც დაბა სტეფანწმინდის სიახლოვეს გვხვდება. ყაზბეგის ეროვნული პარკი ერთ-ერთი ყველაზე მონახულებადი ადგილია საქართველოს დაცულ ტერიტორიებს შორის. ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დასაცავად გარდა დაცული ტერიტორიებისა არსებობს კიდევ ერთი მექანიზმი ბერნის კონვენციის სახით - „ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვა“, რომლის მხარეებმაც ბუნებრივი ჰაბიტატების დასაცავად შექმნეს „ზურმუხტის ქსელი“. ზურმუხტის ქსელი ზღუდავს ყველა იმ ქმედებასა თუ საქმიანობას, რომელსაც	2018 წლის 27 დეკემბრის N4236-რს - განხორციელებული ცვლილებები საქართველოს კანონში "დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“ ცვლილების შეტანის თაობაზე. კანონში განხორციელებული ცვლილებები ყაზბეგის დაცულ ტერიტორიებთან მიმართებაში: 1. საქართველოს 2012 წლის 13 მარტის კანონი №5789 – ვებგვერდი, 19.03.2012წ. 2. საქართველოს 2012 წლის 16 მარტის კანონი №5853 – ვებგვერდი, 28.03.2012წ. 3. საქართველოს 2018 წლის 23 მარტის კანონი №2080 – ვებგვერდი, 05.04.2018წ. 4. საქართველოს 2018 წლის 27 დეკემბრის კანონი №4236 – ვებგვერდი, 03.01.2019წ.	საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, №40, 03.12.2007, მუხ. 384. https://www.matsne.gov.ge/document/view/20098?publication=10	რუკა 1.11 თავი 1.5

N	მონაცემთა სფერო	მახასიათებელი	განახლების პერიოდი	წყარო	დანართი/ რუკა N/ ტექსტური ნაწილი
		შეუძლია დააზარალოს ბერნის კონვენციით დაცული სახეობა ან ჰაბიტატი და შეუქმნას საფრთხე მათ სახარბიელო კონსერვაციული სტატუსის შენარჩუნებას. დაბა სტეფანწმინდის საზღვრებში წარმოდგენილი ზურმუხტის ქსელი იხ. რუკა 1.11-ზე			
1.21	მიწის ნაკვეთების მონაცემები	მიწის ნაკვეთის საკუთრებების ტიპები და მესაკუთრეების (დაჯგუფებული) მონაცემები დამუშავდა 2019 წლის 1 აგვისტოს და 1 ოქტომბერს საჯარო რეესტრის მიერ მომზადებულ წერილებზე თანდართული ინფორმაციის საფუძველზე. ანალიზში მონაწილეობს 2342 ნაკვეთი. მათ შორის რეგისტრირებული ნაკვეთების რაოდენობაა 1859 (79%), არარეგისტრირებული ნაკვეთების - 483 (21%). 2342 ნაკვეთიდან შენობა-ნაგებობებით დაფარულია 936 ნაკვეთი. სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები შეადგენს 68%(254)-ს, არასასოფლო-სამეურნეო - 11%(1596)-ს, ხოლო 21%(492) გაურკვეველია. გამოვლენილია გადაფარვებში მყოფი ფართობები მიწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე დამუშავდა ასევე სხვა საკადასტრო ინფორმაციაც და შეიქმნა რუკები ვიზუალიზაციისათვის	2019 წელი, ივლისი	საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო	დანართი 02 რუკა 1.08 რუკა 1.09 თავი 1.15
1.22	რეკრეაცია, ტურიზმი და ტურისტული ინფრასტრუქტურა	დაბა სტეფანწმინდის ტურისტული პოზიციონირებისათვის აუცილებელი და არსებული რესურსებისა და სიმძლავრეების გათვალისწინება. მნიშვნელოვანია, ტურიზმის ეროვნული სტრატეგიის შესაბამისად საქართველოს პოზიციონირებაში ყაზბეგის და დაბა სტეფანწმინდის მთავარი მიმზიდველობის წარმოჩენა, რაც უკავშირდება უნიკალურ მთიან ლანდშაფტს, ისტორიულ-კულტურულ მემკვიდრეობას, მწვერვალებსა და მყინვარებს, განუმეორებელ ბიომრავალფეროვნებას. ამ თვალსაზრისით, კვლევაში გათვალისწინებულია საქართველოს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა სტატისტიკა, კერძოდ ეროვნული პარკის ვიზიტორთა რაოდენობა, ზრდის ტენდენცია, ინტერესები და შესაძლებლობები. ამჟამად ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის, დაბა სტეფანწმინდაში ტურისტების განთავსების ადგილები ძირითადად სასტუმროები და საოჯახო სახლებია. ე.წ. საბჭოთა დროის „ტურ-ბაზის“ სრული რეკონსტრუქციის შემდეგ აქ წარმატებით ფუნქციონირებს ყაზბეგის წამყვანი სასტუმრო “Kazbegi Rooms Hotel”.(150 მაღალი კატეგორიის ოთახი). ბოლო წლების გამოცდილებით, სტეფანწმინდის ვიზიტორთა შორის რეკორდულად იზრდება ვიზიტორები აღმოსავლეთ ევროპის, მეზობელი ქვეყნებისა და არაბეთის ქვეყნებიდან. ვიზიტის მთავარი განმაპირობელი ფაქტორია - კლიმატური, ლანდშაფტური მიმზიდველობა, მიღწევადობა ხანმოკლე პერიოდში, არსებული საბაზისო ინფრატსრუქტურა და ტრანსპორტი. დაბაში ფუნქციონირებს სასტუმროებთან ერთად კაფე-რესტორნები, კვების ობიექტები, სამთო-სამოგზაურო საჭურველის გაქირავების ცენტრი, საცხენოსნო ტურები, კვადროციკლები. ასევე მოქმედებს სტეფანწმინდის ისტორიული მუზეუმი, ალპინიზმის საოჯახო მუზეუმი, ტრადიციული ხელსაქმის ცენტრი (საპატრიარქოსთან არსებული ახალგაზრდობის ცენტრი), ადგილობრივი ტურ-ოპერატორი კომპანიები, და სხვა. 2018 წლის ივნისში ყაზბეგის ეროვნულ პარკში		-ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია, -სტატისტიკის ეროვნული სამსახური -დაბა სტეფანწმინდის განვითარების სტრატეგია მდგრადი განვითარებისთვის, 2015	დანართი 04 რუკა 1.31 რუკა 1.32 თავი 1.10

N	მონაცემთა სფერო	მახასიათებელი	განახლების პერიოდი	წყარო	დანართი/ რუკა N/ ტექსტური ნაწილი
		ვიზიტორთა ცენტრი გაიხსნა, სადაც ასევე განთავსებულია ტურიზმის საინფორმაციო ცენტრი.			
1.23	ეკონომიკა და სამეწარმეო საქმიანობა	სტეფანწმინდა და გერგეთი საგრძნობლად განსხვავდებიან ყაზბეგის სხვა დასახლებებისგან. მაშინ, როცა ყაზბეგის მოსახლეობა დიდადაა დამოკიდებული მცირე მასშტაბიან სოფლის მეურნეობაზე, რაც მხოლოდ საკუთარი არსებობისთვისაა საკმარისი, სტეფანწმინდისა და გერგეთის მოსახლეობა მნიშვნელოვნად სარგებლობს სწრაფად მზარდი ტურიზმის სექტორით. სტეფანწმინდის თემში მეცხოველეობის პროდუქტებიდან ძირითადად იწარმოება ხორცი და მატყლი, რომელსაც მთლიანად ყიდიან ქვეყნის შიდა ბაზარზე, მცირე რაოდენობით ხდება ყველის წარმოება, რომელსაც ძირითადად საქონლის მეპატრონეები იყენებენ საკვებ პროდუქტად, ხოლო მცირე რაოდენობით შექმნილი ნამეტი პროდუქტი გააქვთ ასევე ქვეყნის შიდა ბაზარზე გასაყიდად. თემში ჰყავთ 345 ძროხეული, 4200 ცხვარი და 120 თხა. თემში ფუნქციონირებს 3 კოოპერატივი 13 წევრით, ყვავილების სათბური და ვეტაფთიაქი. ზოგადად, სტეფანწმინდის თემში სოფლის მეურნეობის განვითარების შემაფერხებელ ფაქტორებს წარმოადგენს: სასოფლო-სამეურნეო მიწის სიმცირე, ვეტერინარულ მომსახურებაზე დაბალი ხელმისაწვდომობა, მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის უხარისხო და გამოზამთრებისათვის არასაკმარისი საკვები, არასაკმარისი ტექნიკა, ასევე მეცხოველეობაში ახალი პროდუქტიული ჯიშების არარსებობა და თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოუყენებლობა. ყოველივე ზემოაღნიშნულის შედეგად მცირეა და სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მოცულობა, რაც უარყოფითად აისახება მოსახლეობის შემოსავლებზე. სტეფანწმინდელების უმრავლესობისათვის შემოსავლის ერთადერთი წყარო სეზონზე საოჯახო სასტუმროების ოპერირება და ტურისტების მომსახურებით (კვება, ტრანსპორტირება) მიღებული შემოსავლებია.		-საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო -ყაზბეგის განვითარების სტრატეგია 2016-2020	თავი 1.9
1.24	ქალაქთმშენებლობითი გეგმების მოთხოვნები	<u>კანონები (კოდექსები)</u> ▪ საქართველოს სივრცის დაგეგმარების, არქიტექტურული და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსი (20/07/2018. № 3213-რს. ძალაში შევიდა 2019 წლის 3 ივნისიდან.) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (05/02/2020) <u>კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები</u> ▪ სივრცის დაგეგმარებისა და ქალაქთმშენებლობითი გეგმების შემუშავების წესი; (03/06/2019. №260) ▪ ტერიტორიების გამოყენების და განაშენიანების რეგულირების ძირითადი დებულებების შესახებ (03/06/2019. №261)	2020 წელი	▪ საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4276845?publication=3 ▪ საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4579368?publication=0 ▪ საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4579383?publication=0	
1.24	სექტორული (დარგობრივი) დაგეგმარების მოთხოვნები	<u>კანონები (კოდექსები)</u> ▪ „საქართველოს კონსტიტუცია“; (24.08.1995 №786) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (23/03/2018) ▪ „საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი“; (26/06/1997. №786) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (20/12/2019) ▪ საქართველოს ორგანული კანონი - ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი (05/02/2014. №1958-IIს) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (20/02/2020) ▪ „საავტომობილო გზების შესახებ“ (11/11/1994 №585) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (28/06/2019)	2020 წელი	საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/30346?publication=35 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/31702?publication=107 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2244429?publication=46 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/28420?publication=19	

N	მონაცემთა სფერო	მახასიათებელი	განახლების პერიოდი	წყარო	დანართი/ რუკა N/ ტექსტური ნაწილი
		▪ „გარემოს დაცვის შესახებ“ (10/12/1996 № 519) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (15/10/2019) ▪ „წყლის შესახებ“ (16/10/1997. № 936) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (20/07/2018) ▪ „საქართველოს ზღვის, წყალსატევებისა და მდინარეთა ნაპირების რეგულირებისა და საინჟინრო დაცვის შესახებ“ (27.10.2000 № 576) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (20/07/2018) ▪ „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ (07/03/1996. № 136) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (20/07/2018) ▪ „კურორტებისა და საკურორტო ადგილების სანიტარული დაცვის ზონების შესახებ“ (20/03/1998. № 1296) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (20/07/2018) ▪ „საქართველოს ტყის კოდექსი“ (22/06/1999. № 2124) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (22/09/2019) ▪ „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ (08/05/2007. № 4708) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (20/12/2019) ▪ „ტურიზმისა და კურორტების შესახებ“ (06/03/1997. № 599) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (05/07/2018) ▪ „წიაღის შესახებ“ (17/05/1996. № 242) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (22/12/2018) ▪ „აუცილებელი საზოგადოებრივი საჭიროებისათვის საკუთრების ჩამორთმევის წესის შესახებ“ (23/07/1999. №2349) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (29/06/2018) ▪ „სახელმწიფო საზღვრის შესახებ“ (17/07/1998. №1536) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (19/12/2019) ▪ „ნარჩენების მართვის კოდექსი“; (26/12/2014. №2994-რს) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (26/11/2019) ▪ „ცხოველთა სამყაროს შესახებ“; 25/12/1996. №540) კონსოლიდირებული პუბლიკაციები (26/12/2018) <u>კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები</u> ▪ „სასმელი წყლის ტექნიკური რეგლამენტი“; ((საქართველოს მთავრობის დადგენილება; 15/01/2014. №58) ▪ „კულტურული მემკვიდრეობის დამცავი ზონების შემუშავების წესების შესახებ“ (საქართველოს მთავრობის დადგენილება; 14/05/2012 № 181) ▪ „საქართველოს კურორტებისა და საკურორტო ადგილების ნუსხის შესახებ“ (საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება; 22/07/2005 №655) ▪ „ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ერთეულების შექმნის შესახებ“; (ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს დადგენილება; 12/08/2014 №15) ▪ „ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ადგილობრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების ნუსხის დამტკიცების შესახებ“ (ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს დადგენილება; 26/06/2012 №24)		▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33340?publication=26 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33448?publication=23 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1744?publication=5 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/32968?publication=17 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/32476?publication=12 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/16228?publication=28 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/21076?publication=14 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33370?publication=9 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33040?publication=17 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/16480?publication=5 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/31966?publication=32 ▪ https://matsne.gov.ge/document/view/2676416?publication=9 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33352?publication=14 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2196792?publication=0 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1655710?publication=0 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/94798?publication=0 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2459192?publication=0 ▪ https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1686276?publication=0	

შენიშვნა:

დეტალურად დანართები, რუკები და ტექსტური ნაწილები იხ. “დაბა სტეფანწმინდის განაშენიანების გეგმის კონცეფციის შემუშავებისთვის მოსამზადებელი კვლევა და ხედვა” დოკუმენტაციაში